

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

İÇİŞLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

16 Ekim 2012 Salı

İÇİŞLERİ KOMİSYONU
GÖRÜŞME TUTANAKLARI

16 Ekim 2012 Salı

---0---

K O N U

Sayfa

Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/690) (Devam) (*)

1:77

(*) (1/690) esas no.lu Tasarının Alt Komisyon Metni 14/10/2012 tarihli İçişleri Komisyonu Tutanağına eklidir.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:32
Gökhan GÜNAYDIN (Ankara)	1, 10:14
Atilla KART (Konya)	1:2
Ali SERİNDAĞ (Gaziantep)	3:10
İdris Naim ŞAHİN (İçişleri Bakanı) (Ordu)	6:7, 12, 18:19, 21, 29
Ali Haydar ÖNER (Isparta)	6:7, 9, 29
Namık HAVUTÇA (Balıkesir)	7, 9, 12, 14, 18
S. Nevzat KORKMAZ (Isparta)	7, 9:10
Birgül AYMAN GÜLER (İzmir)	8, 28:32
Mevlüt DUDU (Hatay)	12
Mehmet ŞANDIR (Mersin)	14:18
Sadir DURMAZ (Yozgat)	14, 19:22, 29, 31
Mehmet S. KESİMOĞLU (Kırklareli)	14
Mehmet Volkan CANALIOĞLU (Trabzon)	16, 19
Mehmet ERDOĞAN (Muğla)	18, 19, 29, 30, 31, 32
Enver ERDEM (Elazığ)	19, 25:28
Celal DİNÇER (İstanbul)	22:25
Erkan AKÇAY (Manisa)	28
Mehmet GÜNAL (Antalya)	29
İKİNCİ OTURUM	33:77
Ömer Süha ALDAN (Muğla)	33:34
Mehmet ERDOĞAN (Muğla)	33, 41, 42, 46, 47,

		48, 50:53, 56, 62, 63, 64, 65, 66, 68
Okday ÖZTÜRK	(Erzurum)	34:36
Muharrem IŞIK	(Erzincan)	35, 39:40
Erkan AKÇAY	(Manisa)	36:39
Ali SERİNDAĞ	(Gaziantep)	37, 53, 54, 62, 65:66, 66:67
Sadir DURMAZ	(Yozgat)	37, 52, 56
İdris Naim ŞAHİN (İçişleri Bakanı)	(Ordu)	37, 57, 61:66, 67:68
Ali Haydar ÖNER	(Isparta)	40, 43:44
Mehmet GÜNAL	(Antalya)	40:43
Alim IŞIK	(Kütahya)	43, 46, 49, 50, 51, 52, 53, 56:58, 63, 65, 67
Namık HAVUTÇA	(Balıkesir)	44:47
Sakine ÖZ	(Manisa)	47:50, 52
Celal DİNÇER	(İstanbul)	49, 52, 54
S. Nevzat KORKMAZ	(Isparta)	53, 54:55, 58, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 68
Ramazan ÖZÜNAL (Türkiye Muhtarlar Federasyonu Başkanı)		58, 59:61
Hüseyin AKDENİZ (Muhtarlar Konfederasyonu Genel Bşk.)		58:59
Hüseyin BÜRGE	(İstanbul)	66
Önergeler		68:69
Enver ERDEM	(Elazığ)	69:
Ali SERİNDAĞ	(Gaziantep)	70, 71
Muharrem IŞIK	(Erzincan)	70
Sadir DURMAZ	(Yozgat)	70
S. Nevzat KORKMAZ	(Isparta)	71
Mehmet ERDOĞAN	(Muğla)	71
Önerge		71
S. Nevzat KORKMAZ	(Isparta)	71
Ali TURAN	(Sivas)	71
Önerge		71
Enver ERDEM	(Elazığ)	72
S. Nevzat KORKMAZ	(Isparta)	72
Mehmet ERDOĞAN	(Muğla)	72
Celal DİNÇER	(İstanbul)	72
Önerge		72
Ali SERİNDAĞ	(Gaziantep)	72
İdris Naim ŞAHİN (İçişleri Bakanı)	(Ordu)	72
Önerge		72
İdris Naim ŞAHİN (İçişleri Bakanı)	(Ordu)	72
Önerge		73
İdris Naim ŞAHİN (İçişleri Bakanı)	(Ordu)	73
Önerge		73
İdris Naim ŞAHİN (İçişleri Bakanı)	(Ordu)	73
Önerge		73
İdris Naim ŞAHİN (İçişleri Bakanı)	(Ordu)	73
Önerge		73
İdris Naim ŞAHİN (İçişleri Bakanı)	(Ordu)	73
Önergeler		73:74

İdris Naim ŞAHİN (İçişleri Bakanı)	(Ordu)	74
Önerge		74
Gerekçe		74
İdris Naim ŞAHİN (İçişleri Bakanı)		74
Önerge		74
Ali SERİNDAĞ	(Gaziantep)	74, 76
Birgöl AYMAN GÜLER	(İzmir)	74:77
Enver ERDEM	(Elazığ)	74
Mehmet ERDOĞAN	(Muğla)	75, 76
İdris Naim ŞAHİN (İçişleri Bakanı)	(Ordu)	75, 76, 77
S. Nevzat KORKMAZ	(Isparta)	75:76
Sadir DURMAZ	(Yozgat)	75, 76
Ali Haydar ÖNER	(Isparta)	75
Mehmet ERSOY	(Sinop)	76
Muharrem IŞIK	(Erzincan)	76
Hüseyin AKDENİZ (Muhtarlar Konfederasyonu Genel Bşk.)		77

Açılma Saati: 15.43

Kapanma Saati: 00.40

16 Ekim 2012 Salı
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 15.43

BAŞKAN: Muammer GÜLER (Mardin)
BAŞKAN VEKİLİ: Feyzullah KIYIKLIK (İstanbul)
SÖZCÜ: Hüseyin BÜRGE (İstanbul)
KÂTİP: Gülşay SAMANCI (Konya)

0

BAŞKAN – Sayın İçişleri Bakanımız, İçişleri Komisyonunu üyeleri, değerli milletvekilleri, kamu kurum ve kuruluşlarının, sivil toplum örgütlerinin, meslek teşekküllerinin değerli mensupları, değerli çalışma arkadaşlarımız, değerli konuklarımız; İçişleri Komisyonunun toplantısını açıyorum.

Çoğunluğumuz vardır.

Dünkü toplantılarda geneli üzerinde alt komisyon raporunun görüşmeleri bitirilmiş ve maddelere geçilmesi de oylanmıştır.

Şimdi, 1'inci maddeden başlamak üzere görüşmelere başlıyoruz.

1'inci madde üzerinde söz isteyen arkadaşlarımız buradan anladığım kadarıyla düğmeye bastılar.

Değerli arkadaşlarım, tabii hem Komisyon üyelerimizden hem de değerli milletvekillerimizden konuşma yapmak isteyenler var, bugünkü programımızda en az bir yol almak bakımından bir sürede belli bir maddeye kadar gelmek istiyoruz, bunu da grup sözcüleriyle devamlı temas hâlinde götürmeye çalışacağız. Tabii Komisyon üyesi olmayan milletvekillerimizin konuşma sürelerini Komisyon üyelerine nazaran biraz daha az sürede tutarak işi götürmeye çalışacağım.

Söz talebinde bulunan arkadaşlarımız işaret ettiler mi?

Sayın Genel Başkan Yardımcımız buradaymış, Sayın Genel Başkan Yardımcımıza öncelik vererek...

Söz talebiniz var mı Sayın Günaydın? Varsa...

GÖKHAN GÜNAYDIN (Ankara) – Şu anda değil efendim.

BAŞKAN – Peki, efendim, teşekkür ediyorum.

ATILLA KART (Konya) – Sayın Başkan, bir öncelik tanırsanız memnun olurum.

BAŞKAN – Sayın Atilla Kart Bey dün bir söz istemişti ve görüşmeden ayrılmıştı. 1'inci maddede kendisinden başlayabilir miyiz bu sırada?

Sayın Kart, sizden başlıyoruz efendim.

Ben üye olmayan arkadaşlarımıza on dakikalık süre açıyorum ve buradaki monitörden takip ediyorum.

Buyurun efendim.

ATILLA KART (Konya) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, İçişleri Komisyonunun değerli üyeleri, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum, çalışmalarınızın verimli olmasını, yararlı olmasını yürekten diliyorum.

Değerli milletvekilleri, AKP iktidarlarında on yıl boyunca getirilen kritik tasarımlardan birisiyle karşı karşıyayız. Bu tür kritik tasarımlarda demokrasi, katılımcılık, saydamlık, hesap verebilirlik, kamu hizmeti verimliliği gibi kavramların hep gerekçe olarak kullanıldığını gördük. Bu tasarımda da yine benzeri kavramların sıkça kullanıldığını görüyoruz. Ancak, tasarımla incelendiğinde bu kavramların izini göremiyoruz, bu kavramların içinin boşaltıldığını görüyoruz. Bu kavramların salt soyut bir gerekçe yaratılmak, soyut bir dayanak yaratılmak amacıyla kullanıldığını görüyoruz.

Geldiğimiz noktada şunu görüyoruz, tasarımların tümüne hâkim olan şu anlayışı görüyoruz: Yönetim ve planlama açısından optimal ölçekte hizmet üretmek iddiasında olan bir tasarımla, böylesine iddialı bir hedefi var. Peki, gerçekten de, bu hedef göz önüne alındığında zaman gerçekten de bakıyorsunuz hem yerel yönetimi hem de merkezî yönetimi yapılandırma iddiasında olan bir tasarımla karşı karşıya olduğumuzu görüyoruz. Ancak, şunu görüyoruz, tasarımların tümünde şunu görüyoruz, tasarımların geneline hâkim olan şu anlayışı görüyoruz: Yönetim ve karar yetkisinin, yerel yönetimleri hedef alan bir tasarımda yönetim ve karar yetkisinin merkezileştirildiğini görüyoruz değerli arkadaşlarım, daha da önemlisi atanmışların karar merci hâline geldiğini, atanmışların seçilmişlerin önüne geçtiğini görüyoruz. 4'üncü maddede bu çok somut bir şekilde düzenleniyor, açık ve amir bir şekilde düzenleniyor. Yıllardır bu söylemi nakarat hâlinde dile getirenlerin, yani seçilmişlerin egemen olması gerektiğini dile getirenlerin aslında bu söylemlerinin bomboş olduğu, içi boş olduğu bu tasarımla çok açık bir şekilde ortaya çıkıyor.

Bakın, burada, aslında Türkiye’de yönetim yapılanmasında bir proje uygulanıyor, merkezî bir proje uygulanıyor. Bu merkezî projeye Kamu İhale Kurumunun içinin boşaltıldığını biliyoruz, Sayıştayın göstermelik bir kurum hâline geldiğini, teftiş kurullarının artık işlemez hâle geldiğini biliyoruz. Kentsel dönüşüm yoluyla paralel düzenlemelerin yapıldığını görüyoruz, yine bağlı olarak bakıyoruz, büyükşehir belediyeleri dâhil olmak üzere, yerel yönetimlerin yetkilerinin TOKİ adıyla bir kuruma aktarıldığını görüyoruz ve TOKİ’nin de yine bağlı olarak Kamu İhale Kurumunun denetimi alanı dışına çıkarıldığını görüyoruz. Bunların hepsi tesadüf kavramıyla izah edilebilecek çalışmalar değil, hepsi de birbirini tamamlayan, yetkiyi, gerek imar anlamında gerek yönetim yapılanması anlamında yetkiyi merkezde toplayan antidemokratik bir anlayışın tezahürü olan uygulamalar.

Bunları tamamlayan bir de elbette kamu yönetimi yapılanmasında parti memuru ve cemaat memuru referansı ile gelişen bir yönetim yapısını biliyoruz, görüyoruz, yaşıyoruz. Bu yapılanmaların hepsi birbirini tamamlayan yapılanmalar. Bu sistemin adı, çok açık olarak ifade ediyoruz, parti devletidir, tek adam yönetimidir. Bu sistemin adı, değerli milletvekilleri, tiranlaşmadır, firavunlaşmadır. Bunun başka bir izahı yok, başka bir açıklaması yok. Yetmiyor, öylesine yetki istiyoruz ki, tatmin olmuyoruz, mutlak yetkiyi istiyoruz. O yetki aktarımı yetmiyor, bu giderek bir projeye dönüşüyor, mutlak yetki talebine dönüşüyor ve devamında da tabii kaçınılmaz olarak demokrasinin içinin boşaltılıyor, yerel demokrasiyi yok ediyoruz.

Bakıyoruz, bakın, bu kadar önemli bir kanunda tasarıda bu gerçekten demokrasi adına, yasamanın etkinliği adına, yasamanın işlevi adına son derece düşündürücüdür, ibret vericidir. Şu tasarı aslında, değerli arkadaşlarım, güya yerel yönetim-merkezî yönetim yapılanması. Hayır, bir torba kanun uygulamasını yapıyoruz. Burada da geliyoruz, yine torba kanun uygulamasıyla onlarca yasayı ilgilendiren, bağlantısı olan düzenlemeleri ve her türlü sistematikten uzak bir şekilde yapıyoruz. Hiçbir illiyet olmadan, hiçbir bütünlük olmadan bu değerlendirmeleri yapıyoruz.

Bakın, değerli milletvekilleri, Türkiye genelinde 1.591 beldeyi kapatıyoruz, 168 belde Konya’da, yani Konya’da yüzde 10’u aşkın kapanan belde durumu var. Konya’nın doğusundan batıya mesafesi 400 kilometre, kuzeyden güneye 450 kilometre arkadaşlar, yani bir kareden söz etmiyorum tabii, daralan, genişleyen bir alandan, coğrafyadan söz ediyorum. Siz İstanbul ve Kocaeli’ndeki kentleşme dinamiklerini, kentleşme unsurlarını Konya’da nasıl uygulayabilirsiniz? Konya gibi kırsal yapısı ağır basan bir coğrafyada İstanbul ve Kocaeli’ndeki kentleşme dinamiklerini uygulayamazsınız, bunun uygulanma kabiliyeti yok.

Bir diğer somut örnek vereyim: Kendi beldemden örnek vereceğim değerli arkadaşlarım, Cihanbeyli’nin Yeniceoba beldesi. Belediye teşkilatının kuruluş tarihi 1912 değerli milletvekilleri, 1912... Yüz yıllık bir belediyeden söz ediyorum, yani orada bir kültür, bir kazanım var, gerçekten belediyeçilik gelişmiş ve o belde bakıyorsunuz Konya’nın on yedi ilçesinden büyük. On yedi ilçesinden büyük, coğrafyası itibarıyla, bağlı olunan diğer küçük beldeler itibarıyla 30 bin nüfusa hitap ediyor, doğal olarak bu belde ilçe olmayı bekliyor, onun hazırlıklarını yapıyor ama siz kalkıyorsunuz, yaptığınız uygulamayla, böylesine bir potansiyele sahip olan beldeyi mahalleye dönüştürüyorsunuz. Geride bakıyorsunuz -isim vermiyorum- Konya’nın on üç ilçesinden söz ediyorum, nüfusu abartmıyorum değerli arkadaşlarım, 1.000, 1.100, 1.200, 1.500 seviyesinde olan ilçeler var. Nerede kaldı hakkaniyet, nerede kaldı adalet, nerede kaldı objektif ölçüler?

Böylesine kapsamlı bir tasarıda siz samimiyseniz, gerçekten burada kamu hizmeti verimliliğini esas alıyorsanız, yapılması gereken, bu çerçevede, bu türlü ilçelerle birlikte potansiyeli olan beldeler arasındaki, elbette ki başka ölçüleri, coğrafi ölçüleri, nüfus ölçüsünü, objektif ölçüleri esas alarak, yeni bir düzenleme yapmak değil midir? Ama hayır, bunlardan eser görmüyorsunuz. Dolayısıyla da aslında ne yapıyorsunuz biliyor musunuz? Bakın, Anadolu gerçeğinde beldelerle ilçeler arasında ayrışma tohumlarını ekiyorsunuz, böylesine ağır sonuçları yaratıyorsunuz. Türkiye’deki mevcut olan nefret ve ayrışma söyleminin üstüne bir de beldeler ile ilçe merkezleri arasındaki ayrışmasının tohumları ekiliyor bu tasarıyla.

Bu tasarıyla -bunu gerçekten kaygı verici bir gelişme olarak gözlemliyoruz, değerlendiriyoruz- merkezî olarak yönetilemeyen Türkiye, bakıyoruz yerel olarak da yönetilemez hâle geliyor. Yani, bu Türkiye pratiğinde yerel anlamda, gerçekten, muhalefetten de, iktidardan da yerel ölçekte başarılı olana çok ciddi yapılanmaların olduğunu biliyoruz, ama bu tasarıyla maalesef o kendi yönetim anlayışları içinde başarılı olan yerel yönetimlerin de işlemez hâle gelmesi kaçınılmaz olacaktır.

Burada biraz evvel de ifade ettim, beldeler ile ilçe merkezleri arasında bir ayrışma duygusu doğacak. Bu tasarıyla temsilî demokrasiyi yok ediyoruz, yerel demokrasiyi yok ediyoruz, kamu hizmetinin yerindeliğini yok ediyoruz ve seçmen iradesini yok ediyoruz, demokrasinin özüne müdahalede bulunuyoruz.

Bu değerlendirmelerle bu düşüncelerimi sizlerle paylaşmak gereğini duydum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Kart, çok teşekkür ederim ben de efendi m.

Sayın Serindağ, buyurun.

Tabii Komisyon üyelerimizin belli bir zaman aralığında bu işi bitirmelerini rica ediyorum ki, herkesin görüşlerini dinleyebilelim.

Buyurun Sayın Serindağ.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, sayın milletvekilleri, İçişleri Bakanlığının ve diğer kamu kuruluşlarının değerli mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Sayın Başkan, bundan önceki görüşmelerimizde de çoklukla dile getirdik, ben de söyledim, diğer arkadaşlarım da dile getirdiler, biz burada çok önemli bir tasarıyı görüşüyoruz, Türkiye'nin idari rejimini derinden etkileyen, yönetim yapısını etkileyen bir tasarıyı görüşüyoruz. Bu sadece büyükşehir belediyesini düzenleyen, büyükşehir belediyelerini düzenleyen bir tasarı değil, Türkiye'nin yönetim yapısını düzenleyen bir tasarıdır, o nedenle buna dikkati çekmek istiyorum, birincisi bu.

İkincisi, şimdi, alt komisyondan gelen rapora baktığımız zaman yasa tekniğine uygun olmayan düzenlemelerin olduğunu görüyoruz. Bir maddede zannediyorum elli civarında fıkra var. Şimdi, hepimiz de biliyoruz ki, bu, yasa yapma tekniğine aykırı. Siz de uygun görürseniz, Komisyonumuz uygun görürse, bunu yeniden bir düzenlemeye tabi tutalım, Genel Kurula nasıl sevk edilecekse Komisyonunda da o şekilde görüşelim. Öyle zannediyorum ki, siz görüşmelerin sonunda Kanunlar ve Kararlar Dairesine herhâlde bir redaksiyon yetkisi vereceksiniz, öyle anlaşılıyor. Burada yedi madde olarak görüştüğümüz tasarı, belki Genel Kurula otuz-kırk madde olarak gelecektir. Bu, yasa yapma tekniğine pek uygun düşmemektedir Sayın Başkan. Onun için, uygunsa, siz ve Komisyonumuz uygun görüyorsa, Genel Kurulda görüşeceğimiz formata uygun bir şekle getirelim ve görüşmelerimizi öyle sürdürelim.

Bunu belirttikten sonra 1'inci maddeye geçiyorum. 1'inci madde altı fıkradan oluşmaktadır Sayın Başkan ve bu tasarı'nın en önemli maddesini oluşturmaktadır tabii bu 1'inci madde. 1'inci madde neyi öngörüyor? 1'inci maddenin birinci fıkrası öncelikle on üç ilde büyükşehir belediyesi kurulmasını öngörüyor. Keşke öyle öngörse, biz zaten onu destekliyoruz ama bu illerde belediye sınırlarının mülki sınırlarla eş olması öngörülüyor. İkinci fıkrada daha önce büyükşehir belediyesi olarak örgütlenmiş belediyelerin sınırlarının gene il sınırlarıyla örtüşmesi öngörülüyor. Üçüncü fıkrada, Sayın Başkan, büyükşehir belediye hudutları içerisindeki köy ve beldelerin kapatılacağı öngörülüyor ve bunlar mahalle olarak belediyeye bağlanacaklar. Gene dördüncü fıkrada İstanbul ve Kocaeli belediyeleri sınırlarındaki köylerin mahalleye dönüştürülmesi öngörülüyor. Beşinci fıkrada, bu illerdeki özel idarelerin kaldırılacağı öngörülüyor. Altıncı fıkrada da bucak ve bucak teşkilatlarının kaldırılacağı öngörülüyor. Yani, bu madde Türkiye'de mahallî idarelerin, yerel yönetimlerin ortadan kaldırılmasını öngören bir maddeye dönüştürülmüş oluyor.

Sayın Başkan, izin verirseniz, kusura bakmazsanız, tabii bu sözlerimiz belki zatîalinizi veya Başkanlık Divanını da ilgilendirebilir, iki yazıdan bahsedeceğim size. Büyük bir ihtimalle bunlar size de gönderilmiştir, Komisyon üyelerinin pek çoğuna da gönderilmiş olabilir. Side Belediye Başkanının imzasıyla bir yazı gönderilmiş, bu Side Belediye Başkanı AKP'li bir Belediye Başkanıdır, büyük bir ihtimalle size de gelmiştir bu yazı: "Değerli milletvekilim, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın yasallaşması durumunda, Side'nin geleceğine ve ülke turizmine büyük darbe inecektir.

Side beldesinin kapatılması yatırımcı ve vatandaş açısından tasvip edilmeyen bir karar olarak görülmekte, bu durum tepkilerden anlaşılmalıdır.

AK PARTİ'li bir belediye başkanı olarak telefonlarımın susmadığını, vatandaşın tepkiler geldiğini belirtmek isterim.

Daha önce de bu konudaki talep 20 bin imzayla Sideliler tarafından imzalanarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonuna verilmiştir."

Sayın Başkan, 20 bin dilekçe. Yani şimdi, biz bu insanların iradelerine bakmayacağız da nerede hazırlandığı tarafımızdan bilinmeyen, ancak Sayın Bakan tarafından İçişleri Bakanlığında hazırlandığı ifade edilen bir tasarıya, bir gecede konulan bir hükümlerle o beldedeki belediye teşkilatını kaldıracağız. Bu, ne vicdana sığar ne insafa sığar. Bıraktık her şeyi, her şeyi bir yana bıraktık, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nı bir tarafa bıraktık, meri mevzuatı bir tarafa bıraktık, vicdana ve insafa sığmaz bu. Yani şimdi siz o kadar insanı yok sayıyorsunuz, ama burada bu maddeyi yasa metnine koyuyorsunuz.

"Side'yi bir dünya markası yapmak için yapılan çabaların bu yasayla heba olmasını, Sideliler kabul etmemektedir. Dünyada 180 bin yatak Side adıyla pazarlanmaktadır."

Düşünün, 180 bin yatak. Pek çok ilde yok bu kadar yatak kapasitesi.

“Side’yi mahalle yapmak, ülkemiz turizm gelirlerinin yüzde 13’ünü sağlayan bir bölgenin, ayırt edilmeden diğer bölgelerde kendine yetmeyen beldeler gibi algılanması akıllı olmaz bir durumdur. 3,5 milyon turist ağırlayan bölgeyi gözden çıkarmak yanlıştır. Yasal hükümler geneldir, ama yasaların özel durumları ayırt edici özel maddeleri de olur.”

Yani şunu demek istiyor, her belediyeyi kendi şartlarında değerlendirin. Belki kapatılması gereken belde belediyeleri olabilir, hatta bazı belde belediyelerinin sakinleri de belediyelerinin kapatılmasını arzu edebilirler, ona kimse bir şey demiyor. Gelin, bir referandum yapalım, oradaki vatandaşların iradelerine başvuralım, oradaki vatandaşlarımız belediyelerinin kapatılmasını öngörüyorlarsa, kapatın efendim o zaman.

Biz zaten neyi savunuyoruz? Bizim için esas olan, orada yaşayan yurttaşlarımızın iradeleridir. Yoksa biz “İlla kapatılmasın.” falan demiyoruz. Diyoruz ki “Gelin, vatandaşın iradesine başvuralım, vatandaşımız istiyorsa kapatalım, istemiyorsa kapatmayalım.”

Kısaltarak devam ediyorum.

“Side’nin kaderini Manavgat’ta yaptırılan bir ankete bağlayanlara şunu söylemekten kendimi alamıyorum. Bu anketi kim yapmış? Bakın, Belediye Başkanı diyor ki ‘Bir anket yapılmış. Kim yapmış? Kime yaptırılmış?’”

Hiç kimsenin haberi yok, bizim haberimiz yok. Sizin haberiniz var mı arkadaşlar? Kimlerin haberi var?

“Anket sonucu yayınlanmıyor. Madem bir anket yapıldıysa, o ankete göre işlem yapılacaksa, o zaman anketin sonucunu da bilelim, vatandaşlarımız gerçekten kendi belediyelerinin kapatılmasını istiyorsa, biz de ‘tamam’ diyelim.”

Bu yazı uzatarak devam ediyor, sabrınızı taşırmamak için yazıyı buradan kesiyorum, yani bu şekilde devam ediyor.

Gene Alanya Ticaret ve Sanayi Odasından bir yazı gelmiş, gene büyük bir ihtimalle komisyon üyelerine gönderilmişti.

“Malumlarınız olduğu üzere İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 3/10/2012 tarihinde kararlaştırılan Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur.

Tasarıyla, 13 il büyükşehir statüsüne getirilmiş ve büyükşehir belediyelerinin sınırları il mülki sınırlarına genişletilmiştir.

Yine, tasarıda, büyükşehir belediyesi illerine bağlı ilçelerin mülki sınırları içerisinde yer alan köy ve belde belediyelerinin tüzel kişiliklerine son verilmiş, köyler mahalle olarak, belediyeler ise mahalleleriyle birlikte bağlı buldukları ilçenin belediyesi sınırlarına katılmıştır.

Tasarının Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda herhangi bir değişiklik olmadan mevcut hâliyle geçmesi hâlinde, Alanya’da mevcut 69 köy ve 16 belde belediyesinin tüzel kişilikleri sona erecek ve tek belediye olarak Antalya Büyükşehir Belediyesine bağlanacaktır.”

Yani sadece bir ilçede bile 69 köy ve 16 belde kapatıyoruz ve bu beldelerin hepsi turizm alanında kendilerini kanıtlamış, turizme büyük hizmetleri olmuş belediyeler. Belki bu beldelerin önemli bir bölümü sizin partinizin orada seçimi kazandığı belediyeler de olmuş olabilir.

“Burada Antalya’nın en doğudaki noktasından en batı noktasına kadar girinti ve çıkıntılarıyla -kısaltarak okuyorum- 600 kilometreyi bulan ve ülkemizin en önemli turizm merkezlerinin yer aldığı bu alanda, tek elden etkin bir belediye hizmeti götürülmesinin güç olacağı düşünülmektedir.”

Şimdi, bunlar seslerini duyuranlar, gelip sözlü olarak ifade edenler de var, sözlü olarak bunun uygun olmadığını dile getirenler var.

Geçen gün Kalkan Belediye Başkanı buradaydı. Kalkan’ı hepimiz biliyoruz. Türkiye’nin en önemli turizm merkezlerinden biridir, belediyesini kapatıyoruz.

Değerli arkadaşlarım, diyor ki “Çevreyle beraber bizim 32 bin nüfusumuz var. Biz ilçeden daha büyüğüz.”

Doğrusu ben Kaş’ı da görmedim, Kalkan’ı da görmedim, ama öyle diyor, “Kalkan daha büyük.” diyor.

Demin Sayın Kart ifade etti, pek çok ilçe kapatılan beldelerden daha az nüfusa sahip. Siz bunları bilen birisiniz, burada bulunanların hepsi biliyor bunu. Yani şimdi sadece nüfus kriterine bakarak bir yeri kapatırsak doğru yapmamış oluruz.

Gelin, bu konuyu enine boyuna masaya yatıralım, her yerin coğrafi koşullarını, gelişmişlik durumunu, turizme katkısını, yaz kış nüfuslarını göz önüne alalım ve ona göre bir değerlendirme yapalım.

Sayın Başkan, şimdi, bu maddeyle, siz yerleşmeyi değil merkezleşmeyi taşraya taşıyorsunuz. Siz, Anamur'da Torosların tepesindeki bir köyün yönetimini Mersin'deki belediyeye veriyorsunuz. Konya'da Hadim ilçesine bağlı Toroslardaki bir köyün yönetimini Konya Belediyesi'ne veriyorsunuz.

Demin Atilla Bey bahsetti, tekrar etmek istemiyorum, Konya'nın nüfusu pek çok Avrupa ülkesinden daha büyük ve orada yönetimi tek bir belediyeye bırakıyorsunuz.

Ölçeği dikkate alıyorsak, bu uygun bir ölçek de değildir. Esas olan ölçeğin iyi tespit edilmesidir.

Siz, İstanbul'da, kır nüfusu yüzde yarım olan bir ildeki uygulamayı kırsal nüfusu neredeyse yarıya yakın bir ile taşırsanız, orada istediğiniz neticeyi alamazsınız. Esas olan her yerin ayrı ayrı değerlendirilmesi ve en uygunu neyse onun uygulanmasıdır.

Şimdi, diyoruz ki "Hizmetler vatandaşa en yakın olan birim tarafından yerine getirilsin." Bu Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın gereklerinden de biridir, ancak getirilen düzenlemeyle bunun tersi bir uygulamaya gidilmektedir. Demin örneğini verdiğim gibi, siz bir köyün yönetimini 200-300 kilometre mesafedeki bir belediye yönetimine devrediyorsunuz.

Yerellik nedir? Yerellik, ihtiyaçların en yakın yönetim birimlerinde karşılanması demektir, aynı zamanda hizmetlerin bu birimler tarafından yerinde, etkin ve verimli bir biçimde halkın katılımıyla yürütülmesidir. Biliyorsunuz, artık, biz, bırakın temsili demokrasiyi katılımcı demokrasi çağında yaşıyoruz. Burada temsili demokrasiye bile söz yok, bırakın katılımcı demokrasiyi, temsili demokrasi bile burada işlememektedir.

Tasarıyla kararlar ve hizmetler vatandaşlardan çok uzaklara bir yerlere taşınmaktadır. Vatandaşların yerel yönetimlere ve yöneticilere ulaşma imkânı ortadan kaldırılmaktadır. Büyükşehir belediyeleri bütünlük arz eden yerleşim birimlerinden oluşmalıdır. Ülkemizin coğrafi yapısı, birçok il sınırı içinde birbirinden kilometrelerce uzakta birçok ilçe ve köy barındırmaktadır. Nitekim, biliyorsunuz geçmişte büyükşehir belediye sınırlarının pergelle tespit edilmesi bile bazı sorunlar ortaya çıkarmıştır. Biz bu sorunları hâlâ çözememişken, şimdi ne yapıyoruz? Onu aşan daha büyük sorunlara yol açacak bir düzenleme getiriyoruz.

Şimdi, biz dünyada tek başımıza yaşamıyoruz. Avrupa ülkelerine bakıldığında, büyük metropoller ve başkentler için özel yönetim modelleri geliştirildiği görülmektedir, bazılarında vardır bu, ancak il sınırlarının büyükşehir belediye sınırlarıyla örtüştürüldüğü ülkelerde federal sistem uygulanmaktadır ve bu şekilde olan belediyelere federal birim statüsü verilmektedir, federal şehir statüsü verilmektedir. Örneklerini daha önce de vermiştim, bir daha söylüyorum, Berlin ve Hamburg belediyeleri böyledir. Bazı ülkelerde ise il veya eyalet sınırlarıyla örtüşen büyükşehirlere özel statü verilmiştir. Washington, Hannover ve Atina buna örnektir.

Sayın Başkan, biz hem dünyadaki gelişmelerden hem ülkemizin tarihî ve geleneksel idari yapısından elbette etkileneceğiz, ama asıl olan bunları aceleyle getirmeden ülkemizin tarihsel gelişimini, ülkemizdeki idari yapının tarih içerisindeki oluşumunu da göz önünde bulundurarak, günün şartlarına uygun hâle getirmektir.

Şimdi, köyleri kaldırıyoruz, 16.082 köyün tüzel kişiliğine son veriyoruz. Köyler nedir?

Değerli arkadaşlarım, köyler, oluşturulmak istenen belediyeler gibi yapay oluşumlar değildir, bunlar asırlardır toprakların bir gerçeği olarak doğmuş doğal yapılardır.

Köyler, tarihsel olarak sadece bir yerel yönetim birimi de değildir, aynı zamanda insanların ortak kültür, gelenek, acı ve sevinçleriyle bir kimlik ve aidiyet yapılarıdır.

Köyler yazılı ve sözlü edebiyatın, sanatın ve türkülerin ocağıdır.

Ülkemizdeki köylerin yarıya yakınının bir kalemde ortadan kaldırılması ve kent hâline getirilmesi, esasen bir tarihin ve kültürün yok edilmesidir.

Yalnız bu "kent hâline getirilmesi" deyimini de tırnak içinde söylüyorum, hiçbir köy bir gecede kent hâline getirilmez, sadece siz onu kent yönetimine veriyorsunuz, aslında kent hâline getirilmez.

Bir sayın valimizin iyi bir değerlendirmesi var, ben eleştirmek için söylemiyorum, o görüşü beğendiğim için söylüyorum. Diyor ki "Sen mahalle olmakla bundan sonra kendini şehirli mi zannediyorsun?" Aslında bu, bu durumu çok iyi özetleyen bir söz, inşallah vali öyle dedi diye bir gazaba uğramaz.

Köylerin büyükşehir belediyesi sınırları içine alınması, sorunların çözüleceği anlamını da taşımamaktadır, çünkü büyükşehir belediyeleri, değerli arkadaşlarım, daha kendi sorunlarını çözememişlerdir ki.

Şimdi, buradan yola çıkın Eskişehir'e doğru gidin, kaç yıldır metro çukurlarıyla karşılaşsınız, ondan sonra gidin bir demir yığını görürsünüz, yıllardır orada, şimdi de zannediyorum söküyorlar galiba, gelirken öyle gördüm. Değil mi Sayın Bakanım, onu söküyorlar galiba?

Biraz daha geçin, Gökkuşuğu diye bir yer göreceksiniz, efendim, yıllardır orada boş durur. Şimdi... Ne oldu Sayın Bakan?
İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Onun sökülmesi hadisesinde bizim payımız var.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim, şöyle, şimdi, yani siz yanlış işi yaparı bırakıyorsunuz, efendim, yanlış gün ışığına çıkarırları itham ediyorsunuz Sayın Bakan, bu bir çözüm yolu değildir.

Bakın, madem söz oraya kaydı, sizin yapmanız gereken şudur: Siz devlet adına idari vesayet yetkisi kullanıyorsunuz, Anayasa'mız devlet adına idari vesayet kullanma yetkisini İçişleri Bakanlığına vermiştir. Siz gidip onun hesabını sormalısınız. "Bu kadar kamu kaynağını neden heba ettiniz?" diye sormalısınız.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Sormadığımızı nereden biliyorsunuz?

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim, biliyorum. Madem sordunuz söyleyeyim. Sayıştaydan size geldi, Sayıştay size suç duyurusu yaptı, siz bir inceleme yaptınız ve bitti. Bilmediğimizi mi zannediyorsunuz Sayın Bakan? Lütfen yani...

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Belki bir şey çıkar canım.

BAŞKAN – Sayın Serindağ, artık toparlayalım lütfen.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Neyse devam edeyim. Peki, o zaman lütfen...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Sizin neyi bilip neyi bilmediğiniz bizi ilgilendirmez.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Peki, bakın, o zaman lütfen bu konuyu bu Komisyonun huzurunda açığa kavuşturun; bize bilgi verin, biz de bilgileneelim.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Komisyon gündemi gayet açık...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim, bilgileneelim o zaman.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Gizli kapaklı hiçbir şey...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – O zaman bilgileneelim.

BAŞKAN – Sayın Serindağ, rica ediyorum, lütfen...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Peki efendim. Zamanınızı fazla almayacağım Sayın Başkan.

Efendim, şimdi, bu tasarıyla...

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Efendim, biz buraya görüşmeye geldik.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Arada bir on beş dakikadır...

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Susmaya gelmedik efendim, millet adına buradayız.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Ama sırası var.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Kendi başımıza burada değiliz.

BAŞKAN – Sayın Öner, sıranız geldiği zaman görüşeceğiz efendim lütfen.

Sayın Serindağ, rica ediyorum, lütfen. Herkesi dinlemek istiyorum lütfen, buyurun, bağlayalım lütfen.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, bu tasarıyla 1.582 belde belediyesi kapatılmaktadır ve bu kapatılan belde belediyelerinde yaşayan vatandaşların iradelerine başvurulmamıştır. Dün size Kahramanmaraş'ın iki beldesinde, Gaziantep'in bir beldesinde pazar günü yapılan referandum sonuçlarını takdim ettim. Komisyonumuzun zannediyorum arşivinde bu yer alacaktır. Orada vatandaşlarımızın kendi beldelerinin kapatılmasına ne kadar şiddetle karşı çıktığını görüyoruz. Ama siz şunu diyorsanız, siz diyorsanız ki: "Efendim, vatandaş ne derse desin, kim ne derse desin, siz ne söylerseniz söyleyin, bunu biz başka şekilde kararlaştırdık." diyorsanız artık o zaman demokrasiden biz söz edemeyiz. Demokrasiden söz edebilmek için vatandaşların iradesine değer vermemiz lazım. "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." diyorsak, millet ne diyorsa ona bakmak lazım. Şimdi, bunu söylediğimiz vakit siz diyorsunuz ki: "Efendim, vatandaş bize yüzde 50 oranında oy verdi." Peki, vermeyen de yüzde 50 var. Yani bunların hukuku yok mu? Bunların hukukunu hiç gözetecek bir merci veya makam olmayacak mı? Siz yıllardır bir ilçeye bağlı köyleri o ilçeden alıyorsunuz öbür ilçeye bağlıyorsunuz. Neden?

Şimdi Sayın Bakan, soruyorum size, belki aydınlatırsınız bizi. Şimdi, Kahramanmaraş'ın Pazarcık ilçesinden 3 köyü alıyorsunuz, Cennetpınarı, Kelibişler, Bayramgazi köylerini alıyorsunuz, Türkoğlu'na bağlıyorsunuz. Lütfen sebebini bize açıklayın, biz de aydınlanalım. Niye gerekti? Köy muhtarlarının...

BAŞKAN – Sayın Serindağ, artık bağlayalım, lütfen, rica ediyorum.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Daha iyi hizmet verilsin diye...

BAŞKAN – Sayın Bakan, en sonunda sorulara gerekirse cevap verecek Sayın Serindağ.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi, köy muhtarlarının imzalı şeylerini, mühürlü “Biz kendi bağlı ilçemizde kalmak istiyoruz.” talebini içeren yazısını Komisyona takdim ettim. Şimdi, bunun sebebi nedir? Bu kadar küçük siyasi hesaplara gerek yok. Zaten siz yüzde 50 oy alıyorsunuz. Vatandaşımız size yüzde 50 oy vermiş. Başka küçük hesapların peşine düşmenize gerek yok ki. Siz lütfen bu konuyu, bunu samimiyetle söylüyorum...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Diğerlerini samimiysiz olarak mı söylediniz?

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Hepsi... Bakın, şimdi...

BAŞKAN – Sayın Serindağ, evet, lütfen...

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Ama Bakan satıyor.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Bakana söz yok, konuşmacılara, vekillere söz var.

BAŞKAN – Tam tersi mi yoksa Sayın Öner?

Evet, Sayın Serindağ, rica ediyorum efendim, lütfen...

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Sayın Bakan satıyor...

BAŞKAN – Sayın Serindağ, artık lütfen. Bakın, kaçınıcı kez “Lütfen, rica ediyorum.” diyorum ama bağlamıyorsunuz.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sayın Başkan...

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Bakan olmak kolay değil.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Biz valiliği niye bıraktık geldik Sayın Başkan? Bunun için geldik.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Özgürlüğe kavuşun... Özgür değilsiniz.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Biz sağduyunun sesi olmaya geldik, hiç kimseden korkmadan, çekinmeden gerçekleri dile getirmek için geldik.

BAŞKAN – Sayın Serindağ, lütfen sözlerinizi bağlayın efendim, rica ediyorum bakın.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi, Sayın Başkan, bunun muhatabı ben olmamalıyım. Bakın, ben nezaketimi muhafaza ediyorum.

BAŞKAN – Ama bakın, size 3 kez, 4 kez “Lütfen bağlayın.” diyorum.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Benim sözümü kesmeyin lütfen. Niye kesiyorsunuz? Bakın, lütfen, ben nezaketimi muhafaza ediyorum. Bana yeteri kadar konuşma fırsatı vereceksiniz, bir.

İkincisi, salonda gerekli sükûneti sağlayacaksınız, ben de hitap edeceğim. Sayın Bakan, ikide bir oradan müdahale ediyorsa, o zaman...

BAŞKAN – Sayın Bakana dönerek, ona muhatap olarak ona soru soruyorsunuz...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim...

BAŞKAN – Sayın başkanlar muhatap olacaklar Sayın Serindağ, usulü bilmiyor musunuz?

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Elbette...

BAŞKAN – Böyle şey olur mu canım? Rica ediyorum.

Sayın Serindağ, peki efendim, teşekkür ediyorum, buyurun. Lütfen sözlerinizi bağlayın. Bana hitap edin, lütfen sözünüzü bağlayın. Sayın Bakana niye hitap ediyorsunuz?

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim, Sayın Bakan burada boşuna oturmuyor ki. Sayın Bakan niye geldi buraya?

BAŞKAN – Bakın, rica ediyorum. Siz başkanla muhatap olacaksınız. Komisyon Başkanı var burada.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Elbette Sayın Bakana yönelteceğimiz sorular da olur Sayın Başkan.

BAŞKAN – Benim aracılığımıyla yönelteceksiniz efendim.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi Sayın Başkan, bakın, lütfen...

BAŞKAN – Bakın, bu konuyu uzatmak, uzatmaya yönelik bir davranış olarak değerlendiririm. Lütfen sözünüzü bağlamanızı rica ediyorum.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi Sayın Başkan, bakınız, lütfen toplantıyı çığırından çıkarmayın. Bakın, biz şunu biliyoruz: Biz ne söylersek söyleyelim siz bu tasarımı geçireceksiniz.

BAŞKAN – Bakın, yarım saat oldu, istirham ediyorum. Arkadaşlarımızın hepsini dinlemek istiyorum. “Lütfen sözünüzü bağlayın.” diyorum Sayın Serindağ. Bakın, toplantıyı siz gergin bir havaya götürmek için bir gayret içindediniz ve buna inanmak istemiyorum.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Kesinlikle...

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Efendim, grup sözcümüz konuşuyor.

BAŞKAN – Ama Hocam, grup adına bir söz varsa o zaman kimseye söz vermeme lazım, öyle değil. Grup adına bir söz talebi yok bizim burada, öyle bir usul yapmadık. O zaman hepinizin adına konuşuyorsa memnuniyetle...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Siz benden daha fazla konuştunuz.

BAŞKAN - O zaman, bakın grup sözcüsünü dinleyeceğim.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Lütfen sükûneti sağlayın ve görüşme devam etsin.

BAŞKAN – İstirham ediyorum, iki dakika içinde sözlerinizi bağlayın.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – İki dakika, miki dakika yok efendim.

BAŞKAN – Hayır efendim, böyle bir üslup yok Sayın Serindağ.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sayın Başkan, siz buna...

BAŞKAN – Hayır, bakın “İki dakika, miki dakika.” diye bir şey yok. Bu üslup size yakışmıyor.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Biz size bu izni veremeyiz. Lütfen...

BAŞKAN – Hayır, ben size sözlerinizi bağlamanızı rica ediyorum, lütfen. (Gürültüler)

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Biz size bu izni veremeyiz. Siz başkansınız. Siz sadece başkansınız. Öyle şey olmaz. Bakın, öyle bir şey olmaz. Bakın, ben tasarının dışına çıkmıyorum. Siz ne yapıyorsunuz?

BAŞKAN – Bakın, dilediğiniz kadar süreyi kullanmak durumunda, diğer arkadaşlarımızın söz hakkına mâni oluyorsunuz. Bakın, ben burada bir idare yapmaya çalışıyorum, sizlerin hepsine söz hakkı vermeye çalışıyorum. Bu tarzdaki yaklaşımınızı hiç iyi niyetle bağdaştırmıyorum Sayın Serindağ.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Siz açıkgozluluk yapıp her madde şeklinde düzenlenecek tasarıyı fıkralar hâlinde getiriyorsunuz...

BAŞKAN – İtirazınızı yaparsınız Kanunlar Kararlara.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – ...6 fıkrayı bir madde olarak düzenliyorsunuz, 47 fıkrayı bir madde olarak düzenliyorsunuz, ondan sonra da bize burada söz hakkı vermiyorsunuz. Öyle bir şey olamaz.

BAŞKAN – Veriyorum, veriyorum. Bakın...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Bakın, öyle bir şey olmaz. Lütfen birbirimizi kırmayalım, devam edelim.

BAŞKAN – Peki efendim. Sözünüzü bitirin, sözünüzü lütfen bağlayın.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi, bakın, bu konular sizi niye rahatsız ediyor Sayın Başkan?

BAŞKAN – Beni rahatsız etmiyor efendim.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sizi rahatsız etmiyorsa lütfen sükûnetle dinleyiniz.

BAŞKAN – Siz lütfen sözlerinizi bağlayın Sayın Serindağ. Rica ediyorum.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi, bakın, yerel yönetimleri nüfustan ve insanları rakamdan ibaret gören anlayış yerine yerleşim yerlerinin coğrafi konumu, tarihî şartları ve turizm potansiyeli gibi özelliklerinin değerlendirilmesi gerekmektedir. Nitekim, nüfusu yetersiz olsa da diğer şartların uygun olması hâlinde bazı yerleşim yerlerinde belediye kurulabilmektedir. Bunlardan biri de ilçe merkezleridir. İlçe merkezlerinin nüfusu ne olursa olsun belediye kurulmaktadır orada. Beldelerin bir kısmının yaz nüfusu birçok ilçe ve hatta il nüfusundan daha fazladır, yaz nüfusları 100 binlere ulaşmaktadır. Bu beldelerde yüzlerce iş yeri ve binlerce yatak kapasitesi bulunmaktadır. Birçok belde tarihî ve coğrafi konumları itibarıyla marka özelliğine sahiptir. İşte, Side de bunlardan biridir. Bunların tamamı yok edilirken onlarca yılda oluşan değerleri de yok olmaktadır.

Büyükşehir belediyelerinin görev ve yetkilerinde Sayın Başkan bir farklılık yaratılmamıştır; aynıdır, değişmiyor. Büyükşehir belediyelerinin kilometrelerce uzaklıktaki özellikle turizm beldelerine yönelik objektif kriterlere dayalı hizmet ayrıcalığı aklı dahi gelmemiş, hizmet siyasi istismara açık bırakılmıştır. Dün Nevzat Bey bir örnek verdi. Referandum sırasında bir ile gitmişler, binanın etrafı içeriye girilmesin diye kanalla çevrilmiş.

Şimdi, köylerin ve belde belediyelerinin kaldırılması suretiyle halkın yerel yöneticilerini seçmesi engellenmiş ve katılımçılık adına hiçbir şey yapılmamıştır. Halk kendi yerel yöneticilerini seçmekten mahrum bırakılmıştır. Bir yandan merkezî yönetim ile yerel yönetimler arasındaki köprü görevi yapan asırlık köy muhtarlığı kurumu ülkenin bir bölümünde yok edilmiştir Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sizi daha fazla üzmemek için sözlerimi burada kesiyorum. Biliniz ki biz bu tasarıyla ilgili görüşlerimizi sonuna kadar yılmadan, usanmadan dile getireceğiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben de bunun sizden fazla takipçisi olacağım. Teşekkür ediyorum.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Yalnız bizi baskı altına almayın.

BAŞKAN – Asla sizi baskı altına almıyorum ama Komisyon çalışmalarında...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Baskıyı kabul etmeyiz. Bakın, baskıyı kabul etmeyiz.

BAŞKAN – Ben de gerginlik yaratıcı, hakkı kötüye kullanıcı bir yaklaşımı burada ben de kabul etmem siz kabul etmezseniz ama Komisyon Başkanlığının bir usul dairesindeki hiçbir uyarısını dikkate almadan burayı yok sayarak da bu işi götüremeyiz.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Kesinlikle öyle bir şey yok.

BAŞKAN – İstirham ediyorum.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Siz usule uyarısanız biz uyarız Sayın Başkan.

BAŞKAN – Benim usule uyduğum konusunda herhâlde en son söylenecek kişinin ben olduğunu ben iddia ediyorum burada, ısrarla da iddia ediyorum.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Ama yavaş yavaş o geçiyor, bakın.

BAŞKAN – Hayır.

Şimdi, arkadaşlar, Komisyon üyesi arkadaşlarıma diğer arkadaşarımdan bir misli daha süre vererek bu çalışmalarını götürmeye çalışıyorum. Bakın, burada rica ediyorum. Komisyon üyesi arkadaşlarımlı dinleyeceğim, diğer milletvekillerini dinleyeceğim, illerinde büyükşehir kurulan arkadaşlarımız var, milletvekillerimiz, onları dinleyeceğim ama Komisyon üyelerinin yirmi dakika içerisinde, diğer arkadaşarımlı da on dakika içerisinde toparlamalarını rica ediyorum. Önergelerde de, diğer maddelerde de bunu dile getirmek mümkündür. Böyle başlayalım ama herkes sözünü kullansın. Fırsat kalırsa hepinize tekrar söz vermek imkânı da olabilir. Ama yirmi dakika da bir madde için, bir Komisyon üyemiz için makul bir süre olduğunu biliyorum. Diğer komisyonların uygulamalarında da bundan daha farklı yöntem var. Bu şekilde götürelim, birbirimizi kırmayalım. Bir gerginlik içerisinde değil çünkü ben de sizlerin söyleyeceklerinden çok yararlanacağım. Yani Komisyon Başkanı olarak ben de sizin bu görüşlerinizi elbette yeri geldiği zaman belki başka mahfillerde de dile getireceğim.

Evet, şimdi...

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Sayın Başkan, Balıkesir’de 11 belediye kapatılıyor.

BAŞKAN – Efendim, Balıkesir’e bugün çok önem verdik. Sen merak etme, ben Balıkesir maiyet memuruyum. Balıkesir’in hakkını korurum.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Benim de on bir saat konuşmam lazım.

BAŞKAN – Evet, seni de on bir saat konuştururuz.

Sayın Hocam, eğer usul hakkında değilse...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Usul hakkında konuşacakmış efendim.

BAŞKAN – Hayır efendim, usul hakkında... Artık usulü geçtik.

Şimdi, ben usul dışına çıkarak Sayın Gökhan Günaydın Beyefendi’ye söz veriyorum.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Sayın Başkan, belki Başkanın yönetim şekliyle ilgili bir konuşma yapacaktır.

BAŞKAN – Ah Nevzat’çığım, sen ne zamandan beri o profesörlerin avukatlığını yapmaya başladın?

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Estağfurullah...

BAŞKAN – Sen benim avukatlığını yap, sen kaymakamsın...

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Hocamı dinlemek istiyorum.

BAŞKAN – Evet, evet siz dinlemek için değil ben verirsem söz dinleyeceksiniz, siz değil.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Hep “Ben, ben, ben.” demek size yakışmıyor.

BAŞKAN – Hayır, ben değil, “Yakışmıyor.” değil.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – “Ben, ben.” olmaz, yanlış bir şeydir Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Günaydın...

GÖKHAN GÜNAYDIN (Ankara) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, çok değerli Komisyon üyeleri ve sevgili milletvekili arkadaşlarım; hepinizi konuşmamın başlangıcında saygıyla selamlıyorum.

Tasarının geneli üzerinde sözlerimizi söyledik. Bir kez daha not düşmek adına söyleyelim ki Türkiye'nin yönetim yapısında bu derece önemli değişiklikler getirmeye aday bir tasarının bırakın Meclis dışında meslek kuruluşlarıyla, akademik çevrelerle, demokratik kitle örgütleriyle tartışılmasını, Mecliste bile bir oldubittiye getirilerek geçirilmeye çalışılmasını Türkiye'nin demokrasi tarihi adına kara bir leke olarak not etmek istiyoruz. Alt komisyonları hafta sonları çalıştıran, üst komisyonları pazar günü çalıştıran ve bayram tatilinden evvel ve elbette referandum tarihinin öne alınmasına ilişkin anayasa değişikliğiyle paralel biçimde bu tasarımı geçirmeye çalışan anlayışın ciddi anlamda yanlış yaptığını burada ifade etmek isterim. Tabii, bu tasarımı kabul etmeyen anlayışların bu tasarıyla bağlantılı anayasa değişikliklerine destek verme çabalarını da yine tarihe not düşmek üzere kaydediyoruz. Bu ikisinin birbirinden farklı olmadığını ve samimi bir anlayışın bütüncül bir yaklaşım çerçevesinde bunları ele almasının gerekli olduğunu not ediyoruz, başlangıç olarak bunları ifade edelim.

İlaveten, izninizle madde metni hakkında düşüncelerimizi somut bir şekilde ortaya koymak istiyoruz. Türkiye'de bugün ikisi bütün şehir belediyesi olarak çalışmak üzere toplam 16 belediye var. Bunlara birinci ve ikinci maddede 13 yeri daha ilave ediyorsunuz ve teknik anlamıyla Türkiye'de 29 yeri bütün şehir olarak ilan ediyorsunuz, ilan etmeye çalışıyorsunuz. Arkadaşlarım ifade ettiler, bir kez daha söyleyelim: Kıyı uzunluğu 640 kilometre olan Antalya'da Gazipaşa'dan Kalkan'a kadar ve arkasındaki dağ köylerine kadar hangi Antalya Büyükşehir Belediyesi buralara belediye hizmeti götürebilecek? Birisinin bu cevabı vermesi lazım. Eğer bize Kocaeli ve İstanbul örneğini verecekseniz hemen Kocaeli'nin coğrafi anlamda görece küçük bir il olduğunu söyleyelim ve İstanbul'da bile, yıllık konsolide bütçesi 19 milyar lirayı geçen İstanbul'da bile Çatalca ilçesinin köylerinin neden hizmet alamadığını soralım. İstanbul'un uygulamadığını şimdi bütün Türkiye'de uygulamaya çalışıyorsunuz.

Yine arkadaşlarım ifade ettiler, Belçika'dan büyük Hollanda'ya yakın olan Konya'yı bir bütün şehir belediyesi ile yöneteceğini söylemek gerçekten aslında akla aykırı. İçinde bulunduğumuz kente ilişkin bir değerlendirme yapalım. Ankara Büyükşehir Belediyesi 2002 yılında 3 metro hattının yapımına başladı: Keçiören metrosu, Sincan metrosu ve Çayyolu metrosu. Üzerinden on yıl geçti ve Türkiye'nin ikinci büyük bütçeli büyükşehir belediyesi on yılda bir metre metro hattını hizmete sokamadı. Aslında on sekiz yıldır bu ama biz diyelim ki temelini attığını 2002 yılından bu yana. Şimdi, biz bu anlayışa Eskişehir sınırındaki Nallıhan'ın köylerini, Nevşehir ve Aksaray ilinin sınırındaki Şereflikoçhisar'ın köylerini teslim etmeye çalışıyoruz. Ankara'nın 50 kilometre yarıçapı içerisinde Ayaş'ın köylerine hizmet götürebildi mi Ankara Büyükşehir Belediyesi ki Nallıhan'ın köylerine hizmet götürebilsin? Bu örnekleri çoğaltmak hepimiz biliyoruz ki çok mümkündür arkadaşlarım. Muğla Büyükşehir Belediyesinin büyükşehir belediyesi üzerinden Muğla'nın bütün köylerine ve coğrafyasına hizmet götürebileceğini söylemek elbette Türkiye'nin doğru yönetilmesine katkı sağlama amacını taşımayacaktır.

Hemen şunu söyleyelim: Cumhuriyet Halk Partisi, illerimizin, bu yirmi dokuz kentin büyükşehir olarak ilan edilmesini desteklemekte midir yoksa buna karşı mıdır? Cumhuriyet Halk Partisi, nüfus ölçeğine ve yarıçap esasına göre bu yirmi dokuz kentimizin büyükşehir olmasını doğru bulmaktadır. Bunun bütün şehirden farklı olduğunun altını çizelim. Yani nüfusu 1 milyona kadar olan yerlerde 20 kilometre yarıçapında büyükşehir, nüfusu 3 milyona kadar olan yerlerde 30 kilometre yarıçapında büyükşehir ve nüfusu 3 milyonun üzerinde olan yerlerde 50 kilometre yarıçapında büyükşehir ilan ederseniz hem Türkiye'nin anayasal idari rejimi üzerinde yapmaya çalıştığınız konusundaki haklı şüpheleri ortadan kaldırmış olursunuz hem de buraları gerçekten yönetilebilir yeni yapılar hâline getirebilirsiniz. Önümüzdedir teklif, öneri olarak zaten bunu getireceğiz. Buraları yirmi dokuz bütün şehir olarak dayatmak Türkiye'yi bölmeye yarar, bir; Türkiye'yi yönetememe sonucuna götürür, iki. Ama bu yirmi dokuz kenti nüfuslarına göre yarıçap esasında büyükşehir ilan etmek hem oradaki kentsel yaşamı destekler, kırsal yaşama saygı duyar ve Türkiye'nin idari rejimi açısından da bir sakınca yaratmaz. Teklifimiz bu kadar açıktır, bu kadar nettir ve doğru bir yönetim anlayışına katkı sunma çabamızın değerlendirileceğini umuyoruz. Arkadaşlarım bu konuda elbette çok daha fazla şeyleri söyleyecekler.

İkinci alan, belde belediyelerinin tüzel kişiliğinin kaldırılması. Değerli arkadaşlarım, Türkiye'de 2.950 belediye var. 1.592 belde belediyesinin kaldırılması ve mahalleye dönüştürülmesi teklifini getiriyorsunuz. Ve buna meşruiyet temeli olarak da bu belediyelerin zaten borçlu olduğunu, zaten etkin yönetim yapamadığını söylüyorsunuz. Bu, yıllarca Türkiye'nin güzide fabrikalarının önce yatırım desteğinden mahrum bırakılıp zarar eder hâle getirilmesi, sonra da bunun gerekçe gösterilerek kapatılmasına benziyor. Bu belediyeler borçluydu bunun suçlusu kimdir? 2002 yılından bu yana iktidarda olan Adalet ve Kalkınma Partisi, acaba, 5216 ve 5393 sayılı yasalarda ve onu destekleyen mali yasalarda yetersiz destekleme hükümlerini niye bugüne kadar daha yüksek noktalara

getirmemiştir? Yani genel bütçe vergi gelirlerinin yalnızca yüzde 2,85'ini bu tür belediyelere tahsis ederek bu belediyelerin dünya kadar görev ve yetkisini etkin bir şekilde yerine getirebilmesinin mümkünatı var mıdır? Buna "Elbette vardı ama onlar istemediler ve yapmadılar." diyebilen komisyon üyesi var mı aramızda? Niye yüzde 2,85'i bugüne kadar yüzde 7,85'e çıkartmadınız? "Bu kaynakları biz kontrol edeceğiz, biz dağıtacağız, kaynak tahsisi yalnızca bizim denetimimizde olacak." demek yerine demokratik bir şekilde bu yüzde 2,85'i yükseltseydiniz de bu belediyeler borçlarını ödeselelerdi, bu belediyeler etkin hizmetler yapsalardı daha iyi olmaz mıydı? Ya da bütün genel bütçe vergi gelirlerinin yalnızca yüzde 2,5'ünü büyükşehir belediyelerine vermek yerine daha yüksek bir payı verseydiniz, yüzde 1,15'ini il özel idarelerine vermek yerine daha yüksek bir payı verseydiniz yani merkezî hükümet olarak -tabiri mi mazur görün- kaynakların üzerine oturmak yerine kaynakları demokratik bir şekilde birlikte yönetme anlayışı içerisinde olsaydınız belediyeleri bugün anlattığınız biçimde mi görürdük? Türkiye'deki her iki belediyeden birini kaldırarak yerel yönetimler reformu yapmak gerçekten Türkiye'nin ve dünyanın demokrasi tarihine geçecek bir atılımdır, ancak elbette kara mizah açısından geçecek bir atılımdır. Belediye kapatılarak yerel yetki devredilmez, belediye kapatılarak demokratikleşme sağlanamaz.

Bu arada, çok sık öykündüğümüz Avrupa, daha evvelki konuşmamda da altını çizmişim, nüfus özellikleriyle, yüzölçümü özellikleriyle, idari rejimi özellikleriyle Türkiye'ye çok benzeyen örneğin Fransa; Fransa'da 36.500 belediye var ve bu 36.500 belediyenin 28 bininin nüfusu binin altında. Peki ben soruyorum: Fransa'da bu bin nüfuslu belediyeler niye borç batağı içerisinde değiller? Niye Fransa'da bu belediyeler etkin hizmet yapıyorlar ve demokrasinin bir unsuru olarak çalışmaya devam ediyorlar? Çünkü Fransa'da kaynakların tahsisi tek adam üzerinden yapılmıyor. Fransa karar almada olduğu gibi kaynakları kullanmada da daha demokratik bir anlayış içerisinde de; sebep bu.

Kısaca söylemek gerekirse, İçişleri Bakanlığının hazırladığı öne sürülen tasarıda, gerekçede bu belediyelerin çalışamaz hâle gelmesinin yazılması İçişleri Bakanlığının bir silsile içerisinde bugüne kadar görevini yapmadığının itirafıdır aynı zamanda ve bu suç, belediyeler ve belediye başkanlarına yüklenemez. Kaldı ki sevgili arkadaşlarım, eğer bu belediyelere borçluysa, bu belediyeler hiçbir iş yapamıyorlarsa, bu belediyeler yalnızca başkan maaşı verip başka bir işle ilgilenmiyorlarsa o zaman belde halkının bu belediyelerin kapatılması konusunda sizden ileride olması lazım. "Bu belediyeler işe yaramıyor, kapatın gitsin." demesi lazım. Bakın, Cumhuriyet Halk Partisi 14 Ekim tarihinde Türkiye'de 98 noktaya sandık koydu ve bu sandıkların başına Adalet ve Kalkınma Partisinden, Milliyetçi Hareket Partisinden, Cumhuriyet Halk Partisinden, DSP'den, İşçi Partisinden teşkilat başkanları oturdu, birazdan imzalarını göstereceğim size. Ve burada bazı yerlerde, tümünde noteri davet ettik... Şimdi, buralarda noter taleplerimize olumlu yanıt veren noterler de izlediler, bunu da söyleyeceğim birazdan. Arkadaşlar, sonuçları söylüyorum: 123.608 yurttaşımız oy kullanmış. Bunlardan 121.561'i "Belde belediyem kapatılmasın." demiş.

BAŞKAN – Bu Türkiye geneli mi Sayın Günaydın?

GÖKHAN GÜNAYDIN (Ankara) – Türkiye genelinde, 98 yerde.

1.840'ı "Belde belediyem kapatılsın." demiş, 207 oy da geçersiz sayılmış. Şimdi ben soruyorum: Bu belediyeler işe yaramıyorsa bu belde halkı belediyelerine niye sahip çıkıyor? Arkadaşlar, bir örnek veriyorum, işte: Tonya İskenderli belde referandumu, noter huzurunda yapılmış.

BAŞKAN – Sayın Günaydın, bir şeyi açıklığa kavuşturayım: Bu büyükşehirden dolayı kapanan beldeler mi, 2 binin altında olanlar mı?

GÖKHAN GÜNAYDIN (Ankara) – Hemen ifade ediyorum efendim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Ankara) – Şimdi, bu yirmi dokuz kentte büyükşehirden dolayı kapatılan ve CHP'li başkanlar tarafından yönetilen beldelerdir. 14 Ekim'de yapılmıştır. 21 Ekim'de Türkiye'nin tamamında yani nüfusu 2 binin altında olanlar da dâhil, ayrıca yirmi dokuz kentte CHP'li belde belediye başkanlarının dışındaki başkanlar tarafından yönetilen yerlere de sandık kuruyoruz. Bu Cumhuriyet Halk Partisinin demokrasi algısının geldiği durumu gösteriyor.

İskenderli beldesi... Ben sonuç veriyorum: Noter huzurunda yapılmış, 1.110 katılım var; 1.091 "Hayır." demiş, 13 "Evet." demiş, 6 "Geçersiz" demiş. Komisyon üyeleri, tüm arkadaşlarım; hepinize soruyorum: İskenderli beldesinin bu iradesini yok sayma yetkisini size kim veriyor? Siz hangi hakla 1.110 kişiden 1.091'inin "Belediyeme dokunma." dediği bir yerde belediyeyi kapatmayı kendinizde hak görüyorsunuz?

Bursa ili Orhangazi ilçesi Yeniköy beldesi... Altında AK PARTİ Belde Başkanı Fikret Ongaz'ın imzası var, CHP Belde Başkanı Mustafa Soydan'ın imzası var, MHP Belde Başkanı Nedim Yakut'un imzası var. Rakam veriyorum: 2.754 seçmen var; 1.610

kullanılan oy, tamamı geçerli. “Kapatılsın.” diyen 39, “Kapatılmasın.” diyen 1.571. Şimdi, ben soruyorum: Bu Bursa ili Orhangazi ilçesi Yeniköy beldesinde AKP, CHP ve MHP belde başkanlarının altında tutanak imzası bulunan referandum sonuçları ortaya konulmuş bu demokrasi belgesini buradaki komisyon üyeleri hangi hakla yok sayacaklardır?

Bu örnekleri çoğaltmak mümkün, bir de Niğde’den örnek vereceğim ve zamanınızı almamak için bitireceğim. Niğde ili Çiftlik ilçesi Kitreli kasabası... AKP Belde Başkanı Metin Battal, imza sahibi tutanağa. MHP Belde Başkanı Cuma Memiş, tutanakta imzası var. CHP Belde Başkanı Muammer Elnas, imzası var. Muhtar Hüseyin Gültekin, imzası var. Kenan Arslankıran, Mehmet Ali Akkuş, 2 muhtar, imzası var. Burada arkadaşlarımız... 1.174 toplam seçmenin olduğu yerde 1.160 oy kullanılmış, 1.156 geçerli oy var ve geçerli oyların tamamı “Beldem kapatılmasın.” diyor. Şimdi, biz burada “Kitreli’yi, hayır kardeşim sen bilmezsin, ben kapatacağım.” diyeceğiz ve biz bunun adına da “Demokrasi” diyeceğiz öyle mi?

Arkadaşlar, bunun söylenebilir olduğunu düşünüyorsanız, gerçekten ben kendimi buraya ait hissetmiyorum, samimiyetle bunu ifade etmek isterim. Kaldı ki şu eleştiri getirilebilir: “Siz, CHP’li belde başkanlarının olduğu yerde çalışmışsınız.” Doğru, çünkü sizin bu tasarımı 8 Ekim günü, kendi milletvekillerinizin bile haberi olmadan apar topar Meclise sevk edeceğinizi öngöremedik, bekliyorduk ama bu kadar acele değil, dolayısıyla 14 Ekime bu kadarını hazırlayabildik. Ama şu anda arkadaşlarımız, şakır şakır seçmen listesi basıyorlar, şakır şakır oy pusulası ve zarf temin ediyorlar ve elbette, kabin tesis ediyorlar, elbette oyların içine atılacağı sandıkları organize ediyorlar.

Ben şimdi soruyorum: Bunu Cumhuriyet Halk Partisi teşkilatı mı yapmalıydı? Biz bu işi bir demokrasi bayramına dönüştüremeydik miydi? Altına imzamızın bulunduğu yerel yönetimler özerklik şartının 5’inci maddesi: “Yerel yönetimlerin sınırlarında bir değişiklik yapacaksınız, mevzuat mümkünse, yerel halka danışmadan yapmayın.” diyor mu demiyor mu?

Ben şimdi soruyorum arkadaşlar: Bunu, bu Meclis usulüne uygun olarak kabul etti mi etmedi mi? 5’inci madde çekince koyduğumuz maddelerden birisi değil. Bunu, bu Meclis usulüne uygun olarak kabul etti. Anayasa’nın 90’ıncı maddesi yürürlükte mi? Bildiğim kadarıyla yürürlükte. Ne diyor Anayasa’nın 90’ıncı maddesi: “Usulüne uygun olarak imzalanmış ve onaylanmış bulunan uluslararası sözleşmeler iç hukukun üstündedir.” Peki, o zaman hukuk bize emrediyor “Buralarda referandum yapacaksınız.” diyor. Niye yapmıyoruz? Burada referandum yapmadan belde belediyelerini kapatan madde Anayasa’ya aykırı mıdır, değil midir?

Arkadaşlar, ben İstanbul hukuk mezunuyum. Birçok arkadaşım var...

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Bakan da öyle.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Ankara) – Vallahi, Bakanımız da aynı fakülteden mezun ama siz galiba tek değilsiniz Bakanım. Çünkü çoğu yerde biz sizinle aynı şeyde değiliz. Tekler ve çiftler vardır İstanbul Hukukta, tahmin ediyorum, siz çiftlerden mezun olmuştunuz.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAIM ŞAHİN (Ordu) – Her zamanki gibi gene yanıldınız.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Ankara) – Evet. Peki, o zaman teklerden mezun olduysanız buralarda bizimle aynı şeyi söylemeniz lazım. Tabii, biraz espri yapıyorum.

MEVLÜT DUDU (Hatay) – Onlara hukuk öğretmiyorlar mı?

GÖKHAN GÜNAYDIN (Ankara) – Çiftlerde de aynı şeyi öğretiyorlar.

Ben çok net bir şey söylüyorum: Sayın Bakan biraz sonra söz alır, Sayın Başkanım siz de Anayasa’ya aykırılık iddialarını reddettiniz, siz de ben bitirdikten sonra “Gökhan Bey, sen böyle diyorsun ama şu gerekçeyle katılmıyorum.” dersiniz. Ben de göremediğim bir şey varsa özür dilerim, samimiyetle söylüyorum. Bunlar bir güneş ışığı kadar net, açık ve somut şeyler ama biz bunları görmezden gelmeye devam ediyoruz. Dolayısıyla 3’üncü madde Anayasa’ya da aykırıdır, demokrasiye de aykırıdır, tümüyle madde metninden çıkartılmalıdır. Bir yerel yönetim reformu belediyeler kapatılarak yapılamaz.

CHP’li belde belediye başkanlarındaki bu imzaların tamamını, konuşmamın bitiminde Sayın Komisyon Başkanımıza sunacağım ve bunun dikkate alınacağını umuyorum.

Türkiye genelinde 123 bin kişi sandığa gitmiş arkadaşlar. Ekim ayının 14’ünde herhangi bir seçim atmosferi yokken eğer bir beldede 5 bin, 6 bin kişi bir sandığın arkasına dizilip de oy kullanıyor ise orada bir irade, orada bir siyasi duruş vardır. Siyasetçinin bunu yok sayması, bunu görmezden gelmesi gerçekten kabul edilemez.

Şimdi, gelelim maddenin, il özel idarelerinin kaldırılmasına ilişkin hükmüne. Sevgili arkadaşlarım, biz hep il özel idarelerinin doğru ve etkin çalışmadığını, daha iyi olması gerektiğini söyledik çünkü mevcut yönetim yapısı altında -üzülerek ifade etmek istiyorum ki- 5302 sayılı Yasa’nın antidemokratik hükümleri nedeniyle vali ve il özel idaresi genel sekreteri yani atanmışlar, il

genel medisi üyelerine yani seçilmişlere çeşitli şekillerde bir hâkimiyet kurabilmektedirler ve mevcut yapı altında il özel idareleri, özellikle muhtarlar üzerinde ciddi baskı uygulayarak seçimlerdeki seçmen iradesinin sandığa doğru bir şekilde yansması üzerinde olumsuz etkiler yapmaktadırlar. Ben buna katılmıyorum diyene örneklerini veririm. Örneğin, Ankara'nın Güdül ilçesinin Başayaş beldesinde, seçim öncesi taşlar köy meydanına indirilir il özel idaresi tarafından ve muhtar çağırılır denilir ki: "Eğer sandıklardan bize oy çıkarsa bu taşlar dizilecek, geriye kalan taşlar da gelecek. Sandıktan bize oy çıkmazsa, biz birinci gelmezsek bu taşları alır gideriz" O taşları almaya gelmişlerdir, köylü taşları almaya gelenleri taşlayarak köyünden defetmiştir. Ama bu, Türkiye'nin gerçeğidir arkadaşlar. Yani, mevcut il özel idareleri sorunlu yapılardır ancak bize düşen bu sorunlu yapıları, demokrasi ayağını geliştirerek reforme etmektir. İl özel idarelerinin demokrasi ayağı ancak il genel meclislerinin görev ve yetki alanlarını ve söz söyleme, karar verme alanlarını genişleterek olur. Biz ne yapmışız tasarıda arkadaşlar? 29 şehirde il özel idarelerinin tamamını kapatmışız, olmuş bitmiş. Artık kimse 29 kentte il özel idarelerinin sorunlarından söz edemez, meseleyi çözdük. Arkadaşlar, eğer bu bizi tatmin ediyorsa kapatın gitsin ama bu sözler gerçek sözler. Bizim yapmamız gereken, tasarıda yazıldığı gibi, valinin sevk ve idaresi altında yeni kurumlar oluşturmak değildir. Bizim yapmamız gereken, halkın, demokrasiye katılımını daha çok geliştirecek mekanizmalar kurmaktır. Bir de itiraf edin, deyin ki: "Ben il özel idarelerindeki demokratik yapıyı etkin bulmuyorum, onun için merkeziyetçi bir yapıya dönüyorum." Bunu söyleseniz, aramızda dünya görüşü farkını not ederiz ama geçeriz. Ama siz bunu bir de "Biz yerele yetki devrediyoruz, biz demokratikleşme sağlıyoruz." diye yapıyorsunuz. Herhâlde bunun kabul edilebilir bir tarafı yoktur. Dolayısıyla bu maddenin de tümüyle madde metninden çıkartılması gerekmektedir.

Bu alandaki son sözüm Sayın Başkanım, kusura bakmayın belki biraz sınırlarımı aştım.

BAŞKAN – Ben takdirinize bırakıyorum efendim.

Buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Ankara) – Tamamlayacağım.

Son sözüm de 16.082 köye ilişkin. Arkadaşlar, ben köylü çocuğu değilim ama ben köyün ve kırsal alanın bir ülkenin yapısı içerisinde ne derece önemli bir yer tuttuğunu bilenlerdenim. Bir ülke buğday üretiliyorsa, pamuk üretiliyorsa o ülke gelişmiş bir ülke olamaz. Dünyanın buğday ihracatının önemli bir kısmından Amerika sorumludur, pamuk ihracatının önemli bir kısmından Amerika sorumludur. Bizlere, 1980'lerin başında vatandaşın gözüne neredeyse kalem sokarak, tarımla uğraşmanın ilkel biri iş olduğu anlatıldı. Sonra biz gözlerimizi açtığımızda baktık ki, biz tarımsal üretimimizi kaybetmişiz ve dünyanın bütün gelişmiş ülkelerinden tarım ürünü ithal eder hâle gelmişiz. Ben soruyorum size: Buğdayı, pamuğu Amerika'dan, soyayı Fransa'dan alıyorsak, onlar az gelişmiş, biz gelişmiş olduğumuz için mi bunu yapıyoruz? Yoksa, onlar kırsal yaşamlarına saygı göstermişler, tarımlarını desteklemişler ve hem kendilerine yetiyorlar hem de dünyaya ürün satıyorlar, onun için mi?

Şimdi, ben soruyorum: Türkiye'deki her 2 köyden 1'ini kapatarak, 34.500 köyün 16.082'sini köy tüzel kişiliğinden çıkartarak ve bunları imar planlarına konu ederek ne yapmaya çalışıyorsunuz? Kentsel alanda ve kırsal alanda hayatı pahalandırmak kimin işine yarar? Kırsal alanda yaşayan vatandaşımız yeni emlak vergileriyle, yeni harçlarla, yeni katılım paylarıyla, yeni su faturalarıyla muhatap olduğunda bu, Türkiye'nin ihtiyacı olan bir iş midir, yoksa yanlış bir iş mi yapıyoruz? "Reaksiyonu biz dindiririz, zaten beş yıl muafiyet getirdik, beş yıl sonrasına bakarız." diyen bir yaklaşımın sağlıklı bir kamu yönetimi yaklaşımı olamayacağını altını çizmek isterim.

Sözlerimi şöyle tamamlayacağım: Afet alanlarında kentsel dönüşüm yasa tasarısı görüşülürken bir yetki tanıyordu yasa. "Eğer Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bir yeri rezerv alanı olarak ilan etmişse 13 yasayı baypas edebilir, bu hüküm itibarıyla bunlar uygulanmaz." deniyordu. Bunların içerisinde Mera Yasası vardı, Kıyı Yasası vardı, Tarım Arazileri Yasası vardı, dedik ki: "Arkadaşlar, Türkiye'de hayvancılığı bitirdiniz, meraları önemli ölçüde bitirdiniz, geriye kalanları da bu tasarıyla rezerv alanı olarak ilan edip de üzerini betonlaştırırsanız, Türkiye'nin bugün yılda 1,5 milyar dolar para harcadığı et ithalatında geleceği yer acaba ne olur?" diye sorduk. Sormaz olaydık, bir AKP milletvekili, üstelik de şehir plancısı çıktı kürsüye dedi ki: "Ya, mera dediğin ne ki, işte ot bunlar, boş da duruyor o araziler, onun üzerine bina yapmak, orayı değerlendirmek iyi bir şey değil mi?" Ben çok merak ediyorum, o arkadaş acaba Paris'te falan mı büyüdü? O arkadaş acaba yurt dışından getirilen Angusların etini yerken "Biz bunları neden üretiliyoruz?" diye bir soru sorma ihtiyacı içerisinde oluyor mu?

Özetle söylemek gerekirse: İçişleri Komisyonunda bulunan siz değerli komisyon üyeleri, yıllarca bu memlekette kaymakam, vali olarak görev yapmışsınız, söylediklerimin gerçekliğini en az benim kadar biliyorsunuz. Burada komisyon üyelerine düşen özgür

iradeleri üzerindeki her türlü ipoteği reddetmek ve Türkiye'nin yararına bir düzenlemeyi bizim de katkımızı alarak hep beraber gerçekleştirmektedir.

Bunun olacağına ilişkin umudumla hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Günaydın, teşekkür ediyorum efendim.

Şimdi, ben Sayın Şandır' a da bu minvalde söz vermek istiyorum ve daha sonra efendim...

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Bizim sıramız ne zaman Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Efendim, şimdi, Hocam, biraz önce de... Monitörden izliyorum ben, monitör gösteriyor.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Bilelim de o bakımdan...

BAŞKAN – Şimdi ben, işte böyle bir sistemi bilemiyorum, bir sonrakini gösteriyor ama daha sonrakilerini gösteremiyor.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – O zaman Sayın Başkanım, yazılı olarak not etseniz...

BAŞKAN – Dün yazılı olarak yaptık, arkadaşlar itiraz ettiler, “Bunu burada yapın.” dediler. Bir orta yol bulun da ben de onu yapayım.

İsterseniz bunu silelim...

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Bir dakika... Bunu silelim, bilahare alalım şeyi...

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Şu anda arkadaşlar ne zaman konuşacağını bilemiyor da yani...

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Sayın Başkan, arkadaşımızın sırasını almış olmayayım.

BAŞKAN – Hayır, sırası yok zaten.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Hayır hayır, ben Sayın Başkanımın sırasıyla alakalı bir şey söylemedim.

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Şandır bitirdikten sonra ben yeniden liste yapabilirim, onu söylüyorum, ama burada monitöre girenler...

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Dışarıda da başka işleri izliyoruz, o bakımdan Sayın Başkan.

BAŞKAN – Şu anda, bakın önümdeki monitöre göre 13 kişi sırada görünüyor ama sadece işi yanıp sönen 48, yani...

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Benim işğim.

BAŞKAN – Zatialinizinki. Daha sonrakini ancak siz konuşurken, basarak görebileceğim.

O zaman yazacağım, itiraz etmeyin.

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Sayın Başkan, dün yazılı yaptınız ama gene bir karışıklık ortaya çıktı. Ama yazılı yaparsanız bence daha sağlıklı olur.

BAŞKAN – Yazılıda hiçbir karışıklık ortaya çıkmadı, sadece sizin onayınızla birisi araya girdi, o kadar. Yazı burada.

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Yazılı yapıp, ilan ederseniz, hiç olmazsa sırayı...

BAŞKAN – Peki, şimdi yazılı yapacağım, ilan edeceğim, tamam.

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Şandır, tabii ben Sayın Günaydın' a da söz verince size de...

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Yok, size söz versem artık sırayı uygulayım. Siz söz hakkınızdan vazgeçmiş... Ben size Grup Başkan Vekili sıfatıyla yani Sayın Genel Başkan Yardımcısına söz verdiğim için, Sayın Grup Başkanvekiline de... Tabii ondan sonra sıraya sizden başlayacağım.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Tamam.

BAŞKAN – Yani, onu söylemek istiyorum.

Takdirinize bırakarak komisyon üyeleri gibi lütfen...

Buyurun Sayın Şandır.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Çok teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, öncelikle yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Ama şu konuşmalardan bir duyguya kapıldım. Biz, önem verdiğimiz, ülkemizin geleceği açısından birçok konuda endişelerimizi ifade ettiğimiz, korkularımızı ifade ettiğimiz bir konuyu, bir kanunu müzakere mi ediyoruz yoksa bir şekil şartını mı yerine getiriyoruz? Gerçekten, komisyonlar, hazırlanan tasarı ve tekliflerin olgunlaştığı, eksiklerinin tamamlandığı, ortak aklın oluşturulduğu zeminlerdir. Bu zeminlerde hazırlanan, Türkiye Büyük Millet

Medisine sunulan tasarı ve tekliflerin çeşitli yönleriyle tartışılarak olgunlaştırılması ve ülkeye, millete en faydalı şekilde getirilmesini amaçlayan toplantılardır. Düünden bu yana, başlangıcından bu yana izlediğim kadarıyla çok saygıdeğer endişeler ifade edildi. Ben inanıyorum ki sayın Hükümetin, sayın Komisyonun, iktidar partisi grubu üyelerinin de paylaştığı, paylaşacağı endişeler ifade edildi. Ayrıca çok değerli teknik bilgiler de ifade edildi hem hukuk olarak hem Türkiye'nin idari yapısıyla ilgili olarak kapsamlı bilgiler de ifade edildi. İlmî bilgiler de ifade edildi. Bazen tartışmaların ses tonu yükseldi, kişiselleşti ama yine aynı minval üzere endişelerin ve faydanın hesabı yapılarak görüşler ortaya konuldu ama ne acı ki Sayın Başkanım, Sayın Valim, Sayın Bakanım, bu yasanın, bu tasarının sahibi olan Hükümet ve Hükümet grubu bu söylenenlere inanınız ki akılda kalıcı, not alınabilir -neredeyse işte bulunduğum sürece not alıyorum- bir tek satır cevabınız yok. Tekrar ediyorum. Biz müzakere mi yapıyoruz, bir konuyu tezekkür mü ediyoruz, bir ortak akılı üretmek üzere tartışıyor muyuz, yoksa bir şekil şartını yerine getirmek için İç Tüzük'ün hükmünü mü yerine getiriyoruz.

Değerli arkadaşlar, Sayın Başkanım; yani size atfen, Hükümete atfen burada sorulan sorulara cevap vermediğiniz takdirde demin ki suçlamanız havada kalıyor, yani "Zaman kazanmak, zamanı geçirmek için konuşuyorsunuz" iddianız, ifadeniz havada kalıyor. Bu söylenen sözlere bir cevabınız olmalı Sayın Bakan. Sayın iktidar partisi grubunun İçişleri Komisyonu üyeleri, hatta Sayın Komisyon Başkanı olarak bir cevabınız olmalı. Söylenen şeyler çok açık. "Anayasa'ya aykırı." deniliyor, cevabınız yok. "Biz böyle düşünüyoruz." Sizin öyle düşünmenizle Anayasa'ya uygunluk temin edilmez Sayın Başkanım. Çok net burada madde madde sıralanan hususlar var. Şimdi yasanın tümünü görüştük, maddelerine geçtik ama tümü üzerinde söylenen Anayasa'ya aykırılık iddiaları, her madde için, hatta her maddenin her fıkrası için tekrar ediliyor. Cevabınız yok. Sabrınıza, tahammülünüze teşekkür ediyoruz. Tabii ki söylenenleri sabırla karşılıyorsunuz ama bu yetmez. Bu yetmez.

Değerli arkadaşlar, oluşturacağınız hukukla bir toplumun, bir ülkenin hayatını tanzim ediyorsunuz, hatta bizim endişelerimize göre geleceğini de tanzim ediyorsunuz. Şimdi Anayasa'ya aykırılık iddialarını tatmin edici cevabını bulmadan ortaya konan teknik mülahazalara teknik cevapları vermeden bu kanunun görüşmelerinin devamı kör testere ile adam kesmek gibi bir şey oluyor, ıstıraba dönüşüyor. Ben en başta söylediğim, çok değer ve önem verdiğim, Grup Başkan Vekili olmanın hassasiyetliliğiyle de her defasında tekrarladığım hukuku değiştirebilirsiniz, bunlar kutsal metinler değildir, Allah kelamı değildir. Hukuku değiştirebilirsiniz ama hukuku hukukun içinde kalarak değiştirirsiniz ve kendinizi bağlayıcı olduğunu kabul ettiğiniz Anayasa'ya bağlı kalarak değiştirebilirsiniz. Çok net ifade ediyoruz. Getirdiğiniz tasarı Anayasa'nın 3'üncü maddesine, yani Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür." ilkesine aykırı." Bütün ülkenin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne karşı gösterdiğiniz hassasiyete bu noktadaki duyarlılığınıza hitap ederek söylüyorum. "10'uncu maddesine aykırı." deniliyor. Ülkenin 56 milyonuna bir ayrı hukuk uygulayacaksınız, geri kalanına bir ayrı hukuk uygulayacaksınız, 29 ile bir ayrı hukuk uygulayacaksınız, 52 ile bir ayrı hukuk uygulayacaksınız. Eşitlik ilkesine aykırı. Yani siz meşru olmayan, Anayasa'ya uygun olmayan bir yasayı "Biz böyle düşünüyoruz" hukuka uygundur, Anayasa'ya uygundur inadiyla buradan geçirmeye kalkarsanız meşru olmaz ulaştığınız sonuç, gayrimeşru olur. Meşruiyeti tartışılır olur daha nezaketli söylemek gerekirse. Şimdi arkadaşlarımızın, Cumhuriyet Halk Partisi, Milliyetçi Hareket Partisinin değerli üyelerinin ısrarla ifade ettikleri bir husus var. Gelin, bu yasayı çekin, oturalım, üzerinde çalışalım. Zaman baskısı da kalktı Sayın Başkan. 27 Ekim baskısı da kalktı gibi gözüküyor. Gelin, bu yasayı, gerçekten bir reform niteliğinde düşünüyorsanız iki hususu gözeterek yeniden tanzim edelim. Biri, hukuka uygun olmak. Anayasa hukuku, evrensel hukuk, cari hukuk. Türkiye bir hukuk devleti ise ve hukukun üstünlüğü hepimizin en değerli ortak paydası ve bağlayıcı bir hükümse burada hukuk kurmakla görevli olan Türkiye Büyük Millet Meclisinde hukuk bozuculuk yapamayız, yapmamalıyız. Kişiliğimize de yakışmaz, kurumsal kimliğimize de yakışmaz değerli arkadaşlar. Ben bu türlü meselelerde her defasında Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının kapısına dayanıyorum. Başkanı bulunduğunuz kurumda hukuk bozuculuk yapıyor diyorum. Çaresiz. "İç Tüzük bana böyle bir yetki vermiyor." diyor. Şimdi, bilgimize, kişiliğimize saygı duyuyorum. Bütün bu ısrarımızı yok sayarak talimat falan deyip meseleyi polemige çekmek istemiyorum ama bu inandın sebebinin de öğrenmek istiyorum Sayın Başkan, Sayın Bakan. Bu yasa Anayasa'nın 3, 10, 123, 127, 169, 170'inci maddelerine aykırı. Çok düz mantıkla soruyorum: Siz, anayasal kurum olan, anayasal tanım olan, bir hükmi şahsiyet olan bazı konuları kanun çıkartarak nasıl ortadan kaldırırsınız? Yani Anayasa'nın 169, 170'inci maddesinde tanımlanan, haklar belirlenen, hatta tüzel kişilik olarak kabul ettiğiniz orman köyü, orman köylülüğü ve bunların hakları olan, işte değiştirilemez denilen hükümleri bir kanunla nasıl değiştirirsiniz, nasıl ortadan kaldırırsınız? Yani Anayasa'nın 169 ve 170'ini değiştirmeden siz Büyükşehir Belediye Yasası'yla nasıl değiştirirsiniz?

Değerli arkadaşlar, önce bunu, önce bunu. Yani şimdi inanan insanlar olduğunuzu biliyorum. Abdestsiz namaz kılınmayacağına göre Anayasa'ya aykırılık iddiaları ortadan kaldırılmadan bu kanunu burada görüşemezsiniz, görüşmemelisiniz Sayın

Bakanım. Gayrimeşru olur. Yaptığınız iş meşru olmaz, gayrimeşru olur. Gayrimeşruluk ayıp denen bir hadise. Yani bir toplumda kurallara aykırı hareket eden, edebe aykırı hareket eden gayrimeşru diye suçlanıyorsa burada yaptığımız iş aynı ölçekte bir iş. Gelin, bunu yapmayın, buna mecbur değilsiniz. Siyasi partiler birçok konuda uzlaşarak buradan çok temel kanunları birlikte çıkarttılar, medeni kanunu burada birlikte çıkarttık. Türk Ticaret Kanunu'nu, Borçlar Kanunu'nu, burada birlikte çıkarttık. 2.800 maddelik kanunları bu Meclis uzlaşarak birlikte çıkarttı. Ülkenin geleceğiyle ilgili çok köklü değişiklikler içeren bu kanunu birlikte çıkartmak mecburiyetindeyiz. Anayasa'da nasıl bir uzlaşmayı olmazsa olmaz şart görüyorsak bu kanunda da Meclis zemininde bir uzlaşmayı mecburiyet olarak değerlendirmek lazım. Birinci söyleyeceğim bu değerli arkadaşlar. Baştan bu yana bunu söylüyorum. Bu meselede endişelerimizi ifade etmekten yorulduk. Bu yasa bu ülkeyi böler. Teknik olarak söylemekten usandık. Anayasa'ya, hukuka aykırı.

Bir başka şey daha söyleyeyim: Biraz önce Sayın Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkan Yardımcısının söyleminden çıkarım olarak söylüyorum. Bakınız, Değerli Başkanım, Değerli Bakanım, değerli arkadaşlar, toplum adına yetki kullananların tamamı toplumsal faydayı önceliklemek mecburiyetinde. Eğer yaptığınız işin topluma bir faydası yoksa, bir karşılığı yoksa sizin bunu yapmaya hakkınız yok. Bu kanunun ne faydası var topluma Allah aşkına? Belediyelerin yarısını kapatıyorsunuz, köylerin yarısını kapatıyorsunuz, AKP İktidarı yıkımla mı devrini tamamlayacak Sayın Bakanım? Bu partinin kurucusu olarak sizin aklınıza, sabrınıza, sevginize, bu ülkeye sevginize inanıyorum ve size sesleniyorum. Siz yıkımla mı görevlisiniz. Millet'in birliğini parçalayarak zaten millî birliği perişan ettiniz. Bu kanunla devletin siyasi birliğini de parçalayacaksınız, üniter yapının, merkezî otoritenin dışında seçilmiş kimliğiyle yeni bir otorite merkezi oluşturuyorsunuz. Çok daha sıkıntılı bir şey. Bakınız, Türkiye 75 milyon nüfusunu besleyen nadir ülkelerden biriydi ama devri iktidarınızın sonunda maalesef Türkiye gıda, tarım alanında dış ticaret açığı veren bir ülke durumuna geldi. Artık Türkiye üreten bir ülke değil, üreten ülkelerin tüketicisi bir ülke durumuna geldi. Hemen her üründe ithalatçı duruma geldik. Türkiye'yi üretimden çıkarttınız. Daha tehlikelisi Türkiye'yi üretim bilgisinden de uzaklaştırıyorsunuz. Üreten kesimlerin köylerini kapatmakla, belediyelerini kapatmakla göçe zorluyorsunuz. Ben Sayın Bakana söylüyorum, yani Karadeniz'in o dağlarında dışıyla tırnağıyla o toprağa tutunmaya çalışan, çoluğu çocuğuyla, onuruyla hayatını devam ettirmeye çalışan insanları siz göçe zorladığınızın farkında değil misiniz Sayın Bakanım? O belediyeleri kapatırsanız, o köyleri mahalleye dönüştürürseniz, o dağın başında insanlar niye yaşamaya kaksınlar. Bakın, atalarımız bu toprakları kanlarıyla vatanlaştırmışlar ama onların çocukları olarak bizler terlerimizle, akıttığımız terlerle bu toprakların vatan olma özelliğini devam ettiriyoruz. Etmediğimiz, sürmediğimiz toprak, çocuklarımızı beslemediğimiz, besleyemediğimiz toprağın vatan olmak özelliği kalmaz bu dağları boşaltırsak.

Sayın Bakanım, beraber gidelim. Şu Ankara'dan 50 kilometre dışarıya çıkalım, Balâ yoluna, Haymana yoluna gidelim. İnanınız ki köy yerlerinde mezar kazacak kırk beş yaşın altında kimse kalmadı. Şimdi, getirdiğiniz yasanın toplumsal faydası nerede, bu topluma ne faydası var? Dış, tırnağıyla kurduğu belediyesini kapatıyorsunuz, sormayacak mı size ya? Yarın seçmeninize gittiğinizde "Benim belediyemi niye kapattın arkadaş?" demeyecek mi bu vatandaş? Ne diyeceksiniz?

Köylü millet'in efendisidir. Köyü kaldırıyorsunuz, artık bu millet'in efendisi de kalmayacak.

MEHMET VOLKAN CANALIOĞLU (Trabzon) – Mahalleli millet'in efendisi.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Evet.

Dolayısıyla söylenecek çok sözler var. Yani işte Sayın CHP Sözcüsünün söylediği gibi 1'inci fıkra, 2'nci fıkra, 3'üncü fıkra diye anlatmaya gerek yok. Netice itibarıyla tümünü konuşmak lazım. Tümünden gelerek meseleyi değerlendirdiğimizde bu işin tümü yanlış, tümü hem usulen hem esasen yanlış. Usulen, eğer böyle bir düzenlemeyi gerekli görüyorsanız bu gerekliliği bu Mecliste paylaşmanız lazım, katılımı temin etmeniz lazım. "Benim sayısal çoğunluğum var, sabrım da var, siz konuşun konuşun, ben de dinlerim, üç günde değil, otuz günde çıkartırım ama çıkartırım." inadı, bana göre doğru, akıllı bir davranış olmaz.

Sayın Bakanım, bakın, ben 99'da seçildiğimde geriye döndüm okudum, siyasi partilerin dönemlerini okudum yani 50 öncesini okudum, 50 sonrasını okudum; daha çok da iktidarların yıkılış dönemlerinin, süreçlerinin karakteristiklerini, özelliklerini okudum. Şimdi, 1957 seçimlerinin sonrasındaki gelişmeleri hepimize tavsiye ederim, okuyun. Orada göreceksiniz ki, "İktidar yorgunluğu" dediğimiz, "İktidar şımarıklığı" dediğimiz, "kibre dönüşen öz güven" dediğimiz hadise iktidarların içini boşaltan, iktidarları dikili kuru hâline getiren çok sıkıntılı bir hadise, bir özellik. Artık, içinin boşaldığını, soğuduğunu, bir değer üretmekte veya yeni bir vizyon ortaya koymakta çaresizliğe düşen iktidarların yaptığı çok karakteristik bir iki değişiklik var. Nedir? İç Tüzük'le oynarlar, İç Tüzük'ü değiştirmeye çalışırlar yani Meclisi susturmaya çalışırlar. Buna aynen siz de teşebbüs ettiniz. Nedir? Seçim kanunlarıyla oynamaya çalışırlar. Bu bir seçim kanunu Sayın Bakanım. Siz akıllısınız, bu millet aptal değil; bu bir seçim kanunu. Büyükşehirlerin hudutlarını değiştirerek, mülki sınırlara taşıyarak, kazanamadığınız belediyeleri kazanma hassasiyeti yatmaktadır burada. Öyle,

“kaynakların etkin ve verimli kullanılması” gerekçesi insan aklıyla alay etmek noktasında. Nasıl, kaynakları verimli kullanacaksınız? Konya Milletvekili yanımda, Konya’yı tek elden nasıl yöneteceksiniz arkadaşlar? 640 kilometrelik Antalya’nın bir ucundan bir ucuna...

Bakınız, bir başka şey söyleyeyim: Türkiye her anlamıyla büyük; sorunlarıyla, kaynaklarıyla, imkânlarıyla, fırsatlarıyla, şanslarıyla, riskleriyle büyük. Böyle bir büyüklüğü tek kişinin aklıyla yönetemeyeceğinizi anlamamız lazım. Türkiye şimdi maalesef onu yaşıyor Sayın Bakanım. Yani şu yasa’yı nerelerde tartıştınız, ne kadar tartıştınız bilmiyorum, bir sorgulama veya bir niyet sorgulamasında da değilim ama şu yeni dönemde Grup Başkan Vekili olarak size bir tehlikeyi söyleyeyim: İnanınız ki, burada verilecek önergeyi bile Sayın Başbakana sormak gerekliliğinin duyulduğu anlar yaşıyoruz. Bu yanlış, bu doğru değil.

Bir diğer şey: “Yerelleşme” diyorsunuz, “yerel demokrasi”, “yerinden yönetim”, “Özerklik Şartı” diyorsunuz ama yerelde oluşturulan tüm imkânları merkeze topluyorsunuz, “Konya’yı büyükşehir belediyesiyle yöneteceğiz.” diyorsunuz. Hâlbuki orada, bildiğim kadarıyla yüz altmış sekiz tane belde belediyesi var -hep seçilmiş insanlar- muhtemel 3-4 bin tane belediye meclis üyesi var. Yani bunları kaldırıyorsunuz; bu nasıl bir anlayış, nasıl çağdaşlık bu? Dolayısıyla, iktidar yorgunluğu veya öz güvenin kibre dönüşmesi sonucunda iktidarlar... İnceleyiniz, bir şey için söylemiyorum, Demokrat Parti İktidarı bu zihniyetle yıkılmıştır Sayın Bakanım. 1957 seçimleri iktidar partisinin çok güçlü geldiği bir seçim sonucudur ama hemen akabinde önce İç Tüzük tartışmaları başlamıştır, sonra seçim kanununda yapılan değişiklikler başlamıştır; o tartışmalar ihtilale götürmüştür Türkiye’yi. ANAP’ın bozulmasını, ANAP’ın yıkılmasını inceleyiniz, Anavatan Partisinin; 1987 seçimleri çok güçlü seçildiği bir sonuçtur, 83 seçimlerinden çok daha güçlü bir seçim sonucu var; 89 seçimlerinde belediyeleri kaybetmiştir, 91’de erken seçime gidip iktidarı kaybetmek mecburiyetinde kalmıştır. Yanlış.

Bakınız, halkımızın, milletimizin kendi kararıyla, binbir emekle oluşturduğu bir iktidarsınız. Halka, Türk milletine, Türk halkına, topluma söyleyecek sözümüz yok, kendi takdiri ama sorunlara çözüm üretsin, Türkiye’yi daha iyi noktaya taşıyın diye sizi iktidarda taşımak, iktidara getirmekte ısrar etmek, inat etmek noktasında bu milletin verdiği desteği böyle bir kibre mahkûm edemezsiniz, feda edemezsiniz Sayın Bakanım. Şimdi, çok açık, net söylüyoruz: Bu yanlış bir yasa, bu, hukuka aykırı bir yasa, bu, ülkenin birliğini, bütünlüğünü bozacak bir yasa, bu yasa devletin siyasi birliğini bozacak. Milletin birliğini bozdunuz, bunu her defasında söyleyeceğiz. Şimdi de devletin siyasi birliğini bozmaya niyet ediyorsunuz, cüret gösteriyorsunuz. Bu yanlış bu akıllı size kim verdiyse. Bakın, “Oslo süreci” falan demiyorum, ben devletimi bir terör örgütüyle eş değerde tutmam, bunu söylemem ama hangi akıl bugün bir Millî Mücadele sonrası kurulmuş bu devletin kuruluş hukukunu değiştirerek üniter yapıyı yerelleştirmek adına yerel otoritelere devretmeye kalkıyor? Batı’da sorun olmayabilir bu. Bugün silahla ayrılıkçılığı, bölücülüğü dayatan doğu illerinde seçimle gelmiş bir belediye başkanına nasıl gücünüz yetecek? Diyarbakır Belediye Başkanı hakaret etti, tek Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı karşı çıktı, meşe dalı gösteren o terbiyesize önce biz itiraz ettik; hiçbir şey yapamadınız. Ne yapacaksınız?

Bir başka şey: Yirmi dokuz ile büyükşehri koydunuz. Yarın Anayasa Mahkemesi bir başka sebeple veya dış baskılarla, inanınız ki, eli iki tane de ile bu büyükşehri teşmil edecekler yani il düzeyinde bir yerel yönetimi, yerel otoriteyi Türkiye’ye dayatacaklar. Dün işaretini gördük, “Bu yasa eksik, tamamlamak için valilerin de seçimle gelmesi gerekir.” diyor. O söz o Milletvekiline ait değil, o söz başka yerlere ait; onu Sayın Başbakan da telaffuz etti, o söz başkalarına ait, o söz Amerika’ya ait, o söz Avrupa Birliğine ait, o söz İmralı’ya ait, o söz PKK’ya, Kandil’e ait. Yani göz göre göre kendimizi, kendimizi atarken milletimizi uçuruma atmanın bir anlamı yok değerli arkadaşlar. Siyaset yapıyoruz, birbirimizle akıl yarışında değiliz, laf yarışında değiliz; Allah indinde sorumluyuz, tarih indinde sorumluyuz. Bugünler geçecek, yarın geri dönüp bugünleri birileri değerlendirecek ve bizi...

Dün anlattım, tüyerimi ürperte ürperte anlattım. Ali Paşa, gerçekten söylüyorum, Osmanlı’nın yıkılış döneminde sekiz yıl Başbakanlık, Sadrazamlık yapan bir değerli devlet adamı ama ölümünde Fatih Camii’nde cenazesine helallik verilmemiştir. Sayın milletvekilleri, sizin çok değer vereceğiniz bir hususu ifade ediyorum. Niye? Çünkü 1856 İshahat Fermanı’yla Osmanlı Devleti’nin kuruluş hukukunu değiştirmiştir, vatandaşlık hukukunu değiştirmiştir. Osmanlı Devleti Müslüman tebaaya dayalı kurulmuştur. Müslüman olmayanlar azınlık hukukuna tabidir. 1856 İshahat Fermanı’yla azınlık olan gayrimüslimlerin de eşit vatandaş statüsüne getirilmesini millet kabul etmemiştir. Sonra, 1867 Arazi Kanunnamesi de Ali Paşa’nın eseridir yani yabancıların bu topraklardan mülk almalarını, arazi almalarını... Aranızda İzmir milletvekilleri var, “gâvur İzmir” lafı nereden geliyor biliyor musunuz? 1867 anlaşmasından sonra İzmir ve çevresinden, Aydın’dan -i sim sayabilirim size- milyonlarca dönüm arazinin hızla yabancıların eline geçmesinden dolayı İzmir’in mahalleleri Rumların, Yunanların eline geçmiştir; “gâvur İzmir” ondan dolayı denmiştir. Arazi Kanunnamesi Ali Paşa’yı helallik alamaz noktaya getirmiştir. Sonra, Girit... Girit’e özerklik vermiştir Ali Paşa ama 1871’de Eylül ayında öldüğünde Fatih Camii’ndeki cenazesinde millet ona helallik vermemiştir. Ne kadar acı bir şey değil mi arkadaşlar? Bu kadar

hizmet edeceksiniz, 5 defa Sadrazamlık yapacak, sekiz yıl Sadrazamlık, 8 defa Dışişleri Bakanlığı yapacak ama sonra musalla taşında Allah'ın huzuruna kul hakkıyla gidecek. Böyle bir akıbeti size layık görmem, size yakıştırmam, size üzülürüm; yapmayın bunu.

BAŞKAN – Sayın Şandır, lütfen...

MEHMET ŞANDIR (Devamla) – Bitiriyorum efendim.

Bakın, Vakıflar Kanunu çıkarttınız; yanlış. Ta 1453'e kadar geriye gidecek; göreceksiniz. İstanbul'u fethettiğinizden dolayı Hristiyan âleminden özür dilemek durumunda kalacaksınız.

E, sonra, bu yabancılara arazi satışı kanunu çıkarttınız; yanlış yaptınız arkadaşlar. Şimdi devletimizin kuruluş hukukunu değiştiriyorsunuz. Değiştiremezsiniz; değiştirirseniz, yaptığınız iş gayrimeşru olur. "Gayrimeşru" sıfatını, tanımını kimliğinizin üstüne yazdırmayı hiç size yakıştıramam, akıllılık olmaz.

Gelin, bu kanun eğer bir zaruretse, eğer bir ihtiyaçsa üzerinde çalışalım, kaynakların etkin ve verimli kullanılması önemli bir gerekçe, üzerinde çalışalım, teknik adamlar var, devletin ortak akı var, devlet akı var. Hiç ayırmıyorum, siz benden daha vatanseversiniz, bu milletin birliğini benden daha çok savunuyorsunuz. Ama eksik bulduğum husus veya endişe ettiğim husus, geçmiş okumuyorsunuz. Bugünün tarihteki iz düşümünü görmezseniz bugünü doğru anlamaz, geleceği doğru öngöremezsiniz. E, şimdi, göz göre göre de Osmanlı'nın akıbetine bu milleti düşür etmeyiniz, Balkanların akıbetine düşür etmeyiniz.

Onun için, tekrar sözümün başındayım, müzakere mi ediyoruz, tezekkür mü ediyoruz, yoksa şekil şartı yerine gelsin diye nutuk mu atıyoruz arkadaşlar? Bunu vicdanlarınıza emanet ediyor, bunu tekrar düşünmenizi, aklınızdan, bu ülkeye, bu millete bağlılığınızdan asla şüphem yok ama bunu sürekli tekrarlayarak, sizlere hatırlatarak doğruyu yapmanızı da talep ediyorum; yapacağınızı da ümit ediyor, hepimize saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Şandır, teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, daha önce sisteme girenlerin hakkını yemek istemiyorum. Müsaade edin arkadaşlar, şimdi bunları tespit ederek geçiyorum.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkanım, bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Erdoğan.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Çalışma programı nasıldır, ben onu merak ediyorum.

BAŞKAN – Şimdi, dün akşam dedim ki... Bugün iki maddeyi bitirebilelim istiyorum. Hatta arkadaşlara şunu söyledim ben: "Acaba iki maddeyi beraber konuşarak mı götürsek?" Çünkü iki madde birbirine bağlı ama arkadaşlar "Bir maddenin üzerinden gidelim." dediler.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – 1'inci madde çok teknik bir madde. Bugün 1'inci maddeyi bitireceğiz.

BAŞKAN – Peki, şimdi görüşmelere göre bakacağız.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yarın kaçta başlayacağız? Yani kendimize ait hiçbir saatimiz, vaktimiz kalmadı. Yani biz bir çalışma takvimi oluşturalım ki ona göre herkes kendi özel işini yapabilsin.

BAŞKAN – Peki, birinci arada Sayın Şandır'ı ve Sayın Serindağ'ı davet ederek bir çalışma takvimi oluşturacağız efendim.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Ona göre Başkan, başka bir iş yapamaz olduk biz.

BAŞKAN – Biz de yapmıyoruz efendim. Sayın İçişleri Bakanı bile burada.

Sayın Bakan, teşekkür ederim.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Estağfurullah.

BAŞKAN – Şimdi efendim, 1'inci sırada Sayın Sadir Durmaz, 2'nci sırada Sayın Celal Dinçer, 3'üncü sırada Sayın Nevzat Korkmaz Bey, 4'üncü sırada Sayın Birgül Ayman Güler Hocam, 5'inci sırada Sayın Süha Aldan, 6'ncı sırada Sayın Oktay Öztürk, 7'nci sırada Sayın Akçay, 8'inci sırada Sayın Erdem, 9'uncu sırada Sayın Işık, 10'uncu sırada Sayın Erdoğan, 11'inci sırada Sayın Öner, 12'nci sırada Sayın Havutça, 13'üncü sırada Sayın Özdemir, 14'üncü sırada Sayın Canaloğlu, 15'inci sırada Sayın Kalaycı, 16'nci sırada Sayın Kesimoğlu.

Şimdi, siz değişiklik mi istediniz Sayın Erdem?

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Evet.

BAŞKAN – Kimle?

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Nevzat Korkmaz'la.

BAŞKAN – Peki, ben Nevzat Bey'inkini 8, sizinkini de 3 yapıyorum Sayın Erdem.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Şimdi, değerli arkadaşlarım...

MEHMET VOLKAN CANALIOĞLU (Trabzon) – Sayın Başkan, ben 2'nci maddede konuşayım. Birleştireceksiniz diye ben söz almıştım.

BAŞKAN – Keşke “Birleştirdim.” desen birleştiririm ama yok.

MEHMET VOLKAN CANALIOĞLU (Trabzon) – Tamam, kalsın, silmeyin.

BAŞKAN – Peki, kalsın.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, Komisyon üyeleri yirmi dakika konuşacak, Komisyon üyesi olmayanlar on dakika konuşacak.

Duruma bakacağız.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Bizim istisnamız var. Gökhan Bey'e verdiniz.

BAŞKAN – Sayın Gökhan Bey'le Sayın Şandır'a usul dışı söz verdim.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Ama Serindağ da aynı şekilde konuştu.

BAŞKAN – Yok.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Sadir Durmaz bizim Genel Başkan Yardımcımız.

BAŞKAN – Peki. Sayın Şandır o hakkı kullandı ama tamam, siz lütfen usule uygun bir şey yaparsınız. Ben hepinizi dinlemek istiyorum.

Sayın Durmaz, buyurun efendim.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; yüce heyeti saygıyla selamlıyorum.

Günlerdir burada tartışıyoruz, hemen hemen söz alan bütün arkadaşlar bu yasanın önemine ve bu yasanın ülkemiz açısından doğuracağı sonuçların vahametine dikkati çektiler. Ben de daha önce ifade etmiştim, bir kez daha elbette aynı endişeyi burada dile getirmek istiyorum. Zira, bu dönüşü olmayan ve sonuçları itibarıyla -Allah esirgesin- çok ciddi sıkıntılara sebebiyet verebilecek bir düzenlemedir. Anayasa'ya açıkça aykırılıkları olan, aykırılıklar içeren bu düzenleme millî üniter yapıyı ortadan kaldıracak bir düzenlemedir. Pek çok hukukçunun ve uzman kişilerin en önemli çekincesi budur ve Anayasa'yı ihlal suçunun işlendiğini ifade etmektedirler. Bu çok önemli bir iddihadır ve bir gün siyasi hesaplar ters döndüğünde, bugün başkaları için kurulan mahkemeler, yüce divanlar buna sebebiyet verilenler için de kurulabilir. Böyle bir sonucu asla arzu etmeyiz ama Anayasa'ya aykırılık iddiaları Sayın Başkanın inisiyatifi ve kişisel yorumlarıyla değerlendirebilecek bir husus değildir. Bir gün söylediklerimde yanılmayı çok isterim ama eğer haklı çıkarsam, bu endişelerimi paylaşanlar haklı çıkarsa her şey için çok geç olacak ve emaneti bir ve bütün olarak gelecek nesillere aktaramamanın utancıyla kahrolacağız. Onun için yol yakınken bundan vazgeçiniz.

Anayasa'ya aykırılıklar giderilmeden bu tartışmaları yapmak doğru değildir, “Yerel yönetimleri güçlendiriyoruz.” iddiası da doğru değildir tasarıyla getirilen. Tam aksine, yerel yönetimleri ortadan kaldırıyoruz, il özel idarelerini kaldırıyoruz, il özel idareleri il idaresi sisteminin bütününün bir parçasıdır. Bunu kaldırmak bu sistemi yani üniter devlet sistemini bölgesel yönetim sistemiyle değiştirmekle eşdeğerdir, aynı anlama gelecektir.

Belediyeleri kapatarak demokratik katılımı, vatandaşın yönetim sürecine katılımını engelleyerek ileri demokrasiyi nasıl tesis edeceksiniz? Demin de ifade edildi, günlerdir ifade ediliyor; Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın en önemli maddelerini ihlal ediyorsunuz. Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın ülkemiz tarafından kabul edilen, çekince konulmayan maddelerinde:

Bir: Bu beldelere ilişkin bir tasarrufta bulunacaksanız şayet yöre halkının, belde halkının mutlak surette görüşlerini alacaksınız.

İkincisi de: Hizmetin en yakın birimden alınması ilkesini -yine çekince koymadığımız maddelerden bir tanesidir- belde belediyelerini kapatarak yine ihlal ediyorsunuz. Yerel Yönetimler Özerklik Şartı Anayasamızın 90'ncı maddesi gereğince kabul ettiğimiz ve iç mevzuatla çelişen bir durum olduğunda, kanunlarla temel hak ve özgürlüklere ilişkin olarak kanunlarla çelişen bir durum söz konusu olduğunda, Anayasamızın kanunların üstünde tuttuğu bir düzenlemedir. Bu yönüyle ciddi şekilde Anayasa'ya aykırılık iddiaları vardır. Bu münasebetle, Anayasa'ya aykırılık iddiaları Anayasa Komisyonunda değerlendirilmeden bu konuların burada tartışılmasını doğru bulmuyorum deminki çekincelerimi de muhafaza ederek.

Tasarıyla optimal ölçek ve hizmetin kalitesinin artırılması, daha iyi hizmet verileceği hususu değerlendirilmektedir. Oysa yaşanan gerçekler bunun doğru olmadığını göstermektedir. Pergel yasasıyla 50 kilometre sınırına çıkarılan büyükşehir belediye

hizmetlerinde çok ciddi aksaklıkların olduğu, etrafımızda şöyle Komisyon üyelerinin telefonla bile öğrenebilecekleri mesafelerde Temelli'de, Sinanlı'da bu örnekleri görebilirler, çok ciddi aksaklıklar söz konusu.

640 kilometre Antalya'nın sınırı, bir o kadar, ondan çok daha fazla Muğla'nın sınırı. Ayrıca, bunu söylediğimiz zaman, yetkililer sürekli Kocaeli örneğini vermektedir. Kocaeli 3.500 kilometrekarelik bir alandır ve bütünşehir hâline gelmiştir. Yani bu doğru bir örnek değildir, tek başına Konya 38 bin kilometrekarelik bir alandır. Dolayısıyla, hizmette çok ciddi sıkıntıların olacağı aşîkârdır.

Bunun yanı sıra, bence burada en az tartışılan veya hiç tartışılmayan hususlardan bir tanesi de büyükşehir belediyelerinin hâlihazırdaki verimlilik sorunudur. Yani büyükşehir belediyeleri mevcut yapısıyla ne kadar verimlidir? Bu konu, öyle zannediyorum ki en başta tartışılması gerekiyorken hiç tartışılmayan konulardan bir tanesidir.

Geçtiğimiz günlerde tasarı ilk gündeme geldiğinde ifade etmişim, bir kez daha tekrarlamakta yarar görüyorum. 2008-2010 dönemi üç yıl üzerinden bir değerlendirme yaptığımızda, belediyelerin borç stoku 2009'da 34,9 milyara, 2010 yılında ise ciddi bir artışla 43 milyarı aşmış. Gelirlerinin çok daha üzerinde bir yükümlülük söz konusu. Buna karşın yatırıma ayrılan paylarda da çok ciddi şekilde düşüşler söz konusu yani 2008 yılında yatırım harcamaları toplam harcamaların yüzde 35,5'ini oluştururken, bu oran 2010 yılında yüzde 27,7'ye gerilemiştir, azalma oranı yüzde 20'yi aşmıştır.

Buradan ne gibi bir sonuç çıkar? Belediyelerin piyasaya bu kadar büyük borçları söz konusuysen ve bilançolarında da görüldüğü üzere bu borçları ödeyecek nakitleri söz konusu değilken, bu gelişmeler belediyeleri güvenilmez gösterdiği gibi, belediyelerin borçlarını geç ödemesinden mütevellit, geciktirmesinden mütevellit ihale fiyatlarının da yüksek olmasına sebebiyet vermektedir. Yine 2010 yılı sonu itibarıyla kamuya olan toplam borç 7,5 milyar liradır, bunun yaklaşık yüzde 50'si tek başına Ankara Büyükşehir Belediyesine aittir ve Ankara Büyükşehir Belediyesi 2004'te yapmayı taahhüt ettiği metro inşaatını en son geçtiğimiz yıl Ulaştırma Bakanlığına devretmek suretiyle yapamamıştır bu kadar borçlanmaya, bu kadar imkânlarla rağmen bunu yapamamıştır. İşte bu yüzden mevcut yapının da mutlak surette verimliliğinin tartışılması gerekmektedir. Biz bunu da yapamadık ne yazık ki.

Daha pek çok husustan, köy tüzel kişiliklerinin kapatılması hem anayasal açıdan ciddi Anayasa'ya aykırılık söz konusudur hem de orada yaşayan insanlara çok ciddi bir saygısızlıktır. İnsanların hatıraları, yaşanmışlıkları, manevi izleri ortadan kaldırılmakta, aidiyetler ortadan kaldırılmaktadır. Aynı zamanda köy tüzel kişiliklerine ait olan varlıklara el konulmaktadır, bu yönüyle de hem Anayasa'ya aykırı hem hakka hukuka aykırıdır.

Belde belediyelerinin kapatılmasını ifade ettik, köy tüzel kişilikleri aynı şekilde. Özel idareleri kapatırken şöyle bir iddianız var: Yani yerine bir "Yatırım İzleme ve Koordinasyon Kurulu ihdas ediyoruz." dediniz. Aynı zamanda "Kaynak ve imkânlarını artırmak suretiyle daha iyi hizmet edeceğiz." iddianız var. Oysa özel idarelere bütçeden ayrılan pay bizde 1,15 iken bu ihdas ettiğiniz kuruma aktardığınız pay 0,25 yani burada da çelişiyorsunuz. Kaynak aktarma konusunda, hizmetin kalitesini artırma konusunda ciddi bir çelişki var.

"Yasa tartışılmamıştır, gözlerden ve uzmanlardan kaçırılarak gündemimize gelmiştir." şeklindeki iddialarımızı haklı çıkaracak bir husus, bu yatırım izleme ve değerlendirme merkezinin daha sonra alt komisyonda değiştirilmiş olmasıdır. Yani bunun yanı sıra, AKP'li arkadaşların yirmi yedi ayrı önerge vermiş olmalarını da dikkate aldığımız zaman, bir de Meclisin gündeminde, geçmişte gündeme gelmiş olan tartıştığımız bazı yasalarda da bu tür değerlendirmeleri, bu tür değişiklikleri çokça yaşadığımızı dikkate alırsanız... Örneğin Kentsel Dönüşüm Yasası'nı getirdiniz. Kentsel Dönüşüm Yasası'nı, üzerinde belli bir süre konuştuk, birinci bölümünü tamamlamayamadan -öyle hatırlıyorum ben- geri çektiniz, aradan üç ay çektikten sonra getirdiniz. Bu arada duyduk ki Sayın Başbakan ciddi şekilde "Siz nasıl böyle bir yasa yaparsınız kardeşim?" demiş ve neredeyse yeniden yazıldı.

Şimdi burada da 4'üncü maddeyle ihdas ettiğiniz yatırım izleme ve koordinasyon merkezini aynı gün değiştirerek, esasında tam da bizim eleştirilerimizi haklı çıkartacak bir uygulamaya imza attınız. Yani, bu, siyaseten sizin bunları ne kadar özensiz hazırladığınızı, bunun ne kadar merdiven altı bir üretim olduğunu açıkça gösteren bir uygulamadır. Tartışılmıyor, yeteri kadar özen gösterilmiyor. Kaldı ki bu yasayla -bizim iddiamız- ülkenin idari sistemini değiştiriyorsunuz, ülkenin bize göre geleceğini karartıyorsunuz. Şimdi, böyle bir yasanın ne kadar özensiz hazırlandığı ilk gün ortaya çıkıyor. Yanlış hesap Bağdat'tan değil alt komisyondan döndü.

Esasında çok fazla söyleyecek şeyler var, büyük ölçüde tekrar olacak ama tarihe not düşmek kabîlinden mutlak suretle söylememiz, ifade etmemiz gereken hususlar da var, onları da söyleyip sözleri me son vereceğim.

Dün akşam, Sayın Bakan, tümü üzerindeki görüşlerimize, tespitlerimize cevap verirken dedi ki: "Bu büyükşehir sınırının, mülki sınırın il sınıрыyla çakıştırılması hususu, esasında bu bizim programımızda yer alan, parti programımızda yer alan bir konudur ama

siz okumuyorsanız ben ne yapayım.” dedi. Onu dediği saatte de bu şey elimdeydi zaten. Biz okuyoruz Sayın Bakanım ama galiba burada bir başka şey var, sıkıntı var, okuduğunu anlamayanlar sıkıntısı var.

Bakın, siz burada ne diyorsunuz: “Yerel yönetimler: Çağımız bir yönüyle küreselleşme çağı, diğer yönüyle yerelleşme ve yerel yönetimlerin devlet sistemleri içindeki ağırlıklarının arttığı bir çağdır. Artık demokrasi sadece bir seçme ve seçilme rejimi değil, aynı zamanda katılma ve iş birliği rejimi olarak algılanmaktadır. Bu katılma –dikkatinizi çekiyorum- ve iş birliğini gerçekleştirecek temel birimler ise yerel yönetimlerdir.” Yani ülkede yerel yönetimlerin yarısından fazlasını kaldırarak demokrasiyi nasıl tesis edeceksiniz?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Yenilerinin kurulduğunu niye görmek istemiyorsunuz?

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Ne kuruluyor Sayın Bakanım? Belde belediyelerinin yerine belediyeler mi kuruluyor? Köy tüzel kişiliklerini kaldırılıyorsunuz, il özel idarelerini kaldırılıyorsunuz, bütçesini azaltılıyorsunuz.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Anlamamakla söze girerseniz Sadir Bey, ben de ağır cevaplar...

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Ama Sayın Bakanım, bakın, buradaki ifade...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Sadece saptırma yapıyorsunuz. Başka şeyler söyleyin, dinleyelim, kusura bakmayın.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – İstirham ederim. Siz bizi okumamakla itham etmediniz mi? Akşam burada arkadaşlarımız...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Evet, okumamakla...

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Evet burada. Neyini okumuyoruz?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Devam edin, okuyun o zaman.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Devamı...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Son cümlesini okuyun.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – “Yerel Yönetimler Özerklik Şartı”nın maddeleridir.”

Yani belediyeleri kaldırarak, köylerin tüzel kişiliğine son vererek, il özel idarelerini kaldırarak, Allah'ınızı severseniz nasıl demokrasi tesis ediyorsunuz?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Allah'ımı seviyorum.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Yerel yönetimleri nasıl güçlendiriyorsunuz? Kaynakları kısıtlayarak... İl özel idarelerinin yerine ikame ettiğiniz kurumun kaynaklarını kısıtlıyorsunuz.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Yanlış.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Bir gün sonra kaldırmak durumunda olduğunuz bir düzenlemenin nesini savunacaksınız?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Kaldırmadık.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Maliyeye sormamışsınız, Maliye bürokratlarının itirazları üzerine kaldırdınız.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Biz Maliyeyle sürekli görüşürüz, her zaman görüşürüz.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – İlk gün burada sivil toplum kuruluşlarının hangi temsilcisi vardı? Sivil toplum kuruluşlarının hiçbir temsilcisi yoktu burada, hiçbirinin değerlendirmesini alamadık, dinleyemedik. Düzenleyici etki analizi var mıydı, yok muydu? Kanun çıktıktan sonra herhâlde düzenleyeceksiniz.

BAŞKAN – Sayın milletvekilim...

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Sayın Başkan, demin de ifade ettim, biz büyükşehir yapılanmasına karşı değiliz ancak büyükşehir yapılanması adı altında ülkenin eyalet sistemine geçişinin altyapısını oluşturan bu düzenlemeye sonuna kadar karşıyız, her platformda da bunu dile getireceğiz. Meşru zeminde ne kadar direnebiliyorsak sonuna kadar direneceğiz. Ben, bu yönüyle, tarihe not düşmek bakımından siyasi bir değerlendirmeyi daha ağırlıklı olarak yapmak istiyorum.

Sayın Başkan, AKP, değerli milletvekilleri; Türk devlet sisteminin millî ve üniter yapısını ortadan kaldırıp federal devlet sistemini hayata geçirmek, bin yıllık kardeşliğimize son darbeyi vurup ülkemizi eyaletlere ayırmak ve böylece başkanlık sistemine geçişin altyapısını oluşturmak için bütünşehir yasasını Meclise sunmuştur.

Bu yasa ile 29 il özel idaresi, 1.582 belde belediyesi ve 16.082 köy tarih olmaktadır.

İl mülkî sınırları belediye sınırları hâline getirilmektedir. Tüm insanlarımıza ama özellikle il merkezi dışında yaşayan insanlarımıza yeni vergiler getirilmekte, yeni mali külfetler yüklenmekte, karar mekanizmalarından ve hizmetten uzaklaştırılmaktadır.

Bu proje, İstiklal Savaşı' mızda aziz milletimizden yediği şamarı bir türlü unutamamış, Batı emperyalizminin ve onun içimizdeki iş birlikçilerinin, ülke topraklarını şehir devletlerine ayırma, Türk milletinin egemenliğini bölüp parçalama projesinden başka bir şey değildir.

Bu talep, 40 bin insanımızın katili PKK'nın dayatmasıdır.

Bu plan, AKP ile PKK'nın Oslo'da yaptığı pazarlıkların ürünü, Hükümetin terör örgütüne verdiği sözlerin dillendirilmesidir.

Milliyetçi Hareket Partisi, illerin büyükşehir yapılanmasına, hele hele büyükşehir belediyelerine daha fazla kaynak aktarılmasına asla karşı değildir. Nitekim büyükşehir konusunda bugüne kadar yapılan düzenlemelere de karşı çıkmamıştır. Ancak büyükşehir yapılanmasının yöntemi aziz vatanımızın bölünüp parçalanması olamaz, olmamalıdır.

Anayasa'mızın değiştirilemez hükümlerini de ayaklar altına alarak Ankara'nın otoritesinin Hakkâri'de, Edirne'de, Diyarbakır'da, Van'da karartılması ve yerel otoritelerin özerk hâle getirilmesi değildir bunun yolu.

Türkiye'nin idari sistemini lime lime parçalayan bu yasa, vatanımızın istiklali ve Türk milletinin egemenliğinin tesisi için can vermiş şehit atalarımızın mübarek ruhlarını incitmektedir.

Terör örgütü ile mücadelede hayatının baharında toprağa düşmüş şehit ve gazi binlerce evladımıza hürmetsizliktir bu yasa. Otuz yıldır ekmeğimize kan doğrayan, vatanımıza kasteden, ay yıldızlı al bayrağımızı yakan PKK'nın zaferinin ilanı, milletimizin, aslanın kediye boğdurulması misali diz çöktürülmesidir. Gücünü milletinden ve şanlı mazisinden alan Türk milliyetçileri ABD, AB, AKP ve PKK'nın yazdığı bu bölünme senaryosuna sonuna kadar karşı çıkacaktır.

Milliyetçi Hareket Partisi, insanlarımızın doğduğu doyduğu topraklara hürmeten, onların iradesine saygı gösterilmesi adına il özel idarelerinin, belde belediyelerinin ve köylerin kapatılmasına, ilçe belediyelerinin yetkilerinin elinden alınmasına milletimizin sesi olacak şekilde bir muhalefet yapacaktır.

Bu düşüncelerle yüce heyeti bir kez daha saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN (Oturum Başkanlığına Başkan Muammer Güler geçti) – Sayın Durmaz, teşekkür ederiz efendim.

Sayın Dinçer...

CELAL DİNÇER (İstanbul) – Teşekkür ederim.

İçişleri Komisyonunun Saygıdeğer Başkanı, Saygıdeğer Bakanım, Bakanlık temsilcisi arkadaşlarım, saygıdeğer milletvekilleri, sivil toplum kuruluşlarının ve basınımızın saygıdeğer temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

13 ilde büyükşehir belediyesi ve 23 ilçe kurulması ile Bazı Kanun ve kanun hükmünde kararnamele değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısının 1'inci maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum. Tekrar hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, Anayasa'mızın 116'ncı maddesine göre, mahallî idareler il, belediye veya köy halkının müşterek mahallî ihtiyaçlarını karşılayan ve genel karar organları halk tarafından seçilen kamu tüzel kişileridir. Son dönemde, AKP İktidarı, yerel yönetim alanındaki görev ve yetkilerin düzenlemelerini kanun hükmünde kararnamele ile belirleme yoluna başvurmuştur. Bu çerçevede, Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 636 sayılı Kanun Hükmünde Kararname gene yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanun hükmünde kararnamenin üzerinden bir ay geçmeden Orman ve Su Bakanlığını ayırma yolunda karar alan AKP, bu kanun hükmünde kararnameyi de değiştirmiştir. Bu doğrultuda Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yi kurmuştur. Bunun da üzerinden bir buçuk ay geçmeden, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamele Değişiklik Yapılmasına Dair, 648 sayılı ve 17 Ağustos 2011 gün ve 2028 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Dikkatinizi çekiyorum: Yaklaşık dört buçuk ay içinde 4 defa değişiklik yapılarak yerel yetkilerle oynama yapılmıştır.

Bu düzenlemeler yalnızca Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama yetkisini baypas edilmesi anlamını taşımamaktadır. Bunun yanında, yerel yönetimlerin yetkileri merkezî hükümete transfer edilmektedir, hem de sessiz sedasız.

Saygıdeğer milletvekilleri, Sayın Başkanım; yerel yönetimler yerel iktidar odakları değil, demokrasinin beşikleridir. Bu çerçevede belediye başkanlarının ve her kademedeki seçilmişlerin görevde buldukları dönem içerisinde yaptıkları veya yapamadıkları konusunda tam bir saydamlık içerisinde, yurttaşlara hesap verme sorumluluğu içerisinde oldukları açıktır.

Diğer taraftan, 82 Anayasası'nın getirdiği düzenlemeye göre, merkezî yönetim, yerel yönetimler üzerinden yerel hizmetlerin, idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesini, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve yerel ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisini kullanır.

Hemen başlangıçta belirtelim ki Türkiye'nin içinde bulunduğu siyasal koşullarda derin bir yerel yönetimler krizi yaşanmaktadır. Tek parti devleti niteliğine dönüşmüş bulunan AKP Hükümeti, yerel yönetimleri kendi iktidar odağının bir parçası hâline dönüştürmekte, dönüştüremediklerine yönelik her türlü baskı ve zoru, hukuku kullanıyor görünerek ancak kamu yararına tümüyle yabancı amaçlarla yaşama geçirmektedir. AKP bu yasa tasarısı ile de aynı zamanda anayasa suçu işlemektedir. İl özel idareleri devletin tarafsız yöneticisi niteliğini çoktan kaybetmişti ve âdeta hükümetin gayretkeş bir partizanı niteliğinde çalışmakta sakınca görmüyordu; yeni dönem valiler eliyle siyasete doğrudan müdahaleler yapıyordu, böyle bir kurum hâline getirilmişti. Bu da yetmedi, şimdi bu ikili sistemi de kaldırıp tek kişiyle bu işi yapmaya çalışıyorlar.

Köy yönetimlerinin durumu da farklı değil. Yerel ve genel seçimlerde muhtarlar üzerine baskı kurulmakta, AKP'ye oy vermeyen köylere hiçbir hizmet götürülmemektedir. Biraz evvel Sayın Gökhan Bey de bu konuya dikkatinizi çekmişti. Köyün ihtiyacı olan kilit taşınan yarısının seçimden önce köy meydanına boşaltılması, sandıktan AKP çıkarsa geriye kalan kilit taşlarının getirilip döşenmesi, AKP çıkmazsa boşaltılan taşların toplanıp götürülmesi Anadolu kırsalının sıradan görüntüleri hâline dönüşmüştü. Bunların demokratik hukuk devletiyle bağdaşır hiçbir yanının olmadığı açıktır.

Köy yönetimleri, yasayla kendilerine yüklenmiş geniş görev alanları karşısında yetki alanının darlığı ve mali yetersizlikler altında ezilmekte ve iş yapamaz hâle gelmektedir. Köy muhtarının köyünde iş yaptırabilmesinin ölçüsü, biraz evvel ifade ettiğimiz üzere köy halkının ortak ihtiyaçlarının karşılanması olmaktan çıkmıştır. AKP şimdi bu sorundan kökten kurtuluyor, köylerin tüzel kişiliğini kaldırarak köyleri yok sayıyor ve köylü adına kendisi karar verir hâle geliyor. Belediyeler ise giderek çeşitlenen ve büyüyen sorunlarla karşı karşıyadır. 2004 ve 2005 yıllarında çıkarılan büyükşehir belediye kanunları, belediyelerin görev ve yetki karmaşası içine sürüklenmesine ve sürekli bir yetki çatışmasının doğmasına neden olmuştur. Müellifleri Melih Gökçek ve Aytaç Durak olan 5216 sayılı Yasa büyükşehir belediyeleriyle farklı siyasal anlayışı taşıyan metropol ilçe belediyelerinin çalışmalarını tıkayıcı hükümler içermektedir. Uygulamanın da bu yolda olduğu sıklıkla görülmektedir. Oysa görüyoruz ki bu tasarıda bu sorunu çözecek hiçbir madde bulunmamaktadır.

Yeni model kapsamında köy ve beldelerin mahalle statüsüne dönüştürülmesi gerçek yaşamda karşılığı olmayan, kâğıt üzerinde bir kentleşme anlamına gelmektedir. Türkiye, diğer tüm ülkelerde olduğu gibi iktisadi, sosyolojik ve politik gelişmelerin doğal bir sonucu olarak bu tempoya uyumlu bir hızla kentleşmektedir. Bu değişimin dinamiklerinden bağımsız olarak memleketi âdeta talimatla kentleştirmek ülkenin iktisadi faaliyetlerinin, doğal kaynaklarının ve üretim alanlarının yönetimini de kaosa itmek anlamına gelmektedir. Bu düzenlemeyle geleneksel yapımız yok edilecektir. Hani geleneklerine bağlı, muhafazakâr bir partiydi AKP? Bu konuda da samimi olmadığını bu tasarıyla ortaya koymaktadır. Düzenleme, bunların yanında 1.600'e yakın belde belediyesini kapatarak yerel demokrasiyi zaafa uğratacak bir içerik taşımaktadır. Onlarca yıldır belediye ile yönetilen bir yerleşim yerini mahalleye dönüştürmek, yerel halka danışmadan masa başında alınan kararlarla hayata geçirilemez. Bu konuda en adil ve demokratik yaklaşım, AKP'nin hükümlerini onayladığı Avrupa Birliği Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın da öngördüğü biçimde yerel referandumların yapılması suretiyle belde belediyelerinin kapatılmasını isteyip istemediklerini, meselenin asıl sahibi olanlara, yani belde sakinlerine sormaktır. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak bunu sorduk, biraz evvel sonuçlarını da yine Sayın Genel Başkan Yardımcımız Gökhan Bey açıkladılar.

İçişleri Bakanlığı teklif ya da tasarısı Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edilmeden, 29 il belde belediyelerine valilikler aracılığıyla gönderdiği genelgede belde belediyelerinin yetkilerini kullanmalarını mahallin en büyük mülki idare amirinin onayına bağlamıştır. Yani seçilmiş belediye başkanı kanundan aldığı yetkisini ancak atanmış vali ve kaymakam onayıyla kullanabilecektir. Gerekçesi ne olursa olsun bu çağıdışı düşünce ve uygulamayı hangi partiden seçilmiş olursa olsun tüm belde belediye başkanları adına biz şiddetle reddettik, reddediyoruz. Cumhuriyet Halk Partisi olarak yerel yönetimlerin güçlendirilmesi ilkesini güçlü bir şekilde savunuyoruz. Savunmaya da devam edeceğiz, AKP'nin evrensel olan bu ilkeyi yaşama geçirerek Türkiye'nin demokrasisini güçlendirmek yerine kısa vadeli seçim çıkarları için seçim çevresi değişiklikleri hazırlıkları içinde olduğunu da biliyoruz. Geçmişte seçim sonuçlarını beğenmediği Kırşehir'i ilçe yapan zihniyet neyse bugün de seçimlerde, kendi tabirleriyle, ele geçiremediği illeri parçalamaya çalışan zihniyet arasında hiçbir fark yoktur. Ancak oyun sürerken kuralları değiştirerek faul yapanlara vatandaşın tepkisi dün neyse bugün de öyle olacaktır.

Bu yasanın neler getireceğini birkaç madde hâlinde açıklamak istiyorum.

Bu yasanın siyasal etkileri nasıl olacak? Bu modelin yaratacağı sonuç belde belediyelerinin kapatılması. Aşağıdaki tablo ki bu tabloyu sizlere, arzu edenlere takdim edebiliriz kapatılacak belde belediyelerinin illerini ve bunların arasındaki CHP'li belediyelerin sayısını gösteriyor. Kapatılacak toplam belde sayısı, ki büyükşehir olacaklar için söylüyorum, 1022 tane. Bununun 190 tanesi Cumhuriyet

Halk Partili. Biz Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin olduğu yerlerde geçtiğimiz pazar günü anket yaptırđık, bu ankette yüzde 98 oranında belediyelerin kapatılmasına karşı çıkan insanlar oldu, oranın yerel halkı. Peki, belde belediyelerinin referandumla kapatılıp katılmayacağını niçin Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'na imza koyduğumuz hâlde yapmadık? Bu da bizim demokrasiye olan inancımızın eksikliğinden kaynaklanıyor, özellikle iktidar anlamında söylüyorum.

Bu yasanın diğeri bir önemli noktası, etkisi, sosyokültürel etkiler olacaktır. Bu yeni modelde 29 ilin tamamını kent alanı ilan etme iddiasını taşıyorsunuz. Böylece kâğıt üzerinde köy ve köy altı yerleşimler kentleştirilmekte, köylerde uygulanan imar düzeninden kent imar düzenine geçiş yapılmaktadır. Buna karşılık, Türkiye'nin sektörel ve mekânsal değişim ve gelişimi bu duruma uygun değildir. Başka bir deyişle il sınırlarının tamamının belediye sınırı ilan edilmesi kırsal alanda yaşayan insanın yaşamına, kırsal iktisadi faaliyetlerinde kısıtlama, vergi gelirlerinin ve hizmet bedellerinin artması şeklinde yansacaktır. Bunu dünkü konuşmamda da ifade etmişim. Bu durumda mevcut 16 büyükşehir belediyesinde yarıçap sınırları içinde kalan ve fakat kırsal özellikler taşıyan yerleşmelerde de yurttaşın en büyük yakınması şeklinde kendisini göstermektedir. AKP bu yakınmaları da dikkate almamıştır.

Bu yasanın diğeri bir önemli etkisi de yönetsel etkilerdir. Yeni modelde bütünşehir belediyelerinin hizmet götürme sorumluluğunda olduğu alan ve yurttaş sayısı büyük ölçüde artacaktır. Buna karşılık söz konusu 27 belediyenin önemli bir bölümünün bu sorumluluğu yerine getirecek kapasitede olmadığı da bilinmektedir. İstanbul ve Kocaeli'nde bile aksamalarla yürüyen bir sistemin yaygınlaştırılmasının doğuracağı sorunları tahmin etmek hiç de zor değildir. Büyükşehir belediyelerinin şube açması ya da şirketleşmenin tahrik edilmesi suretiyle yaratılacak olası çözümlerin de ek sorunları beraberinde getireceği düşünülmalıdır.

Bir diğeri önemli sorun, demokrasi sorunudur. Yerel yönetimler dünyada demokrasinin beşiği olarak tanımlanmaktadır. Buna karşılık ölçeğin büyümesi, halka yakınlık, halk katılımı ve demokratik denetim alanlarında olumsuz sonuçlar doğuracaktır. Mevcut yapıda büyükşehir belediyelerinin metropol ilçe belediyeler üzerindeki yetki alanı bir eş güdüm düzeyinin çok üzerinde, ağır bir idari vesayet olarak şekillenmektedir. Ankara Büyükşehir Belediyesi Çankaya Belediyesine adım atırmamaktadır. Büyükşehir ilçe belediyelerinin siyasi yapıları farklılaşp keskinleştiğçe vesayetin tahakküm çabalarına dönüştüğü Türkiye'de apaçık ortadadır. Büyükşehir belediyelerine göre halka daha yakın olan ilçe belediyelerini ikincil düzeyde gören ve yetkilerini sınırlayan yaklaşımlar Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın 4'üncü maddesinin üçüncü paragrafının "Kamu sorumluluklarının genellikle ve tercihen vatandaşın en yakın olan makamlar tarafından kullanılması" hükmüne aykırıdır. Belde belediyelerinin kapatılması da bu hükme aykırıdır.

Yine büyükşehir belediyesinin kendisine verilmiş görevlerden uygun gördüklerini ilçe belediyelerine devretmesine imkân veren düzenleme, Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın 4'üncü maddesinin birinci paragrafının "Yerel yönetimlerin temel yetki ve sorumluluklarının anayasa ya da kanunla belirlenmesi" hükmüne aykırı olduğu açıktır. Çünkü büyükşehir belediyesi istediği belediyeye bu yetkiyi vermekte, istemediği belediyeye vermemektedir. Yeni model, yerel yönetim sınırlarında önemli değişiklikler yaratacaktır.

Yurttaş görüşü alınmadan kanunla yapılacak düzenlemenin de demokrasiyle bağdaşır bir yanı yoktur. Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın 5'inci maddesinde "Yerel yönetim sınırlarında mevzuatın elverdiği durumlarda ve mümkünse bir referandum yoluyla ilgili yerel topluluklara önceden danışılmadan değişiklik yapılamaz." denilmektedir. Bu, günlerdir, bu tasarı tartışıldığı günden beri söylenmektedir, AKP bunları da hep duymazdan gelmektedir.

Bir diğeri önemli sorun, beşinci önemli değişiklik, etki idari yapıda yaratacağı etkidir. Anayasa'nın 123'üncü maddesi "İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir." der. "İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır." hükmünü de taşımaktadır. 126 ve 127'nci maddeler sırasıyla merkezi idare ve mahallî idarelere ilişkin temel esasları getirmektedir. Yeni model, seçilmiş bütünşehir belediye başkanına geniş yetkiler ve mali olanaklar sağlamaktadır. Bu çerçevede il sınırlarının tamamında faaliyet göstermek üzere seçilmiş ve bütçe sağlanmış bir belediye medisi görev yapacaktır. Buna karşılık bu illerdeki il özel idarelerinin durumu maalesef daha üzüntü verici bir şekilde kapatılmaktadır. Bu konuda henüz bir netleşme olmasa da valilerin sadece ve sadece yetkileri iktisadi ve yatırım alanında çekilmekte, emniyet ve güvenlik alanında sıkıştırılmaktadır. Bu durumun devlet yönetiminin federatif bir yapıya dönüştürülmesinin yol taşıları olduğu, bu çerçevede de açıkça görülmektedir.

Yeni model altında girilecek yerel seçimlerde başarılı olunabilmesi için neler yapılması gerekir? Bu çerçevede hizmetin etkinliğinin sağlanması açısından bütünşehir modeli yerine yarı çap esasında çalışan mevcut büyükşehir modelinin daha etkili olacağını biz düşünüyoruz.

Bir diğeri konu: Kapatılacak belde belediyelerinde veya metropol niteliğine dönüştürülecek ilçe belediyelerinde referandum yoluyla yerel halkın görüşünün alınmasının gerekli olduğunu düşünüyoruz. Büyükşehirlere katılacak yerlerde hizmette aksama olacağını

16 ilden örnekler vererek sizlere anlatmıştık. Kırsal alanda tarıma dayalı iktisadi yapının hüküm sürdüğü bölgelerdeki büyükşehir ilanının yurttaşın geçimlik faaliyetlerini kısıtlayacağını ve ödediği vergileri artıracığını defalarca aktardık.

İl sınırlarına taşınmasının, yereldeki ölçeğin il sınırlarına taşınmasının yaratacağı demokratik katılım sorunlarına tekrar tekrar dikkat çekmek istiyoruz. 640 kilometre uzaktaki bir vatandaşın demokratik katılımının ne kadar sağlıklı olduğunu sizlerin takdirine bırakıyoruz.

Evet, son söz: Büyükşehir sadece koordinasyon yapacakmış, buradaki iktidar sözcülerinin söylediği şekliyle. Oysa mevcut yasalar böyle demiyor, yetkiler o kadar çok fazla düzenleniyor ki âdeta seçilmiş krallar yaratıyoruz bu yasayla. “Büyükşehir içinde batıda olan doğuda da olmalı.” diyorsunuz, doğru. Peki, o zaman nüfusu 750 binin altında olanların ne suçu var? 700 bin olanların ne suçu var? Bunları niye dikkate almıyorsunuz? Orada yaşayanlar nüfuslarının çok küçük bir bölümü bu sayıyı tutmuyor diye bu haklardan mahrum mu kalmalıdır? Bunu nasıl içinize sindiriyorsunuz? “Hizmet gitmiyor, bu yüzden büyükşehir belediyesi yaparak biz hizmeti götürmek istiyoruz.” diyorsunuz ama bugüne kadar on yıldır iktidarda siz değil miydiniz? Ve her konuşmada, her seçimde “Biz Türkiye'nin her tarafını güllük gülistanlık yaptık, şu kadar yol yaptık, şu kadar kent yaptık, şu kadar hizmet götürdük.” diyorsunuz. Ee, hani bu sistemle gitmiyordu? Şimdi bu sistemi değiştiriyorsunuz. O zaman, ya o zaman söyledikleriniz yanlış ya şimdi bu yasayı savunurken söyledikleriniz yanlış.

Sadece büyükşehir olan illerde bucaklar kaldırılıyor, bir eksiklik de bu. Peki, işlevini yitirmiş olan bucaklar diğer büyükşehir olmayan 52 ilde niçin kaldırılmıyor? Bu konuda niye bir madde, bir fıkra eklenmedi? Bunu da anlamak mümkün değil.

Büyükşehir olan il belediyeleri içinde kurulacak ilçelere bağlanan yerler objektif ölçülere göre düzenlenmemiştir. Bu aksaklıklarla ilgili endişeler ve sıkıntılar bundan önceki konuşmalarda dile getirildi. Bu konuda bizim Cumhuriyet Halk Partisi olarak önergelerimiz var, bu önergeleri de Başkanlığa sunacağız, bu önergelerin de dikkate alınmasını diliyoruz.

Son söz olarak tekrar ediyorum, bu yasanın bu hâliyle çıkmasının Türkiye için fayda değil, çok büyük zararlar, yıkımlar ve ileride felaketler getireceğini düşünüyorum. Bu yasayı ya bu Komisyonunda tarihî bir görev yapalım düzelterek çıkaralım yahut da geri çekerek yeni baştan tartışalım, diyorum.

Sözlerimi tamamlıyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Dinçer, teşekkür ediyorum.

Söz sırası Sayın Enver Erdem’de.

Sayın Erdem, buyurun.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, tabii kaç gündür bu konuları tartışıyoruz, yani bu konu sadece burada Komisyonunda değil Türkiye'nin tamamında, televizyonda, basında fikir adamları, bu konuda araştırma yapan, bu konuda ilim yapmış insanların hepsi bu konuyu değerlendiriyor.

Şimdi, bu mevcut yasayı bu hâliyle kimler istiyor, kimler istemiyor sorusunun cevabını öncelikle bulmak lazım. Şimdi, ben bakıyorum, vatandaş bu yasanın çıkmasını bu şekliyle istemiyor, bilim adamları istemiyor, üniversiteler istemiyor, meslek kuruluşları istemiyor. Yani, bir sürü köşe yazarları -bugün çoğu da, sizi ve iktidarınızı destekleyen köşe yazarları da dâhil olmak üzere- bunun ülkeyi bir felakete götürebileceği, otonomiye, özerkliğe, federasyona götürecek bir başlangıç olarak görüyor, bu şekilde değerlendirme yapıyor. Şimdi “Bunu kimler istiyor?” sorusunun cevabını verdiğimiz zaman zorunuza gidiyor. Şimdi, bunu öncelikle Başbakanımız istiyor, Sayın Bakanımız da istiyor, öyle görünüyor, grubunuzda bazı milletvekilleri de istiyor, bunu da anladık. Şimdi, bunu başka isteyenlerin listesini saydığımız zaman burası, tabii bunları bir araya getirmek gerçekten ciddi sıkıntılar oluşturuyor. İşte, BDP nin seçim beyannamesinde bunun böyle olması isteniyor, Kandil’in ifadelerinde bu var, Kandil bunu istiyor, Oslo istiyor, İmralı yol haritası bunu bu şekilde istiyor.

Şimdi, tabii 1’inci maddeyle ilgili olarak, büyükşehir belediyesinin sınırlarının mülki sınırlara çıkarılmasıyla ilgili sizin getirmiş olduğunuz kriter gerçekten komik yani, başka ne diyeyim ben. Yani, büyükşehir olma kriterini köy nüfusuna bağlayan bir akli sorgulamak lazımdır. Yani, siz şehir merkez nüfusu... Bir önceki Büyükşehir Belediye Kanunu’nu alsanız, gerekçelerine baksanız, ne için büyükşehir yapılmış, bunun mantığı nedir, Anayasa’nın 127’nci maddesinin üçüncü fıkrası nedir, son fıkrası nedir, bunları akli selimle değerlendireniz, aslında sorun ortaya çıkacak.

Şimdi, diyorsunuz ki: “Birbiriyle hiçbir yönüyle benzemeyen bu on üç tane ili, köy nüfusları göz önünde bulundurularak bunları büyükşehir yapacağız.” Şimdi, daha önceki büyükşehir yapma gerekçesine baktığınız zaman şehir merkez nüfusunun 750 bin

olma şartı vardı, bu süreçte konuyu değerlendiren insanlar, tabii bu kriterin tek başına yeterli olamayacağını, işte ihracat gibi, turizm gelirleri gibi bir kısım kıstasların da buna ilave edilerek büyükşehir merkezlerinin oluşturulmasına gerek olduğuna dair değerlendirmeler yapılmıştı ama siz, tabii amaç toplumun, halkın sorunlarını çözmek anlamında bir düşünce olmadığı için böyle bir düzenlemeyi getirdiniz.

Şimdi, vatandaşın sorunlarını çözmek için, hukuk ve adalet yapmak için kurulmuş olan Türkiye Büyük Millet Meclisini, maalesef, adaleti bozan ve hukuku bozan bir yapıya taşıyorsunuz. Hukukla adaletin farklı olduğunu biliyorum, yani hukuk evrenseldir, adalet gücün biraz yansıması olarak zaman zaman değiştirilebilir ama sizin bütün bu husustaki algılarınızın, adalet noktasındaki uygulamalarınızın tamamen yanlış olduğunu da burada ifade etmek istiyorum.

Şimdi, şehir merkez nüfusu 400 binin üzerinde olan Elâzığ ilini, yine 354-355 bin olan Sivas ve Batman illerini bu düzenlemenin dışında tutuyorsunuz. Bir defa burada sizin iyi niyetli olmadığınız her hâlden belli. Yani, siz şehir merkez büyüklüğü olarak bir şehri büyükşehir yapmayacaksınız da bilmem 1.000 kilometre ötedeki köyünün nüfusunu göz önünde bulundurarak büyükşehir yapacaksınız! Yani, bu akla ziyan bir değerlendirme! Sadece bu kriteri değerlendirseniz Sayın Bakanım, bunun cevabını verseniz, aslında bütün mesele çözümlüyor. Sadece bir tane kriter, niçin bu kriter? Niçin Elâzığ büyükşehir olmuyor veyahut da merkez nüfus büyüklüğü belirli bir noktada olan?

Bir de, siz de biliyorsunuz, önce birinci aşamada siz bunu yapacaksınız, ikinci aşamada Türkiye'nin geneline yayacaksınız. Bunun da tarihini -tarihe not düşmek için bunu söylüyorum- hangi süre içerisinde getireceğinizi göreceğiz. Zaten bunun doğru bir uygulama olduğunu düşünseniz, vatandaşın çok daha büyük tepki göstermeyeceğini bilseniz, zaten başarılı bir uygulamaysa, bulunmaz bir Hint kumaşını, düşünülmez bir düşünceyi ortaya koymuşsanız bunu Türkiye'nin geneline yansıtır, zaten bununla da övünürdünüz. Bunu da yapamıyorsunuz. Türkiye'de ikili bir yönetim anlayışını getiriyorsunuz.

Şimdi, sizin getirdiğiniz bu kriter, Sayın Bakanım, biraz evvel değerli milletvekillerimizden birisi söyledi, dünyanın neresinde mülki sınırlar aynı zamanda büyükşehir belediyesinin sınırları, bunu ifade edebilir misiniz? Siz bilmiyorsanız da bilenler söyledi, dünyada iki tane uygulaması var, bunlardan birisi Amerika'da, özerk yönetimler, birisi de Almanya'da o da federasyon. Şimdi, bunu sen tutar dersin ki: "Yok, ben federasyon, özerklik, bilmem, bu noktada bir düzenleme getirmiyorum." dersin, vallahi kusura bakmayın, buna biz inanmıyoruz, inanmayacağız.

Şimdi, bu Elâzığ'la alakalı söylediğim konuda çok sayıda telefon alıyorum. Yani, ben tabii bunun cevabını bulabiliyorum ama 410 bin merkez nüfusu olan Elâzığ, toplamda 600 bine yakın nüfusu olan Elâzığ'ın 600 bin tane insanına anlatamıyorum çünkü sizin bu görünüşte farklı ama gerçek amacı daha başka olan bir şeyi, vatandaşa televizyonlar vasıtasıyla anlatacağız, anlayabilenler anlayacak bunu ama Elâzığ bu konuda ciddi olarak üzgün ve kırgın Sayın Bakanım. Yani, büyükşehir mantığı dışına çıkarıp Elâzığ'ı büyükşehir yapmamanıza kırgın ve Elâzığ diyor ki: "Ben yüzde 70 oranında bu Hükûmete oy verdim. Beni böyle göz ardı eden ve beni bu anlamda dikkate almayan bir idare nasıl olur, bir siyaset nasıl olur?" Bunun da gerçekten hayreti içerisindedir.

Sizin dışınızda, Sayın Bakanım, büyükşehir yasası olarak, sizin "Büyükşehir Yasası" olarak isimlendirdiğiniz bu yasada, siz mülki makamları göz ardı ediyorsunuz, ancak insanımız şimdiye kadar mülki makamları devlet ve hükümet kapısı olarak görmüştür. AKP iktidarları geldiği ilk günden itibaren devlet ve milleti birbirinin tamamlayıcısı değil de birbirinin alternatifi gibi görüp Türkiye Cumhuriyeti'nin millî ve üniter yapısını bozmayı kendisine bir görev olarak kabul etmiş, bütün uygulamalarını bu yönde yapmıştır.

Yerel yönetimlerin güçlendirilerek merkezi yönetimin zayıflatılması, merkezin yerel yönetimler üzerindeki vesayetinin kaldırılması, başına buyruk, denetimsiz yerel yönetimler, yani özerklik talebinin hayata geçirilmesinin habercisi olarak görülmesi gerekmektedir. Mülki yönetimin önce etkisizleştirilmesi, sonra kaldırılması, merkezi yönetimin geri çekilmesi, boşalttığı alanların yerel yönetimlerce doldurulmasını planlamakta ve uygulamaktasınız. Amaç, eyalet sistemine geçiştir.

Merkezi yönetimin taşradaki kendi teşkilatlarını, mahallî idareleri kontrol altında tutacak bazı hukuki araçlara ihtiyaç vardır, bu araçlar idari vesayet, hiyerarşik denetim ve yetki genişliğidir. Son on yılda çıkarılan yasal düzenlemelerle olası idari vesayetten vazgeçmiş durumdasınız, hiyerarşik denetimden vazgeçmişsiniz. Yerele aktarılan yetkilerde valilere değil, yerel yönetimlere aktarılması ilde yetki genişliğini zedelemenize neden olmuştur. Vali ve kaymakamlar etkisizleştirilmiş, bu kanunla bu etkisizleştirme daha ileri boyutlara taşınacaktır. Bu iktidar döneminde idari vesayet ortadan kaldırılmış, siyasi vesayet getirilmiştir.

Bu getirdiğiniz düzenlemeyle büyükşehir belediyeleri başarılıymış da bu başarının on üç ile daha yaygınlaştırılması gerekiyormuş izlenimi oluşturuyorsunuz ama gördüğümüz tablo öyle değil. Büyükşehir belediyelerinin hizmet üretme kapasitelerinin tartışıldığı bir dönemde bu düzenlemeyi getiriyorsunuz. Büyükşehir belediyeleri, büyükşehir merkezlerinin sorunlarını henüz

çözememişken, büyükşehir belediyeleri bütçelerinde yatırım oranları her geçen yıl ciddi oranlarda azalırken, borç stokları artarken, böyle bir dönemde siz bu düzenlemeyi getiriyorsunuz. Belediye yapılanmaları geniş kırsal alanlara hizmet etmeye elverişli olmadığı bilindiği hâlde siz bu düzenlemeyi getiriyorsunuz. Büyükşehirler gecekondulaşma, imar uygulamaları, ulaşım sorunlarını çözememişken siz bu uygulamayı getiriyorsunuz. Büyükşehir belediye başkanlarıyla -bu defaten söylendi- diğer ilçe belediye başkanları arasındaki sorunların çözüm yöntemlerini henüz geliştiremeden siz bu uygulamayı yaygınlaştırıyorsunuz.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; bu yöntemle büyükşehir yapılmasının yol açacağı sorunlar var. Bütün mülki il sınırı her konuda yetkili bir büyükşehir belediyesinin sorumluluğuna verileceğinden idari yapımızda federatif birimlerin ortaya çıkması kaçınılmaz hâle gelecektir. Bu durum ise Anayasa'mızda öngörülen idarenin bütünlüğü ilkesine tamamen aykırı olmakla birlikte, üniter devlet modelini ortadan kaldırarak terör örgütünün talepleriyle uyuşur biçimde özerk yönetimlerin ortaya çıkmasına zemin oluşturacaktır. Bu doğrultuda merkezî idarenin vesayeti de ortadan kalkacağı ve total yetkinin büyükşehir belediyesine geçeceği düşünüldüğünde, söz konusu illerde yaşayan vatandaşlarımızın bazı vilayetlerin güvenlik yapısından kaynaklanan özel nedenlerden dolayı terör örgütünün etkisine ve insafına terk edilmesi gibi bir sonuç ortaya çıkacaktır. Kurgulanan büyükşehir belediyeleri yapısında valilikler, kaymakamlıklar, il özel idareleri ve köylere hizmet götürme birliği gibi kırsal alana hizmet sunan ana yapılar devre dışı kalacaktır.

Şimdi, ben, Sayın Bakanım, bu muhatap olunan birimlerin hemen hemen her birinde görev yaptım. İl özel idaresi genel sekreterliği yaptım, şimdi bu hizmetin köylere nasıl zorluklarla, sıkıntılarla, yani bu onlarca yılın getirmiş olduğu tecrübelerle, yani Toprak Su, işte YSE, Köy Hizmetleri, Özel İdareleri serüvenlerinden geçen bu birimin hizmet üretmede ne kadar zorlandığını, çoğu zaman bütün bu tecrübelerine rağmen ücre bir köydeki bir yolun açılmasıyla veya yapılmasıyla ilgili kontrollere gittiğim zaman kamu görevlilerinin, o birimde görev yapan müdürlerin, memurların, işçilerin bu yolları bulamadığını gördüm ben. Şimdi, siz bu konuda tamamen hiçbir profesyonelliği olmayan, hiçbir bilgisi olmayan, hiçbir öngörüsü olmayan, merkezî il belediyesi olan, mesela Mardin ilimizde -Sayın Başkanımızın memleketi- 60 bin nüfuslu bir şehre göre organize olmuş, dizayn edilmiş bir belediyenin yüzlerce kilometre ötedeki köylerin sorunlarını çözmek gibi, yani realitede mümkün olmayan bir görevi bunlara yüklüyorsunuz.

Ben merkezî yönetim tarafında da mahallî idareler birimi tarafından da görev yapmış, çok sayıda ilde görev yapmış bir insan olarak, şimdi bunun mümkün olmayacağını söylüyorum. Yani, yarın belediyeye devrettiğiniz bu yetkilerde, bu birimi tamamen verseniz bile bir kısım görevler sadece numune olarak bazı insanlarla yürütülüyor. Mesela, Elâzığ Belediyesinin yer altı şebekeleri, kanalizasyonu, içme suyu vesairesi sadece orada ismi belli olan bir şahıs tarafından biliniyor. Eğer, Allah korusun, o şahıs vefat ederse bu hizmetler nasıl yürütüleceği konusunda ciddi sıkıntılar var. Şimdi, sen böyle bir ülkede geleceksin, diyeceksin ki: "Ben ilin mülki sınırlarının tamamında bu işleri yapacağım." Yani, bunlarda bir hizmet bütünlüğü, bir plan, proje bütünlüğü de yok. Yani, siz şimdi bir kanalizasyon hizmetini, burada onlarca köyü bir arada düşünüp bunu yapabilme kapasiteniz, Türkiye'nin coğrafi şartlarında böyle bir şeyin olabileme ihtimali var mı? Bunların su problemini çözmeniz, bunlara, işte, sulama suyu getirmeniz bu bağlamda mümkün mü? Bunlardan da vazgeçtik, şimdi köylülerin durumu ne olacak? 16.082 köyü kapatıyorsunuz. Yani bu kapanan köylerdeki köylünün durumu ne olacak, statüsü ne olacak?

Şimdi, siz diyorsunuz ki "En az rakamlardan birtakım mükellefiyetler getirilecek." Şimdi, içme suyuna, elektrik parası dışında 25 kuruş para ödeme imkânı olmayan bu köylüye, siz ilave... Ankara'dan bunu söylemesi kolay, bir de o köylere gidip, o insanların ödeme kabiliyetinin ne olduğunu görerek bu düzenlemeleri yaparsanız, herhâlde halkımızın da milletimizin de hayrına olacağını düşünüyorum.

Şimdi, tabii, bu sürece nasıl geldiğini çok sayıda konuşmacı değerlendirdi. Tabii, bunun önce bir altyapısı oluşturuldu, bölge idare mahkemeleri, kalkınma ajansları, bölge ağır ceza mahkemeleri kuruldu, şimdi, bunun yönetsel ayağı oluşturularak istinaf mahkemeleri kuruldu, bunların altyapısı oluşturulduktan sonra, şimdi, ismini...

Hep iki şeye takılıyorum ben bu düzenlemede, bir ismine, ikincisi kullanılan kritere, tabii, üçüncüsü de gizlenen amaca, bu üçünün dışında ben çok önemli bir şey de görmüyorum.

Bu nedenle, yönetim sistemimizdeki aksaklıkları gideremeyecek olan, bilakis telafisi imkânsız sorunlara neden olacağı gerekçesiyle, mülki sınırların büyükşehir belediyesi sınırları olacak şekilde düzenlenmesine karşı olduğumuzu, ayrıca merkez nüfusu yönüyle daha büyük olan Elâzığ, Sivas illerinin bu maddede göz ardı edilmiş olmasının adaletsiz bir uygulama olacağını ifade ediyorum.

Elâzığ ilini bir kere daha benim kendi memleketim olması hasebiyle burada zikretmek istiyorum. Şu anda kurulacak yedi tane büyükşehir kavramından merkezi daha büyük, ayrıca daha önce büyükşehir yapılmış iki ilden de merkezi daha büyük olan bir ili büyükşehir yapmamakla övünecekseniz Sayın Bakanım, bu övünç size ait olsun.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Erdem, teşekkür ediyorum.

Sayın Birgül Ayman Güler.

Buyurun Sayın Hocam.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Sayın Başkan, Değerli Bakan, değerli arkadaşlarım; artık sanki bütün bilgileri tekrar edermiş hâle geldik gibi.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Tekrar etmekte fayda var Hocam.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Ama ilginç bir şey, çalıştıkça daha derin, kazdıkça yeni şeyler çıkıyor. Birbirimizin bulduğuna başka boyutlardan başka şeyler ekliyoruz, sanıyorum ben de şimdi sizin söylediklerinize, sizin söyledikleriniz yeniydi şimdi. Neden Anayasa'ya aykırıdır konusuna bana somut örnek verdiniz, bunu söylemeye hazırlanıyordum.

Efendim, öncelikle söz istemiştin, vermemiştiniz, vermiş olsaydınız şunu söyleyecektim: Genel görüşmelerini yaparken biz kanun tasarısının, usul üzerine çok konuştuk, “Zaman bu işe uygun değil, zaman çok dar.” dedik.

Şimdi maddeleri konuşurken bir başka usul problemi ortaya çıktı, 1'inci maddeyi konuşuyoruz, maddeyi toplam konuşuyoruz, oysa maddede altı fıkra var, her fıkradaki konu değil ama altı ayrı büyük konu var.

Konulardan bir tanesi şu: İl büyükşehir belediyesi olabilir mi? Birinci ve ikinci fıkra buna ait.

İkincisi, kapatma yasayla yapılabilir mi? Çünkü köyleri, beldeleri kapatıp mahalleye çeviriyor ve bunu yasayla yapıyor topluca.

Bir başka soru, bu kapatma demokratik mi?

Dördüncü soru, il özel idareleri kapatılabilir mi?

Beşinci soru, bucakların hepsi neden kapatılmıyor?

Altıncı soru, İstanbul ve Kocaeli'nde orman köylerinin, mevcut köylerin tüzel kişiliğini kaldırmak, bu taşı toprağı altın metropolitan bölgede ne anlama gelir? İstanbul milletvekillerinin de bize bunu anlatması gerekiyor.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Muğla'da ne anlama gelirse orada da o anlama gelir! Orada da böyle denize bakan, koya bakan çok güzel yerler var.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Dolayısıyla, altı devlet yönetim yapısına ait konuyu “Yirmi dakikanın içerisinde toplayın.” dediniz, bu deve dışı konu başına üç dakika üç saniye zaman düşüyor.

BAŞKAN – Hocam, ferasetinizle evvelallah.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Bir kez daha usul sorunumuz olduğunu dikkatinize sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Hocam.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Bu konuya ilişkin bir iyileştirme, hakikaten işimizi çok daha rahat yapmaya yardımcı olacak.

Efendim, ben birinci sorudan başlamak istiyorum. İl büyükşehir belediyesi olabilir mi? Buna ilişkin olarak Sayın Bakan dün akşam bir soru sordu, çok geç vakitti, zaten son söz onundu, o yüzden sorusunu not aldım, ama cevabını verememiştin. “İl büyükşehir belediyesi olamaz, ama il özel idaresi var işte, il yerel yönetimi, o il genelinde iş yapıyor.” demişti Sayın Bakan.

Şimdi, buradaki meseleyi şöyle açıklayabiliriz: Bir, büyükşehir belediyesi ne demek? Anayasa'nın 127'nci maddesindeki tanıma göre, büyük yerleşim merkezlerinde kurulan özel yönetim biçimi demek.

Tamam, bu özel yönetim biçimi mahallî idare türü olacak, ancak bir tanımı var, iller için kurulmayacak, büyük yerleşim merkezleri için kurulacak. Oysa, il özel idaresi iller için kurulur ve il özel idaresi o kadar iller için kurulur ki ayrıca il özel idaresi kanunu çıkarmayız biz. Bir yeri il yaptığımız zaman, otomatik olarak ayrı karar almadan il özel idaresini de kurarız. Dolayısıyla, il özel idaresi Anayasa'da da il, belde ve köy halkının sıralamasında ile denk düşer, kanununda da zaten öyle tanımlanır. O nedenle, ilde yerel yönetim olarak il özel idaresi anayasaldır, yasaldır, ama büyükşehir belediyesi 127'nci maddede, iller için kurulan özel yönetim biçimi değil, “Büyük yerleşim merkezleri için kurulan özel yönetim biçimi.” dediği için ilde kurulamaz.

Burada, daha önceki tarihlerde Türkiye'yi bölge yönetimine doğru itme ortak paydasını paylaşan 12 Eylül rejimini, ANAP İktidarını, aradaki iktidarları ve şimdi AKP İktidarını görüyoruz aslında. 12 Eylül döneminde de ilginç bir kararname çıkmıştı, Millî Güvenlik Konseyi çıkarmıştı, 71 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameydi, Millî Güvenlik Konseyi kararnamesiydi. Türkiye'yi sekiz

bölgeye bölmüştü, her birine birer koordinatör valilik vermişti. Sekiz ay kalabildi, ilk genel seçimleri yaptığımızda Birinci Özal Hükümeti döneminde zaten ortadan kaldırmıştı.

BAŞKAN – Evet, onun hazırlayıcılarından biri de bendim Hocam, personelde, şubede, çok itirazıma rağmen, o ek göstergesini, hemen söyleyeyim, bir nostalji olsun...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ama o zaman itirazınızı...

BAŞKAN – Hayır, hayır, şöyle, bölge valiliğinin ek göstergesine o zaman takıldım, “Efendim, bu ek gösterge emekli orgeneral ek göstergesi.” dedim, “Otur oturduğun yerde.” dediler bana, o zaman şube müdürüydüm efendim, ama en azından...

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Şu andaki şube müdürlerinin hâlini düşünün Sayın Valim.

BAŞKAN – Hayır, hayır, emekli orgeneral ek göstergesini koymuşlardı Sayın Bakanım, yani o bölge valileri emekli orgeneral olacaktı...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Şimdi o karşı çıkanlara da “Otur, oturduğun yerde.” diyorlar.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Hayır, “8 bölge valisi atandı.” diyor.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Atama yapılamamıştı, hayata geçememişti, sekiz ay yürürlükte kaldı kararname, yürürlükten kaldırıldı.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Jandarma bölge komutanı atandı yalnız.

BAŞKAN – Evet, jandarma kurtardı orada bir tek general kadrolarını.

Teşekkür ederim, özür dilerim, araya girdim efendim.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Bu bölge düzeyinde örgütlenme zaman zaman etkinlik açısından, zaman zaman da etniklik açısından böyle gündeme gelir.

Daha sonra il özel idarelerini ilin genel yönetiminden sorumlu yapma girişimleri olmuştu, çeşitli nedenlerle bu da geri düştü. Sonra “Bölge kalkınma ajanslarıyla beraber acaba bu olabilir mi?” dendi, işte, Barış ve Demokrasi Partisi orada da kendine bir fırsat görmüştü, “Evet” dedi ve Demokratik Toplum Kongresi kararlarında da, kendi programında da, burada da dile getirdi temsilciler, Türkiye’yi 25-26 bölgeye bölelim ve buralarda yerel yönetim, bölgesel yönetim inşa edelim.

Şimdi, aynı arzu, bu sefer böyle büyükşehir belediyesi eliyle biz bu bölge yönetimini yapalım biçiminde karşımıza çıktı, ama biraz önce arz ettiğim şekilde bu Anayasa’ya ve yasal zemine aykırıdır. Bu o kadar açık bir aykırılıktır ki arzu ederim, yine de inandırıcı olamıyorsak ya da anlatma becerimizde eksiklik varsa, Hükümetin hukukçuları, anayasacıları lütfen oturup çalışsınlar. Lütfen Anayasa Komisyonu oturup çalışsın. Yoksa, bu bize rağmen yasal olacak olursa elbette ki Anayasa Mahkemesine başvuracağız ve Türkiye’de bitmek tükenmek bilmeyen bir tartışma yine zaman kaybettirecek biçimde yaşanacak.

Bu aşamada, Sayın Şandır’ın dediği şeyi, Sayın Bakanım, söylemek isterim. “Bize göre yok.” cevabıyla yetinmeyeceğiz, “Bize göre Anayasa’ya aykırılık yok.” cevabıyla yetinmeyeceğiz, argümanlarımız son derece net, neden Anayasa’ya aykırı değil, bunun açıklamasını talep edeceğiz.

Efendim, burada bu Anayasa’ya aykırılık aslında gerekçeden hareketle beslenebilir. Hukuki boyutun dışında fiilî durum. Çok özür dilerim, ama önce sizin Elâzığ örneğinizi vereceğim. Eğer ölçüt merkez yerleşme nüfusları olsaydı ve ona pergel esasından bütünlük bir alan çizilseydi, o zaman kurulacak olan şey, pergel yasası üzerinden büyükşehir belediye sistemi olacaktı, ama belki Kocaeli’nde olduğu, İstanbul’da olduğu gibi mülki sınırlara denk gelebilirdi, o zaman hizmetin gerekleri diye biz bunu kabul edebilirdik.

Acaba il sınırlarını belirlemekle büyükşehir belediyesi sınırlarını belirlemek aynı iş midir? Mülki sınırlar belirlenirken neye bakılır, mahallî sınırlar belirlenirken neye bakılır? Mülki sınırlar belirlenirken, yani iller kurulurken neye bakılacağını Anayasa sayar, üç şeye bak der; coğrafyaya bak, iktisadi koşullara bak, kamu hizmetinin gereklerine bak.

Bu üç özellik, sizce mahallî hizmetler belirlenirken kullanılır mı? Kullanılırsa yeterli olur mu? Olmaz.

Bu üç özellik siyasi, idari nitelikte özeldir, ama biz mahallî hizmetin sınırlarını belirlerken tek tek hizmetler bakımından bir çalışma yaparız, sonra bu çalışmaların tatmin edici olmasına gayret ettiğimiz bir ortalamasını alırız, hizmet sınırlarını aşağıdan yukarıya belirleriz. Mülki sınır yukarıdan aşağıya belirlenir, devletin genel çıkarıyla ilgili bir sınır çizme eylemidir, ama mahallî sınırı hizmetler bakımından aşağıdan yukarıya, hizmet hizmet ölçerek çizebilirsiniz. O yüzden belediye sınırları yerleşmelerden doğar, il sınırları devletin bölünmesinden doğar. Yani bir yerde mülki sınırın optimum ölçek oluşuyla mahallî sınırın optimum ölçek oluşu çakışmışsa, ortada gerçekten çok istisnai bir durum var demektir.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – İzmit’te olduğu gibi.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – İzmir’te olduğu gibi, İstanbul’da olduğu gibi, bütün Anadolu’yu hinterland saymış, aslında ikisi de bir arada olan yapılar için olduğu gibi, ama onun dışında kalan illere bakarsanız, elimizdeki ölçek öyle ki “Mahallî hizmetler için optimum ölçektir.” diyen bu gerekçeyi çöpe atmayı gerektiriyor, çünkü Kocaeli’nin alanı 3.635 kilometrekare, içinde 12 tane ilçe var, Konya’nın alanı 40.824 kilometrekare, içinde 31 tane ilçe var. Yani siz bize diyorsunuz ki “Mahallî müşterek nitelikteki hizmetler için mülki sınırlar en uygundur.” Birisi 3.500 kilometrekare, birisi yaklaşık 40 bin kilometrekare. 4 bine 40 bin.

Allah aşkına bu hizmetler nasıl hizmetler? Bunlar başka başka hizmetler mi? Burada İstanbul ili 5 bin kilometrekare 39 ilçesi var, Mardin 9 bin kilometrekare 9 ilçesi var. Yani yerleşmeleri birbirine bitişmiş olan İstanbul’u 40 ilçeyle yönetiyorsunuz bu modelde, Mardin’i İstanbul’un ne kadarı, 4 bin kilometrekare daha fazlası yalnızca 9 ilçeyle yönetiyorsunuz şu anda. Çünkü mülki sınır ile mahallî sınır birbirinden farklı amaçlarla belirlenir. İstanbul’un mülki mahallî sınırları ile büyükşehir belediyesi İstanbul 84 senesinden beri. Ona göre bir genişleme ve daralma oturmış yerine ama Malatya’yı, Mardin’i, Konya’yı yani Türkiye’nin tarımsal üretim yapan bu geniş ve zor coğrafyalarını mülki sınırla mahallî sınır eşitir, çok optimum hizmet üretebiliriz diye ileri süremezsiniz. Biz alt komisyon çalışmaları sırasında mahallî hizmet sınırları ile mülki hizmet sınırlarının çakıştığını gösteren bir çalışma yapıp yapılmadığını sorduk. 29 çalışma talep etmedik. Bu savı kanıtlayacak bir şey görmek istedik. Aldığımız cevap “Hayır.” oldu. Elimizdeki tasarı yeni bir model getirdiğini söylüyor ama bu modelin ileri sürdüğü temel varsayımını bize doğru olduğunu gösterecek hiçbir hazırlığa sahip bulunmuyor. Çıplak gözle bakıldığında çok açıktır mülki sınırla mahallî sınırı çakıştırmak aslında hizmette optimum ölçeği yakalamak bakımından da yararlı değildir.

Son olarak şunu söyleyebilirim: Yönetim sistemi olarak belediye ve il alan ve mekân olarak iki ayrı niteliğe sahiptir. Belediyeler mekânların yönetimidir, yerleşme mekânlarının, odakların, köyler de öyledir ama iller, mülki birimler alanların yönetimidir. Mekânlar için hazırlanmış elbiseyi alana giydirmeye çalışırsanız oradan bir tek sonuç çıkacak o sonuç yönetememe sorunudur ne yazık ki ama aynı zamanda Türkiye’nin zaten başında büyük dert olan ve küreselleşme gerçeği nedeniyle de sakinmamız gereken kontrolsüz bir rant yağmasına izin verme sorunu olacak.

Söylemek istediğim 1’inci maddeye ilişkin “İlde büyükşehir belediyesi olabilir mi?” sorusunu sormuştum. Bu bölüme ilişkin kanıtlarım bunlar, olamaz, Anayasa’ya aykırıdır. O yüzden açıklamaya çalıştığım gerekçeler nedeniyle bunun gözden geçirilmesi lazım. Peki, olmazsa neden bu düşünülüyor? Bir de o soruyu sormak gerekecek. Bu kadar açık Anayasa’ya aykırı, mülki mahallî sınır özdeşliği imkânsızlığına rağmen mekân ve alan bakımından farklılıklar söz konusu olmasına karşın bu üç gerekçe nedeniyle olmaz iş neden oldu ya da Hükümet bu olmaz işi neden yapmak istiyor? Ben bu noktada bir gerekçeye bakalım derim. Gerekçenin 1’inci sayfasında yerel demokrasiden, daha fazla katılımdan, halkımızın demokratik hayata katılımını sağlamaktan söz ediliyor ve Sayın Bakan hatırlattı, kendi programlarında da gerçekten böyle bir şeyden söz ediliyor, diyor ki: “Kendi alanlarıyla ilgili düzenlemelere gidilmeden önce yerel yönetimlere danışılması ilkesini getireceğiz -AKP Programı- Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’na uygun olarak anayasal sistemimize yerel yönetim hakkının dâhil edilmesini sağlayacağız, yerel yönetim hakkını anayasal kazanç hâline getireceğiz, yerel yönetimlerin yargı yoluna gidebilme hakkı dâhil ilgili tüm düzenlemeleri gerçekleştireceğiz ve benzeri.” Yani “Yerel yönetim haklarını koruyacağız.” Gerekçenin 1’inci sayfası AKP programının bu okuduğum paragraflarıyla uyumlu ama bu sayfanın hiçbir karşılığı, hükmü tasarı metninde yok. Tasarı metninde olan şeyler gerekçenin 2’nci sayfasında ortaya çıkmaya başlamış. “Çok sayıda yerel yönetimin olması kaynak israfına yol açmaktadır. Küçük yerleşim birimlerinin yanı sıra nüfusun yoğun olduğu büyük şehirlerde de ciddi yönetim sorunlarına yol açmaktadır. Optimal ölçekte hizmet üretecek güçlü yerel yönetim yapıları lazım. Tek merkezden yürütülmesiyle ortaya çıkan ölçek ekonomileri etkinlik, kalite, daha az kaynak, daha çok iş getirecek.” Geniş ölçek, büyüklü terimimi tasarinin bu, geniş ölçek. 3’üncü sayfanın yarısı bu sözün çevresinde dönüyor. “Geniş ölçekte hizmet üreten yerel yönetim birimleri gelişmiş teknolojilerle donatılacak. Geniş ölçekte hizmet üretecek birimler verimlilik artışı sağlayacak. Geniş ölçekli sistem kaynakların etkin kullanımını sağlayacak. Kaynakların kullanımı sahip olunacak imkânlar açısından geniş ölçek daha adil yapı ortaya çıkaracak. Düzenleyici üst imar planları çerçevesinde il çapında uyumlu imar uygulamaları gerçekleştirilebilecek.” Beklentiler bunlar. Bu beklentilere Hükümet tam 40 bin adet yerel yönetim hakkına sahip birimin sayısını 16 bine düşürerek karşılıyor. Geniş ölçeğin ilk maliyeti yerel halktır. Yönetimde yer alma hakkını kaybetmesi özet olarak. 40 bin adet birimden 16 bin yönetim birimine düşmüşseniz yerel yönetimleri güçlendirdiğinizi iddia etmeniz çok zor. Üstelik bunu kimseye sormadan yapmışsanız şöyle düzeltiyim, bilgi vermeden ve referandum gibi resmî yollarla sormadan yapmışsanız bırakın Anayasa’ya yerel yönetim haklarını yerleştirmeyi siz şu anda bir yerel yönetim terminatörünüz. Kendi programını ihlal eden bir düzenleme karşımdaki.

Burada büyük soru şu: Kapatma bu yolla yapılabilir mi? Köyler ve belde belediyeleri yasa ile bu kitlesel ölçekte yapılabilir mi? Dün bu tartışma çok verimli bir noktadan başladı. Sayın Mahmut Tanal başlattı ama yürümedi. Çok önemli bir şey söyledi, dedi ki: “Tüzel kişiliklerin sona erdirilmesi kanunla düzenlenmiş. Bu düzenlemeye göre, Belediye Kanunu’nun 11’inci maddesine göre burada tüzel kişiliği kaldırılan yasa değildir. Tüzel kişiliği kaldırma Danıştayın görüşü alınarak İçişleri Bakanlığının teklifi üstüne müşterek kararnameyle.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Danıştay kararlarını okuduk dün ama anlatamadık.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – “2 binin altına düşen belediyeler Danıştayın görüşü alınarak İçişleri Bakanlığının önerisi üstüne müşterek kararnameyle ve bunların tüzel kişiliği de kaldırıldı mı bunların tasfiyesini de özel idare yapar.” diyor, çok açık düzenleme. Şimdi, gerçekten biz yetkiyi tümüyle idareye vermiş olan bir düzenleme konusunda kanunun bir başka kanunla...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Hangi ülkenin belediye kanununu okudunuz?

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – “Türkiye Cumhuriyeti” yazıyor üstünde.

...bir başka kanunda “Ben kanun marifetiyle bunu kaldırıyorum.” diyebilir misiniz? Diyemezsiniz, şu nedenle: Tüzel kişilik kazanılmış haktır. Tüzel kişilik tek başına haktır. Tüzel kişilik topluluk hakkı yani bütün tüzel kişiliklerin toplam hakkı değildir, böyle bir dünyası yok tüzel kişiliklerin. Her tüzel kişilik için karar ayrı ayrı verilmek zorundadır. Niye bu yani bu nasıl bir ihtiyacı karşılar? Şu ihtiyacı karşılar: Orası turizm beldesidir, orası çok kadim bir yerleşmedir, orada muazzam maden yatakları vardır, orada şahane bir kültür vardır, her neyse, hava vardır, su vardır, Alaçatı’da olduğu gibi su sörfü yapabileceğin bir imkân vardır. Orada 500 kişi olsa bile, kimseler kalmamış olsa bile oranın tüzel kişiliği onu korumak için korunmalıdır. Tek tek bu yüzden gereklidir. Tüzel kişiliğin anlamı da budur zaten. O zaman bir yasayla toptancı bir şekilde tek tek varlık hakkı kazanmış olan yerel yönetimleri ortadan kaldıramazsınız. Fiilî alanda var olan yanlışlar, şu itirazlar: Hereke itirazımız, Birgi itirazımız, Side itirazımız... Çok sayıda beldeyi gerçekten ya da köyü söyleyebiliriz. İşte bu hukuki temelden gelir. Burada yönetimin en temel ilkelerine ve doğrularına karşı da yapılan önemli bir yanlış çalışma olduğunu belirtmek isterim.

Efendim, bir son nokta var, izninizle onu söyleyeceğim.

BAŞKAN – Estağfurullah Hocam, buyurun.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Bu yasa bir idari federalizm yasasıdır. Neden öyledir? İzninizle bunu net olarak söylemeye, açıklamaya gayret edeyim. Yerinden yönetim, desantralizasyon, ademi merkezîyet aynı anlama gelir. Bunun Gulick isimli bir yönetim bilimci tarafından yapılmış tanımı hem yönetim hem siyaset alanında kabul edilir. Bu tanıma göre yerinden yönetim, ademi merkezîyet, desantralizasyon bir çok özerk ya da yarı özerk birimin bir merkezden yönetilme usulüdür. Şöyle söyleyeyim: Çok sayıda özerk ya da yarı özerk birimin bir merkezden yönetilme usulüdür. Yani idari vesayet çerçevesinde yönetilme usulüdür. Bizim Anayasa’mız bu tanıma göre bir yerinden yönetim usulü benimsemiş durumda. Bu en eski diyebileceğim modern devletler için geçerli tanım ama 1950’li yıllarda bu tanımda bir değişiklik ortaya çıkmaya başladı. Bu değişikliği de ilk yazan kişi Gulick’ten çok daha fazla biliniyor, Peter Drucker’dır. Peter Drucker’a göre yerinden yönetim böyle tanımlanamaz çağımızda. Ona göre yerinden yönetim, ademi merkezîyet, desantralizasyon özerk birimlerin kendi kendini yönetme usulüdür. Şimdi, bu 1950’lerde ortaya çıkmış olan tanım birinci tanıma galebe çaldı. Bir kere daha söyleyeceğim. Birisi diyor ki: “Çok sayıda özerk, yarı özerk birimin bir merkezden yönetilme usulü.” Bu “merkezîyetçilik” dediğimiz üniter devlet esasına uygun düşen yerinden yönetimi çok güçlü kurabileceğiniz bir ilke ama öbürü, o çok sayıda özerk birimin kendi kendini yönetme usulü, belli bir merkezden değil. Bu ne demek? Biz yerinden yönetimi artık özerklik bakımından tanımlayalım. Oysa bizim Anayasa’mızda var olan yerinden yönetim tanımı yukarıdan aşağıya idari vesayet sınırlarına göre tanımlamadır. Şimdi geldiğimiz nokta itibarıyla bir yanlış adım ne yazık ki atıldı ve şu noktada çok da Türkiye’yi sıkıştırıyor. Büyükşehir Belediye Kanunu’na ve Belediye Kanunu’nun 3’üncü maddesine bunları tanımlarken “idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişileridir” sözü kondu.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Fakire zengin soyadı vermek gibi...

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Şimdi bu büyükşehir belediyesini 1984 yılındaki kuruluşuyla da değil, 2005 yılındaki kuruluşuyla taşıyorsunuz mülki sınırlara. İdari ve mali özerkliğe sahip bir belediye yönetimini ilin genel yönetimi hâline getiriyorsunuz. Bunun arkasında çok çeşitli, kendi hesabını yapan Avrupa Birliği talepleri, etnik ayrılıkçılığın talepleri ve bir de tabii küresel ölçekte diyebileceğim çok büyük sermaye gruplarının illerde serbestçe, Ankara bürokrasisine filan öyle takılmadan tek adımda kendi yatırımını halletme isteğiyle gelen “Bürokrasiyi azaltın kardeşim.” baskısı var.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yabancıya mülk satışını da içine koyalım bunun.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Kısacası, bu idari federalizm ilkesine göre ya da yerinden yönetimin federallik ilkesine göre yapılmış tanımlamasına oturan bir düzenleme. Anayasa'nın yerinden yönetim tanımı üniterlik ilkesine göredir. Eğer Anayasa'nın başında yazsaydı "Devlet federal esaslara dayanır." Yerinden yönetime de diyecektik ki, tamam, bu da federal nitelikteki yerinden yönetimdir. Bunun ardından mali tedbirler, bunun ardından siyasi tedbirler gelir ama şaşırtıcı bir şey olmaz sanırım. Mali tedbirler Anayasa'ya 2007 yılında zaten koyulmak istenmişti. 2007'de Anayasa değişikliği yapılmak istenmişti ve mali federalizm tedbirleri Anayasa çerçevesinde yürütülmek istenmişti, kadük oldu, hayata geçmedi. Türkiye'de o küresel ilişkiler itibarıyla Türkiye'den durmadan talep edilen ödünler çerçevesinde memleket örgütlenmesinin üniter esaslara göre değil federal esaslara göre örgütlenme baskısı açıktır. Bu baskıya karşı direnmek gerekir. Bu direncin gerekçesi bir, anayasa ilkesi; iki, memleket gerçeği; üç, bizim tercihimizdir. Eğer biz devlet örgütlenmesini bütün bu gerçeklere rağmen böylesine Türkiye'yi federal esaslara göre örgütleyecek bir şekilde serbest bırakırsak gerçekten önümüzdeki dönemde gelişmelerin önünü alamayabiliriz. Bu bir uyarılama, bir geçiş, bir adım, modelin tümü yok karşımızda ama siyaset zaten bugün için yapılmaz ki, siyaset gelecek için yapılır. Gelecekte ne getirebileceğine ilişkin bu yöndeki analizlere kanımca dikkatle kulak vermek gerekir.

Efendim, il özel idarelerinin kaldırılması bu çerçevede yanlıştır. Büyükşehir belediyelerine mülki sınır üzerinde bu yetkinin verilmesi doğru değildir. Belediyelerin ve köylerin kapatılarak mahalle yapılması yasal olmanın ötesine geçtim, vicdana sığmaz ve biz yerel yönetim birlikleri usulüyle bu ölçek meselesini halledebiliriz. Bucaklara gelirse, bucakları neden kaldırmadığınızı da kimse anlamaz. Niye 29 ilde kaldırdınız da bucakları öbür illerde kaldı? Bucak diye bir şey yok ki memlekette. Yani memleketin ihtiyacı olmayan şeyler sürüyor Sayın Bakanım, memleketin ihtiyacı olan şeyler yok.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, saat 20.00'ye kadar ara veriyorum efendim.

Kapanma Saati: 19.03

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 20.04

BAŞKAN: Muammer GÜLER (Mardin)

BAŞKAN VEKİLİ: Feyzullah KIYIKLIK (İstanbul)

SÖZCÜ: Hüseyin BÜRGE (İstanbul)

KÂTİP: Gülşay SAMANCI (Konya)

-----0-----

BAŞKAN – Saygıdeğer üyeler, toplantıyı açıyorum.

Efendim, önceki toplantıda görüşmelere devam ediyorduk. Şimdi, Sayın Ömer Süha Aldan...

Sayın Aldan, buyurun efendim.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, sayın bürokratlar, sivil toplum örgütlerinin değerli yöneticileri; aslında ben, Muğla Milletvekili olarak, büyükşehir olacak illerden birisinin milletvekillerinden birisi olarak sizlere bazı yerlerin isimlerini saymak istiyorum: Turgutreis, Yalıkavak, Göltürkbükü, Güvercinlik, Ören, Gümüşlük, Mumcular, Bafa, Turunç, Gökova, Akyaka, Dalyan, Ölüdeniz, Seki, Üzümlü ve Göcek. Bunların hepsi mahalle olacak yerler. Yazın pek çoğunuz tatil için gidiyordunuz oralara ve hepsi kapanacak, mahalle haline dönüşecek, belediyeçilik orada sona erecek.

Günlerden beri burada çok ilginç, önemli gördüğüm değerlendirmeler yapıldı. Zaman zaman polemik konusu olan şeyler de vardı ama bilimsel pek çok veri ortaya kondu. Ben, bir polemik olsun diye bunu söylemiyorum ama bir gerçeğe dikkat çekmek istiyorum. Nedense Adalet ve Kalkınma Partili arkadaşların ne düşündüğünü bu Komisyonunda öğrenemedik. Hep muhalefet partisinden birileri konuştu.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Onlar düşüncesini yazmışlar ağabey.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Şimdi, asıl işin özü şu: Yani belki “Komisyon çalışmalarını geç bırakmayalım, bir an önce bitsin” anlayışında olabilirler ama ben iki kelimeyle, hatta bir cümleyle onlardan şu soruma yanıt vermelerini beklerim: “Siz beldelerin ve köylerin kapatılmasına ‘evet’ diyor musunuz, demiyor musunuz?” Adalet ve Kalkınma Partili milletvekillerinden de bunu özellikle duymak istiyorum ve şunu iyi...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Parmak kaldıracaklar.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Bunu tabii ki bilerek söylüyorum, eğer bu yasal düzenleme gizli oyla yapılsaydı büyük bir çoğunlukla bu yasal düzenleme Mecliste reddedilirdi. Eğer bu anlayıştaysak ve Türkiye'nin geleceği açısından, idari yapılanması açısından önemli görüyorsak sadece muhalefet partilerinin duyarlılığına bırakmamak lazım bu işi. Adalet ve Kalkınma Partililerde bir dahaki seçimi garantiye alma anlayışını, parti disiplini anlayışını bir yana bırakıp kendi yöresindeki insanların sesine kulak vermelidir diye düşünüyorum. Çünkü, burada oya elimizi kaldırırken vicdanımızla kaldıracağız ve ettiğimiz yemine uygun tarzda bir karar vereceğiz. Bu anlamda, dayatılan bir anlayışı kabul edip “Evet” demeyi bir milletvekiline yakışan bir davranış olarak görmüyorum.

Aslında bu yasaya ilişkin teknik değerlendirmemi diğer maddelerde yapacağım. Pek çok hata var, pek çok yanlış var, pek çok vatandaşın daha da aleyhine sonuçlanacak düzenlemeler var. Sadece bir tanesini örnek vereyim: Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 246'ncı maddesi var, köylerde ahır yapmanın belli bir prosedüre bağlı olmasına ilişkin ve buna dair Anayasa Mahkemesine gidilmiş, “Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırıdır, şehirlerde belli bir prosedür izlenirken neden köylerde izlenmiyor?” diye. Anayasa Mahkemesi, köyün kendine özgü koşullarının olduğunu, ekonomik ve sosyal yapısının böyle bir zorunluluğu gerektirdiğini öne sürmüş ve bu yöndeki talebi reddetmiş ama bugün artık köyler mahalle olduğuna göre en ufak bir yapılaşmada, çevreye sorun yaratabilecek bir girişime “Hayır” denecek. İnsanlar basit bir kümes için kilometrelerce yol gidip, proje hazırlatıp, bunu uygulamaya sokmak zorunda kalacaklar.

Bu yasal düzenlemenin aslında iki tane amacı var. Bir tanesi, mikro yarar var, bir de makro yarar yanı var ve özünde şekil anlamda da söylemek gerekirse bu bir güdük yasadır aslında, yani “muhalefet fazla tepki göstermesin, fazla soru önergesi vermesin, bir an önce can havliyle geçsin” anlayışıyla bir yığın fıkra yedi-sekiz maddeye sığdırılmış. Dolayısıyla, bu güdük bir yasadır, dilerim inşallah kadük de bir yasa olur.

Mikro yarar açısından üç tane unsur var. Bunlardan bir tanesi “kumsal seçmeni ele geçirme” anlayışı. Haritada seçimlerden sonra görülen o kırmızı veyahut da diğer renklerdeki “CHP-MHP'li belediyeleri nasıl elde ederiz?” anlayışıyla yola çıkılmış, “En yüksek oyu alan parti belediyeleri elde etsin” yaklaşımı içinde de böyle bir proje ortaya konmuş. İkinci mikro yarar yanı, “yerel cinlikler.” Yani

oturulmuş masa başına ve harita öne konmuş, nerelerdeki oy oranları hesaplanmış ve bu çerçevede de ilçeler ihdas edilmiş, köyler, beldeler kapatılmış. Bu tamamıyla bir “yerel cinlik.” Üçüncü bir nokta ise Recep Tayyip Erdoğan’ın geleceği. Yani, onu bir yerlere ulaştırmak için yapılan planların bir parçası. Türkiye Cumhuriyeti bir kişiye tabi olmamalıdır. Bir kişinin ikbal anlayışıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi ne yazık ki bugün kullanılmaktadır gerçeği söylemek gerekirse.

Bir de işin makro yarar yanı var. Tabii bu anlamda makro yarara baktığımızda da sadece büyükşehir konusu yatırım ve finansman ölçüsünde ele alınıyor. Oysa bu düzenlemede her şeyden önce duygu yok, birey yok, bireyin hakları yok ve ruh yok. Hiç onlar düşünülmüyor, onlar göz ardı edilmiş. İşte, “Büyük yatırımlar yapılacak, her yere devasa işletmeler kurulacak” vesaire gibi. Oysa bir ülkede yaşamının, huzur içinde yaşamının yolu büyük yatırımlara sahip olmaktan geçmez sadece. Çok farklı nedenleri vardır bir ülkede huzurlu olmanın, bir örnek... Ama bir de bu işin makro yanının uluslararası boyutu vardır. Aslında yapılanlar, bu yasal düzenleme tesadüfi bir düzenleme değildir ya da sadece marjinal çıkar anlayışına dayalı olarak alatalece yapılmış bir düzenleme de değildir. Öncelikle köylünün... Elimde Seki Belediye Başkanımızın bir mektubu var. Anason, pancar, elma her şey bitti. Kotalar getirildi önce, köylü...

HES’ler kuruldu, o coğrafi yapı değiştirildi. Bunun sonucunda mantar üredi ve üretimde büyük kayıplar ortaya çıktı. Bunun sonrasında 2/B uygulamaya sokuldu, o 2/B hak sahiplerinin bu arazileri almaması için her şey yapıldı. Çevre ve Şehircilik Bakanlığına büyük yetkiler verilip, belediyeler baypas edildi ve köylünün keçisi ile uğraşıldı. Orman alanları sıkı sıkıya korundu ama aynı orman alanları maden iş adamlarına 49 yıllığına peşkeş çekildi. Bu anlamda köy bitirildi.

Aslında bu yasal düzenlemenin belki en önem taşıyan yanı bence köylünün özgürlüğü elinden alınacaktır. Çünkü, köylü hoyrattır, köylünün kimseye müdanası yoktur, siyasetçiye de eyvallah etmez, güvenlik gücüne de gerektiğinde eyvallah etmez. Köylü özgürdür, artık köylüyü şehirleşme yolunda mahalleleştirerek aslında köylünün özgürlüğünü elinden alıyorsunuz. Bu açıdan da bu yasal düzenleme bence çok önemlidir.

Bir diğer yandan, hizmet alamayan köylüler bir süre sonra hizmet verilen yere göç etmek zorunda kalacaktır. O kentteki demografik yapı bozulacaktır, sosyal yapıda büyük sorunlar yaşanacaktır. Bu noktada Adalet ve Kalkınma Partisi bundan memnun çünkü kentin varoşları onun için oy deposu. Dolayısıyla, bu köyden kente göçün sonucunda ortaya çıkacak sosyal olayları absorbe etmek içinde büyükşehirler işlemlerle, inayelerle o insanların tepkisini elimine etmeye çalışacaklardır ve böyle de bir yapı oluşturulacaktır: Kentin gettolarında yaşayan, etrafı korumalarla çevrili büyük rezidanslar, bir tarafta kenar mahallede artık birbirini boğazlamış insanlarla yüz yüze kalacaktır. Büyükşehir sadece ve sadece o insanlar daha fazla azmasını diye onları beslemekle yetinen bir birim haline gelecektir ve de son olarak şöyle söyleyeceğim: Belde belediyelerinden Dalyan’da geçtiğimiz aylarda çok vahim olaylar oldu. Büyük katliamlara neden olabilecek kimi zaman rant, kimi zaman etnik kimliğe dayalı olaylar oldu. O olayların önlenmesinde Belediye Başkanı çok büyük rol oynadı çünkü küçük bir yerde o dayanışma ruhu içerisinde, anlayış içerisinde olaylar bir anlamda sona erdirildi. Ama siz artık il merkezinden bu tip olayları çözemeyeceksiniz. Kıyı kasabalarında, kıyı beldelerindeki masa atma yüzünden veyahut da rant savaşı yüzünden ortaya çıkan sorunları da bu belediye başkanları giderirdi, bir yerde yangın çıktığı zaman en yakın beldedeki itfaiye koştururdu, bir vatandaşın hafriyat işi varsa belediye cüzi bir fiyatta dozer, kepçe verirdi. Artık bunlar da olmayacak.

Bu noktada, sözlerimi şöyle bağlıyorum: Lütfen bu yasal düzenlemeyi bir kez daha gözden geçirin. En azından, anlaşılın o ki, biz ne dersek diyelim bu yasa çıkacak ama hiç değilse bunu bir sonraki seçime bırakın, bu ülke buna hazırlansın. Örneğin, pek çok belediye çalışanını daha ölmeden gömmeye çalışıyoruz. Yasa yürürlüğe girer girmez akıbetleri belli olmaya çalışacak diyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Aldan, biz de teşekkür ediyoruz efendim.

Efendim, Sayın Oktay Öztürk.

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyeleri, kıymetli misafirler, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben ilk defa katıldım. Konuşmaları dinlediğim vakit, zaten tasarımı okuduğumuzda sanki bir ihanet belgesi olsaydı ancak bu kadar endişeye sevk edebilirdi diye düşünürdüm ama buradaki konuşmaları dinledikten sonra da bu düşüncemde hiç haksız olmadığımı da görmüş oldum. Neresinden bakarsan berbat bir tasarı, neresine bakarsan bak dökülen bir tasarı. Kim hazırlar, hangi düşünceyle hazırlar, nasıl bir kafayla hazırlar, bunu düşünürken aklımızı zorlamış oluyoruz.

İktidar milletvekilleri yok. Anladığımız kadarıyla şöyle düşünüyorlar: Hani, demokrasinin birçok tanımı var, tariflerden biri si de: “Demokrasi, sayılar rejimidir.” Galiba “Siz ne konuşursanız konuşun, sonuçta biz geleceğiz, parmak kaldıracacağız ve bu tasarı geçecek.”

Evet, keşke parmakların vicdanı, aklı ve adaleti olsaydı. Eğer bunlar olsaydı bu tasarinin geçmesi de mümkün olmayacaktı. Şimdi, diliyoruz ki bu parmaklara hükmedenlerin –inşallah- vicdanları, karar verirken kendileriyle beraber hareket eder. Çünkü eodadımızın kanlarıyla çizdikleri sınırlar burada lağvediliyor, bu devleti kurarken akıtılan kan heba olmuşçasına karar alınıyor. O kurucuların ortaya koydukları kararlar bu tasarıyla ortadan kaldırılıyor, âdeta bölünmenin ayak sesleri bu tasarıyla beraber geliyor. Elbette ki ihanet diyoruz. İnşallah iktidarı da muhalefeti de bu “ihanet belgesi” diye yakıştırma yapabileceğimiz belgeye aklıselimle hareket eder, akıl yitkiliğine uğramadan karar verir, bu melanet sayfalar da geldiği gibi gider diyoruz. Çünkü büyükşehir belediyelerinin görevlerinin il sınırlarına kadar genişletilmesi yoluyla il idaresi sisteminin ortadan kaldırılmasının yolu açılacak. Bu durumda merkezî idarenin taşrada temsili zayıflayacak, hükümet ve devlet politikalarının yerine getirilmesi elbette ki güçleşecek. İl idaresi sisteminin aşındırılması, taşrada devletin tarafsızlığını ve hukukun üstünlüğünü uygulayacak makamların zayıflamasına ve zaman içerisinde ortadan kalkmasına yol açacak ve kamu düzeninin sağlanmasında güçlükler sebebiyet verecek.

Büyükşehir belediye başkanıyla hükümetin farklı siyasal partilerden olması durumunda -bu cümlelerimi lütfen bugün Türkiye'nin içerisinde yaşadığı siyasi konjonktürü dikkate alarak dinleyin- il genelinde kamu hizmetlerinin aksaması söz konusu olabilecektir, il sınırları ile örtüşen büyükşehirlerde güçlü belediye başkanlığı yapısıyla birleşince politik olarak karşı konulmaz güç odakları oluşacaktır.

İl özel idareleri yerel yönetim birimi olmanın yanında aynı zamanda merkezî idarenin taşrada doğrudan uyguladığı bazı proje, yatırım ve hizmetlerin de aracı birimi niteliğindedir. Belediyecilik anlayışı geniş kırsal alanlara hizmet vermeye uygun değildir. Kırsal alanlar içinde hep özel yerel yönetim modelleri geliştirilmiştir ve en güncel örnek köylere hizmet götürme birimleridir. İl özel idareleri ve birlikler aracılığıyla hükümetler kırsal alanlara çok etkili hizmetler sunabilme imkânına sahiptirler. Bu uygulama “ihtiyaçların en yakın yönetim birimleri tarafından karşılanması” ilkesine de aykırıdır. Sistem ile kararların ve hizmetlerin vatandaşa en yakın olan birimler tarafından yürütülmesi söz konusu olmayacağı gibi genel siyasetin ve hükümet politikalarının dışında farklı uygulama sonuçlarının ortaya çıkmasına sebebiyet verecektir.

Düzenleme ile köy, belde gibi yerel tüzel kişilikler sonlandırılmaktadır. Dolayısıyla, sistem, vatandaşın seçilmiş kişilere yakınlığını ortadan kaldıracığından ve karar mekanizmalarına vatandaşın katılımı söz konusu olmayacağından demokratik bakımdan içerisinde sakıncalar barındırmaktadır.

Hizmetlerin süratli, etkili, verimli ve zamanında sunulması için coğrafi hizmet alanının en uygun ve ulaşılabilir bir ölçekte olması lazımdır ancak yeni durumda hizmet akışı aksayacak, bütün ilçelere ve mahallelere hizmet götürülmesinde sıkıntı çekilecektir. Hâlen il merkezine 50 kilometre mesafede bulunan ilçe ve köyler uygulaması büyük ölçüde aksamaktadır.

Benim milletvekili olarak seçtiğim il Erzurum, büyükşehir belediyesidir. Son dönemlerde bunun çok küçük bir benzerini uyguladılar, civar köyleri de belediye hudutları içerisine aldılar. Önce havucu gösterdiler tabii, nimetlerden bahsettiler. Çünkü büyükşehir belediye sınırları içerisinde belediye başkanlarının seçilmesi tehlikeye düşmüştü. Şehir merkezlerindeki vatandaşlar biraz daha gerçekleri görebilme imkânlarına sahip. Çoğu defa onları bir torba yiyecekle kandırmak da mümkün değil ama köylerimizde hâlâ sıkıntılar var, köyleri sınırlara dâhil ettiler büyükşehir belediyesini garantiye almak için. Onlara da...

MUHARREM IŞIK (Erzincan) – Şehitler köyü hangisiydi Sayın Vekilim?

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Efendim?

MUHARREM IŞIK (Erzincan) – Şehitler köyü vardı ya, kayak merkezinin önündeki köy, belediyeye bağlanan köy...

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Dutçu köyü var, birçok köy...

MUHARREM IŞIK (Erzincan) – Şehitler var mı, o köy var mı?

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Evet, evet Dutçu.

MUHARREM IŞIK (Erzincan) – O köyün durumu...

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Evet, şimdi, bu insanlara tabii nimetleri gösterdiler, sonuçta oyları aldıktan sonra ellerinde külfetler kaldı. Kendisi şehre bağlı, ne şehirli olabilirdi ne de köylü hüviyetini kullanabiliyor. Yine sokaklarına gittiğiniz vakit çamurdan geçilmiyor, hizmet gidemiyor, yönetimden onlar adına paralar alınıyor, büyükşehir kendi işlerinde kullanıyor. Bütün ilçelerin ve oluşturulan mahallelerin hizmet alamaması kırsaldan şehir merkezlerine göçü artırdı.

Şimdi, köylere gittiğiniz vakit -biraz önce konuşan bir sayın milletvekilimiz de ifade etti- cenazelerini gömecek kimseyi bulamıyorlar. Herkes artık köylerini bıraktı, şehirlere geliyor; şehirlere gelenler de refah içerisinde yaşamıyor. Köyünde kaldığı vakit hiç olmazsa ekip biçiyordu, bir dereceye kadar ekmeğini çıkarıyordu. Şehre geldiği vakit onun bunun eline bakınç olmaya başladılar.

Sınırları il sınırlarıyla örtüştürülen büyükşehir belediyelerinin “halkın ihtiyacı” deyip doğrudan millî egemenlik alanına giren konulara el atmaları mümkün olacaktır. Türkiye'nin bugünkü hâlini düşünürseniz ne söylemek istediğimi daha iyi anlarsınız. Bu durum, federal yapı, otonomi, özerklik gibi tartışmaları beraberinde getirecektir. Nitekim, bu tasarı Komisyona geldiği anlarda BDP'nin kongresinde konuşulanları dinlerseniz hiç de şaşırmanıza gerek yok, onlar da on sekiz, yirmi tane özerk bölge istiyorlar. Âdeta, bugüne kadar vurdukça kazandılar, vurdukça kazandılar, kazandıkça vurdular, netice itibarıyla belli bir noktaya geldiler Sanki şimdi de bunların istediklerinin yerine getirilmesi için anayasal zemin hazırlanıyor, sistem oturtulmaya çalışılıyor. İl idaresi sisteminin zayıflatılması üniter devlet yapısını tahrip edecek ve merkezî idarenin nüfuzunu da etkisiz hâle getirecektir. Bu durumda da mahallî idarelerin denetimi daha da güçleşecek, yolsuzluklar artabilecek ve kaynaklar amacı dışında kullanılacaktır.

Düzenleme ile kendiliğinden bölgesel yönetimler ihdas edilmiş olacaktır. İstesiniz de istemeseniz de gidiş o yöne doğrudur eğer bu tasarı uygulanırsa. Yerel yönetim düzeyinde ortaya çıkan bu yapılanma bölgesel otonomiye gündeme getirecektir. Çünkü tasarıyla oluşturulacak büyükşehir modelinin nüfus ölçüğü coğrafi genişlik, bütçe büyüklüğü ve benzeri birçok açıdan bölgesel yönetimlerle örtüştüğü görülmektedir.

Türk milleti birtakım kelimelere karşı hassasiyetini ortaya koymuştur. Özerklik dedikleri vakit Türk milletinin tepkisi ortadadır. Şimdi, âdeta bir çocuğu kandırırçasına -hani, aspirini çocuğa içiremeyiz ya, çikolata bulandırırız- birtakım kelime oyunları, sistem arayışları içerisinde Kürt meselesini halletmek için oyun oynanıyor. Biz tabii ki milletin huzuruna çıkacağız, bunları anlatacağız. Bu devlet kolay kurulmadı. Bu topraklar üzerinde bin yıldır yaşayan bir hukuk var, bu hukukun sağlanması için bugüne kadar bedel ödenmiştir. Bu hukukun bozulması noktasında adım atanlar akıllarını başlarına alsın. Eğer bu bedeli ödemeye güçleri yetiyor ise o zaman cesaretlerini ortaya koysunlar.

Büyükşehirlerin kapsamı mücavir alan yerine il sınırı olacak. Başkan ilin bütününden sorumlu ve yetkili olacak. Bu illerin bütün seçmenleri büyükşehir belediye başkanlığı seçiminde oy kullanacak. Sonuçta özerklik planını yürütmek amacıyla olan BDP'nin işi kolaylaştırarak ve mevcut elli dokuz olan belediye sayısını daha da artıracak. Belediyeleri can damarı gibi gören KCK ve PKK'ya yeni kapılar açılacaktır. Bu uygulama sonunda Diyarbakır benzeri ve merkezî, Van, Mardin, Şanlıurfa'nın da dâhil olduğu yeni bir etnik bölge ve terör örgütünün hâkimiyetinde bir ayrılıkçı yönetim ortaya çıkabilir ve bu da federatif sisteme ve özerk bölgeye yol açacaktır. Zaten dünyayı kendine göre yeniden tanzim etmeye çalışan Amerikan stratejistlerine baktığınız vakit eskiden “Parçala, böl, yönet.” idi, şimdi “Parçala, birleştir, yönet.” şekline dönüştürdüler, etrafımızdaki ülkelerin kendi yapılarına göre çeşitli metotlar uyguladılar.

BAŞKAN – Sayın Öztürk, toparlayarak lütfen...

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Bize gelince de farklı bir metot uyguluyorlar. Biz bunun işaretlerini 2003 yılında almıştık. Hatırlarsınız, Condoleezza Rice “Orta Doğu'da bütün sınırlar değişecek, buna Türkiye'de dâhil.” demişti. Herhâlde, şimdi bu söylediklerinin anayasal zeminleri hazırlanıyor. İnşallah diyoruz, Kurtuluş Savaşı'nı vermiş bu Meclisten böyle bir karar çıkmaz.

Bu duygularla hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Öztürk, teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Akçay...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, Sayın Müsteşar; hepinizi saygıyla selamlıyorum, iyi akşamlar diliyorum. Gecenin ilerleyen bu saatlerinde de inşallah hayırlı, güzel bir netice olur.

Değerli Başkanım, İstanbul'u çok iyi biliyorsunuz. Kırşehirli bir vatandaşımız İstanbul'a gezmeye gitmiş. Meşhur darbimeseldir, Kadıköy'ü gezmiş, tabii Kadıköy'ü görünce aklı şaşmış “Vay be, bizim Kırşehir'e şehir diyenin, buraya da köy diyenin...” deyip ağızına ne geliyorsa söylemiş. Şimdi bunu hatırlattı. Tabii, bütün bu görüşmeler oldukça, konular çıktıkça, mevzu derinleştikçe pek çok çağrışımlar da yapıyor. Bu görüşmeler yapılırken bazı önemli kitaplar da var. Mesela Kishon isimli bir yazarın “Tavuk Kümesinde Tilki” diye bir kitabı vardır. Mutlaka, özellikle Sayın Hükümetin ve bizlerin okuması gereken bir kitaptır. Tam da bu büyükşehir yasa tasarısını anlatan bir hadisedir. Tavuk kümesine tilki girmiştir değerli arkadaşlar bu tasarıyla. Nasıl? Biz başından beri hep etki analizi yapıldı mı, bunun maliyeti ne olacak falan diye bunları haklı olarak soruyoruz. Fakat dikkatimizden kaçan bir şey var,

tilki bu küme girerken maliyeti düşünerek girmedi, elde edeceği rantı, geliri düşünerek girdi. Talana açık rant alanları bir tarafa, onu hesaplamak mümkün değil fakat az çok iyi bir çalışmayla hesabı yapılabilecek hususlar var.

Şimdi, bu 50 milyondan fazla insanımızı, 16 bin köyü, 1.591 belediyeyi yakinen ilgilendiren bu kanun tasarısı aynı zamanda bir gelir kaynağı olarak değerlendiriliyor. Ben diyorum ki: Nasıl bugüne kadar Hükümet bütçe açıklarını kapatmak için birtakım arzi gelir kaynaklarına başvurdu -2/B, vergi barışı, özelleştirme, vesaire- şimdi bir de buna büyükşehir yasası eklenmiştir bana göre çünkü vatandaşın sırtına bindirilecek mali yükler, vergiler alabildiğine artırılmaktadır. Tabii, önümüzdeki maddelerde de ayrıntılı konuşacağız fakat hemen vakit erkenken bu hususa da ben dikkat çekmek istiyorum. Şu anda 700 bin civarında basit usulde mükellef var, vergi mükellefi. Bunların büyük çoğunluğu köylerimizde, kasabalarımızda yaşıyor veya büyükşehir statüsünde olmayan şehirlerde yaşıyor bu vatandaşlar ve bunların büyük çoğunluğu, 100 binlercesi artık gerçek usulde vergi mükellefi olacaklar. Onlara da vergisel bakımdan çeşitli mali yükler gelecek ve bu vatandaşlar her ay katma değer vergisi; en az üç ayda bir gelir vergisi, stopaj beyannamesi verecekler ve her beyanname için de damga vergisi ödeyecekler. Belediye sınırları içerisindeki emlak vergileri yüzde 100 artırılacak ve ayrıca bu belediyeler genel bütçeden aldıkları payın yüzde 30'unu da büyükşehir belediyesine aktaracaklar. Yine, çevre temizlik vergisi de büyükşehir statüsüne geçen şehirler bakımından bir artış getirecek ve çevre temizlik vergisi ödemeyenler de o artırımları, çevre temizlik vergisini ödemeye başlayacaklar. Yine bu tasarının ileriki maddelerinde de ayrıntılı görüşeceğimiz üzere, yol yapım harcamalarına katılım payı, su kullanan herkes çevre temizlik vergisinin dışında değişik yol yapım çalışmalarına, kanalizasyon çalışmalarına katılım paylarını ödeyecekler. Onun dışında, belediye gelirleri, malum, belediyelerin belediye medisi kararıyla her yıl belirledikleri, işte ilan, reklam vergisi -bunları başlıklar hâlinde saymakta ben fayda görüyorum- eğlence vergisi, haberleşme vergisi, elektrik tüketim vergisi, yangın sigorta vergisi, işgal harcı, hafta tatili çalışma ruhsatı harcı, hayvan kesim, muayene ve denetleme harcı, ölçü, tartı aletleri muayene harcı, bina inşaat harcı, kayıt sureti harcı... Yani bir belediyeye gitmek için köylü vatandaşımız -ruhsatlandırılmış sayılıyor ama- her hâlükârda ilçesine, şehrine kendi binasıyla ilgili, inşaatıyla ilgili bir kayıt istediğinde 75 kuruşla 8 lira arasında bir harç ödeyecek. İmarla ilgili harçlar var, iş yeri açma izin harcı, muayene harcı, sağlık harcı, fennî vasıtalarla yapılacak ilaçlamalardan alınacak harçlar, mezar yeri ücret tarifesi, yol bozma ücret tarifesi ve diğer pek çok burada saymayı uygun görmediğim, mesela nikâh salonu ücret tarifeleri filan. Bunların hepsine yeniden muhatap olacaklar, muhatap olanlar da bunları artırımlı bir şekilde ödeyecekler. Öyle tahmin ederim ki -tabii, bu kabataslak bir tahmindir fakat- bir hafta, on günde yapılacak bir çalışmayla da tespit edilebilir, o 3 milyarlık maliyeti kat kat aşan yılda...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Harcamalara katılma payı da var.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Evet, tabii. Harcamalara katılma payının dışında çok büyük bir külfet altına itilecektir yani buna özellikle ben dikkatleri çekmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, tabii, Sayın Bakan burada yok ama...

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Sayın Bakan geldi.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – “İyi adam lafının üstüne gelir.” derler Sayın Bakanım.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Arada bir...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yok, estağfurullah. Hoş geldiniz Sayın Bakanım.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Sayın Bakanım; Osman Baydemir adında bir Diyarbakır Belediye Başkanı var. Bildiğiniz gibi, bugüne kadar Hükümete, Sayın Başbakana etmedik hakaret bırakmadı, her türlü küstahlığı gösterdi, ne haddi bildirildi ne adam gibi cevap verildi ne de gereği yapıldı. Bu tasarının bu Baydemirleri ne hâle getireceğini hiç düşünüyor musunuz? Bir de bir Emniyet Müdürü gönderdiniz Diyarbakır'a, “Teröristlere ağlamayan insan değildir.” gibi son derece her türlü kötü sığata layık lafları... Bu emniyet müdürlerini nereden bulur, nereden gönderirsiniz? Biri bitiyor, öbürü oradan, Tunceli'den çıkıyor. Yarın nasıl olacak? Bunlarla yani bu belediye başkanlarıyla, bu emniyet müdürleriyle işin hangi noktalara gelebileceğini, ülkemizin, Hükümetin hangi emrivakiyle, hangi oldubittilerle karşılaşacağını hiç öngörüyor musunuz? Bunlar “Ali kıran, baş kesen” olacaklar. Bunları neden görmüyoruz? Neden bunlara dikkat etmiyoruz? Bu arada Başbakan Yardımcısı Sayın Arınç'ın da kankası bu Belediye Başkanı, bu emniyet müdürleri. Siz ben şu görüşteyim, bu görüşteyim dersiniz ama bunun da bizim açımızdan çok fazla önemi yok.

Biraz evvel Ayman Güler Hocamız bir yönetilemezlikle karşı karşıya kalacağımızı gayet anlaşılır bir şekilde ifade ettiler. Bu tasarı bu nedenle akla da aykırı. Hepimiz az çok okullarda yönetim bilimi dersleri okuduk. İçişleri Bakanlığı mensuplarının, mülki yöneticilerin en iyi bildiği hususlardan birisi yönetim ve organizasyondur. Konuşmamızın başında da, dünkü konuşmamızda da ifade ettik, bu yönetim teknikleri var, yönetim fonksiyonları, planlama, organizasyon, yönetme, denetim gibi bu fonksiyonlar da yerine

getirilemez bir hâlde. Şöyle tarif edebiliriz: Bu, kanunlaşırsa âdeta bir simülasyonla idare etme yoluna gidilecek ve bir kokpitten idare edilecek bu büyükşehir belediyeleri. Pilot eğitimleri için kokpitler yapılır, orada bütün sanal ortam hazırlanmıştır, pilot uçağı idare ettiğini zanneder, aslında uçak falan da yoktur. Kendi kendine yürüyen, karmaşık ve amaca hizmet etmeyen bir mekanizmaya dönüşeceğini rahatlıkla söyleyebiliriz.

Şimdi, iş dönüyor, doluyor bu Oslo'ya geliyor. Tutanaklara girmesi ve tekrar tekrar bunun hatırlatılması bakımından söylüyorum çünkü bu Oslo'da konuşulanlar veya İmralı'da, birtakım yerlerde verilen sözler burada tasarı hâlinde karşımıza çıkıyor. En çok üzüldüğümüz bu yani şunu rahatlıkla söyleyebiliriz ki bu tasarı Hükümetin hükümet ahlakına da, devlet ahlakına da aykırıdır. Halka sormuyorsunuz, bizi dinlemiyorsunuz, eleştirilerimizi dikkate almıyorsunuz. Bu tasarı Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümetinin halka yalan söyleyerek Oslo'da, İmralı'da gizli kapaklı çevirdiği dolapların -özür dilerim- kaşıklaştığınız turşuların bir sonucudur.

Bu tutanakları tekrar hatırlatmak durumundayız. Bir MİT Müsteşarı var, evlere şenlik, Hakan Fidan. Konuşmasına bile ne kadar çok Öcalan'ı sevdiğinden, entelektüel olduğundan, bu meseleleri bildiğinden, kendini överek başlıyor, anlattıktan sonra diyor ki: "Görüyorsunuz ki yüzde 90-95, gelen bütün konularda birleşen bir genel çizgiye gelindi" Yüzde 95 anlaşmışlar, orada olumlu bir hava var. "Şunu söyledik biz: Türkiye'deki siyasi rejimi ve şartları dikkate aldığımız zaman, şu an hiç kimsenin, özellikle Sayın Başbakanın çıkıp böyle bir şeyi ifade etme şansı yok" Yani inanıyoruz ama ifade edemiyoruz, bizi anlayın demek istiyor. "...Ama şunu herkes bilir, burada olumlu bir şey varsa sizin katkınız olmadan olumlu hâle gelmeyeceğini biz hepimiz biliyoruz" Yani bunlar olursa da sizin sayenizde olacak, biz size mahkûmuz diyor ve devam ediyor: "İktidar beş sene önce dedi ki: 'Biz yerel yönetimler yasasını getireceğiz. Belli şeylerin mahallî teşkilatlarını kaldırıyoruz. Millî Eğitim, şunlar, bunlar bakanlıklarını kaldırıyoruz, valiliklere ve belediyelere veriyoruz. İlk önce valiliklere, uzun vadede belediyelere gidecek" İşte bu tasarıda yatan hadise bu. "Asıolan şudur yani şimdi, Hakkâri'de yol yapılacak, sanki başka yerde yol yapılmıyormuş gibi..."

BAŞKAN – Sayın Akçay, toparlayalım lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Toparlıyorum Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

"...Ankara'dan Devlet Planlama Teşkilatıyla görüşülüp şey çıkıyor. İşte, Çemişkezek'te ne olacak, şurada ne olacak vesaire deyip merkezden götürülmesini eleştirdikten sonra, daha sonra adamın tayin derdiyle başka yerde başka pozisyon açılır, oraya gitmek ister, o ayrı. Biz bunu yapamadık yani Cumhurbaşkanı 2 defa geri çevirdi -Sayın Sezer'i kastederek- aldı, Anayasa Mahkemesine götürdü. O zaman kaldı, gitti." diyor. "Hem sizden hem Öcalan'dan yani bizim perspektifimiz bu sürecin kesintisiz devam ettirilmesi. Önümüze bundan sonra çok daha şeyler çıkacak, modeliteleri aşmak için teknik sorunlar çıkacak. Onlar üzerine enerji harcamamız gerekecek. Olasılıkları ortaya, masaya yatırıp avantajı nedir, dezavantajı nedir, uygulanabilirlik konularını uzun uzun tartışmamız gerekecek" Bakın, uzun uzun tartışacaklar," Ama bütün bu süreç içerisinde, dediğim gibi, siyasi iktidarı bu noktada attığı adımlardan dolayı sıkıntıya düşürücü bir unsurun olmaması lazım." Dikkat, neyin pazarlığı yapılıyor arkadaşlar, dikkat. Türkiye Cumhuriyeti'nin düşürüldüğü şu zillete bakınız. Başbakanlık Müsteşar Yardımcısı, MİT Müsteşarı, yardımcılarını Oslo'da şimdi görüşmeyi savunuyorlar ve zillete düşürüyorlar ve ne sözleri veriyorlar ... ve diyor ki "İçişleri Bakanı da sosyal psikologdur." Atalay'ı kast ediyor. "Bu noktada iyi çözümlerleri var, anlıyor ama aynı zamanda siyasetin gereklerini de iyi bilen, ona göre bazen farklı demeçler verebilen bir insan." Bu konuda siz pek farklı demeç vermiyorsunuz gibisiniz.

BAŞKAN – Evet, Sayın Akçay. Rica edeyim artık, lütfen...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Az kaldı.

BAŞKAN – Çok arkadaşlarımız var yani, hepsini...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkanım, tabii...

BAŞKAN – Evet.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkanım, istirahat ediyorum. Çok az kaldı.

BAŞKAN – Yani, ben, yeteri kadar süre ekledim size.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Tabii, çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım. Ben de ilk konuşmamızda en az konuşan konuşmacılardan biriyim.

BAŞKAN – Biliyorum, onun için ben size biraz...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Estağfurullah.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Bir noktaya kadar tolere edebiliyorsunuz çünkü dediğim gibi alandaki valiler, emniyet müdürleri bu noktada gerçekten çok değerli insanlar. Yani, şu anda -sizi bilmiyorum- spesifik olarak isim vererek şikâyet edebileceğiniz “Şu adam, düşmandır, bu adam şeydir gibi bir şikâyetiniz var mı?” diyor, soruyor. Sayın Bakan, benim size şikâyetim var bu Diyarbakır, Tunceli Emniyet Müdürlerinden. Lütfen görevden alın. Öyle “Sayın Başbakan tasvip etmiyormuş, Bülent Arınç tasvip ediyormuş...” Siz iki arada bir derede kalmayın, bunlar bu devletin emniyet müdürleri olamazlar.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Akçay, teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Korkmaz? Yok.

Sayın Muharrem Işık.

Muharrem Bey, misafir milletvekillerimizin konuşması için herhâlde onlara fırsat vereceksin, Komisyon üyeleri her zaman konuşuyor diyorum.

MUHARREM IŞIK (Erzincan) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Herkesi saygılarımla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, ben, konuşmama başlamadan önce, bugün, biliyorsunuz eski İnönü Üniversitesi Rektörü Fatih Hilmioglu'nun oğlu, geçirdiği bir trafik kazası sonucu hayatını kaybetmişti. Öncelikle, kendisine Allah'tan rahmet diliyorum.

Bugün, cenaze namazı kılınması için iki gün izin verildi Fatih Hilmioglu'na. Buradan, özellikle, geldikten sonra hiç yapılmayacak, hiçbir vicdana sığmayacak, hiçbir insanlıkta yeri olmayacak bir uygulama yapıldı. Daha önce serbest bırakılan -daha doğrusu yine böyle bir yakını öldüğü için serbest bırakılan- bir esrar kaçakçısının geri dönmemesini mazeret göstererek bu değerli bilim insanımız -yıllarını vermiş- şu anda Ergenekon'dan tutuklu olarak yargılanan Hocamızı götürüp tekrar Sincan Cezaevinde gece yatırılıp, ondan sonra cenazeye götürüp tekrar Sincan Cezaevine geri gönderilmiş.

Biz, bir insana bir şey söylediğimiz zaman “Allah sana evlat acısı vermesin.” deriz. Böyle bir hocanın cenaze namazından sonra bir yere kaçacağına düşünülmesi bence vicdansızlıktır. Bunu yapanların da -eğer Hükümet gerçekten samimiyse bu konuda- bir an önce cezalarını vermesi gerekir çünkü insanlık dışı bir uygulamadır.

Sayın Başkanım, tabii Hocam olsun, diğer muhalefet milletvekillerimiz olsun günlerdir bir şeyler anlatıyorlar. Tabii, biz, bunları dinlerken doğru olduğunu kabul ediyoruz çünkü anlattıkları şeyler mantığımıza çok uygun gelen şeyler artı belki onlarca, yüzlerce, binlerce belediye başkanı şu anda bu konuda ızdıraplı, dertlerini anlatmaya çalışıyorlar. Vatandaşa bir huzursuzluk var. İktidara yakın olan gazetelerde bile köşe yazılarında bu konunun ne kadar sakıncalı olduğu, bu yasanın ne kadar sakıncalı olduğu söyleniyor, anlatılmaya çalışılıyor ama tabii bunlara anlatılan her şey, özellikle dün Sayın Bakanımız akşam cevaplarırken, sorulara şey yaparken sanki bu tedirgin olan insanların hepsine paranoyak muamelesi yaptı. Biz, resmen bunu saplantı hâline getirmişiz. Bu konuda, hiç ciddiye almadan, sanki ülkenin gideceği, ülkenin geleceğini veya ülkeyi siz bizden çok seviyorsunuz da biz sizin kadar sevmiyormuşuz gibi bir izlenim yarattı ve verdiği bir çok önergede burada anlatılan konuların hiçbirinin ciddiye alınmadığı görüldü. Tabii burada MHP kanadı olsun, Cumhuriyet Halk Partisi olsun hâlen iyi niyetle bir şeylerin sonuçlandırılmasına yalvarıncasına hem de -böyle ülke işte şeye gitmesin diye- yani sonuçta bu yasa geçse ne değişecek, geçmese ne değişecek? Tamam, siz çok güzel bölmüşünüz, işte Hatay'da olan olay... Nasıl bölceğinizi, nasıl şey yapacağınızı önceden planlamışsınız. Ha, şu noktayı da belirteyim: Yasadan kimsenin haberi olmadığı söyleniyor ama milletvekili bazında olmayabilir ama ben bu yasanın çok uzun zamandır, çok ayrıntılı olarak böyle noktasına virgüline kadar düşünülerek bölgesel olarak çok güzel ayarlandığını düşünüyorum yani bir yerlerde ayarlanmış. “Nereden, nasıl oy alırız, nasıl bu seçimi kazanırız?” şeklinde ayarlanarak yapılan bir yasa. Tabii, biz buradaki arkadaşlarımız... Ben bir hekimim, belki bu konularda yasal yönünü fazla bilmem ama sonuçta okuduğumuz yerler, işte hocalarımızın, değerli milletvekillerimizin verdiği bilgiler gazetelerde veya kitaplarda okuduğumuz kadarıyla yasanın bir sürü sakıncası görülüyor. Biraz önce dediğim gibi buradaki arkadaşlarımız, milletvekili büyükerimiz, özellikle grup başkanlarımız, dediğim gibi, yalvarıncasına “Bu yasayı geri çekin. Oturalım, tekrar düşünelim, tekrar konuşalım. Yine getirin ortak bir yolunu bulalım, hep birlikte çıkaralım.” diye söylerken sonunda, en son konuşmalarda zaten sağ olsunlar İktidar milletvekillerinden şimdiye kadar 2 kişi konuştu, hiç kimse fikrini söylemiyor, ne olduğunu da tam bilmiyoruz. Burada tabii şöyle bir şey düşünüyoruz: “Ya, kendi fikirleri de yok çünkü yasada şöyle” ya da demişler ki “Tamam, bu böylece geçecek, o yüzden hiçbir şey söylemeye gerek yok, biran önce geçsin. Biz de hedefimiz neyse o hedefe ulaşmak için çalışalım.” Tabii burada yapılan bir şey daha var, yıldırma politikası da uygulanıyor aslında. Özellikle milletvekillerine burada yıldırma politikası uygulanıyor. Nasıl? “Siz, boş boş konuşun. Biz, burada nasıl olsa parmak çoğunluğumuz var. Biz parmağımızı

kaldıracağız, siz boşuna kendinizi yoracaksınız.” İşte “Bir buçuğa kadar burada bekleyeceksiniz.” Biz, zaten nasıl olsa ruhsal... Çünkü ruhsal yorgunluk çok önemli bir şeydir. Bedensel yorgunluğu belki yattığınız zaman geçirirsin ama ruhsal yorgunluğun geçmesi çok zor bir şey. “Biz, nasıl olsa kafamızı yormuyoruz, hazırlanmış... Siz burada kendinizi yorun. Biz en sonunda bunu geçireceğiz, sizi de yıldıracağız.” diyor. Tabii dediğim gibi, ben burada..

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Doktor musun Sayın Vekilim sen ya?

MUHARREM IŞIK (Erzincan) – Efendim?

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Doktor musun sen?

MUHARREM IŞIK (Erzincan) – Biraz öyle mesleğim var. (Gülüşmeler)

Tabii, burada, dediğim gibi diğer konularda arkadaşlarımız her şeyi söyledi ama bence burada en önemli noktalardan bir tanesi de biraz önce belirttiğim bu işaretleme noktaları -belirleyen- işte “Burayı böyle bölelim.” “Buradaki oylar nasıl olsa bize gelmiyor, bunları bu şekilde yapalım. Diğer tarafta da oy almak için başka bir tarafa aktaralım.” Bunda iki şey çıkacak, ya “işaretlenme” olacak bunu ismi ya da “Siz kazanırsanız bile biz, size hizmet getirmeyeceğiz.” olacak ismi. Dolayısıyla bunda bir sürü çekince var. Ben, zamanınızı fazla almayayım. Zaten diğer konularda arkadaşlarımız hepsini söylediler, tekrarlamak istemiyorum fazla.

Hepinize teşekkür ediyorum. İnşallah akliselim galip gelir, burada da bir şeyler yapılır.

BAŞKAN – Sayın Işık, teşekkür ederim efendim.

Efendim, Sayın Erdoğan sırasını Sayın GÜNAL' a verdi.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum ve en son söyleyeceğim şeyi en başta söyleyeyim: Sayın Başkanım, şu anda yetkisiz bir görüşme yapıyorsunuz çünkü ben Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi olarak böyle bir kanunun bize gelmeden sizde görüşülmesinin bizim tali komisyon olmamızın hem Anayasa'ya hem İç Tüzük'e aykırı olduğunu düşünüyorum. Bu, Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümetinin geleneği oldu.

BAŞKAN – Şimdi herhâlde görüşlerini bildirmek için seni gönderdi, dinleyeceğiz.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Şimdi, tabii yani yetkisiz olduğunu baştan bir söyleyeyim çünkü az sonra gerekçesini size sunacağım ama Sayın Başkanım, Meclisin en önemli haklarından birisi bütçe hakkıdır. İçinde bulunduğumuz ve sizin hemen altınızda olan Plan ve Bütçe Komisyonu da bu kanunlarla, tekliflerle, tasarılarla uğraşır. Herhangi bir kuruluş dahi harcama gerektirecek bir tasarı, teklif gelirse bunun Plan ve Bütçe Komisyonuna gelmesi gerekir esas komisyon olarak. Biraz sonra size hukuki gerekçelerini de söyleyeceğim. Dolayısıyla, burada, bu yapmış olduğunuz, esas komisyon olarak yaptığınız görüşme usulen aykırıdır, Anayasa'ya ve İç Tüzük'e aykırıdır.

Şimdi, Sayın Başkanım, ayrıca, usulen bu şekliyle görüşmeniz de aykırıdır. Biz, en çok kanun tasarı ve teklifi görüşen komisyon olarak ve beş yıldır da ben onun üyesi olarak buna benzer çok kanun tasarı ve teklifleri görüştük. Böyle bir kanun yapma tekniği olamaz. 140'a yakın alt maddeyi oraya koyup da 5 tane madde, 6 tane, 7 tane madde yapıp “Bunu biran önce geçirelim, muhalefet konuşmasın.” dersiniz... Siz geçen dönem yasama içerisinde değildiniz ama dört maddelik bir kanun teklifi üç hafta boyunca burada görüşüldü. Ben, size tutanaklardan sonra onları da... Mayıs temizlemeyle ilgili kanunu burada olan arkadaşlarımız, o gün üye olan arkadaşlarımız iyi hatırlayacaklardır. Yani, öyle eğer dayatmayla gelerseniz, “Biz bunu çıkaracağız.” dersiniz, her ne kadar bir sürü şeyi değiştirdeniz de İç Tüzük'ü henüz tam değiştiremediğiniz için, yarım kaldığı için bazı şeyleri demokratik şekilde ve yasaya, mevzuata, 5018'e, Başbakanlık Mevzuat Hazırlama Yönetmeliği'ne uygun olarak yapmak zorundayız.

Şimdi, önceki gün siz başladığınızda biz de aşağıda SPK Kanunu'nu görüşüyorduk. Arkadaşlara dedim “Ya, burada aradıklarımızı bulamıyoruz. Tanımlar maddesi var, alfabetik yapın.” demiş Başbakanlık. “Niye?” dedim, Mevzuat Hazırlama Yönetmeliği... Kahkahalarla güldüm. Yani, en asli unsurlarını, etki analizini, birçok şeyi dikkate almıyorlar, sadece alfabetik düzenlemede ilk defa dikkate almışlar. Yani, aradığımızı bulamıyoruz birbiriyle ilgili şeylerde. Nasılsa ama esasa geldiği zaman...

Sayın Bakanım, bu kuracağınız ilçelerin maliyeti nelerdir? Kaç tane yeni ilçe kuruyorsunuz? Bunlarla ilgili kaynağı nereden bulacaksınız? 2013 bütçesine, İçişleri Bakanlığı bütçesine bunlarla ilgili tahsis koydunuz mu? Ne kadar koydunuz? Bir iki hafta sonra geleceksiniz ama şimdiden söyleyeyim ki böyle bir şey olabilir mi? Yani, şunları kapatıyorum, bunları kuruyorum. Kapatıldığında ne çıkacak? Yeni yerlerden ne gelecek? Böyle bir kanun gerekçesi olur mu Sayın Başkanım? Yani, bu geldiği zaman bunun bir “etki analizi” diyorsanız o zaman “etki analizi” dediğiniz budur. Maliyeti şudur, şuradan bulacağım kaynağını göster.

Sayın Maliye Bakanı bugün açıklama yapıyor arkadaşlar, diyor ki: "Bütçe tutmuyor." Geçende daha açık söylemişti, herhâlde fırçayı yedi. "Bazı bakan arkadaşlarımız bizi dinlemiyorlar, ben uyarıyorum ama bütçe disiplini uzaklaşıyor. Kaynağını göstermeden harcama yapıyorlar." diye bugün kibar söylemiş "Vergi gelirlerini biraz tutturduk ama giderleri tutturamıyoruz." diye. Peki, nasıl olacak bu? Nerede bütçe disiplini, nerede mali kural? Böyle bir şey olabilir mi? Bir sürü şey kuruyoruz, kapatıyoruz, kaldırıyoruz... Bir kere bunlar yanlışır çünkü buraya baktığınız zaman Anayasa'da 161, 162, 163'üncü maddeleri tamamıyla bütçe disiplini ve mali disiplinle ilgilidir ve orada komisyonlar sayılır, hepsine tek tek söylenmesin diye gerekçesinde de aynen şöyle der: 20'nci maddede gerekçe vardır, bu komisyonların sayıldığı yerde ve "Kamu harcama ve gelirlerinde artış veya azalışı gerektiren kanun tasarısı ve tekliflerini veya sadece belli hükümleri, bu niteliği taşıyan kanun tasarısı ve tekliflerinin söz konusu hükümlerini Plan ve Bütçe Komisyonu görüşür." Dolayısıyla, şu anda görüştüğümüz şey hem Anayasa'ya, İç Tüzük'e aykırıdır hem de Mevzuat Hazırlama Yönetmeliği'ne, bu şekilde görüşülmesi, maddeler ayrıştırılmadan görüşülmesi, ayrı ayrı madde olarak, aykırıdır Sayın Başkanım.

Şimdi, birkaç tane sosyal ve ekonomik sakıncaları açısından arkadaşlarımız siyasi şeylere değindiler, zamanım el verirse değineceğim ama az önce Sayın Hocam da, Sayın Güler burada söylerken o birleştirmelerden bahsetti. Ben, onun üzerinden bir şeyler söyleyeceğim. Şimdi, köyler bir taraftan "tarımla uğraşan orman köylerinin korunması" var Anayasa'da, tarımla ilgili korumalar var. "Devlet, birtakım şeyler sağlar." derken bunu, bu, bütüncül belediye başkanı nasıl sağlayacak acaba? Yani, köyle ilgili nesi var? Hangi sistemi kuruyorsunuz? Hangi müdürlükleri büyükşehir belediye başkanına tahsis ediyorsunuz da bu hizmetleri verebilecek? Ben, gerçekten şaşırıyorum. Anayasa 45'te "tarım arazileriyle çayırın, meraların korunması" var, "amaçları dışında kullanımının önlenmesi" var. Nasıl bunları yerine getireceksiniz? 169, 170'te "orman köylüleri ve ormanların korunması" var. Bunları, sadece Orman Bakanlığı hangi yetkiyle yapacak şimdi? Büyükşehir mi karışacak, valilik mi karışacak? Kaymakamlıklar ne işe yaracak? Burada kaymakam kökenli arkadaşlarımız var, zati aliniz de başta olmak üzere. Şimdi, bu nasıl bir keşmekeştir ben anlamadım. Ne görev tanımı var, ne paylaşım var, ne yetkilerin nereye devredileceği var... Sadece bir komisyon... Mal paylaşımını koymuşsunuz Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, mal paylaşımından başka, yetki paylaşımına ilişkin doğru dürüst bir tanımlama göremedim.

Şimdi, burada enteresan bir şey: Az önce Hocam söylerken yüzölçümlerini söyledi. Şimdi, Antalya'nın yüzölçümü 21 bin kilometre civarında. Bir bakıyoruz, Belçika'nınki 30 bin. Ben, merak ediyorum acaba Gazipaşa'nın köyüyle Kaş'ın Kınık'ındaki bir köye Şu anda sadece dört tane alt kademe belediyesine hizmet veremeyen, o sınırlara yetişemeyen Antalya Büyükşehir Belediyesi nasıl hizmet verecek Sayın Bakanım? Bu kadar uzak mesafe, 650 kilometre, Gazipaşa'nın Kaledran sınırı ile Kınık arası 650 kilometre. Biz milletvekili olarak koşuşturmakta yetişemiyoruz. Şimdi, siz bunun tamamını bu bölümün ertesine getirip de hepsini tek bir merkezden yaparsanız buna nasıl yetişeceksiniz? Hangi yöntemlerle buralara bazı çalışmalarını götüreceksiniz?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Mardin'i büyükşehir yapın, bizinkileri yapmayın, o kadar!

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Yani şimdi bu söylemeye çalıştığımız şey, bunlar düşünülmeden al elacele "Biz yaptık oldu." Ne yaptınız? İl sınırı koyduk, hepsi büyükşehir oldu. Bunda siyasi gerekçenizi ortaya koyun, "Başka bir gerekçemiz yok, biz söz verdik, yapacağız." dersiniz ona bir şey yok, onu biz millete anlatırız ama arkasından bir sürü böyle yaldızlı laflar koyarak bunu anlatmanın maalesef kimseye bir faydası yok.

Şimdi, çok enteresan şeyler var burada. Az önce tarihî kentlerle ilgili konuştuk. Yani benim doğduğum yer Manavgat. Side köyken aldığı hizmet belli, belediye olduktan sonra aldığı hizmet belli. Şimdi size bir pasaj okuyacağım: "Dünyada marka olmuş, arkeolojik doğal zenginlikleriyle turizm alanında en önde kentlerden birinin bu kanun çalışmasıyla sonucunun nereye gideceği belli olmayan bir şekilde kapatılmasının ülkemize hiçbir katkısı olmayacaktır. Side Belediyesinin dışındaki tüm bölge 'Side' diye turizmde yatak satıyor. Marka kentler deniliyor ama diğer taraftan marka olan bir kentin boğazı kesiliyor. Resmen boğazlanıyor. Kendisine yetemeyen beldelerin lağvedilmesinin yanı sıra burada kendisine yeten beldelerin de kapatılması, partili olduğum için de vatandaşların sorularına karşılık bulamıyorum. İkinci sakıncası, bundan sonra belediyeler büyükşehirle bağlı olacak ve kısıtlı hizmetler gören yerler olacak. Gazipaşa'ya kadar Antalya'dan yönetim mevcut hâliyle halkla bütünleşik olmaları, her türlü derdine ortak olmalı, böylece yerel yönetim sekteye uğrayacak. Hâlâ bu yanlıştan dönüleceğini umut ediyorum." diyor.

Sayın Bakanım, bunu söyleyen Side Belediyesinin Adalet ve Kalkınma Partili Belediye Başkanı, Değerli Kardeşimiz Abdülkadir Uçar. "Hâlâ bu yanlıştan dönüleceğini umut ediyorum." diyor, son cümlesini bir daha okuyorum.

Şimdi, Sayın Başkanım, Değerli Bakanım; burada geçtiğimiz haftalarda yaşadığım bir şeyi, köylerin mahalle ve ilçe sınırlarına katılması örneğinden yola çıkarak tekrar söyleyeceğim, çok sosyolojik bir olaydır. Bunları kapattığınız zaman artık mahalleye, köye dönüşecek yerler de şehir sınırına girince belediyeler geliyor, gürültü kirliliği diye köylerdeki meydan düğünlerini

yapamayacaksınız. Hiçbir köyde, öyle az buz da değil, getirmişler 150 bin lira ceza. Örnek Yakupabdal köyü buraya katılmıştı mesela, köy olup mahalle oldu Çankaya ilçesine bağlı. Şimdi, bunun bütün Türkiye’deki mahalle hâline dönüşen yerlere yayılacağını düşünün. Jandarma mı sorumlu olacak, polis mi? Jandarma tutanak tutuyor, vatandaş itiraz ediyor, “Bize polis gelmesi lazım, biz artık ilçe merkezliyiz.” diyor ve ortada bir garabet var. Şimdi, bunun çok önemli olan... Hayatında bir defa evleniyor adam, düşünün -basit bir örnek veriyorum, ne kadar sosyolojik çarpıklık olduğunu anlatabilmek için- düğün yapacak, yanındaki komşu kıskanacak söyleyecek, siz o düğünü basacaksınız jandarmayla, polisle. Böyle bir şey olur mu? “Olmaz.” demeyin, ben kendim araya girerek belediye meclis üyelerine rica edip birtakım hafifletici şeylerle konuştuğumuz için yeni bir vakıa. Şimdi bunu genele yayacağız örneğin.

Şimdi, bunlar gerçekten anlatılabilir gibi bir şey değil. Yani siz tabii ki bunları biliyorsunuz ama şu andaki yapıyla bile Ankara Büyükşehir Belediyesinin kaç para borcu olduğunu biliyor musunuz? Bitiriyorum Başkanım, son şeyimi söylüyorum. Beş yıldır Plan ve Bütçe Komisyonuna gelen bütün İçişleri Bakanına, Sayıştay Başkanına, ilgili denetleyecek olan bütün kurumlara soruyorum, beş yıldır değerli arkadaşlarım, Türkiye Cumhuriyeti hazinesinin vadesi geçmiş alacakları 7,5-8 milyar civarında devam ediyor. 4 milyar sadece -Büyükşehir Belediyesi 2,5 civarında -değişiyor zaman zaman- ve ASKİ ile EGO’ya ait. Üstüne üstlük metroyu da omuzlarından aldığımız hâlde bu borç devam ediyor. Kim ödeyecek bunları? Nasıl bir etkin yönetim olacak? Sadece şu anda mevcut Büyükşehirden kalan yükümüz bu.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Melih Gökçek öyle bir şey yapmaz!

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Yani gerçekten bunların hiçbirini hesaplanmadan, bu borçlar ne olacak, hangi projeyi yapacağız, hangi parayla... Nereye gitti? Bu parayı kim ödeyecek Sayın Bakanım, Sayın Başkanım? Sırtımızda bu, çocuklarımızın sırtında, devam ediyor. Vadesi geçmiş bunlar, yeni değil, hazine ödeyecek bunu. “Hazine ödeyecek.” ne demek? Şimdilik, bir hafta, iki hafta önce olduğu gibi, “Vallahi bütçede açık var, harçlara, vergilere zam.” Yani bize geliyor. Holdinglerden falan da almıyorsunuz, vergi gelirlerindeki artış kurumlar vergisinden ya da gelir vergisinden olmuyor, doğrudan mazota, arabaya, doğal gaz, elektriğe... Gülüyorsunuz, yılbaşından itibaren sigaraya da, geçen sene 5 puan geri çekmiştik millet çok bağırdı diye -Hükümet- şimdi yeniden, onlar hiçbir şey yapmadan otomatik olarak yüzde 64’ten 69’a çıkıyor. Dolayısıyla bir sürü emlak vergisi, defter tutma haddi, bir sürü imar ruhsatları, köylülere vereceğiniz... Birçok yeni çıkacak vergileri söylemiyorum, vatandaş şimdi şehir olmanın vergisini ödeyecek ama hizmet alabilecek mi Allah bilir, onun için dedim. Böyle bir şey;

1) Hem hukuken yanlış, anayasal olarak yanlış, sonuç olarak İç Tüzük’e de aykırı,

2) Birtakım ekonomik boyutları hesaplanmadan yapılmış,

3) Sosyolojik etkileri hesaplanmadan yapılmış.

4) Siz bunu siyasi bir proje olarak... Başka geriye hiçbir şey kalmıyor çünkü, diğerlerinde mantık yok, verdiğiniz bir sözü yerine getirmek üzere... Biliyorum birçok Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekili arkadaşımın da içine sinmediğini, grup disiplini içerisinde, daha doğrusu Başbakan disiplini içerisinde seslenmeden dinlemek zorunda kaldığınızı biliyorum.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – “Kim onlar?” diyor, içine sinmeyenleri Başbakana söyleyecekmiş!

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Onları zaten Sayın Başbakan bulabilseydi şimdi tek tek sıkıntıya düşerlerdi. Biz onun için yine de arkadaşlarımızı seviyoruz, koruyoruz ama onların da çoğunun bu yasa tasarısının içlerine sinmediğini biz biliyoruz. Journalcilik yapmayız, sadece bir tespiti söylüyoruz çünkü hakikaten bu şekliyle düşündüğümüz zaman siyasi gerekçenin dışında böyle olmaz yani olsa da bu şekliyle olmaz. Büyükşehir olabilir, yapabiliriz, yeniden yapılandırabiliriz, yeni iller kurabiliriz, ilçeler kurabiliriz ama “Efendim, biz burayı yaptık, bundan sonra da seçilmiş vali atadık. Yarın federasyona doğru geçişimizde sorun yok.” dersiniz o zaman bu siyasadır. Bunu söyleyin, deyin ki: “Biz buna destek veriyoruz, biz bunu taahhüt ediyoruz.” onu ayrı tartışalım. Ama bize gelip de “yönetimde etkinlik”, “yerinden yönetim”, “merkezden yönetim” falan dersiniz, işte bütün arkadaşlarımız bunu açıkladılar.

Ben tekrar Sayın Başkanım, bu oturumu burada kapatmanızı ve önce bunu Plan ve Bütçe Komisyonuna esas komisyon olarak göndermenizi... Sizin yetkinizde, Sayın Bakana söylemiyorum. Meclis Başkanlığına da o konuda arkadaşlarımız gerekli girişimde bulundular.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Günal, teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Ali Haydar Öner, buyurun.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Sayın Başkanım, Sayın Bakan, Komisyonumuzun ve Meclisimizin değerli milletvekilleri, İçişleri Bakanlığının güzide yetkilileri, değerli katılımcılar, değerli konuklar; “kaimi makam” sözcüğünün nereden geldiği biliniyor,

“merkezî hükümet adına kaim olan makam.” Valiler ve kaymakamlar devletin yasalarını, yetkili makamların duyurularını ilan eder, uygulatır ve uyarlar. Ancak şu duyuruyu yapmak zorundayız: Duyduk duymadık demeyin ey ahali, misket bombası geliyor! Hem bu, Esad'ın ya da Esed'in misket bombası değil. Esed'e düşmanlık söylemlerini sıkça duyduğumuz, hâlihazırdaki Sayın Başbakanın ve şürekâsının misket bombası yani ona yardımcı olan arkadaşlarının misket bombası. Bu bombanın biri devlete, anayasal düzene. Yani devletin Başbakanı devletin anayasal düzenine yönelik bomba atabilir mi? Ama farkına varmadan atıyor ya da bilerek atıyor ya da birinin talebi doğrultusunda atıyor ya da birinin eldiveninin içindeki el olarak atıyor. Ne gaflet! Bu misket bombasının bir parçası millete, milletin birlik ve beraberliğine. Ne kadar vahim! Bu misket bombasının bazı parçaları yurttaşlara, hem beldedeki yurttaşlara, kapanacak 1.582 beldenin yurttaşına hem de 16 binden fazla köylerin yurttaşlarına. Buna kimin hakkı var? Siz Medise gelmeden önce millete çıkıp 16 bin köyü kapatacağımız mı dediniz? Beldelerle ilgili niyetiniz belliydi, Anayasa Mahkemesinden bir şekilde döndü. Milletin rızası hilafına böyle bir karar almaya kalkışıyorsunuz. Kim, kimin adına, nasıl karar alabiliyor? Böyle bir yetkiyi kim, kime vermiş? Hükümet Programı'nda var mı? Seçim vaatleri arasında var mı?

Yönetişim beceriksizliği had safhaya, öngörüsüzlüğe çıkıyor çünkü bir ilin yönetilebilirliği, bir yönetim biriminin yönetilebilirliği optimum büyüklükle orantılı. Siz Antalya'yı, Konya'yı, Muğla'yı bir belediye mekânı olarak nasıl düşünebilirsiniz? Daha küçük vilayetler için benden seçmenlerim “Filan belediye başkanından benim için randevu alır mısın?” diyor. “Ben belediye başkanının özel kalem müdürü müyüm?” dedim en sonunda. Pek çok arkadaşımıza benzeri talepler gidiyor, seçilmiş başkan astığı astık, kestiği kestik. Haydi, bunlar devletin birliği, dirliği içinde aykırı düşüncelere sahip olmasalar yine sineye çekelim. Aykırı düşüncede oldukları belli olanları, ayrı bayrak isteyenleri Sayın Bakan aldı mı açığa, alabildi mi?

ALİM IŞIK (Kütahya) – Alamadı...

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – O görüşte olmadığını biliyoruz, hakkını yemeyelim ama niye alamıyor? Peki, bu bir tanesiyle başa çıkamazken kaç tanesiyle başa çıkabileceğiz? Söyleyince söyledi oluyor. Öngörüsüzlük, siyasi körlük başışlanamaz.

“Kendinize yapılan kötülükleri başışlayınız.” Kim söylüyor bunu? Yüce inancımıza sahip olanlar biliyor. Laik bir devletin vatandaşlarıdır ama halkımızın yüzde 99'undan fazlası elhamdülillah belli bir inanca sahip. O inancın önderi diyor ki: “Şahsınıza yapılan kötülükleri affedebilirsiniz ama milletinize, memleketinize yapılan ve yapılabilecek olan kötülükleri affetmeye yetkiniz yok.” Kim bunu yapma haddine sahip? Herkes aklını başına toplasın. Bugün bunları söylüyoruz ki kaydı düşsün, sonra ben farkına varamadım, öngöremedim diye kimse söylemesin. Büyükşehir belediye başkanı her gün bir beldeye gitse yetiştirmez. Sivas'ın kaç köyü var, beldesi var? Antalya'nın kaç köyü, beldesi var? Valiler için belli şart var, ilçelerin yarısına, efendim, beldelerin şu kadarına, köylerin bu kadarına... Onlara bile kanunen mecburiyet konmuş. Belediye başkanına nasıl böyle bir yükümlülük koyacaksınız? Her gün birkaç beldeye gitse, her gün birkaç belde başkanını kabul etse dahi zamanı yetmez. Bunlar çok açık arkadaşlar yani bunu görmemek için herhâlde milletvekili olmamak gerekiyor. Milletvekili olanın bunu görmesi lazım, bakan olanın görmesi lazım, Başbakan olanın muhakkak görmesi lazım.

Değerli arkadaşlar, valiler devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün temsilcileridir. Makamda bayrak niye var? Bunun için var. Konakta bayrak niye var? Bunun için var. Otda bayrak niye var? Onun için var ve Bayrak Kanunu'nun uygulanmasından yükümlü olan vali görevini yapmak zorunda, muhtar da, kaymakam da. Bazı belediye başkanları ayrı bayrak isterken Bayrak Kanunu yükümlülüğünü onlara nasıl vereceksiniz? Bayrak Kanunu, bazı belediye başkanlarına nasıl yükümlülük olarak vereceksiniz. “Görmedim” diyecek, “Duymadım.” diyecek, “Yanına bir başka bayrak daha çeksek ne olur diyecek?” Yasaların genelliği ve eşitliği ne olacak 29 vilayette, pardon, 29 büyükşehir belediyesinde? O beldede farklı, bu beldede farklı bu beldede farklı işleyecek. Geri kalan 52 vilayette onlarda da bambaşka işleyecek. Başka hukuksuzluklar var, büyükşehir belediye başkanı her yurttaş kişi başına ayda 500-600 lira alacak. Köylerdeki bir şey yok. Hani genellik ve eşitlik, hani hakça paylaşım, hani adalet ve eşitlikçi kalkınma? Hem adalet diyeceksin hem kalkınma diyeceksin hem adaletsiz davranacaksın hem de gerice yöreleri daha da geri bırakacaksın. Partiyle adınız uyumsuz, yazdığınız başka, dediğiniz başka, uyguladığınız başka, niyetiniz bambaşka.

İl özel idareleri ayrı bir yerel yönetim birimi olursa doğru olur, vali çıkar oradan bir kanat özel idare bir kanat belediye, her ikisinde de yasalara aykırılık yönünden çok sınırlı bir vesayet olur. Niye? Devlet adına, yapması, kanunen mümkün olmayan şeyleri yaptırmamak yapması kanunen zorunlu olan şeyleri yaptırmak üzere... Kim şimdi belediye başkanının üzerinde otorite olacak? Var mı öyle vali? Sistem kalmadı, kişilerle de netice alınmaz. Bir de başka bir şey, vali profesyonel yöneticidir, kaymakam profesyonel yöneticidir. Mektebi var, stajı var, tecrübesi var, deneyimi var. Yanlış yaptı mı, çeker alırsın. Belediye başkanını nasıl alacaksın? Beş yıl mecbur mu beldenin ahali o adamın zulmüne?

(AK PARTİ sıralarından “CHP’de oldu mu alıyorlar, Sayın Valim” sesleri)

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Onu da söyleyeyim. Çok güzel hatırlattınız arkadaşlar. Biz Mülkiye’de okurken üç türlü yalan var diyorlardı: “Yalan, kuyruklu yalan, istatistikî yalan” İçişleri bakanlığı çok iyi istatistiki yalanlar söylüyor, diyor ki: “Şu kadar AKP’li belediye hakkında işlem yaptık.” Yaptıkları işlemler yapmaya mecbur kaldıkları işlemler. Pek çoğu örtbas ediliyor. Öyle vahim olaylar var ki on sekiz yıl valilik, yirmi yıl kaymakamlıktan geldim. Öyle vahim olaylar var ki utanıyorum söylemekten. Canım tele kulağa yakalanıyor, yetkili biri çağırıyor, “Aman dikkat et şu konuda telekulağa yakalandın.” diyor, o da çıkınca yakalandığı kişiye “Ya bunları telefonda görüşmeyelim yüz yüze görüşelim.” diyor.

Profesyonel yöneticinin sorumluluğu var, sorumluluğu yerine getirmese müeyyidesi var, birileri var, kıldığı ceviz kırkı geçti hâlâ görevini sürdürüyor. Nasıl oluyor bu, nasıl oluyor arkadaşlar? Sizin kendi ifadenizle söyleyeyim: “ AK PARTİ’li değerli milletvekili arkadaşlarım, değişik görüşten saygı duyduğum kırk yıllık dost arkadaşlarım, kimsenin iradesi sizin iradenizin üstünde değildir. Günü gelecek milletimize yaptığımızın hesabını vereceğiz. Kullandığımız her oyun, attığımız her imzanın hesabının vereceğiz. Bugüne kadar işte sicilim ortada, inanmadığım hiçbir şeyi söylemedim, inanmadığım hiçbir şeyi imzalamadım. İnanmadığımı söylemekten de kimse beni alıkoymadı. Haysiyetli adamlar nasıl davranırsa öyle davrandım. Ama dakika da bitti.

Sayın Başkanım, bazı toleransları gösterdiniz...

BAŞKAN – Evet, toparlayarak lütfen...

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Ben de suistimal etmiyorum ama yarım saat daha konuşmam var.

BAŞKAN – Diğer maddelere yayarız, efendim.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Efendim, bu madde, 1’inci maddenin altı fıkrası öyle sıradan maddeler değil ki! Her biri bir gülle.

BAŞKAN – Tabii, tabii...

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Yalnız, şununla bağlayım Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, bağlayın.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Şimdi, kim hangi niyetle bu kanunu getirmişse getirmiş, kim hangi niyetle bu kanuna destek vermişse vermiş, şu bilinsin: Hangi niyetle getirmiş olursa olsun, bunu getiren bunun hayrını göremeyecek, buna destek veren de bunun hayrını göremeyecek ama milletimiz bir çıkmaza sürüklenmesin.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Öner, teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Havutça, Namık Bey buyurun efendim.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Evet, Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Evet, Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan, değerli konuklar; yasa tasarısının 1’inci maddesi üzerinde görüşlerimi ifade etmek üzere söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, Meclisin yarından sonra tatil olacağı söylendi ama Komisyon Başkanımız ısrarla çalışmaya devam etmek istiyor, ısrar ediyor. Televizyonlar alt yazılar geçmiş bu akşam itibarıyla, bizi aradılar. Ama olsun biz çalışmaktan imtina etmeyiz, çalışırız, gerekirse burada sabaha kadar çalışmaya devam ederiz.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, bilimin kuralları vardır. Örneğin, deniz seviyesinde su 100 derecede kaynar, 0 derecede donar. Yüksekten bıraktığınızda her şey düşer. Balık suda, kuş havada, solucan toprakta yaşar. Her canlı doğar ve ölür. Kimi ot yer, kimi et yer.

Liderlerin yanışı milletleri felakete, doğruları saadete götürür. Yalçın tepeler, zamanla aşınır. Ateş sıcak, buz soğuktur. Daha böyle milyonlarca kural sayılabilir.

Şimdi, Yüce Yaradan bu kuralları koymuş, her şey tıkır tıkır işliyor. Ters yapıldığında düzen bozuluyor. Atın önüne et, itin önüne ot koyarsan yemez. Demiri pas, insanı gam çürütür derler. Toprak, su, hava kirlenince canlılar ölür. Hatalardan savaşlar çıkar, felaketler yaşanır.

Bu şekilde bilimin bunları çözmek için birçok uğraş verdiğini biliyoruz ve bunlar evrensel kurallardır. Yani bunlar doğanın kurallarıdır, yaşamın kurallarıdır.

Tabii, sosyal yaşamda böyle kurallar, belirleyici kurallar koyamıyoruz. Ama Türkiye Cumhuriyetinin bugün Anayasa’nın 2’nci maddesinde tanımlanan bir devlet tarifi yapılmış. Yani bu tarifi biz ilk defa koymuyoruz. 1923 kurucu iradesi Türkiye Cumhuriyeti devletinin bir yönünü tarif etmiş. Bugün, hemen hemen Türk anayasal sisteminde ve Cumhuriyet tarihimizde bütün iktidarların

benimmediği bir de Avrupa Birliği kriterlerini benimsemişiz; yani, Avrupa Birliği kriterlerinde biz, işte Kopenhag Kriterleri, Maastricht Kriterleri gibi. Ama siyasal yönümüzü belirlemişiz, bu da özgürlükçü, çoğulcu parlamenter demokratik sistem.

Şimdi, geldiğimiz noktada bakıyoruz, Sayın Hükümetin önümüze getirdiği tasarımı, birçok yönleriyle aşağı yukarı üç günden beri arkadaşlarımızla tartışıyoruz. Tasarımın geneli üzerinde yaptığımız değerlendirmeler esasında bu 1'inci madde de hemen hemen... Zaten öyle bir madde düzenlenmiş ki maddenin hepsi zaten 1'inci madde. Yani öyle bir kanun teklifi başarısı var ki hakikaten kırk yıl düşseniz aklınıza gelmez tarzında.

Şimdi, tabii ki en önemlisi tasarıda il idarelerinin, il özel yönetiminin kaldırılmasıyla ilgili. Şimdi, il idaresi sisteminin aşındırılması, taşrada "devletin tarafsızlığını ve hukukun üstünlüğünü" uygulayacak makamların zayıflamasına ve zaman içinde ortadan kalkmasına yol açacaktır. İl idaresi sisteminin aşınması, kamu düzenin sağlanmasında elbette güçlükler neden olacak. Oysa il idaresi sistemi yerel demokrasinin sağlıklı işleminin en önemli ayaklarından birisiydi. Büyük sorunları olmasına rağmen "mülki idare" ya da "il idaresi sistemi" Türkiye'nin mevcut durumunda bir denge ve sigorta işlevi görmektedir. Eğer bu kanun çıkarılırsa bu sigorta da atmış olacaktır.

Burada asıl garabet şu: Eğer bu tasarı bu şekliyle yasalarsa dünyada örneği olmayan farklı bir garabetde ortaya çıkacaktır. Çünkü belediye yönetimi kentsel alan yönetimidir. Dünyanın hiçbir yerinde bir de kırsal alanı kapsamaz. Fransa uygulamasında köyler de belediyeye dönüştürülmüştür. Ancak yapı farklıdır orada. Şimdi, bu durumda belediyelerin yetki alanlarını il sınırlarına genişletirsek sistem "belediye" olmaktan çıkıyor ve otomatik olarak "eyalet" ya da "bölge yönetimine" dönüşmüş oluyor.

Büyükşehir belediye sınırlarının il sınırlarına çıkarılmasıyla kendiliğinden bölgesel yönetimler ihdas edilmiş olacaktır. Yerel yönetim düzeyinde ortaya çıkan bu yapılanma bölgesel otonomiye de gündeme getirecektir. Bu düzenleme Türkiye'nin idari yapısını üniter devlet modeli ile uyumlu olmayan bir zemine çekebilecektir.

İl genel meclislerini devre dışı bırakmak, il özel idaresini devre dışı bırakmak, belli bir köy yapısını sürecin dışına çıkartmak tamamen bölgesel, federal bir idare şekline yönelik bir altyapı oluşturma izlenimini taşımaktadır.

Büyükşehir belediyelerinin görevlerini il sınırlarıyla tanımlamak yerinden yönetimin bir uzantısı olan iller idaresi ilkesine aykırılık oluşturmaktadır. Bu birimlerin birçok alanda görev üstlenmesi merkezden yönetim, yerinden yönetim ilkesiyle getirilen dengeyi sarsacak, yerinden yönetim ilkesi hem yerel yönetimler hem de bu birimler içinde yer alan belediyeler lehine bozulacaktır.

Kocaeli ve İstanbul örnekleri ülke geneli için geçerli değildir. İstanbul ve Kocaeli'nde kentte sunulan hizmetlerin koordinasyonunu gerekli kılabilecek yapılanma mevcuttur. Yeni kurulacak büyükşehirlerin hiçbirinde koordinasyon gerektirecek hizmet bütünlüğünü zorunlu kılan fiziki koşullar bulunmamaktadır. Mevcut büyükşehir belediyelerinde imar uygulamaları alanında yaşanan sorunlar, gecekondulaşmanın bir türlü çözülememiş olması, sürüp giden yolsuzluk ve yozlaşma eğilimleri, şehir rantının vergilendirilememesi bu alandaki beklentinin boşa çıkabileceği kanaatini pekiştirmektedir.

Değerli arkadaşlarım, büyükşehir yönetiminin mevcut durumunda dağ gibi birikmiş sorunlar vardır. Başta büyükşehir olmak üzere yerel yönetimler hiçbir biçimde demokratik değildir. Türkiye'de yerel demokrasi, şu anda yalnızca beş yılda bir yapılan seçimlerle sınırlıdır. Seçimlerin dışında belediyelerin karar mekanizmalarına etki edebilmek, halk katılımını ve sivil toplum etkisini görebilmek olanaksızdır âdetâ. Genellikle göstermelik birtakım işler yapılmaktadır. Örneğin, kanunla yerel siyaseti demokratikleştirme adımı olarak yerel yönetimlerle ilgili yasalara kent konseylerini, gönüllülük mekanizmaları ve komisyonlara katılımı getirdi ancak gelin görün ki başta büyükşehir belediyeleri olmak üzere CHP'li belediyelerin dışında belediyelerin yüzde 95'i bu mekanizmaları maalesef uygulamıyor. Büyükşehirler kurulurken en uygun ölçeği belirlemeye yönelik bir örgütlenme olmamış, zaman içinde bir aşama sağlanamamıştır. Bu durumda büyükşehirlerin kaynakları ne kadar etkin kullanıp kullanmadıkları sorusu hâlâ açıkta bulunmaktadır. Bu düzenleme, en uygun ölçek sorununun daha da büyümesini beraberinde getirecektir. Mevcut büyükşehirlerin kullandıkları kaynaklara oranla ne ölçüde etkin ve verimli hizmet sundukları tartışmalıdır. Bu birimlerin görev alanlarının il sınırlarını kapsayacak şekilde genişletilmesi etkin ve verimlilik açısından yeni sorunları ortaya çıkaracaktır. Büyükşehir belediye başkanıyla hükümetin farklı siyasal partilerden olması durumunda il genelinde kamu hizmetlerinin aksaması kesinlikle söz konusu olacaktır. İl sınırları ile örtüşen büyükşehirlerde güçlü belediye başkanlığı yapısı ile birleşince politik olarak karşı konulamaz güç odakları oluşacaktır.

Büyükşehir olarak kurulması benimsenen illerin neden büyükşehir yapıldığı, benzer durumda olanların neden seçilmediğiyle ilgili rasyonel bir gerekçe yoktur. Neden 750 bin nüfusun üstünde olanlar? Başbakan söyledi diye mi? Diğer iller neden büyükşehir olamıyor? Bu düzenlemeyi anayasa hukuku açısından da değerlendirmek son derece yararlı olacaktır. Tekrara düşmemek açısından,

arkadaşlarımızın hepsi ifade ettiler. Anayasa'nın 123'üncü, 126'ncı, 127'nci maddelerine aykırı olduğu kanısında ortak bir anlayışa sahibiz.

Şimdi, aynı zamanda, büyükşehir belediyesinin dışında, il özel idarelerinin kalmasının dışında, ben kendi ilimden de örnek vermek istiyorum. Belde belediyelerinin kapatılması, yerel demokrasinin gelişmesine katkı sunmayı bırakın, tam aksine, yerel demokrasinin hücresi sayılan belde belediyelerimizin kapatılmasını da dikkatlerinize sunmak istiyorum. Bakın, 14 Ekim 2012 Pazar günü, benim ilimde, Ayvalık Altınova, Küçükköy, Pelitköy, Edremit, Akçay, Güre, Zeytinli, Salur, Karapürçek, Gökçeyazı, Ilıca, Altınoluk gibi 11 beldemizde referandum yapıldı. Bu referandumun neticelerini size Sayın Bakan söylemek istiyorum, Sayın Başkan. Altınova'da 5.488 hayır, 35 evet; Küçükköy'de –burası da Ayvalık'ın- 2.827 hayır, 120 evet; Pelitköy'de 301 hayır, 29 evet; Akçay'da 2.774 hayır, 45 evet; Güre'de 491 hayır, 47 evet; Zeytinli'de 7.288 hayır, 78 evet; Salur'da 945 hayır, 24 evet; Karapürçek'te –Susurluk'a bağlı bu- 938 hayır, 3 evet; İvrindi Gökçeyazı'da 990 hayır, 15 evet. Şimdi, Balıkesir'de manzara bu. Şimdi, belde belediyelerimizi kapatmaya çalıştığınızda, bizim Balıkesir'den görünen manzara, bütün belediye başkanlarımız, belde halklarımız büyük bir isyan hâlinde. Her gün buraya, bu ayki yatırılan maaş yetmeyecek arkadaşlar, her gün 60, 70, 100 arkadaş, sağ olsunlar, eksik olmasınlar buradalar. Belediye başkanlarımız "Biz çadır kuracağız buraya." diyorlar.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Bakanın hesabına yazdıracağız bu ayki faturaları.

NAMİK HAVUTÇA (Balıkesir) – Sayın Bakan, böyle giderse ya bu yasayı bir an önce çıkaralım, aksi hâlde bizim sağ olsunlar hemşehrilerimizin gelmesinden biz...

BAŞKAN – Masraf olmasın diye çabuk çıkaralım bu kanunu.

NAMİK HAVUTÇA (Balıkesir) – Değerli arkadaşlarım, tüm milletvekili arkadaşlarım gibi, tabii biz de hemşehrilerimizin gelmesinden burada mutluluk duyuyoruz ama geçim sıkıntısı da hayatın bir gerçeği tabii ki.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, zaten kanunu geri çekecekler, fazla uzatmadan çöksinler de masraf artmasın.

NAMİK HAVUTÇA (Balıkesir) – Açıkçası benim de edindiğim kanaat yani üç dört günden beri burada değerli konuşmacı arkadaşlarımızın hakikaten bir üniversite kürsüsünde ders verir gibi çok önemli içeriğe sahip olan, Türk ve dünya tarihinden çok önemli tahlilleri içeren çok önemli tespitlerini burada inanın sanki iki üç günden beri üniversite kürsüsünde ders dinler gibi kendimi hissediyorum üniversitede bir ders veren hoca olarak eskiden. Hatta, bir danışman arkadaşımız "Niye odanda oturmuyorsun?" dendiğinde "Vallahi Vekilim, burası üniversite kürsüsü gibi, ben burada sanki ders dinliyorum." dedi. Sayın Bakanım, böyle bir yararınız da oldu, teşekkür ediyoruz bu anlamda sizlere.

Ama gelin görün ki ben de bu kanaati taşıyorum, gerçekten de Türkiye'de şu gelinen noktada 4+4'te yaşadığımız tecrübeden sonra, Parlamento tecrübesinden sonra, hakikaten, dün de ifade edildi, Türkiye'nin idari yapısını önemli ölçüde ikili bir yapıya doğru getiren bu yasanın 29 ili kapsayan, 75 milyon nüfusun yaklaşık 55 binini kapsayan, böylesine kapsamlı idari bir reformun çok geniş kesimlerce tartışılması gerektiği konusunda hemen hemen herkes aynı görüşleri ifade ediyor. Burada söylediklerimiz, görüşler, gerçeğin bir başka boyutundan bakıyoruz sadece. Yani hep aynı şeyi söylüyoruz ama kimisi çatıdan bakıyor Kızılay tarafına, kimisi çatıdan bakıyor Dikmen tarafına. Aslında fotoğraf aynı, değişmiyor.

Şimdi, devam ediyorum. Büyükşehir sınırlarının il sınırlarını kapsayacak şekilde genişletilmesi yerleşme eğilimleriyle tezatlık oluşturmaktadır. Bu uygulama ihtiyaçların en yakın yönetim birimleri tarafından karşılanması ilkesine de aykırıdır. Bölgesel farklılıkların ve çeşitliliğin korunmasına hizmet edecek bir ilke olarak bulunmamaktadır. Dün sözlerimizde ifade ettik, köylerin kimlik ve aidiyet duygusu olduğunu hemen hemen buradaki bütün konuşmacılar söyledi. Köyler bir yerel yönetim birimi, bir hizmet birimi olmanın ötesinde, vatandaşlar için bir kimlik ve aidiyet duygusunu sağlayan birimlerdir. Bu kapsamda, bu yasa tasarısının açıkça bölgesel farklılıkların ve çeşitliliğin korunmasını amaçlayan yerinden yönetim ilkesine, ihtiyaçların en yakın yönetim birimlerine ilkesine de aykırıdır. Ayrıca, büyükşehirlerin il sınırları ile birleştirilmesi sonucu bu alt birimlerin oluşturmuş oldukları birlikler de ortadan kalkacaktır. Ülkemizde bir kısmı Avrupa'daki devletler büyüklüğünde olacak olan büyükşehir sınırları içerisinde farklı kültür yapıları ile karar mekanizmaları içinde yer almaları, varlık göstermeleri de mümkün olmayacaktır. Dolayısıyla bu yasa tasarısı Avrupa Birliği topluluğu için temel ilke hâline gelmiş olan hizmetlerin en yakın yönetim biriminden verilmesi ilkesinin de ihlal edilmesi anlamını taşıyacaktır. Balıkesir'den örnek vereyim: Balıkesir'de 893 tane köy var ve bazı köylerin uzaklığı, merkez ilçeye uzaklığı 35 kilometre mesafede, 50 kilometre mesafede. Bu köylerin hizmetlerini belediye hizmeti olarak nasıl göreceğiz bu köylerimiz? Yani bu, gerçeklerle, fiziki durumla hiçbirleriyle bağdaşmayan, bizce hesapsız, kitapsız bir iştir. Yani bunun hesabının kitabının yapıldığını biz düşünmüyoruz.

Ayrıca, tasarının genel gerekçesinin başındaki iki paragrafta yer alan ve önemli bir gerekçe olarak sunulan "vatandaş odaklı, hesap verebilen, saydam, katılımı amaçlayan" vesaire gibi ifadelerle metnin kalanında ortaya konan anlayış birbiriyle örtüşmemektedir. Hâlihazırda, katılımçılık, saydamlık, hesap verebilirlik ve vatandaş odaklılık bağlamında ciddi sorunları olan yerel yönetimlerimizin yetkilerini daha da yukarıya çekerek ve daha da merkezileştirerek genel manzaranın nasıl demokratikleştirileceği ciddi bir soru işareti olarak bulunmaktadır. Bu bağlamda, ilgili ilkeler maalesef tasarının gerisinde yer bulamamakta ve bu değişikliklerin temel hedefinin maliyetlerde tasarruf, hizmette etkinlik, ölçek ekonomilerinden faydalanma ve koordinasyon gibi öncelikler ön plana çıkmaktadır. Bu durumda başlangıca konan bu gerekçelerin, değişikliklerin kabulünü meşrulaştırmaktan başka bir amacı olmadığını düşündürmekteyiz. Bu durum da genel gerekçenin 3' üncü sayfasının başında listelenen beklenen gelişmelerden anlaşılmalıdır.

Şimdi, kentsel bir anlayış ile kırsal yönetemezsiniz değerli arkadaşlarım. Belediyeler özellikle kentsel alanların yönetimi için geliştirilen bir örgütlenme biçimidir Kırsal nitelik gösteren ve bir uçtan bir uca 300 kilometrelik bir alana yayılmış illerde ilgili koordinasyonun nasıl sağlanacağı ve hizmetlerin nasıl verileceği önemli bir soru işareti olarak barınmaktadır. Siyasal açıdan da değerlendirildiğinde ülkenin üniter yapısı içinde yeni bölge yönetimleri oluşturulmaktadır. Seçimle iş başına gelen eyalet yönetimini andıran bu durum uygulamada ikili bir yapı oluşmasını ve bu noktada 29 il ayrı, kalan 52 il ayrı bir çerçevede yönetiliyor düşüncesini uyandırmaktadır.

BAŞKAN – Sayın Havutça, toparlar mısınız.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Bir iki dakikada toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tabii.

Buyurun, teşekkür ederim.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Temel kaygı, kalkınma ve kalkınmanın tek elden yönetimidir. Planlama yetkilerinin büyükşehir belediyelerine devredilmesi, il genelinde eşgüdümün sağlanması bu çerçevede de önem arz etmektedir. Bu çerçevede özellikle yatırımların önünde muhtelif risk algılamaları sonucu vatandaşlardan kaynaklanan olası itirazları bertaraf etme ve dikensiz gül bahçesi yaratmak adına yapılan hamleler söz konusudur. Meselenin "ulusal planlama" olarak gündeme getirilmesi ve 5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesine getirilen "Madencilik faaliyetleri için iş yeri açma ve çalışma ruhsatlarını düzenlemek" ibaresi sanırım bu yönelimin en bariz ifadesidir. Bu çerçevede, yerelin itiraz kanallarının kapatıldığı gözlemlenmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun tasarımızla köylerimizin mahalleye dönüştürülmesi, 34.500 köyümüzden 16.082'sinin AKP'nin getirdiği tasarıyla tarihe karışması, bu tasarının en radikal getirdiği değişikliklerdendir. Bir gecede köylerimizi mahalleye çevirmek, köylerimizin kültürünü yok etmek, Türk tarihine ve Türk idari sistemine yapılacak en büyük haksızlıktır. Bundan geri dönülmesini, bu tasarının, arkadaşlarımızın da ifade ettiği gibi, bu olgunlaşan düşüncelerden ana muhalefetin ve muhalefetin tamamının, büyük bölümünün ortaklaştığı bu tasarının daha gerçekten de ülkemizde bir yerel yönetimler reformu gerekiyor. Bu konuda hemen hemen herkes bunu ifade ediyor ama bunun yolu, az önce, konuşmamın başında doğanın yasalarını sıralarken söylediğim gibi, sosyal bilimlerin 2+2 gibi, fiziksel bilimler gibi öngörülebilir yasaları yok ama sosyal bilimlerin de gerekçelere dayandırarak hukukta her verdiğimiz kararın bir gerekçesi vardır, dayanağı vardır. Akla, mantığa, adalete uygun bir dayanağı vardır. Bu dayanağı bularak, ortak akılla bularak Türkiye'de şu anda aksayan, yerel yönetimlerimizin aksayan, vatandaşın, yurttaşlarımızın sorunlarının çözülmesinde yetersiz kalan bölümlerini ortak akılla bulmamız gerektiğini ifade ediyor ve hepimize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Havutça, teşekkür ederim efendim.

Sayın Sakine Öz Hanımefendi.

Buyurun efendim.

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; gecenin bu saatine kadar buradayız, bizleri dinlediğiniz için...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Daha erken, erken.

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Erken mi? Daha erken, tamam o zaman.

Değerli arkadaşlar, ben, bu Komisyon üyesi değilim ve bugün gerçekten milletvekilimin de dediği gibi, ders dinler gibi tasarının gelişimiyle ilgili bilgiler aldım. Birgül Hocam, yönetim biçimleriyle ilgili bilgi verdi. Erkan Bey, mali açıdan ya da diğer arkadaşımız mali yönünden, bu yasanın mali yönünden sıkıntılarını, deformasyonunu, ülkemize yarattığı deformasyonları anlattı. İnanın ben korktum yani.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Genel Başkan Yardımcıları da siyasi boyutunu anlattı.

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Siyasi boyutunu anlatan arkadaşlarımızın düşünceleri de gerçekten insana korku veren nitelikte.

Bu yasa, bir önceki dönemde geçirdiğimiz 4+4+4 gibi eğitimi tepe taktak çeviren bir yasa. Bu da yerel yönetimleri ve yönetim biçimimizi ters çeviren bir yasa görünümünde. Ben Manisa Milletvekiliyim. Büyükşehir olan Manisa’mdan biraz sizlere söz etmek istiyorum. Manisa’nın büyüklüğünden söz etmek istiyorum. Nasıl idare edilebileceğiyle ilgili kaygılarımı sizlerle paylaşmak istiyorum.

Manisa, 1,4 milyonluk toplam nüfusuna sahip, Ege’de İzmir’den sonraki 2’nci büyüklükteki bir il. Türkiye’nin de 16’ncı sırasında olduğunu öğrendim. Yüzölçümü olarak Türkiye’nin en büyük illerinden on altıncı sırada, o nitelikte. Ve burada sizlere haritasını da gösterebilirim, Manisa Merkez Manisa’nın en kenarında, diğer ilçelerimiz ona oldukça uzak. Mesafelerinden de söz etmek istiyorum sizlere. Demirci ilçemiz 158 kilometre, Köprübaşı 123 kilometre, Selendi 155 kilometre yani, Tekirdağ’la İstanbul’un arasındaki mesafe kadar. İki ayrı ilin mesafesi kadar ilçelerimiz var, ilçelerimizin uzaklığı var. Ve bu ilçelerimizde Manisa’nın sosyoekonomik yapısıyla ilgili de farklılıklar var. Manisa merkez biraz daha sanayiye dönük ama kırsallarımız var özellikle Demirci, Selendi, Gördes gibi kırsal bölgemiz var. Birbiriyle uyumu bile olmayan, yapısal anlamda, sosyoekonomik açıdan birbiriyle ayrı nitelikte, ayrı kimliklerde olan ilçelerimiz var. Buraların bir kanattan yönetilmesine bizim ilimizde kimse inanç duymuyor arkadaşlar. Kimse Manisa’dan Selendi’nin, Manisa’dan Demirci’nin, Manisa’dan Gördes’in yönetilebileceğine inancı yok. Özellikle beldelerimizle ilgili de yok.

Ben, biraz da Manisa’nın beldelerinin tarihinden söz etmek istiyorum sizlere. Hepsini tarihsel açıdan çok farklı özelliklere sahip beldeler. Birkaç tanesini örnek vereceğim, tarihlerinden neden örnek veriyorum? Çünkü bu beldeler kentlerden çok daha kimlikleri olan, var olan şu andaki ilçelerimizden çok daha eski kimlikleri olan beldeler, yerleşim yerleri. Örneğin Kırkağaç’ın Gelenbe kasabası var. Gelenbe kasabası Sındırgı-Balıkesir sınırına yakın ve Bizanslılara, Romalılara dayanan bir tarihi var. Osmanlı Devleti tarafından Karesi Sancağı’nın kazası olarak tarihe geçmiş ve daha sonra Saruhanlılar döneminde Manisa ili sınırları içine geçmiş. Baktığımız tarihin Hititlere kadar, Hititlerin gerilere kadar çok eski bir yerleşim yeri olduğu görülmekte. Kalandos adının daha geç devir kayıtlarında Kalamos, Kamış şeklinde değiştirilmiş ve Gelenbe, daha sonra Grek ismiyle Gelenbe haline gelmiş. Hiciv şairi, Şair Eşref’in doğduğu, yaşadığı kenttir, beldedir ve kendisine özgü bir yapısı vardır. Bir başka beldemizden söz etmek istiyorum. Lidya’nın başkenti Sardes. Roma’ya dayanan, Bizanslılara dayanan bir kent yapısı var. Daha sonra Adala’dan bahsetmek istiyorum. Salihli’nin Adala beldesi, Salihli’den çok daha önceden kurulmuş bir beldemizdir. Kent kimliğini Salihli’den çok daha önce almış bir beldemizdir. Aslında o kadar farklı farklı beldelerimiz var ki hepsinin kendisine özgü geçmiş bir kent kimliği var, geçmiş bir kültürü var. Örneğin, Philadelphia, Alaşehir, “Philadelphia” denen kentimizin, “Mendora” denen Kemaliye beldesi var. Çok eski zamanlara dayanır, İsa’dan önce 1410’lara dayanır tarihçesi. Yine Gökçeören, şimdiki adı Gökçeören olan “Meonya” beldemiz vardır. Yani, oldukça fazla kentimizdeki tarihî beldeler. Hepsini saymaya kalkarsak herhalde sabaha kadar sürer.

Bunları neden sayıyorum, neden bunların tarihini anlatıyorum? Tarihleriyle beraber tüzel kişilikleri de var. Çok eski zamandan kalma nahiye müdürlükleri, nahiyelik yapmış, nüfus cüzdanlarımıza nahiye olarak geçmiş yerler bunlar. Ve bunların hepsinin kendilerine özgü mal varlıkları var. Kimisinin bağı var, kimisinin bahçesi var, kimisinin dükkânları var. Ve bu dükkânlar, bu tüzel kişiliklerin elinden bu araziler şu anda belde sıfatı kaldırıldığında ellerinden alınacak.

Bu kentlerin, bu beldelerin kendine özgü gelenek ve göreneklere de var. Ben bu hafta sonu Gelenbe beldesinin bir köyünün köy hayrına, Alıfakı köyünün köy hayrına gittim. Alıfakı yatırının hayrıydı bu. Köy tüzel kişiliklerinin de kendi başlarına yapabildikleri hayırları bunlar.

Burada, sonuç olarak sizler de anladığınız gibi bu köy tüzel kişiliklerinin yapabildiği, kendi başlarına yapabildiği, kendi geleneklerini yansıtabildiği, beldelerin kendi kimliklerini koruyabildiği nitelikteki bir yönetim biçimi. Ama şimdi biz diyoruz ki bütün bunlara “Siz artık yoksunuz. Siz artık bundan sonra Manisa Büyükşehir Belediyesine bağlı...” Manisa Büyükşehir Belediyesinin isteğiyle; ister kiraya verilebilir o arazileri, ister dükkânları satılabilir ya da başka bir amaçla kullanılabilir nitelikte.

Bu kentler yıllarca bu birikimlerle elde etmiş bu yerlerini ve kendilerini o nitelikte yönetir biçime gelmiş. Bundan sonra ne kadar geliriniz varsa Büyükşehirin idaresinde olacak diyoruz. Bu beldelere, bu köylere hiç sormadık. Demedik ki, yani “Siz kentli olmak istiyor musunuz? Siz, şehirlilik istiyor musunuz?” diye. Ben mimarım. Kentlerin birlikte olması, kentin yakınındaki köylerin yine referandumla sorularak kente bağlanması, mahalle olmasını gerektirir. Çünkü kentlerle birleşmiştir, artık yarı kent özelliği taşıyor hâle gelmiştir. Oysa kentlerden, ilçe merkezlerinden, yerleşim yerlerinden uzak olan köyler asla ve asla kentliler gibi yaşamaya mecbur edilemez. Onların görüşü alınmadan bu karar verilemez. İnsani olarak düşünürseniz bunun verilmemesi gerektiğini düşünüyorum. Bu

anlamda ne isimlerde ne de kapatılmasıyla ilgili hiçbir köyümüze, hiçbir beldemize görüş sorulmamıştır. En son, biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak referandum yaparak sonuçları da bugün gündüz Gökhan Bey Genel Başkan Yardımcımız sizlere bildirmiştir. Görüşleri de hiç de sizin düşündüğünüz gibi değil. Belde olarak kalmak istiyorlar, köylere sormadık ama büyük olasılıklarda köylerde aynı nitelikte kalmak isteyecekler.

Benim ilim AKP yerel yönetimlerden sorumlu Genel Başkan Yardımcısının ili.

BAŞKAN – Eski.

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Eski diyelim. Yani, bu yasa hazırlanırken...

BAŞKAN – Menderes Bey'e haksızlık etmeyelim.

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Hayır, ben hakkını da vermek istiyorum Milletvekilimin. Onun hazırladığı, onun döneminde hazırladığını düşündüğümüz bir yasa.

CELAL DİNÇER (İstanbul) – Vallahi bu yasayla ilgili biraz evvel en iyi hizmet ödülü aldı Rixos Otel'de. Onu da haber vereyim.

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Öyle mi?

ALİM IŞIK (Kütahya) – Ödülü kim verdi?

CELAL DİNÇER (İstanbul) – Sayın Tanrıverdi aldı.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Ödülü kim verdi acaba?

CELAL DİNÇER (İstanbul) – Onu bilmiyorum, birisi verdi de.

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Bizim bölgemizde bu yasa...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Türkiye'den mi, yoksa dışarıdan mı?

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Bizim bölgemizde bu yasa arkadaşlar yaz, bahardan beri söz ediliyor ama ne hikmetse yasanın özelliğiyle ilgili, yasanın içinde ne yazdığıyla ilgili sır gibi saklandı. Biz yaz boyunca... Ben bölgemde en fazla köylere gidenlerden - yani, diğer milletvekili arkadaşlarımız da gidiyor ama- birisiyim. Köylü çocuğuyum onun için uyum sağlamam da çok rahat oluyor. Bütün yaz boyunca köylerimizi, beldelerimizi dolaştım ve orada hep bize şeyi sordular: "Bu nedir, büyükşehir olacaktıysanız, ne olacağız, ne değişecek, ne gelecek?" diye. Biz de dedik ki: "Bize bir bilgi gelmedi, Meclise bir tasarı gelmedi, sizlere geldi mi?" Onlar "Bizlerde de yok." Neydi bu saklanan, yaz boyunca saklanan neydi? Neden yaz boyunca bu yasa taslağı önümüze gelip de biz yaz boyu bunu neden irdelenemedi? Öğrendik ki bugün geldiğinde, devleti tamamen ters kepçe çevirmeye yönelik bir tasarıymış. Onun için sanırım yaz boyu tartışmaya açmadınız. Tartışmayı ortaya koymadınız ve sıkboğaz ederek kısa günde geçirelim diye hızlıca geçirmeye çalışılan bir yasa oldu, aynı 4+4+4'deki gibi. Çünkü bugün 4+4+4'den -artık bunun 4'lerinin de kaç tane oluşu, çarpı 4 diyelim bari- okulların durumu belli. Bu yasayla da bütün kentlerimizin durumunun aynı okullarımız gibi olacağından ben eminim. Çünkü köylerin, kentlere uyum sağlaması, imar planı... Daha yeni başladım Sayın Başkanım.

BAŞKAN – İstirham ederim efendim, on dakikayı geçirdiniz.

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Saatlerce bekledim ben, saatlerce daha yeni başladım.

BAŞKAN – Lütfen toparlayalım Sakine Hanım. Başka maddelerde de söz veririm size, buyurun.

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Yeni başladım. Biraz daha şey yapayım toparlarım, inşallah toparlarım.

Yani, bu yasayla köylerimizin gelecekteki durumunu ben gerçekten korkuyla izleyeceğim. Biraz önce -bir arkadaşımızı herhâlde- beş yıl muafiyet verildiği yani vergilerle, gelebilecek birtakım vergilerle ilgili beş yıl muafiyet verildiğiyle ilgili, yasada öyle geçiyor. Ben bunu da çok inanılır bulmuyorum arkadaşlar. Biz, hangi yasayı yaptıysak bir sonraki ay tekrar bu yasayı değiştirdik. Bunu güvenilir bulmuyorum, bu yasa yani bu madde seçim yatırımı olarak kullanılacak ve seçimden sonraki süreçte beş yıl dolmadan yasanın bu maddesinin değiştirileceğini düşünüyorum. İnşallah düşündüğüm gibi olmaz. Çünkü parke taşları da bir seçimlikti, seçimden sonra parke taşları döşenmedi. Köylerde muhtarlara parke taşları verildiğinde seçim sonrası devam etmedi, seçime kadardı. Oyları almış olmalarına rağmen devam etmedi, gelmedi arkası.

Biraz önce burada otururken bir köy muhtarım telefonla aradı beni, orman köylüsü bir köy muhtarım aradı, dedi ki: "Bizim köyde orman kesimini önceden biz yapardık, bu köylüler yapardı. Köylüler orman köylüsü olduğu için geçimlerini bununla sağlardı. Şimdi, bunu ihaleyle dışarıdan başka kişilere verdiklerini söylüyorlar ve bizim köyde yapabilecek başka hiçbir işimiz de yok. Buradan seyredeceğiz, ormanların kesiminde çalışan insanları seyredeceğiz." Bunu neden söylüyorsunuz? İşte bu yasayla orman köylülerinin ormandaki yaptıkları işler, meraları, meraları kullanma alanları, hepsi büyükşehir belediyesi ya da valilik kanalıyla yapılacak ve

köylülerimize hiçbir şey kalmayacak. Bu madde... Yasanın, tasarının içine geçen gün alt komisyona gittiğinde tarımsal destekleme ile ilgili belediyelere yetki verilmesi söz konusu oldu ya da öyle bir öneri geldi. Öneri kabul edildi mi, edilmedi mi onu tam takip edemedim ama onun da köylülere... Madem köylüleri kentli gibi görüyorsunuz, neden destek verdiğinizi, yani köylülere tarımsal destek verdiğinizi anlamış değilim. O da acaba parke taşları gibi mi ya da nedir? Onu merak ediyorum.

Tamam Başkanım, bitirdim; teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sakine Hanım, biz de sizlere teşekkür ederiz.

Sayın Volkan Canalıoğlu? Yok.

Sayın Mustafa Kalaycı Bey? Yok.

Sayın Kesimoğlu? Yok.

Sayın Erdoğan siz sıranızı vermiştiniz...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Konuşma hakkımdan vazgeçmedim.

BAŞKAN – Vazgeçmediniz, peki.

Alim Hoca' mın da sözü vardı, ona da devredin de tam olsun bu iş, madem birini birine devrettin, birini de birine devret.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Alim Hoca' m konuşsun bu arada Başkanım.

BAŞKAN – Alim Hoca' ya en son söz vermek durumundayım, o zaman size söz vermek durumundayım sırayı atlamak bakımından.

Size söz veriyorum, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Ben kapanışı yapabiliyim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Kapanışı Muhtarlar Federasyonundan gelen arkadaşlar var, onlara vereceğim; Sayın Bakanın belki cevaplama ihtiyacı vardır. Önergeler de var. Alim Bey, sen bağlamayı yaparsın, tamam, doğru söylüyorsun.

Buyurun Sayın Erdoğan.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, sivil toplum kuruluşlarının değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii iki gündür Komisyonumuzun çalışmaları yoğunlaştı, bundan sonra da herhâlde yoğunlaşarak devam edecek ama ben dün söze başlarken söylediğimi tekrar etmek istiyorum: Bu kanun Atatürk' ün kurduğu bu Meclisten elbette ki çıkmayacak, çünkü bu Meclis feraset sahibi bir Meclis. Dolayısıyla, Sayın Başkan sizden ve Sayın Bakandan istirhamımız, Hükümetten istirhamımız, boşuna mesai harcamayalım, boşuna vakit geçirmeyelim; vakit varken şu tasarımı geriye çekin, yeniden düzenleyip akla mantığa uygun hâle getirin, ondan sonra tekrar hep beraber konuşalım.

Şimdi, tabii, bu kanunun akla mantığa uygun bir tarafı yok. Niye akla mantığa uygun bir tarafı yok? Size basit bir örnek vereyim: Şimdi örnek olarak önümüze koyduğunuz İzmit modeli biliyorsunuz her zaman konuşuluyor. Şimdi, İzmit dediğimiz vilayetin yüz ölçümü Kayseri' deki Pınarbaşı ilçesinin tam yarısı kadar, Kayseri' deki Pınarbaşı ilçesinin yüz ölçümü İzmit vilayetinin tam 2 katı; 115 köyü, 2 beldeyi, 140' tan fazla yerleşim merkezi, yazın Toroslardan, Adana' dan ve Maraş' tan gelen göçerlerin hayvan otlattığı yaylalarla birlikte 150' den fazla yerleşim yeri olan bir alan. Ülkemiz açısından da belki orayı bilmeyenler çok farkında değildirlere, çok da kritik, güvenlik bakımından geçiş bölgesi olan, güney ile kuzeyi, doğu ile batıyı birbirine bağlayan önemli yol kavşaklarının üzerindeki bir alan. Efendim, konumuzla ne ilgisi var? Konumuzla çok ilgisi var arkadaşlar. Bu tasarıyla Pınarbaşı da Kayseri Büyükşehirin bir ilçesi olacak ve o 115 köy de Kayseri Büyükşehirin mahalleleri olacak. Şimdi, Pınarbaşı' nın Sivas sınırındaki en uzak köyü ilçe merkezine 80 kilometre civarında; Pınarbaşı' nın Kayseri' ye uzaklığı da 100 kilometre; şimdi, bu alana Kayseri' den hizmet gidecek. Çünkü Pınarbaşı Belediyesinin bu yeni sistemle hesap ettiğimizde bu alana hizmet etmesi imkânsız falan demiyorum, hayal bile edilemez. Bu kadar köyüyle, beldeyle birlikte Pınarbaşı ilçesinin nüfusu 30 binin altına düştü. Niye düştü? Tarım, hayvancılık bitti. Pınarbaşı 1800' lerin sonunda Kafkaslardan gelen insanların yerleştiği, 1950' lerin sonuna kadar Türk ordusu motorize oluncaya kadar Türk ordusunun at ihtiyacını karşıladığı bir yer. Ondandır da biz angus ithal etmeye başlayınca kadarki geçen dönemde de Arabistan dâhil birçok yere kurbanlık koyun gönderdiğimiz, çok geniş hayvancılık imkânlarına sahip, çok geniş potansiyeli olan bir yer. Şimdi, bu alanı boş bıraktığımız zaman, bu alanı tekrar yaşanır hâle döndürmediğimiz zaman... Yine bu alan, uyuşturucu kaçakçıları için tabiatında dünyanın en kaliteli kızıl şahinlerini barındırıyor. Benim orada kaymakamlık yaptığım dönemde jandarmayla çatışmaya giren bir kaçakçı öldürüldü, o kaçakçıyla ilgili bizim daha sonra ulaştığımız bilgiler beynimizi döndürdü, biz o çatışmadaki o kaçakçıyı vuran

uzman çavuşu kaçakçı şebekesinden korumak için birkaç defa peş peşe tayin yaparak gözden kaybettik. Şimdi, buraya kim hizmet götürecektir, buraya nasıl hizmet gidecek? Bunun cevabını herhâlde bu sunumun sonunda Sayın Bakandan duyacağız.

Şimdi, gelelim kendi memleketime, Muğla'ya. Muğla'nın 1.100 kilometre kıyı şeridi var yani diğer köylerinden, beldelerinden, bilmem neyinden vazgeçtik; onlarca koy var, önemli yarımadalar var. Bodrum bir yarımada bütünü, kendisi bir yarımada, yarımadanın da yarımada var. Datça keza öyle. Marmaris'te bir Bozburun yarımadası var. Şimdi, buralara, bu yarımada var son noktasına kadar hizmeti bu ilçelerin belediyelerinin götürmesi mümkün değil. Datça zaten küçük bir ilçe, bu arazi yapısı içerisinde Datça'ya gelecek olan kişi başına ödeneklerle Datça Belediyesinin buraya hizmet vermesi mümkün değil. Zaten bu kanunun bir başka özelliği de şu: "İlçe belediyeleri yok mu?" diyor Sayın Bakanımız dünden bu yana ama ilçe belediyeleri zaten birçok bakımdan büyükşehir belediyesinin tahakkümü altında. Kendi başlarına birçok iş yapmaları yani paraları olsa bile mümkün değil.

E, yine tabii Muğla'ya dışarıdan baktığınızda Muğla, Türkiye'nin Antalya'dan sonraki en önemli turizm merkezlerinden birisi ama Muğla'ya bir başka taraftan baktığınızda sadece Fethiye ilçemiz Antalya'dan sonra en çok sera üretiminin yapıldığı yer. Yine Muğla, dünyadaki çam balının yüzde 90'ının tek başına üretildiği yer. Yine Muğla, narenciye, çok değişik, hemen hemen Türkiye'de bulunan birçok tarım ürününün yetiştirileceği bir coğrafyaya sahip. Şimdi, bu kanunla birlikte bu üretimler imkânsız hâle gelecek. Birçok yayla, biz istesek de istemesek de, imara açılacak. Artık oradaki çam ormanları tahrip edilecek, oradaki doku tahrip edilecek, dolayısıyla çam balını tarih kitaplarında okuyacağız. Zaten sera üretiminin falan yapılması mümkün değil çünkü şu anda bile üretici çok zorlanıyor. Niye zorlanıyor? Hükûmetimiz seracıya sanayici muamelesi yapıyor; seracının kullandığı elektriği sanayi elektriği gibi fiyatlandırıyor, yani onu tarımsal elektrikten fiyatlandırmıyor; suyu aynı şekilde, ilacı, gübresi, mazotunu zaten konuşmaya gerek yok. Muğla'nın koylarına gelen yatların mazota ödeyeceği para 1,5 lira ama Muğla'da tarım yapan vatandaşımızın mazota ödeyeceği para 4,5 lira.

Şimdi, büyükşehri niye yapıyorsunuz? Efendim, büyükşehir Muğla'ya ne getirecek? "Biz büyükşehrin kaynaklarını artırıyoruz." Ee, kardeşim, yani o zaman mesele kaynak artıracaksak bu kadar beldeyi, bu kadar köyü kapatmaya gerek yok ki. Muğla özel idaresine gönderdiğiniz kaynağı artırılırsa, köylere daha iyi hizmet gider. Beldelere gönderdiğiniz kaynağı artırılırsa, onlar bu hizmeti vatandaşla birlikte daha yakından, daha kolay bir şekilde çözerler.

Tabii dün de söyledik, onu söyleyince Sayın Bakanımızın da, yetkililerin de morali bozuluyor ama biraz önce NTV'nin haber sitesine İnternet'ten bir haber düştü: AKP'nin dostu Barzani "Süratle Türkiye PKK'yla diyalog başlatmalı." diye bir beyanat vermiş.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Onun için gurur duyuyorlar işte.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani ben şunu merak ediyorum: Bu kanun tasarısı, bu diyalog başlatma sürecinin ön şartı mıdır da biz bu kadar aceleyle bu kanunu görüşüyoruz? Yani hakikaten merak ediyorum. Biz bu kanun tasarısını görüştüğümüz süreçte BDP olağanüstü bir kurultay yapıyor, bu kurultayda "Türkiye yirmiden fazla özerk bölgeye ayrılmalı." diyor, Barzani efendi hazretleri oradan talimat buyuruyorlar: "Türkiye, PKK'yla diyalog sürecini başlatmalı." Ee, bu ne biçim bir iş? Bu kanun gelmeden önce niye bunlar konuşulmuyordu? Bir de bu kanunu böyle gece, gündüz, cumartesi, pazar, biran önce bitireceğiz, böyle hani kasaba kelle yetiştirir gibi Anadolu'nun tabiriyle... Ben merak ediyordum ama bu haberleri bütünleştirdince demek ki bu diyalog sürecinin ön şartlarından birisi bu.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Obama'nın seçimiinden önce bitirmemiz lazım, yoksa Obama giderse mahvoluruz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, yine bu kanun tasarısını burada Sayın Bakan bize sunarken özerk bütçeli, özel bütçeli, vesaire bilmem işte bir sanal birimden bahsetti ama sonradan tabii Maliye Bakanının bu durumundan haberdar olmadığı anlaşıldı. Maliye Bakanı durumdan haberdar olunca da şimdi vilayet bünyesinde sanal bir birim kuruluyor, 29 tane il özel idaresi kaldırılıyor. Şimdi, bu olaya bir düzgün bakalım. İl özel idaresinin bir karar organı var, bir de icra organı var. Bu yeni kurulacak birimin karar organı kim, icra organı kim, gelirleri ne? Bunların herhangi bir ticari, icrai faaliyet yapmaları mümkün mü, kendi başına özel bütçesi olmayan bir kurumun? Yani "Efendim, biz valiliği, kaymakamlığı, kurduğumuz birimleri şöyle güçlendirdik, böyle güçlendirdik..." Şimdi, birbirimizi kandırmayalım, hepimiz sahadan geliyoruz. Yani Sayın Bakan da yıllarca kaymakamlık yaptı, müfettişlik yaptı; Sayın Komisyon Başkanımız da yıllarca kaymakamlık yaptı, valilik yaptı. Yani bir kere, sokaktaki vatandaş kandırabiliriz ama ne kendimizi ne kendi meslektaşlarımızı kandıramayız. Bunu ortaya doğru koymamız lazım. Şimdi, burada BDP ile kavga ediyorsunuz ama BDP kongresinde BDP'nin Genel Başkanının söylediği bu özerklik konusunu, talebini yerine getirmek için de burada Mecliste muhalefetle kavga ediyorsunuz. Bu da anlaşılabilir, kabul edilebilir bir tavır değil.

Şimdi, aslında tabii daha kestirme bir çözüm var, bence bu Türkiye için de daha sağlıklı. Sayın Başbakanımızın belediyeçilik konusunda tecrübesi var, Türkiye'nin en büyük vilayeti İstanbul'un belediye başkanlığını yaptı. Şimdi, Başbakanı Türkiye belediye başkanı yapalım, Türkiye'nin hepsini tek belediye yapalım, hiç olmazsa PKK'nın talepleri ortadan kalksın.

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Erdoğan Bayraktar ne olacak?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Erdoğan Bayraktar da onun bir genel müdürlüğünü kabul eder, bir şey olmaz.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – O da her gördüğü boş arsaya bina yapar; başka ne olacak?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, Sayın Bakan, vali ve kaymakamlar merkezî idarenin taşradaki temsilcileri. Siz, bu kanunla bunların yetkilerinin önemli bir kısmını belediyelere devrediyorsunuz, geri kalanları da zaman içerisinde devredeceksiniz. Bu süreç artık bundan sonra geriye zor döner. Şimdi, ama ben size soruyorum: Bundan sonra merkezî Hükümet olarak siz ve sizden sonra gelecek olan iktidarlar, hükümet ve devlet politikalarını böyle gücüne güç katıp dükalığa hâline getirdiğiniz bu büyükşehir belediyeleriyle nasıl uygulayacaksınız? Yani bu sorunun üzerinde devlet yönetimiyle ilgili fikri olan, bu konuda azıcık mürekkep yalamış, devlet tanımını bilen herkesin düşünmesi lazım. Yani bir şey yapmak kolay ama sonra geriye döndürmek her zaman zor olur. Taş bir defa yuvarlandı mı ondan sonra yosun tutturamazsınız.

Şimdi, bütün şehirlerin belediye başkanları bakanlardan yani sizden de etkin ve güçlü olacak. Siz onlar üzerinde vesayet yetkisini nasıl kullanacaksınız? Efendim, bunu, “Benden nasıl etkin olacak.” falan diyebilirsiniz ama kabinedeki arkadaşlarınızın en az beş altı tanesi şu anda belediye başkanı adaylığını ilan ettiler. Belediye başkanlığına hazırlanıyor yani onlar, bu görevlerini bakanlıktan daha küçük olduğunu düşünseler önemli bakanlık koltuklarını bırakarak bu belediye başkanlığı sevdiğine düşmezler, şimdiden postalarını giyip köy köy dolaşmaya başlamazlardı.

Şimdi, biliyoruz ki, sadece Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek bile kendi talebi doğrultusunda...

ALİM IŞIK (Kütahya) – O da aday adayı olmuş.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) - ...5216 sayılı Büyükşehir Kanunu'nda çok ciddi değişikliklerin gerçekleşmesini sağladı. Sadece bir tanesini söyleyeceğim: 2004 yılında Altındağ Belediye Başkanlığına bir meslektaşımız seçildi ve meslektaşımız oraya seçildikten sonra Hamamönü'nden başlayarak o tarihte Ulus dokusunu ortaya çıkartmaya başladı. “Ben on senedir Büyükşehir Belediye Başkanım, bu benim aklıma niye gelmedi? Bu gün seçilen belediye başkanı gelip bu işlerle nasıl uğraşır, benden izinsiz, hem de ben büyükşehir belediye başkanıysam? O zaman bu restorasyon, yenileme ve kentsel dönüşüm işi ilçe belediyeleri tarafından yapılamayacak kadar önemli bir iştir, bu işi ya ben yaparım ya da benim izin verdiğim kadarını ilçe belediye başkanı yapabilir.” dedi ve bu Kanunu da AKP İktidarı Mecliste değiştirdi. Bunu, 5216'yı incelediğiniz zaman bu Kanun'un kimin tarafından dikte edildiğini ve nasıl Parlamentodan geçtiğini görmek için çok da böyle âlim olmaya falan gerek yok.

CELAL DİNÇER (İstanbul) – Sadece Melih Bey değil, Aytaç Durak' da var.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, bundan sonra bu kabinedeki bakanlardan yarısı belediye başkanı olursa, bunların üçü beşi bir araya gelip Hükümete “Biz artık bu Belediye Kanunu'nu, Büyükşehir Kanunu'nu...” Şu anda bizim görüştüğümüz çok ileri aşama bize göre ama onlara göre bu çok geri, belki, daha ilerisini isterlerse o zaman Hükümet olarak, İçişleri Bakanlığı olarak ne yapacaksınız? Bunu hiç düşündünüz mü, hiç hesap ettiniz mi?

Gene, Anayasa'ya göre yerel yönetimler üniter yapıya göre düzenlenmişken bu yasa ile idari federalizm esaslarına göre örgütlenmektedir. Bu gidişatı nasıl durduracaksınız?

Şimdi, gelelim bu köylerin, belediyelerin kapatılması konusuna. Bu köy kimliği, belde kimliği o kadar önemli ki ben gene kendi seçim bölgemden çok somut, yaşanmış bir örnek vermek istiyorum. Bizim Köyceğiz ilçemize bağlı Beyobası'nda bir Beyobası beldemiz var. Bu Beyobası beldesi gene oradaki tabii olarak bölge açısından çok güzel, işte hemen 20 kilometre ileriye gittiğinizde, 50 derece sıcaklık olduğunda o Yuvarlakçay'ı Vadisi'ne girdiğinizde ceketle yazın oturduğunuz çok güzel bir Yuvarlakçay'ı var, toplu bir yerden su çıkıyor. Orada asırlık çınarlar var. O çay boyuna yerleştirilmiş, serpiştirilmiş tesisler var. Vatandaşımız yazın sıcağın bunaldığı zaman oraya giderler, oradaki tesislerde dinlenirler, serinlerler, karınlarını doyururlar, o işletmeler de bu işten para kazanırlar. Tabii ki bu sudan daha fazla para kazanmak isteyen birileri oraya bir HES yapmak istediler.

Şimdi, bu beldemiz oradaki belediye başkanımızın önderliğinde altı ay Yuvarlakçay'ının gözünde kamp kurdu, direndiler ve bu HES'i durdurdular. Mahkeme de ondan sonra zaten kararını verdi idari yargıda, dolayısıyla bu direniş o beldenin sayesinde yapıldı. Şimdi, bundan sonra beldelerimizin, köylerimizin arazileri, varlıkları, tarihî değerleri, tabii değerleri, kültürel değerleri uluslararası

sermayenin saldırısına maruz kaldığında -Türkiye'deki zenginlerin saldırılarına da maruz kalabilirler- acaba bu direnişi kim örgütleyebilir? Var mı bir alternatifiniz? Böyle bir şey mümkün mü? Değil.

Gene, Muğla'da mesela çok önemli belediyeler kapanıyor. Birkaç tanesini burada saymak ve özelliklerinden kısaca bahsetmek istiyorum.

Dalyan Belediyesini kapatacaksınız. Dalyan, Kaonus tarihî harabeleriyle, caretta caretta kaplumbağalarıyla ve dünyada en güzel plaj sıralamasında ikinci sıraya gelmiş İztuzu plajıyla, Köyceğiz Gölü'nü Akdeniz'e bağlayan kanalıyla, tekneleriyle, tarihî güzelliğiyle, turistik güzelliğiyle Türkiye'nin en önemli beldelerinden birisi. Şimdi, burayı bir belediye başkanı yönetiyor. Buradaki vatandaş, tekneci kavga etse belediye başkanını buluyor, öteki bilmem ne yapsa belediye başkanını buluyor ama şimdi, bundan sonra bu beldeyi kapattık, Ortaca ilçesinin artık bir mahallesi olacak. Elbette ki Ortaca Belediyesi bu kadar yaz hareketine maruz kalan bir yeri boş bırakamaz. Kimi koyacak oraya? Bir müdürünü koyacak. Bugün vatandaş orada kendisinin seçtiği ve hesap sorduğu bir belediye başkanıyla muhatap ama yarın ne olacak? Ortaca Belediyesinin bir memuruyla muhatap olacak.

Göcek, rahmetli Cumhurbaşkanımız Turgut Özal'ın Türkiye gündemine yerleştirdiği çok önemli koyların bir arada bulunduğu, bugün dünyaca ünlü, dünyanın dört bir tarafından yatların gelip mavi tur yaptığı, o koyları dolaştığı çok özel bir yer. Şimdi, buradaki Göcek Belediyesini kaldıracacağız, Göcek'i ne yapacağız? Fethiye'nin bir mahallesi yapacağız. Bugün Göcek'teki vatandaş iyi kötü kendisinin seçtiği belediye başkanıyla muhatap ama yarın ne olacak? Yarın, Fethiye Belediyesinin bir memuruyla muhatap olacak. Yani şimdi demokrasiyi yaygınlaştırıyoruz ya, demokrasi böyle yaygınlaşıyor.

Gene, Milas'ta Ören Beldemiz var. O da kendisine göre ön... İşte Marmaris'te Bozburun Belediyemiz var. Bunlar Marmaris Belediyesine, Milas Belediyesine birer saat uzaklıktaki mesafede.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Turgut Reis...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Turgut Reis var, yani Muğla'da biz bunun onlarca sayabiliriz.

BAŞKAN – Sayın Erdoğan, lütfen bağlayalım.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ama yani şu anda burada vatandaş seçtiği belediye başkanıyla muhatap. Siz ne yapıyorsunuz şimdi? Vatandaş bir belediye başkanının atadığı memura muhatap ediyorsunuz ve "Demokrasiyi tabana indirdik, yaygınlaştırdık." diyorsunuz.

Sonuç olarak şunu söyleyeceğim: Büyükşehir belediyesi için ayırdığınız kaynağı bugün Muğla'ya gönderseniz Muğla'daki belediyeler, köyler ve özel idare bugünkünden ve hayal ettiğiniz büyükşehirden çok daha fazlasını yapar. Onun için, bu büyükşehir hastalığından nasıl olsa vazgeçilecek yani ondan benim hiç şüphem yok. Mesaimizi boşa harcamadan, bir an önce lütfen vazgeçelim ve ülkeyi bu uçurumun kenarına gelmekten hep birlikte kurtaralım.

Hepinize teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Erdoğan, teşekkür ediyorum.

Sayın Işık, bu bağlamalar kısa olur değil mi? Size bir söz vereyim de en son bağlamayı siz yapmış olun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Mümkün olan en kısa sürede kapatırım.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sayın Işık da müsaade buyurursa Sayın Başkan...

BAŞKAN – Nevzat Bey de hakkını kullanmamıştı ama... Yarın kullansak olur mu acaba Sayın Korkmaz? İlla konuşacağım diyorsanız saygı duyarım tabii ki.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Yok, estağfurullah. Şey değil yani yeni geldiğim için.

BAŞKAN – Yok, hayır. Yani ben tabii son iki konuşma oldu, son bir konuşmaydı ama... Bozmayalım usulü.

Sayın Korkmaz, buyurun.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sayın Başkan, izin verirseniz Komisyon olarak iki dakikalık bir aramız var.

BAŞKAN – Buyurun, peki.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – En fazla iki dakika.

BAŞKAN – İstirham ediyorum, buyurun, rica ederim. Ben bugün arkadaşlarımızın dinleme imkanı olsun dedim.

Buyurun.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Ergenekon davasından üç yıldan bu yana Silivri Cezaevi'nde neyle suçlandığı belirsiz olarak tutuklu bulunan Profesör Doktor Sayın Fatih Hilmioğlu en büyük acılardan birini, oğlunu trafik kazasında yitirerek evlat acısını yaşamamıştır. Türkiye'nin değerli hekimlerinden ve Malatya İnönü Üniversitesi eski Rektörü Sayın Profesör Doktor Fatih Hilmioğlu'na

oğlunun cenaze töreni öncesi ve sonrasında evinde kalma, acısını ailesiyle ve yakınlarıyla paylaşma olanağı tanınmamıştır. Kendisi de ağır bir hastalıkla baş etmeye çalışan Sayın Hilmioğlu'na gösterilen bu tutumu kınıyoruz. Hükümeti ve yetkilileri vicdanlı olmaya davet ediyoruz.

Mehmet Kesimoğlu, Birgül Ayman Güler, Muharrem Işık, Namık Havutça, Ali Dinçer, Ali Serindağ.

CELAL DİNÇER (İstanbul) – Ali Dinçer kim?

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Pardon, Celal Dinçer. Afedersiniz.

Şimdi, Milletvekilimiz Sayın Mevlüt Aslanoğlu'nun ifadesini de Komisyonumuza aktaralım. Diyor ki: “Ben, sabahleyin Sayın Adalet Bakanıyla görüştüm, Sayın Adalet Bakanı konuyla ilgileneceğini ve sonucu bildireceğini ifade etti ancak bugün, şimdiye kadar bana dönmedi.” Sayın Bakanımız da burada iken bu konuyu Başkanlığımıza ve tüm Komisyon üyelerinin bilgisine sunuyorum.

Başkanım, izin verirseniz bunu da Komisyonumuza takdim ediyorum. Bir arkadaşımız alırsa...

BAŞKAN – Alacağım, tamam. Hemen alınlar.

Teşekkür ederim Sayın Serindağ.

Evet, Sayın Nevzat Korkmaz.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Alim Bey'den sonra konuşurum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Yok, hayır. Sıra sizde şimdi, sıralamayı ben yapıyorum. Daha önce sıranız vardı zaten, sekizinci sıradaydınız, sıranız atladı. Üçüncü sırayla değiştiniz siz.

Evet, süreye de lütfen dikkat ederek...

Buyurun.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Sayın Başkan, Sayın İçişleri Bakanımız, kıymetli Komisyon üyeleri, değerli İçişleri Bakanlığı bürokratları, kıymetli misafirler; ben de ilerleyen bu akşam saatinde hepinize tekrar hayırlı akşamlar dileyerek sözlerime başlamak istiyorum.

Demokrasi için elbette birçok tanım yapılabilir, bunlardan en genel geçerini insan hak ve hürriyetleri esas alınarak, çoğulcu devlet sistemi içerisinde yaratılan millî gelirin, hakça, adilce paylaşıldığı sistemdir. Daha basit bir tanımla, ülkenin toptan kalkınması ve refahı için yaratılan millî hasılanın iller, ilçeler, köyler arasında adaletli bir düzende dağıtıldığı bir rejimin adıdır demokrasi. Elbette, halkın temsilcileri olan biz milletvekilleri de seçildikten sonra tüm ülkeyi temsil ederler ancak kendilerine verdikleri taahhütler karşılığında oy aldıkları vatandaşlarla, seçim bölgeleri ile de bağlantılarını kopartmazlar, bağlantılarını devam ettirirler, bu da çok doğaldır. Eğer bu bağlantıyı yok ederseniz, insanlar, kendisini yöneten, kendisine hizmet eden siyasal sistem ile yabancılaşır, bağlantısını siyasal sistemle kopartır ki bu daha farklı sorunlar ortaya çıkarır. Bu yüzden, insanlar yaşadıkları yerin idari bölümlenmesi ile Türkiye'de, diğer ülkelerdeki insanlardan çok daha fazla ilgilendirirler, yani bir il sınırı içerisinde mi yahut ilçede mi, beldede mi, köyde mi yaşadıkları insanları, aidiyet duygusundan öte -ki elbette bu da söz konusudur- bunun ötesinde çok daha fazla ilgilendirir. Sebabi, kendi yaşadığı yerin ülkenin yarattığı kaynaklardan daha çok istifade etmesi. Çünkü hepiniz biliyorsunuz ki genel bütçe vergi gelirlerinden büyükşehir ayrı, il özel idareleri ve belediyelere ayrı oranlarda kaynak aktarılmakta. İlin kırsalındaki vatandaşın hakkı da il özel idaresine gönderildiği için bir il içinde ilçelere de farklı tahsisler olmaktadır. Açıkçası, ilde hangi siyasal eğilim genel meclisinde güçlü ise buna göre ilçelere farklı tahsisler yapılmaktadır. Köyler ise tabiri caizse tamamen yine ilin inşafına kalmış durumda. Bu farklılıkların bir diğer sebebi de yerel yönetim anlayışının bir devlet politikası çerçevesinde tüm mahallî idarelere eşit mesafede, hakkaniyet ölçüsünde yaklaşılmasıdır. Hangi lobi konjonktürel olarak ağırlık kazanmışsa, kim ön plana çıkmışsa, çıkardığı yasalarla, kendi lehine, diğerleri aleyhine sonuçlara sebep olacak kanunlarda değişiklik yaptırabilmiştir. Bu farklılıklar, insanları yaşadıkları yerin statüsünün bir üst lige çıkarılması yönünde, köyde örneğin belde olmak için, belde ise ilçe olmak için, ilçe ise il olmak için, hatta daha sonra büyükşehir olmak üzere baskı grupları oluşturmuşlardır. İnsanlar hatta yememiş içmemiş ve bazen nüfusu belki bir ilçe için yetmediği hâlde il olmaya talip olmaya kadar, bir kara mizah örneği sergileyerek, aşırı taleplerde dahi bulunabilmişlerdir. Bugün işlemlerin tekemmül ettirildiği, dosyaların oluşturulduğu İçişleri Bakanlığında 606 yerleşim yerinin ilçe olma talepleri mevcuttur. 129 ilçenin de il olmak istedikleri, yine birçok il belediyesinin de büyükşehir belediyesi olmak isteği bilinmektedir. İl olmak isteyen ilçelerin listesi, kıymetli arkadaşlar, burada. Hiçbir il yok ki bir ya da birden fazla ilçesi il olmak istemesin. Bu listenin içerisinde kalmayı, gerçekten bu listenin içerisinde il olmayı hakikaten hak eden, ülke yönetimini rahatlatacak ve o yörede yaşayan insanlara daha çok hizmet getirilmesine vesile olacak ilçeler var ama sadece “Yanı başındaki ilçe il oluyor, benim neyim eksik.” babından talepte bulunan ilçeler de var. Aynı mantıkla bugün “Madem filan il büyükşehir oluyor, o zaman fırsat günü bugün, ben de isteyim o zaman.” diye büyükşehir olma sevdasının peşine

düşmüşlerdir. Biraz önce söylediğim gerekçelerle insanlarımızı bu yönüyle anlayışla karşılamak lazım. Çünkü bu değişiklikle birlikte kendi yaşadığı yörelere daha çok kaynak aktarılacağını, daha çok hizmet geleceğini hesap etmektedirler. İl belediyesinin ismi "büyükşehir" olduğu zaman sanki daha müreffeh olacağına, daha kaliteli bir yaşama kavuşacağına inanmaktadırlar. Yarın çocuğunun işe gireceğini, esnafın, tüccarın satışı 2'ye, 3'e katlanacağı gibi bir düşünceye kapılmaktadırlar.

Değerli arkadaşlar, devlet hayal tüccarlığı yapmaz. Başbakan, Hükümet çılgın projeler yapabileceğini söyleyebilirler ama devlet adamı insanların önüne hep gerçek hedefler koyar ve dürüstçe gerçekleri, doğruları söyler. Devlet adamı ülkenin geleceğini karartacak popülist adımlar atmaz.

Değerli milletvekilleri, madem bu sorunları ortaya koyduktan sonra neler yapılabilir? Köy tüzel kişiliklerine çerçevesinin net olarak çizildiği bir kanun gereğince İller Bankasından nüfus esasına göre payının doğrudan aktarılabilmesi, bugün fiiliyatta çalışmayan köy ihtiyar heyetlerinin de daha rasyonel ve daha donanımlı olarak yeniden dizayn edileceği bir sistem getirilebilir. Profesyonel yönetim kademelerinde bulunmuş arkadaşlarımız da gayet iyi bilir ki Türkiye senelerce ilçelerdeki ilçe özel idarelerinin tüzel kişiliğe kavuşması ve ilçedeki nüfusuna göre kaynaklarının doğrudan ilçe özel idaresine aktarılması, yine ildeki komisyon ve genel meclis benzeri bir yapılanmanın ilçede de yapılabilmesi bir sistem sürekli konuşulagelmiştir, tartışılmalıdır. Bütün bu örnekler ortada iken maalesef bu kanun bu birikimi yok sayarak, hepsini elinin tersiyle iterek dünyada eş benzeri görülmemiş bir sistem önermektedir. Yani ilk gün konuşmamda da belirtmiştim, dünyada büyükşehir, metropol şehirlerde iki kademeli belediyeçilik var. Metropol belediyeleri de var ama bütün bir ilin ilçeleriyle, kasabalarıyla, köyleriyle kapsadığı, bütün mülki sınırların işin içine sokulduğu bir büyükşehir yönetim örneği yok. Dolayısıyla bu önermenin, bu tasarının hakikaten ucube bir tasarı olduğunu söyleyebiliriz. Bunu Türkiye görecek. Yani eski bir mülki amiri olarak söylüyorum. Bunun aslında yan etkileri olarak çok büyük sorunları Türkiye'nin önüne getireceğini şimdiden söyleyebiliriz. Ama maalesef kimileri öngörü yapıyor, kimileri yaşayarak öğreniyor, biz yaşayarak öğreneceğiz. Birtakım sıkıntılar ortaya çıkacak. O sıkıntılardan en büyüğü, maalesef, Türkiye'nin sadece doğu ve güneydoğusunda değil ama bütün bölgelerinde etnik erozyona, etnik çatışmalara sebep olacağını ve bazı siyasi ademimerkeziyet gibi iştahı kabartacağını şimdiden söyleyebiliriz.

Bu tasarının getirmiş olduğu bir başka mahsur var kıymetli arkadaşlar. O da -biraz önce bu listesini de göstermiştim- şu anda 129 ilçe il olmayı beklemekte. Yani hakikaten bunlar bir seleksiyona, bir incelemeye tabi tutulduğu zaman nereden bakarsanız bakın bir 30 kadarı çok objektif kriterlerle il olmayı da hak ediyorlar. Ancak getirmiş olduğunuz bu sistemle bu ilçeler de il olmak imkânından uzaklaşmış oluyorlar. Yani örneğin Balıkesir'i bütün ülke sınırlarına kadar büyükşehir yaparken Bandırma'yı kaybediyorsunuz. Efendim, Kaş'tan Gazipaşa'ya kadar 600 küsur kilometrelik bir uzunlukta tamamen objektif kriterlerle bakıldığında il olabilecek, örneğin bir Alanya'yı, 350 bin nüfusuyla kaybediyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Korkmaz, toparlayarak efendim lütfen.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Tüm bunları düşündüğümüzde, değerli arkadaşlar, bu tasarının gerçekten çok büyük sıkıntılar içerdiğini, Türkiye'nin özellikle etkin hizmet üretmesiyle ilgili olarak sorununu çözmediği gibi birçok problemi de beraberinde getireceğini söyleyebiliriz. Tekrar ediyorum, 16.082 köy tüzel kişiliğinden vazgeçiyor, 1.591 belde vazgeçiyor, birtakım gerçekten il olmayı hak eden ilçeler il olma sevdalarından, hülyalarından vazgeçiyorlar. Peki, o zaman bu tasarı kime ne fayda sağlayacak, hakikaten merak ediyorum. Türkiye'nin şartları dolayısıyla onlara bakarak üretilmediğini, birtakım mahfillerde hazırlandığını ve âdeta Türkiye'nin millî ve üniter yapısının bir an önce tahrip edilmesi ve daha sonraki safhalara geçilmesiyle ilgili olarak bir düşünce barındırdığını, bir ana fikir barındırdığını şimdiden söyleyebiliriz. Gerçekten bugün İçişleri Bakanının eski bir mülki amir olması, İçişleri Komisyon Başkanının eski bir mülki amir olmasını bugün Türkiye'ye dayatılan bu sisteme aklîselimle, sağduyuyla cevap vermek üzere bir şans gördüğümü söyleyebilirim. Ya bunu dayatanlara karşı hep birlikte karşı koyacağız yahut da bu vebali yarın çoluk çocuğunuza anlatamayacaksınız.

Ben bir kere daha, söylediğim gibi, sağduyuya, aklîselime davet ediyorum. Ortaklaşa, Türkiye'nin faydasına bir yasayı hazırlamaya Milliyetçi Hareket Partisi olarak bizim de hazır olduğumuzu, ancak bu hâliyle bu tasarının gündemden çekilmesi gerektiğini söylüyorum, hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Korkmaz, teşekkür ediyorum.

Sayın Işık, buyurun efendim, son söz zatîalinizin.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Bakana söz vermeyecek misiniz Başkanım?

BAŞKAN – Tabii, vereceğim. Son konuşma, konuşmacılar açısından...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Öncelikle hepinize iyi geceler diliyorum.

Şimdilik son konuşmacı olmam nedeniyle de mümkün olduğunca sizleri sıkmadan ve daha önce çok değerli milletvekillerimizin dile getirdiği konuları tekrarlamaktan kaçınarak bunun ne anlama geldiğini ve gerek toplumda gerekse yüce Meclis çatısı altında insanlara neleri hatırlattığını kendi değerlendirmem olarak sizlerle paylaşmak istiyorum.

Öncelikle, beş yıllık milletvekilliği sürecimde şimdiye kadar birçok kanunda savunulması güç maddelere şahit oldum, çok mahcup olan bakanlara rastladım ama üzülerek söylüyorum, bu kadar savunulması zor mahcubiyete, gerçekten Bakanımızın sürekli yüzünü kızartan bir tasarıya ilk kez rastlıyorum. Bu acı ama gerçek. Çünkü bu tasarı ilgili devlet kurum ve kuruluşlarından, sivil toplum kuruluşlarından, milletten saklanarak, gizlenerek ve maalesef, geçen geneli üzerinde konuşurken de söyledim, Sayın Bakandan da gizlenerek bir mahfilde bir yerlerde hazırlanıp, üzülerek ifade ediyorum, Sayın Bakanın da imzalarken haberinin olduğuna inandığım bir tasarı şeklindedir. Çünkü hiçbir helal süt emmiş vatan evladının bu kadar aleni tehlikeleri içinde barındıran bir yasayı hazırlarken şahit olduğu maddelerini kabul etmesinin mümkün olmadığını düşünüyorum. Dolayısıyla bu tasarı içerik olarak değerlendirildiğinde esasta iki ana bölümden oluşuyor, birisi adı güzel büyükşehirler oluşturulmaya yönelik bir tasarı ama gerçekte büyükşehirle alakası hiç olmayan... “Dünyada da şimdiye kadar -şöyle bir baktım internette- acaba bizdeki bu tasarıya benzer bir üçüncü dünya ülkesi dahi var mı?”, “Bir yerlerde buna benzer şurada bir örnek var. Niye bu kadar eleştiriyorsunuz?” diyebilecek bir örnek var mı diye baktım ama maalesef hiçbirine rastlayamadım. Eğer Sayın Bakan buna benzer bir ülke örneği varsa, hele hele de bu üçüncü, dördüncü, beşinci dünya ülkesi de olsa razıyım, varsa bir açıklarsanız çok memnun olacağım. Böyle bir büyükşehir yasası olabileceğine şimdiye kadar rastlamadım ama maalesef, AKP İktidarı döneminde bunu da gördük.

Sayın Bakanım, illa büyükşehir adı güzel olduğu için yapacaksak gelin hemen merkez nüfusu 200 binin üzerinde olan tüm şehirlerimizi büyükşehir yapalım, Ordu dâhil olsun buna, benim ilim Kütahya da dahi olsun, verelim önergeyi gerçekten...

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Ordu için verelim.

ALİM IŞIK (Kütahya) - Ordu için de vereceğiz. Ama böyle bir bütün mülki idari sınırları büyükşehir kapsamına almanın olsa olsa bir sebebi olabilir diye düşünüyorum. Siyasi rantı bir tarafa bırakıyorum, “Köydeki oyu da katacağız, işte AKP'nin elinde olmayan illeri de AKP'li yapacağız.”, bunu düşünebilirsiniz, buna karar verecek. Bu rantı göremeyeceksiniz Sayın Bakan ama bir şeyi göreceksiniz, 6302 sayılı ve 3 Mayıs 2012 tarihli bir kanun çıkardık biz bu Mecliste. Tapu Kadastro Kanunu'nda değişiklik öngören bir düzenleme yaptınız. Orada, yabancı gerçek kişilere ilçe yüz ölçümünün yüzde 10'una varan miktarlarda taşınmaz satışının önünü açtınız. Şimdi, bu tasarıyla özellikle bu ülkenin kıyı kentlerinin tamamının yüzde 10'unu İsrail başta olmak üzere parası olan tüm yabancı ülkelerin yabancı gerçek kişilerine satabilirsiniz artık. Hayırlı olsun!

Urfa'nın ne kadarını pazarlık yaptınız Sayın Bakanım? Bu tasarının arkasından bu kanunda neyi değiştirmeyi düşünüyorsunuz? Acaba Oslo'da verilen sözlerin gereği olarak önce bir milleti uyandırmadan ilçelerin yüzde 10'una kadar bunu satışa sunalım, onun arkasından da tüm il mülki idare sınırlarını bu ilçelerin sınırına katarak tamamının yüzde 10'una mı çıkaralım diye hesapladınız? Önce mücavir alandı, şimdi de tüm alan oldu.

Değerli Bakanım, sizin hassasiyetlerinize inanan birisiyim. Eğer bu yasa geçerse şimdiden sizin başınıza ne gelebileceğini tahmin etmek dahi istemiyorum.

İkinci ana konu, kapatılan beldeler. Değerli Bakanım, şimdi çıkardım, 2008 yılında aynı şekilde, yine orada da büyükşehirler içerisinde büyük ilçeler kurmayı öngören süslü cümlelerle kanunu getirdiniz, içine 862 adet, 2 bin nüfusun altında olduğu gerekçeyle, ülkemizin değişik illerindeki beldeleri kapatma maddesini koydunuz ve “Kapatattık.” dediniz. Ama bu uygulamanızın doğru olmadığını yargı organları, Yüksek Seçim Kurulu ve Anayasa Mahkemesi size bildirdi. Onun üzerine bu belediyeler bir kez daha -son kez olmak üzere- seçime girdiler ve belediye başkanı seçtirdiniz. O zaman da bugünküne benzer şekilde “Çok borçlu, belediye başkanları istediği zaman arabalarına biniyor, Ankara'ya geliyor, mazot, benzin, harcama... İsraf!” dediniz, millete öyle anlattınız çünkü. Ama bakıyorsunuz, bugün de aynı gerekçeler. Bu dört sene önceydi, bu gerekçeniz. Şimdi, dört yıl sonra hâlâ aynı yerdeyseniz o zaman çok kötüye gidiyoruz demektir. Şimdi, o gün için de biz söyledik, bugün için de söylüyoruz ama siz bir şeyi -kendi belediye başkanlarınıza başta olmak üzere- kim sizlere sorduysa, kim sizinle beraber çalışan bürokratlara sorduysa “Hayır, belediyeler kapanmayacak, devam edin.” dediniz ve bu milleti kandırdınız. Kendi belediye başkanlarınıza seminerler verdirdiniz, hep sordular: “Bizim durumumuz ne olacak?” Çünkü 6302 sayılı Yasa hâlâ yürürlükte, orada maddeler iptal edilmedi. Bilenler soruyor size “Bizim durumumuz ne olacak?” Cevaplamadınız, geçiştirdiniz, “Hazırlık yapıyoruz, yeni hazırlıklarımız var, kapatmayacağız, devam edeceksiniz.” dediniz.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Yalan söyleyenin...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Efendi m?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) - Yalan söylüyorsun dersem ne dersin?

ALİM IŞIK (Kütahya) – Hayır. Kendi belediye başkanlarımı söylerim ben size. Daha en son Antalya'da verdiği iz seminerde...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu)– Kim dedi, nerede dedi?

ALİM IŞIK (Kütahya) – Nerede mi dedi? Bürokratlarınıza sorun bakalım. Nasıl cevap verdiler, sorun.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Neyse, devam edin.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Dolayısıyla siz “Kapatmayacağız.” dediniz. Bugün de daha sizin partili belediye başkanlarını z arıyorlar. “Kendi milletvekillerimize sorduk, birleşme yönünde, kapatılmayacağı yönünde yeni düzenlemeler olabilir...” Esnek cevaplarla kamuoyu tepkisini bastırmaya çalışıyorsunuz.

Sayın Bakanım, o günkü kanunda geçici madde 1’de bakınız ne dediniz? “Bu belediyeleri kapattık, bir yıla kadar borçlarını İller Bankası ödeneklerinden taksitlendirerek keseceğiz.” Referanduma gerek duymaksızın kapatılan belediyelerin bağlı oldukları il veya ilçelere altı aylık bir süre içerisinde bağlanabileceğini öngördünüz. Bugün, aynı şekilde getirdiğiniz bu tasarı içerisinde, bu kapatılan belde sayılarını 2’ye kattınız, bir kısmını büyükşehir balonu içerisinde süslediniz. Kamuoyundan gizleyerek devam ediyorsunuz ama bir gerçek var ki toplam 49 ilde, büyükşehir olamayacak 49 ilde 559 belde belediyesini, 12 ilde 20’den fazla olmak üzere kapattık diyorsunuz. O gün, verdiğiniz hakkı -bu hakları veren hükümet yine sizin Hükümetiniz- bugün gizliyorsunuz, çok görüyorsunuz. Şimdi, diyorsunuz ki kapatılan beldelere “Eğer sizin ilçeye veya sınırınızdaki başka bir beldeye bağlanma talebiniz varsa altı ay süre veriyorum size. 30 Haziran 2013’e kadar, referanduma da gerek duymaksızın, 5393 sayılı Kanun’un 8’inci maddesi hükümleri dışında, istediğiniz zaman bağlanabilirsin. Meclis kararını al, referanduma falan gerek yok.” Öbür taraftan böyle bir imkânı olmayan, ilçesinden uzak, sınırında başka kalan belde olmayan üç-beş tane belde bir araya gelip de “Biz de kurtulsak, hiç olmazsa şu Anadolu’nun şu dağındaki kutsal topraklarda bir belediyemiz ayakta kalsın diye çalışsak, çaba göstersek.” diyenlere diyorsunuz ki “Hayır.” Kanunun yürürlüğe gireceği tarihe kadar, referandum şartını da getirerek “En az seçmenlerin yüzde 50 artı 1’inin imzasını alacaksınız, valiliğe başvuracaksınız, valilik şartları bildirecek, karşı taraftaki katılmak istenilen belediyenin meclis kararına sunacak ama bunların hepsini yayımı tarihine kadar bitireceksiniz.” diyeceksiniz. Yani diyorsunuz ki: Ben belde belediyesi bırakmak istemiyorum. Bu eyalet sistemini bugün büyükşehirler kılıfı altında ama yarın da şimdi küçük olan ama gelecekte bir başka eyalet olarak düşündüğüm illere hazırlık yapıyorum.”

BAŞKAN – Sayın Işık, toparlar mısınız.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Bu belde belediyeleri içerisinde, borcu olmayan, hâlen nüfusu 2 binin üzerinde olan belde belediyeleri var. Örneğin, benim ilim Türkiye birincisi oldu sayenizde. En çok belediyesi kapatılan il unvanını aldı. Var olan belde belediyelerinin yüzde 80’ini Kütahya’da kapattınız, çok teşekkür ediyoruz, iktidarınız bize birincilik verdi ama geriden birincilik verdi. Bu belde belediyelerinin içerisinde üç tane belde belediyesi -2008’e ilave olarak- bu kanunla kapatılıyor. Niye kapatılıyor biliyor musunuz Sayın Bakanım? 2011’de Cenabıallah’ın verdiği deprem felaketi nedeniyle babasının evini, ata toprağını, mekânını terk etmek zorunda kalan insanlar o gün nüfusa kayıtlı orada olmadılar, şimdi, geri geldiler. Örneğin, benim kendi beldem şu anda 2.067 nüfusa sahip ama geçen sene depremden dolayı 1.899’a düştü ve kapattınız. Borcu yok. Bunun gibi bu 47 beldenin birçoğunun borcu yok. Dolayısıyla bunları değerlendirmeden, sadece nüfus kriterine bakarak aynı şekilde, Naşa ve Beyceköyü beldeleri deprem nedeniyle nüfus kaybettiler, bugün o nüfuslarını geri kazandılar. Yani Cenabıallah’ın vurduğu tokada bir de AKP tokadı mı lazım bize? Bunlar nasıl bir anlayış? Hiç olmazsa gelin, bir komisyon kuralım -zararı yok gene aynı şekilde, sizin komisyon üye sayınız daha çok olsun, sizin dediğiniz olsun da- gerçekleri bir araştıralım. Şu 559 belde belediyesi içerisinde kimlerin durumu ne? Borcu olanlar, olmayanlar, tarihî mekânlarda bulunup bulunmayanlar... Turizm bölgesi de olması nedeniyle 31 Aralık 2011 nüfusu 2 binin altında olduğu hâlde örneğin 31 Aralık yerine 30 Haziran 2011 nüfusuna baksaydınız 15 bin nüfuslu olan bu beldeleri kapatma yerine tüzel kişiliklerini devam ettirme daha doğru olmaz mıydı? Dolayısıyla, bunları değerlendirmeden sadece “Ben kapatmak istiyorum, daha önce verdim kurtuldum, sattım kurtuldum, şimdi de kapatıp kurtulacağım.” anlayışıyla bu haksızlığı bu Türkiye’ye yapamazsınız.

BAŞKAN - Sayın Işık, lütfen toparlayalım efendim.

ALİM IŞIK (Kütahya) - Toparlıyorum efendim.

Şu anda, bakınız, bu beldelerin tüm sakinleri hezeyan hâlinde, bir haftadır ne belediye başkanları ne de vatandaş uyumuyor. “Acaba ne yapabiliriz de beldenizi kapatmadan tüzel kişiliğini devam ettirebiliriz?” diye arayış içindeler. Lütfen bu insafsızlığı hiç olmazsa siz bari yapmayın Sayın Bakan. Bu memleketteki Hükümete televizyonlardan küfredenlere ses çıkarmıyorsunuz ama “Aman

benim devletime, Hükümetime, Bakanıma saygısızlık olur.” diye nezaket kuralları içerisinde eleştiri yapmak isteyen vatandaşa bu zulmü yaşıyorsunuz. Bundan vazgeçerseniz çok iyi olur. Özellikle bu yasanın geçmesi hâlinde –umarım geçmeyecektir- bu ülkenin başına yeni belaları en azından siz yaşatmamış olun Sayın Bakanım, bu yasa geçmesin.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) - Bu vebal sizin olmasın.

ALİM IŞIK (Kütahya) - Bu vebal sizin olmasın. Biz bundan çok üzüntü duyacağız.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) - Biz sizi böyle anmak istemiyoruz.

ALİM IŞIK (Kütahya) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım, sabrınızı zorlamak istemiyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Işık, çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlarım...

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) - Terör örgütüne karşı doğru çıkışlar yaptığınızda hep arkanızda olduk ama sizi bu şekilde anmak istemiyoruz biz.

BAŞKAN – Evet.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, Muhtarlar Konfederasyonu Başkanı Hüseyin Akdeniz’le gene Türkiye Muhtarlar Federasyonu Başkanı Sayın Ramazan Özünal var burada.

Önce, Sayın Hüseyin Akdeniz’e bir söz verelim.

TÜRKİYE MUHTARLAR FEDERASYONU BAŞKANI RAMAZAN ÖZÜNAL - Özünal efendim.

BAŞKAN – Özünal’mış, düzeltiyorum Sayın Özünal.

TÜRKİYE MUHTARLAR FEDERASYONU BAŞKANI RAMAZAN ÖZÜNAL- Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Öyle bir yazmışsın ki, onun r’ midir n’ midir onu anlamamışım. Neyse, muhtarların yazısı biraz böyle...

TÜRKİYE MUHTARLAR FEDERASYONU BAŞKANI RAMAZAN ÖZÜNAL - Öyle olur.

BAŞKAN – Canın sağ olsun Muhtar.

Evet, Sayın Akdeniz, buyurun.

Evet, sen başla bakalım, Konfederasyon Başkanımıyorsun.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) - Sayın Başkanım, Konfederasyonun bünyesinde kaç tane örgüt var, onları da bilmek istiyoruz. Ne kadar büyük bir kesimi temsil ediyorsunuz, biz bilmek istiyoruz.

MUHTARLAR KONFEDERASYONU GENEL BAŞKANI HÜSEYİN AKDENİZ – Efendim, arz ederiz.

BAŞKAN - Evet, önce bir kendinizi tanıtır, teşkilatınızı çok kısa, ondan sonra.

MUHTARLAR KONFEDERASYONU GENEL BAŞKANI HÜSEYİN AKDENİZ – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, Komisyonumuzun değerli temsilcileri, sayın bürokrat değerli büyüklerimiz; öncelikle, Komisyonunuzda sivil toplum örgütünü temsil eden bizlere söz vermenizden ötürü Sayın Başkana huzurunuzda teşekkür etmeyi bir borç biliyorum.

Muhtarlar Konfederasyonu 2012 yılında kurulmuştur. Çok genç, iki aylık bir kuruluştur. Bünyesinde yedi bölge ve iki büyük ilin olduğu bir konfederasyondur. Şu anda üye sayısı 11.500 civarındadır. Örgütlenme çalışmasına da ayrıca devam etmektedir.

Sayın Başkanım, görüşmekte olan Büyükşehir Yasa Tasarısı hakkında Muhtarlar Konfederasyonunun görüş ve önerilerini dikkatinize sunmak istiyorum. Bu tasarı ile 16 olan il sayısı, 13 il daha eklenmesiyle 29’a çıkmaktadır. Bu uygulama içerisinde 16.082 köy mahalleye dönüştürülmek durumunda kalmaktadır.

Dolayısıyla, bizim vurgu yapmak istediğimiz en önemli hadise burada şudur: Bu köylerin 9.652’si orman köyü hüviyetindedir ve dolayısıyla tüzel kişiliği haiz köylerdir. Bu köylerin ilerideki problemlerini görerek ve değerlendirerek, mahalle muhtarlarının da yetkisinin ne durumda olduğunu bilerek orman köylerinin bu durum içerisinde zarar göreceği kanaati taşımaktayız ki bu kanaat Bu 9.652 muhtarlık tarafından da tamamı olmasa bile 3 bini tarafından tarafıma iletilmiştir. Orman köylerinin uzaklıkları dikkate alındığında orman alanlarının korunmasında sıkıntı ortadadır. Bu orman köylerinin mahalleye dönüştürülmesiyle mahalle muhtarlarının yetkisi ve yaptırım gücü karşısında nasıl korunacağı merak konusudur. Yasada mahalle muhtarlığı için herhangi bir yeni yetkilendirme, sorumluluk ve yeni görev tanımı bulunmamaktadır. 5393 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde belirtilen, ki bu taslağın sivil toplum örgütü alanı içerisinde hükümleri söz konusu iken mevcut düzenlemelerde -sivil toplum örgütünün görüşüdür bu- halka en yakın seçilmiş olan muhtarların yeni düzenlemeyle 5393 sayılı Belediye Kanunu çerçevesinde yetki ile görevlerinin verilmesiyle birlikte görev yaptığı mahallenin yaşam kalitesinin artabileceği ifade edilmektedir alt komisyon raporunda. Dolayısıyla, 1944 yılında çıkmış ve birçok maddesi mülga olmuş 5441 sayılı Mahalle Kanunu ile bu belirtilen köylerin tüzel kişiliğini kaldırarak mahalleye dönüştürülmesiyle

orman alanlarının korunmasında sorunlarla karşı karşıya kalmamızın mümkün olabileceği endişesi taşınmaktadır. Bu kapsamda, büyükşehir sınırları içerisinde orman köylerinin tüzel kişiliğinin sağlanması köy muhtarları tarafından, orman köyü muhtarları tarafından arzu edilmektedir.

Tasarıda muhtarlarımız ayrıca şunu önermektedir: İstanbul ve Kocaeli modeli ile köy yapılmasının geçiş yapılarak yeniden yapılması zaman içinde olmuştur. Takdir edersiniz ki, İstanbul ve Kocaeli illeri zaman içerisinde geçiş dönemi yaşayarak köy mahalleye dönüştürülmüştür. Şimdi, birdenbire, geçiş dönemi yaşanmadan köylerin mahalleye dönüştürülmesi, bir de buna coğrafi şartların çıkaracağı zorlukların eklenmesi sonucunda daha da derinleştirebilir bir durum ortaya çıkabilir. Aslında bu geçiş döneminin, yeni kurulacak büyükşehirlerde uygulama alanlarının saha çalışması ile birleştirilerek zaman içinde yapılmasının doğru bir yaklaşım olacağını düşünüyoruz. Bu anlamda, Belediye Kanunu'nun 9'uncu maddesi yeniden gözden geçirilerek ve çıkarılması düşünülen Köy Kanunu'nun da günümüz koşullarına uyarlanması bu tasarıdan sonra beklemekteyiz.

Tabii burada Belediye Kanunu'nun 9'uncu maddesinde önemli bir vurgu yapılmaktadır. "Bütçe imkânları ölçüsünde belediyeler gerekli aynı desteği sağlar." ifadesi Kanunu'nun 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrasında geçmektedir. Bizler mutlaka bu "imkânlar ölçüsünde" teriminin belli bir oran getirilerek belediye başkanlarının mahalle muhtarlarına yardımının daha doğru yapılacağı kanaatini taşımaktayız. Ayrıca, muhtarlar mahalleleriyle ilgili çalışmalarda ihtisas komisyonlarında öncelik verilmesi konusunda yetki istemektedir. Birçok mahalle, sokak adı değiştirildiğinde belediye başkanının muhtara haber vermediği yaptığımız çalışmalarda, hatta hatta tarafımdan bizatihi tespit edilmiştir.

Bu noktalarda özellikle tasarı taslağında hep özlemimi çektiğimiz birleşik oy pusulası, nihayet bu tasarıyla gerçekleştiriliyor. Komisyonunuza, bu konuda yapmış olduğu çalışmadan ötürü şahsım adına teşekkür ediyorum.

Ancak muhtarlık doğrudan halka gidiş yolu olduğundan biz muhtarların bir adaylık usulünün de getirilmesini, daha ciddi bir kurum hâline dönüşeceğine inancımızdan dolayıdır ki bir adaylık usulünün de getirilmesini arzu etmekteyiz. 2972 sayılı Kanun'un 31'inci -32'nci madde değişikliği- maddesinde de bu adaylık usulüyle ilgili yeni bir düzenlemenin yapılmasını arzu ediyoruz.

Sayın Bakanım, tabii arkadaşlarım şunu merak etmektedir: Özellikle bu yasa tasarısından sonra Köy Kanunu ve Mahalle Kanunu'nun ne zaman Türkiye Büyük Millet Meclisine geleceğini, Muhtarlar Birliğinin ne zaman kurulacağını ve 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasası'nda değişikliğin ne zaman yapılacağını merak etmektedirler.

Bu duygu ve düşüncelerle yirmi üç yıllık deneyimli bir kardeşiniz olarak, yirmi üç yılını bu camiaya veren birisi olarak, yirmi üç yaşında seçilen ve seçilme yaşının yirmi beş olduğu, yaşımı büyüterek muhtar olduğum bir ortamda, gençliğini bu camiaya veren birisi bu yasaların çıkmasını da arzu eder diye düşünüyorum.

Hepinize saygı ve sevgiler sunuyorum. Çok teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Değerli Başkan, biz de sana teşekkür ediyoruz.

Diğer konuşmacımız, Sayın Ramazan Özunal.

On dakika içinde toparla lütfen.

TÜRKİYE MUHTARLAR FEDERASYONU BAŞKANI RAMAZAN ÖZÜNAL – Bakanım.

BAŞKAN - Konfederasyon Başkanımız sekiz dakikada bağladı.

TÜRKİYE MUHTARLAR FEDERASYONU BAŞKANI RAMAZAN ÖZÜNAL – Bizimki belki biraz fazla sürer Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, çok kıymetli basın; beş gündür burada sizlerin fedakârca çalıştığını görmekten, bizlerin de acaba ne zaman biz söz alırız diye burada bulunmaktan da büyük şeref duyuyorum.

Şunu açıkça ifade ediyorum: Sayın Başkan, daha evvel de sizinle birlikte Yerel Yönetim Yasası'nda çalışma yaptık. O zaman 19 kişiydik, bugün maşallah o çalışmanın daha güzelini burada sergiliyorsunuz ve sabırlarınızdan dolayı da -dikkatle izliyorum- sizi kutluyorum.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım; beş gündür buraya geldiğim vakit, inanın cebimdeki telefonları kapattım. Niye kapattım? Köy muhtarlarının tüzel kişiliğinin gitmemesi yönünde bana serzenişte bulunan muhtarlarımın da iyi niyetlerini, bu işin köy muhtarlarımızın tüzel kişiliğinin kaldırılmaması yönünde iyi niyetlerini size sunmak istiyorum ancak Büyükşehir Belediye Kanunu'nun içerisinde bizim muhtarlarımızla ilgili iyileştirme olmadığını da görüyorum. Neden muhtarlar güçlendirilmiyor, bunu da anlamış değilim.

Değerli Başkan, Sayın Bakanım, çok kıymetli milletvekillerim; sosyal devletin amacı ülkesinde bulunan 53 bin muhtarın içerisinde 40 bin muhtarı icralık yapmak değildir. Muhtarların aldığı BAĞ-KUR'la ilgili, yaşamıyla ilgili, elektriğiyle ilgili, suyuyla ilgili almış olduğu ödenek bunlara kâfi gelmemektedir. Şunu öğrenmek istiyorum, açıkça sormak istiyorum: Belediye başkanlarının sigortalarını kimler ödüyor acaba, yani kendileri mi ödüyor, devlet mi ödüyor? Eğer hür iradeyle seçilmiş muhtarla, sayın belediye başkanı amblemle seçilmiş ise muhtarımın BAĞ-KUR primini, yani bugünkü çekmiş olduğu ilacını alamayan, iğnesini alamayan, doktora gidemeyen insanın sıkıntılarını karşılamak, biraz evvel de arz ettiğim gibi, sosyal devletin esas, asli görevidir. Bugün 40 bin muhtar, laf olsun diye söyleyemiyorum, bugün icralık durumda ve sosyal durumdan faydalanmamaktadır.

Eğer 21'inci yüzyılda muhtarlarımızın halkına daha iyi hizmet verebilmesi için, çağdaş hizmet verebilmesi için o zaman muhtarlarımızın ödeneklerinin, özlük haklarıyla birlikte, sosyal haklarıyla birlikte bir an evvel verilmesi lazım. Yani bugün elektriğiyle, suyuyla, telefonuyla, İnternet' ile, ulaşımıyla bugünkü aldığı 400 TL ile muhtar geçimini ya da çocuklarını ya da evine nasıl nafaka götüreceğini bilmenizi istiyor. Ülkemizde bu güçlü kurumun ne yazık ki bugün içler acısı durumda olduğunu da açıkça ifade ediyorum. Bizler, ülkesini seven, milletini seven, üzerimizde ve cebimizde olmamasına rağmen, paramız olmamasına rağmen, hizmeti canı gönülden veren bir kuruluşuz, öyle de devam edeceğiz. Muhtarın yetkileri artırılmalı, sorumluluklar verilmeli; mahallesinde, köyünde bulunan halka, gençlerimize, kadınlarımıza, insanlarımıza mikro krediler verme imkânı sağlanmalı. Eğer biz bunu yapabilirsek o zaman ne olur? Hem insanların bütçelerine maddi imkânda katkıları olur hem de orada, burada biracıda, kumarhanede, meyhanede bulunan gençlerimizin önüne geçmiş oluruz, kötü alışkanlıklardan uzaklaştırmış oluruz.

Şunu arz etmek istiyorum ve sormak istiyorum: Bir muhtarın mahallesini bildiği kadar köyünü bildiği kadar acaba belediye meclis üyeleri, il genel meclisi üyeleri tanıyabilir mi, bilebilir mi? Ama bugün, bizde en büyük kentlerde kangren olan bir şey var; kaçak yapı, imar durumları. Buna benzer işlemlerle ilgili değerli muhtarlarımıza görev verilmeli ya da muhtarlarımızın fikri alınmalı. Yani bir mahallede herhangi bir şey yapılacak ise imarla ilgili, bir mahallede soruluyorsa "Kaçak yapılar var mı?" deniliyor ise kaçak yapıyla ilgili evvela muhtarlarımızın fikirleri alınmalı. Yerel seçimlerde muhtarlarımızın, mahalle ve köyün büyüklüğüne göre, yapacaksınız yenilik, yapacaksınız 21'inci yüzyılda, yapacaksınız bugün iç meselesiyle değil, önümüzdeki günlere, önümüzdeki yıllara belki bizler yetişmeyiz ama muhtarlarımızı da demokratik bir şekilde kotalar koyarak mı ya da bazı partiler... Partileri sokmadan, daha doğrusu mahallelerin büyüklüğüne göre, köylerin büyüklüğüne göre yerel yönetimlerde temsil hakkı, oy hakkı kullanması lazım. Yani muhtarı seviyorsanız, her şeyi siyasi irade yapar diyorsanız, yanılıyorsunuz çünkü bizler halkın nefesini, soluğunu soluyan ya da kavga yapmış, kadınıyla ayrılan, eşyle ayrılan, çocuğuyla kavga yapan insanları uzlaştırmaya, barıştırmaya yönelik insanlarız.

Sayın Başkan, çok kıymetli milletvekillerimiz, muhtarların bürolarına elektriği bağlatacağı zaman ne denir biliyor musunuz? Soruyorum size Sayın Valim, Sayın Başkanım. Muhtarlar bürosuna elektrik bağlatacağı vakit neyle karşılaşılıyor? Ne diyorlar? Belediye başkanlarımız var mı burada? Muhtarlar bürosuna elektrik bağlatacağı vakit, su bağlatacağı vakit ticarethane olarak görülüyor beyler. Bu çok ayıp bir şey. Seçilmiş olan, demokratik usulle seçilmiş olan bir insan için ayıp bir şey. Ticarethane olarak gözükmeye ayıp bir şey. Muhtarlarımızın gerek özlük haklarıyla ilgili gerek yasal haklarıyla ilgili iyileştirmeyi yaptığınız vakit, bir şeyi daha hatırlatmak istiyorum, muhtarlarımız bugün sanki kendisini seçmiş olan insanlardan Medine fukarası gibi mühür tasdik ücreti alıyor, biz bunun karşısındayız. Muhtarın hakkı verilmeli, muhtarın vatandaşlık yaşamıyla ilgili, yaşam hakkı da verilerek bu kaldırılmalı, adam gibi yaşayacak bir ücret verilmelidir muhtarımıza.

Değerli Başkan, sayın milletvekilleri; dinî muhabbetler, vesaire yerler bu tasarıda çok güzel belirlenmiştir ama ben ona bir şey daha eklemek istiyorum. Bugün okullarımızın çoğunda yakıtla ilgili, suyla ilgili bir sürü sıkıntılar var. Eğer, bunlara bu konuda da diğer eklemelerle ilgili yani dinî muhabbetler, vesaire verilen yerlere eklenenler -bitiriyorum Sayın Başkanım- verilen yerlerle onları da aynı yerde tutarsanız hem de yarının sahibi gençlerimize, çocuklarımıza sahip olmuş oluruz, onların da rahatça yaşamlarını sürdürmelerine, eğitimlerine katkıda bulunmuş oluruz.

Diğer bir konu, mahallede muhtarlarımız son derece halkımızdan şikayetçi oluyor. Neyle ilgili şikayetçi oluyor? Bu baz istasyonlarıyla ilgili... Bu baz istasyonunun bir usulü bulunup şehir dışına taşınma imkânı olacak olursa hem halkımız "Ben kanser oldum, ben ölüyorum, ben gidiyorum." diye dertten kurtulmuş olur.

Ben bir de tereddüdümü ifade etmek istiyorum. Gerçi, arz edeceğim konu bugün mevcut yasalarda var ama Değerli Vekilim, Sayın Bakanım, Değerli Başkanım; şimdi, köyden mahalleye dönüştü, mahalleye dönüştüğü vakit, o zaman belediye başkanı -bugün gerçi yasalarda var- eğer bu çıkacak yerel yönetimler yasasıyla birlikte kendinde bir güç hissederek de bizim mahalle muhtarlıklarımızı,

belediye meclisini toplar da “Kaldırıyorum seni.” der işe işte o zaman iş kötü olur. Gerçi Sayın Bakanım “Böyle bir şey yok, mesela, orman köylüleriyle ilgili...” Bitiriyorum Sayın Başkanım, son.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – O süreci Başkanım, kontrol edemez ki Sayın Bakan, belediye meclisi karar alır.

TÜRKİYE MUHTARLAR FEDERASYONU BAŞKANI RAMAZAN ÖZÜNAL – Sayın Milletvekilim, biliyorum, diyorum da: “Acaba kendine bu yasa çıkınca güç alırsa yeniden bu işe hızılık verir.” Mesela, örnekleri var, Erzurum’da var, Afyon’da var, Kocaeli’nde var, burada Yenimahalle’de var yani örnekleri var bunların. Bunların da bir an evvel önüne geçecek, yasadaki bir paragraf gibi bir şey yapılsa fevkalade bir şey olur.

Bir şeyi daha... Toparlıyorum Sayın Başkanım, kusura bakmayın değerli zevat.

Şimdi, orman köylüleriyle ilgili çalışmalar var. Bir yerde biz iğneyi kendimize çuvaldızı başka birine sokmamız lazım. Şimdi, orman köylüsünün ormanına sıkıca sarılması için, yangını önlemesi için, ekimini, biçimini koruması için onları mahrum etmeyelim. Gerçi, Sayın Bakanımın da sözü var o konuda.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Ne konuda?

TÜRKİYE MUHTARLAR FEDERASYONU BAŞKANI RAMAZAN ÖZÜNAL – Şeyde, yani “Orman köylüleri bugüne kadar yaşamlarını idame ettiği şekilde yine devam edecek.” dediniz.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Doğru, Kanun söylüyor.

TÜRKİYE MUHTARLAR FEDERASYONU BAŞKANI RAMAZAN ÖZÜNAL – Hah, dediniz yani kanundan söylediniz, siz söylediniz.

Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli milletvekillerim; Türkiye Muhtarlar Federasyonu 1970 yılında kurulmuştur, 53 bin muhtarın 45 binine tekabül eder, açık ve nettir bu. Ülke genelinde üç yüz tane şubesi bulunan -arşivlere bakabilirsiniz- bir kurum.

Ben kıymetli zamanınızı ve bana göstermiş olduğunuz sabırdan dolayı şahsım ve muhtar camiası adına şükranlarımı saygılarımı sunarım, teşekkür ederim.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Biz teşekkür ederiz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Başkan, biz de teşekkür ederiz.

Efendim, beraberimizde olan Değerli Başkan Vekili ve Değerli Sözcümüze sordum, birisi İstanbul’daki Bağcıların, birisi de Bayrampaşa’nın, yani en büyük ilçelerin belediye başkanlığını yaptılar yıllarca. “Muhtarlarla ilgili öyle bir sorunumuz yok, zaten muhtarlar belediyelerin yerinde oturuyor, hepsini biz esasen karşılıyoruz.” diyorlar. Onun için belediyelerimizin bu ölçüde, muhtarlarımıza yaptığı çok değerli yardım vardır.

Sayın Bakanım, size özellikle teşekkür ediyorum. Yoğun mesainize rağmen toplantının başından beri bizi sabırla izlediniz. Dile getirilen görüşlerle ilgili olarak temenni, görüş, yorum anlamında eğer bir ilaveniz olacaksa sizi dinleyelim, daha sonra önerge işlemini başlatalım.

Buyurun efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri; çok teşekkür ederim.

Bugün de yoğun bir mesaiyi sürdürmekteyiz, başladığımız saatten itibaren. Çok değerli Komisyon üyeleri ya da üye olmayan, katkı vermek üzere gelen çok saygıdeğer milletvekillerimiz yasa tasarısıyla ilgili olarak değerli görüşlerini ifade ettiler. Biz de bunları dikkatle, saygıyla dinledik ve ifade etmek isterim ki, her birinden yararlandık. Herkesin yaklaşımı kendine göre, yine mensubu olduğu siyasi partinin bakışına göre şekillenmekte, ifadeler dönüşmektedir, bunu da doğal karşılıyoruz. Çok sade, anlaşılır görüşler olduğu gibi, karşı eleştiriye ve misliyle mukabele edildiğinde değişik tartışmalara sebebiyet verecek değerlendirmelerin, eleştirilerin ifade edildiğini de belirtmek isterim. Ama Hükümet olarak biz burada mukabele bilmisil yapmak için değil, iyi niyetle söylenen değerlendirmeleri almak için bulunmaktayız. Ben dile getirilen hususlardan tekerrür edenlerinin bir kısmına açıklık getirmek isterim.

Bir defa, bu yasanın çok alacele hazırlanıp yüce Meclise sunulduğu ifadesi sıkça tekrarlandı bugün de. Dün buna açıklık getirdim. 2001 yılında Hükümetimizin, hükümetlerimizin kuruluşuna siyasi yapı olarak zemin oluşturan Partimizin programında bunun var olduğunu bildirdim. Bugün de buna ilave olarak hâlihazır Partimizin 58, 59, 60’ncü hükümetlerden sonra 61’inci Hükümeti olarak göreve devam eden Hükümetimizin geçen sene Parlamentomuzda ve yüce milletiyle paylaşmış olduğu 61’inci Hükümet Programı’nda bu konuyla ilgili olarak belirtilen hususu paylaşmak isterim. 61’inci Hükümet Programı’mızda “Büyükşehir belediyeleri konusunda

köklü değişiklikler yapılacaktır. Nüfusu 750 binden fazla olan illerde Büyükşehir belediyesi kurulacaktır. İl bazında üst ölçekli plan bütünlüğü sağlanacaktır.” İfadeleri çok açık ve anlaşılır bir şekilde yer almıştır. Dolayısıyla, bundan haberimiz yoktu...

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Mülki sınırlar yoktu orada Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – ... bu beklenmeyen, “Nüfusu 750 binden fazla olan illerde Büyükşehir belediyesi kurulacaktır.” dan siz hâlâ farklı bir şey anlıyorsanız, ben ona bir şey diyemem.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Efendim, o şekilde getirin hep birlikte destek verelim ama “Mülki sınırlar olmasın.” diyoruz zaten.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Biz de destek veririz.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Hükümet Programı’ mızda bu konu açık seçik, anlaşılır bir şekilde ifade edilmiştir, bir kez daha bu vesileyle belirtmiş oluyorum.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – O Hükümet Programı’ nda terörün de sınırlanacağı vardı Sayın Bakanım.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; bu yasayla Türkiye’nin federal bir yapıya doğru gittiği, götürülme istendiği eleştirileri, değerlendirmeleri sıkça yapılmaktadır. Bu yasanın herhangi bir yerinde “federe” veya “federal” ya da “federalizm” kelimesi, kavramı bulunmamaktadır, böyle bir amaç da söz konusu değildir. Burada asılan bu ülkenin il esasına dayalı, onu dikkate alan bir yerel yönetim yapılanmasıdır. Eğer Türkiye’de illerden federalizme geçiş algısı oluşturulabiliyorsa, o zaman “Türkiye’nin seksen bir tane federe yönetimi var.” demek de mümkün bu mantığa göre veya “olacak” demek mümkün bu mantığa göre dolayısıyla bu yasa tasarısı üzerinden varsayımlar üretilmektedir Hükümetimiz adına. Bunu kesinlikle hayal ürünü değerlendirmeler olarak belirtmek istiyorum ve bütün bu değerlendirmelere bu şekilde kısa cevap vermiş olmak istiyorum.

İkili yapı, ikili mevzuat eleştirisi sıkça dile getiriliyor, daha önce de getirildi. Şunu sormak istiyorum: Bugünkü yapıda, savunulan yapıda kaçlı yapı var acaba? Ankara Büyükşehir Belediyesi için Büyükşehir Belediyesi Yasası, Ankara ili sınırlarında Şereflikoçhisar Belediyesi için başka bir mevzuat yürürlükte değil mi? “Aynı il içinde ikili yapı varken farklı iller arasında ikili yapı oluşuyor.” eleştirisi ne kadar gerçekçi olabiliyor? Bunu bir soru cümlesiyle belirtmiş olayım.

Bugüne kadar, AK PARTİ hükümetlerinin yerel yönetimlere yeterli kaynak aktarmadığına yönelik çok yaygın olmasa da bazı arkadaşlarımızın, bazı milletvekillerimizin değerlendirmesi oldu. “Yaygın olmasa da” dedim çünkü gerçeği yansıtmayan bir azınlık eleştirisiydi, ona da kısaca açıklık getirmek isterim. 2002 yılında devlet kaynaklarından, merkezî idare kaynaklarından mahallî idarelere ayrılan ve gönderilen genel bütçe vergi gelirleri miktarı 4,6 milyar iken, geçtiğimiz kesinleşmiş mali yıl olan 2011 yılında devlet bütçe gelirlerinden mahallî idarelere aktarılan kaynak miktarı 24 milyar 900 milyon yani 25 milyardan 100 milyon eksik olarak gerçekleşmiştir.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Sayın Bakanım, Ankara Büyükhşehre yeterli kaynak gönderdiyseniz metroyu niye aldınız? Onlar mı beceremedi, yoksa gönderdiğiniz kaynak mı yetersiz?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Burada sistemi konuşuyoruz, burada mevzuatı konuşuyoruz.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Aynı şeyi söylüyoruz.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Burada “a” köyü”, “b” şahsını konuşmaya kalkışırsak...

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Hayır, bir örnek veriyoruz.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Bu örnek benim anlattığımla hiç alakası olmayan örnek, daha önce yaptığınız değerlendirmelerde olduğu gibi

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Bakın, bütün belediyeler kaynak yetersizliğinden şikâyet ediyor.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – En çok kaynağı kullanan belediye.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Sayın Başkan, çok saygıdeğer Komisyon üyeleri; bir taraftan, belediyelere, il özel idarelerine yönelik genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan paylarda 5 katından daha fazla artış sağlanmışken hükümetlerimiz döneminde, diğer taraftan mahallî idarelerin yapısal durumuna ilişkin ve onların daha faydalı ve daha etkin çalışmalarına ilişkin yüce Meclisin takdirleriyle yasal düzenlemeler de değişik tarihlerde, 2004 yılından itibaren bildiğiniz üzere yapılmıştır. Şu anda da bir yeni yasa tasarısıyla yüce Meclisin ve şu anda da Komisyonumuzun huzurlarındayız. Bu çalışmamız da yine bugüne kadar yapılan, mahallî idarelerin güçlendirilmesi ve etkinleştirilmesi amacına yönelik çalışmalardan biridir ve şartlara göre, ihtiyaçlara göre de

gerek bu yasalarda, düzenlenmiş olan yasalarda gerekse ihtiyaç olarak ortaya çıkacak yeni durumlara ilişkin yasal düzenleme çalışmalarıyla bu konudaki ilgilimiz ve bu konudaki sorumluluğumuzun yerine getirilmesi devam edecektir.

AK PARTİ bakanlarının ya da milletvekillerinin, belediyelerin, 2 bin nüfusun altındaki belediyelerin kapatılmayacağına ilişkin, özellikle Sayın Işık'ın ifade ettiği tarzda bir beyanı yoktur, olmamıştır, olması mümkün değildir. Hâl böyleyken "Burada vatandaşa, belediye başkanlarına bu gerçeği söylemiyorsunuz." demenin, ben yalan olduğunu değil ama yanlış olduğunu, büyük bir talihsiz ifade olduğunu belirtmek isterim.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Kaç kere "Böyle bir şey gündemimizde yok." dediniz, kaç kere!

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Hükümet...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Bakan, bunun örneklerini söylerim ama isim vermek zorunda kalırım; bu da o insanları...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Bakanım, şimdi bunu böyle diyorsunuz ama Belediye Kanunu'ndaki yetkinizi kullanıp beş senedir bu belediyeleri niye kapatmadınız?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Hükümet Programı...

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Her sorulduğunda...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, lütfen... Sayın Bakan bitirsin, lütfen, buyurun.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Biz bir şey demedik ki.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – ...ve yetkililerimizin açıklamaları bu konuda bellidir.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Bakanım, sadece mahallî idarecilere verilen seminerlerde onlara ne söylendiğini lütfen açıklayın. Ben de böyle cevap vereyim.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Hatta şunu söyleyeyim: "Belki 2 binin üzerindeki beldelerin kapatılmasını da düşünebiliriz." konuşmasını duyduk dersiniz buna doğrudur diyebilirim.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Bir müjde daha mı veriyorsunuz Sayın Bakanım? Öbürleri de mi kapanacak şimdi?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Bir müjde vermiyorum.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – "2 binin üzerinde kapatılacak." sözü olarak mı algılayalım?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Bir doğruyu söyleyebilmiş olabileceğiniz konuyu paylaşıyorum çünkü yeni belediye kurulması için sizin de muhtemelen "evet" dediğiniz yasada nüfus ölçütü nedir?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bir de "müktesep hak" diye bir şey var hukukta Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Müktesep hak var tabii.

ALİM IŞIK (Kütahya) – O yeni belediye Sayın Bakan, var olan belediyenin kapatılmasından konuşuyoruz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani gerçi sizden önce vardı, sizden sonra...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Müktesep hak vardır, hukukun bir kavramıdır, bir kurumudur, doğrudur ama yapılan bir hukuksuzluk değildir; yapılan yeni bir hukuktur.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Hukukun bütün temel ilkelerini yok ettiniz yani.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Sayın Başkan, Sayın Işık'ın burada yaptığı değerlendirmeleri özellikle ele almak durumundayım. Değerlendirmeleri mizi yaparken ifadelerimize dikkat etme mecburiyeti sanırım herkes için vardır yani Bakan olarak ben konuşurken benim mecbur olduğumun tamamı değilse bile herhâlde kısmiküllisi arkadaşlarımız için de, sayın milletvekillerimiz için de geçerli olsa daha doğru olur diye düşünüyorum.

Burada sistemi konuşmak, mevzuatı konuşmak ve bunu kurumlar bağlamında eleştiriler yönelterek değerlendirmek daha doğru olur. Kişiler işin içine girmez mi? Girebilir ama girdiği noktada ifadelerimize biraz daha dikkat etmemiz ifadelerimize gereklidir diye düşünüyorum. "Helal süt emmişlik" veya "haram süt emmişlik" kavramıyla, değerlendirmesiyle bu konunun değerlendirmesine girmenin çok sıkıntılı olduğunu, olabileceğini belirtmek isterim. Kendisini şahsen bir müddettir tanımıyor olsam çok farklı bir tepkiye neden olabilecek bu ifadeyi gene de ilerleyen bu saatte ve iyi niyetimi koruyarak...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Bu iyi niyetle söylenmiş bir şey efendim, "Biz sizden böyle bir şey beklemiyoruz." dedik. Böyle bir tasarıya onay vermenizin bizi üzdüğünü söyledik yani bunun...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Ben anında müdahale etmedim Sayın Işık, bakınız, şu saati, şu dakikayı bekledim. Bu da belki helal süt emmişliğimin bir sonucudur, anında müdahale etmedim.

Ne amaçla söylenirse söylenin, nereden nereye bağlantı kurulursa kurulsun, bu tür, bu ve buna benzer kişisel değerlendirmeler burada asıl söylenmek isteneni, murat edileni unutturur. O kadarını söyleyeyim. İşin esasında kalarak onun üzerinde ne kadar konuşursak konuşalım, ondan kimse rahatsızlık duymaz, muhtemelen de yararlanırız, etkileniriz de ama bunu helale, harama, vatanseverliğe, vatansevmezliğe doğru götürürsek işte o zaman esas konudan uzaklaşmış oluruz.

Türkiye'yi bu yasa tasarısıyla üçüncü dünya ülkesi, beşinci dünya ülkesi olarak nitelendirmek, çok sevdiğimiz bu ülke için... Varsayalım ki size göre Hükümet hata yapıyor, hata yapan bir Hükümeti ile birlikte dahi bu ülke üçüncü, beşinci sınıf ülke kategorisinde, bir millî duygu sahibi yurttaşımız tarafından -milletvekili sıfatını da taşısa- değerlendirilmemelidir diye düşünüyorum.

Bir şeyleri bir şeylere bağlayarak, bir konuyu bir başka konuya bağlayarak bu konudaki eleştirileri desteklemeye çalışmak sanısı da kanaatimce yanlıştır. Yabancılara mülk satışı konusunda Büyükşehir Belediyesi Yasa Tasarısı'nı ve onun, gene, hayal edilerek olası sonuçlarını dile getirmeye çalışmanın çok tutarlı bir değerlendirme olmadığını belirtmek isterim.

Bu yasa tasarısının Anayasa ilkelerine, Anayasa'nın 2'nci maddesinden başlayarak 127'nci maddesine gelinceye kadar -127 dâhil- birçok maddesine aykırılığı konusu yine yaygın bir şekilde dile getirildi, dile getiriliyor. Dün ifade ettim, bugün metin okumadan, müsaadenizle Sayın Başkanım, Anayasa Mahkemesinin 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'yla ilgili vermiş olduğu iptal talepli dava sonucunda 2007/6 no.lu Karar'ı ve yine, 5747 sayılı Kanun'un, ilk kademe belediyelerinin tüzel kişiliğinin kaldırılmasıyla ilgili kanunun iptali istemiyle yapılan başvuru üzerine vermiş olduğu 2008/153 sayılı kararlarında... Ki bu kararlar bugün konuştuğumuz ve bundan sonra da değerlendirmeye devam edeceğimiz Büyükşehir Belediye Yasa Tasarısı'nın benzeri yasalar üzerine açılmış davalar ve kararlardır. Orada, bu kararlar da Anayasa Mahkemesi köy kapatılmasının, köy tüzel kişiliğinin sona erdirilmesinin, belediyelerin nüfus kriteri ya da başka sebeplerle, başka diğer kriterlerle tüzel kişiliğinin sona erdirilmesinin, mahallelerin bir yerlere bağlanmasının, yani yerel yapıda, yerel yönetim yapısında bağlılık değişikliklerinin, yeni yapılar kurulmasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ilişkin kararlardır. Anayasa Mahkemesinin bu kararlarına rağmen, 2007 ve 2008 yıllarında vermiş olduğu çok açık seçik, anlaşılır kararlara rağmen, hâlâ aynı mahiyette ve bu kararları dikkate alarak düzenlenmiş bulunan Büyükşehir Belediyesi Yasa Tasarısı üzerinde Anayasa'ya aykırılık iddiasını sürekli dile getirmenin zaman ve emek kaybından başka bir sonuç doğurmayacağını da ifade etmiş olmak isterim.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Sayın Bakanım, biraz önce “Yeni bir hukuk yaratıyoruz.” dediniz. İşinize geldiği zaman böyle, işinize gelmediği zaman 2007, 2009'a dönüp eski hukuktan örnek veriyorsunuz.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; bu yasa tasarısıyla hâlihazırda bir il dâhilinde var olan, kimi yerde 50'nin üzerinde, kimi ilde 100'ün üzerindeki farklı yerel yapıların, belediyelerin oluşturduğu yerel idari karmaşa, özellikle imar anarşisini kontrol altına almak ve il ölçeğinde bir imar düzeni getirmek amaçlanmaktadır. Hiçbir yörenin, köyün, mahallenin, mezranın yerel kimliğiyle, tarihî, doğal özellikleriyle, güzellikleriyle ilgili değişiklik amaçlanmamaktadır. Böyle bir amaç yasanın içerisinde yoktur, gerekçesinde yoktur, hazırlayanların da böyle bir amacı yok; aksine, en küçük yerleşim yerinden en büyük yerleşim yerine kadar il ölçeğinde, şehirlerin, yerleşim yerlerinin, doğal güzelliklerin ve tarihî tesislerin, binaların, değerlerin düzen altına alınması, korunması, güzelleştirilmesi, daha iyi hâle getirilmesi amaçlanmaktadır; daha düzenli bir yönetim, daha hızlı bir yönetim, daha etkin bir yönetim ve daha az israfı içeren bir yönetim yapısıyla.

Muhtarlar konusu, Muhtarlar Federasyon, Konfederasyon başkanlarımızın dile getirdiği muhtarlar konusu ve muhtarlıklar konusu... Muhtarlıkların tamamı muhafaza edilmektedir. Köy muhtarlıkları mahalle muhtarlıklarına kısmen dönüşmektedir, doğrudur, gizli bir şey değildir, açıktır, kanunda yazıyor, İnternet'te ilan edilmiş durumda. Hükümetimiz bunu tasarı olarak Meclise sevk ettiği dakikadan itibaren herkesin haberi olmuştur, resmen haberi olmuştur, zaten daha önce de bilinen hususlardır ama Sayın Korkmaz, benim şu anda söyleyeceğim bir cümleyi ifade etmiş oldu, teşekkür ederim. Mevcut Belediye Yasası'nda bir mahallenin kuruluşu, kaldırılışı, başka mahalleyle birleştirilmesi zaten o mevcut yapımızda vardır. Gerekliyse bunu belediye mekanizması, belediye meclisi, belediye başkanı hayata geçirir; yeni mahalle ihdas eder, yeni mahalle kurar. Biz burada yeni mahalle ihdası için 500 nüfus kriterini getiriyoruz, tek getirdiğimiz değişiklik bu.

Bu akşam arz edeceğim hususları burada...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Bakanım, aktüel bir konu var. Onunla ilgili bir soru sorabilir miyim?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – ...bitirmek ve hepinize saygılarımı ifade etmek isterim.

Teşekkür ederim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – İnternet'e düşen haberlere göre Çukurca'da iki karakolumuza saldırı yapılmış. Bununla ilgili... Şehit ya da gazi var mı? Bilginiz var mı?

BAŞKAN – Sayın Bakanım, teşekkür ediyorum efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Ben şu anda sizden duydum onu Mehmet Bey.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Haber sitelerinde var şu anda.

BAŞKAN – Sayın Serindağ, kısa olmak üzere, rica ediyorum...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Doğrudur, yeni düşmüştür yani ben biliyorsunuz on beş dakikadır sizinle meşgulüm.

BAŞKAN – Ben Sayın Bakanın bu nedenle burada bu kadar uzun süre mesaisi için teşekkür ettim kendisine.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Müsaade edersiniz, haber verimiz, az sonra gelir zaten.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Bilginiz varsa paylaşmak için...

BAŞKAN – Sayın Erdoğan, nerede olmuş dediniz efendim?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Var mı diye soruyorum, saldırı var mı diye.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Hayır, şu anda on beş dakikadır sizinleyim ve takip ettiğinizi görüyorum. Önüme de bir not gelmedi veya getirilemedi, öyle diyeyim.

Arz ederim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Serindağ.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, sayın milletvekilleri, değerli katılımcılar; sözümü çok kısa keseceğim.

Şimdi Sayın Bakan, şöyle fazla alınganlık göstermenize gerek yok. Diyorsunuz ki yasa alıacele getirilmedi, işte bizim efendim kuruluş bildiğimizde var, parti programımızda falan var, çok şey var parti programında çok şey var onların hepsini siz Meclis gündemine getirdiniz mi? Şimdi zaten acele getirilmeydi alt komisyonda iktidar grubuna mensup değerli milletvekilleri tarafından 27 tane değişiklik önergesi verilmezdi yani şimdi siz öyle dersiniz alt komisyonda gece gündüz çalışan arkadaşlarımızın emeğine yazık olur. Onlar eksikliği tamamlamak için çalıştılar, didindiler. Sonra acele getirilmediyse siz Yatırım İzleme ve Koordinasyon Merkezinin yapısını niye değiştirdiniz, yani niye değiştirme gereğini duydunuz? Peki, alıacele getirilmediyse Ulaştırma Bakanlığı yetkilileri niye müdahale etmek durumunda kaldılar? Şimdi bunu bana göre alınganlık meselesi yapmaya gerek yok. Bu ortada bir gerçek. İkincisi şöyle: Şimdi, sizin belki Türkiye'nin rejimini efendim üniter rejimini değiştirmek gibi bir amacınız olduğunu söylemiyoruz. Yani söylemiyoruz, söylemiyoruz hayır öyle bir amacınız var demiyoruz ama sizin getirdiğiniz yapılanma böyle bir tehlike yaratabilir diyor, insanlarda öyle bir kuşku var. Yani yaratabilir bak şimdi niye şey ediyorsunuz.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Ben bir şey yapmadım, ya ben sağa da dursam sola dursam etkileniyorsun Ali Bey, gözünü seveyim yani nasıl hangi hadise içi normal ona dikkat edeyim. Bir şey demedim gerçekten ya!

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Bir şey demiyoruz ki yani lütfen. Şimdi şöyle biz sizin öyle bir amacınız var demiyoruz.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Bakan, ellerinizi masaya koyuyorsunuz ne anlama geliyor?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Çukurca da çatışmaya bakıyorum şu anda evet.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Şimdi, Sayın Bakan öyle bir amacınız var demiyoruz, kimse de demiyor zaten ...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Güzel, bak, biz de onu diyoruz böyle bir amacımız yok diyoruz.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – ... ama diyoruz ki sizin getirdiğiniz bu yeni yapı, insanlarda kuşku yaratıyor yani öyle bir tehlike meydana getirir diyor, insanlar öyle diyor. Bunun için de alınganlık göstermeyin.

İkincisi, şu sözünüzü bence yeniden değerlendirmenizde fayda var. İkili hukuk iddiası diyorsunuz ya şimdi de var, işte il belediyesi var, ilçe belediyesi kastedilen şu efendim: Bakınız tüm ilçe belediyelerinde aynı mevzuat uygulanıyor, tüm büyükşehir belediyelerinde aynı mevzuat uygulanıyor, tüm efendim il özel idarelerinde aynı mevzuat uygulanıyor ama şimdi sizin getirdiğiniz sistemde illerde farklı mevzuat uygulanıyor. Yani 52 ilde farklı mevzuat uyguluyorsunuz, o 29 ilde farklı mevzuat uyguluyorsunuz yani onlar birbirinden farklı. Yani şimdi verdiğiniz örnek uygun bir örnek değil. Bilmiyorum tabii siz meşguldünüz ve bir daha isterseniz yenileyeyim şöyle diyorum ki: Siz diyorsunuz ki şu anda da ikili bir mevzuat uygulaması var ha şöyle diyorum bakınız: Sizin verdiğiniz örnekten hareketle söylüyorum tüm ilçelerde şu anda aynı mevzuat uygulanıyor tamam. Yani büyükşehir belediyelerine bağlı tüm ilçelerde de aynı mevzuat uygulanıyor. Yani aynı grup yerleşim yerlerinde aynı...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Dolayısıyla ikili sistem şu anda da var. Var mı, yok mu?

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim yani şimdi Sayın Bakan, yok diyorum bakın ben izah etmeye çalışıyorum. Bir daha izin verirseniz o zaman bir daha söyleyeyim. Şimdi söyle tüm büyükşehir belediyelerinde aynı mevzuatı uygulamıyor muyuz mu?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Doğrudur.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Doğru mu?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Evet, tabii sınır itibarıyla hayır.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Hayır, hayır tabii MKA kanun diyor haiz olduğu yetki ve...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Nüfusuna göre çevre sınırı var.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim o da aynı nüfusu, o sınırı aşarsa gene ona da onu uygulayacaksınız, öyle mi doğru mudur?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Evet.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Büyükşehir belediyelerine bağlı tüm ilçelerde de aynı mevzuatı uyguluyoruz öyle mi?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Tümüyle bağlı olan ilçelerde evet.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şöyle; yani Kadıköy'e ayrı mevzuat, Çankaya'ya ayrı mevzuat uygulamıyoruz aynısını uyguluyoruz öyle mi? Bu da doğru. Şimdi, yeni gelen sistemde 52 ilde farklı bir uygulama yapıyoruz, 29 ilde farklı bir uygulama yapıyoruz. Doğru mu?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Doğru, beş tane yeni sistem, sadece...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Ben valla onu Sayın Bakan onu izah etmeye çalışıyorum ama yani...

BAŞKAN – Ben de bir katkıda bulunayım Sayın Serindağ, bana göre üçlü sistem var mevcut hâlde. Bir tanesi Kocaeli ve İstanbul'a yönelik tüm idari sınırların esas aldığı sistem, 14 büyükşehirde sadece hizmet sınırlarını yani pergel diye tarif ettiğimiz bir sistem, diğerlerinde de özel idarelerin ve il belediyelerin olduğu sistem Sayın Bakan.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Değil, Sayın Başkan, değil o zaman izin verirseniz bir de yüzümü böyle döndürerek söyleyeyim. Şimdi bakınız, kaç büyükşehir belediyesi var Sayın Başkanım?

BAŞKAN – 16 belediye başkanı var.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – 16 büyükşehir belediyesinde 5216 sayılı kanun uygulanıyor öyle mi?

BAŞKAN – Farklı olmak kaydıyla.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim kanun orada düzenlemiş.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – 14'ünde ayrı.

BAŞKAN – 2'si ayrı, 14'ü ayrı.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – 12'sinde de özel idare var.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Anladım da nüfus kriteri... efendim nüfus kriteri getirmiş diyor ki: Nüfusu şu olanlarda diyor efendim mesafe şudur diyor. Tamam mı orada bir ayrılığımız var mı?

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Mülki sınırlar, İstanbul, Kocaeli için var.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Yok. Efendim şimdi o tüm büyükşehirlerle bağlı ilçe belediyelerinde aynı mevzuatı uyguluyoruz. Yani atıyorum: Bayrampaşa'yla Bağcılar'da aynı mevzuatı uyguluyoruz. Bayrampaşa'yla Yenimahalle'de aynı mevzuatı uyguluyoruz öyle mi?

BAŞKAN – Bu yaklaşımınıza göre en azından iki sistem uygulanıyor.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim aynı mevzuatı uyguluyor muyuz?

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – O zaman şimdiki getirdiğiniz değişiklik yenilik değil o zaman.

BAŞKAN – Genişletmekten ibarettir diyecektim, Sayın Serindağ...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Ben de onu dedim sınırlar değişiyor başka bir şey yok ki.

BAŞKAN – Tamam, tamam.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi ne yapıyorsunuz? Efendim, şimdi, bir ilde farklı bir mevzuat uyguluyorsunuz. Mesela atıyorum Elâzığ'da, Elâzığ'da köyler tüzel kişiliklerini muhafaza ediyorlar orada köy var ama yani başındaki Malatya'da köy yok artık. Yani farklı farklı mevzuat uyguluyoruz. Bir de bir konuyu öğrenmek için soruyorum: Şimdi nüfusu tespit ederken zannediyorum 2011

yılı sonu itibarıyla efendim var olan nüfusu kastediyoruz. Hâlbuki bu yasa, yayımı tarihinde yürürlüğe gireceğine göre bana göre uygun olanı yayımı tarihindeki nüfusu esas almak lazım.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Tabii, tabii onu almak lazım.

BAŞKAN – Tabii o kanunla ilgili madde gelecek biliyorsunuz o şeyde var? Geçici hangi maddede var?

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Biz o konuda Sayın Bakanın görüşlerini de istiyoruz.

BAŞKAN – Yani o madde gelince tabii o zaman öğrenme imkânımız olur.

Evet Sayın Serindağ teşekkür ediyoruz efendim.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Peki, ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlarım alt komisyon raporunun birinci maddesi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi önerge ama... İstirham ediyorum.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, iki dakika cevap vermem gerekiyor.

BAŞKAN – Hayır vermeyin, özel olarak verin.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Olmaz, kayıtlara geçmesi lazım.

BAŞKAN – Peki iki dakika vereyim Sayın Işık ama bak .

Peki buyurun efendim, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım geç vakitte de olsa bu nezaketiniz için.

BAŞKAN – İstirham ederim efendim.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Ben de Sayın Bakanın, alınganlık göstermesini yanlış anlaşılma olmasına bağlıyorum. Biz kendisinden böyle bir yasayı buraya getirmesini beklemediğimizi ifade etmeye çalıştık. Diğer taraftan Türkiye'yi üçüncü dünya ülkesi veya beşinci dünya ülkesi yapmadım ben ifadelerimde. Tutanakları incelersen böyle olmadığını anlayacaktır. Acaba üçüncü veya beşinci bir dünya ülkesinde bu yasaya benzer bir yasa var mı? Varsa hiç olmazsa biz neredeyiz bir kendimizi görelim demek istedim. Olmadığına göre herhâlde biz orada değiliz.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Ben de inandım buna.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Tamam. Şimdi Sayın Bakan, bir tarafta bağlanma için hem diyorsunuz ki 10 kilometre uzaktakini bağlanabilirsin sana altı ay süre veriyorum diyorsun Türkçesi. Birleşme dersen ha birleşme dersen 5 kilometreyi geçemezsin örneğin beş gün veriyorum diyorsun. Yayımlandığı tarih beş gün sonra olursa beş gün diyorsunuz. Şimdi bunun anlamı ben belde istemiyorum demek değil midir? Siz 3 tane belde, 2 tane belde ya da 1 belde 3 tane köy birleşerek nüfusunuzu 2 binin üzerine çıkarmak isterseniz buna müsaade etmiyoruz demek, bunu böyle anlıyoruz. Acaba yanlış mı anlıyoruz? Bu konuda bir açıklama getirebilerseniz gerçekten sevinirim.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Birinci anlattığınız orada 10 kilometre mesafesinde veya sınırdaş olduğu belediyeyi, o belediyenin büyümesini eğer biz öneriyorsak, kabul ediyor, savunuyorsak ikinci sorunuz açıkta kalmış oluyor.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Hayır aynısını oraya da yapın diyorum ben de.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Aynısını oraya nasıl yapacaksınız?

ALİM IŞIK (Kütahya) – 10 kilometre mesafe içerisindeki köy veya beldeler birbiriyle birleşme taleplerini aynı şekilde yukarıya hangi hakları veriyorsanız buraya da verin. Haziran ayına kadar verin veya deyin ki:

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Birleşme hakkı bugün gündeme gelen bir hak ve imkân değil bugüne kadar var olan bir haktır, kullanılmamışsa bunu kanun zoruyla, kanun uyarısıyla kullandırmanın mantıklı bir izahı yok.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Bakanım, bugüne kadar bunların tüzel kişiliği beldeydi. Beldeydi, şu anda belde olmuyorlar köy oldular.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, Sayın Alim biliyorsunuz özel bir maddeyle kesinleşti, 393' ün 2' nci maddesinde değişikle.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Bir de 2011 nüfusu yerine yayım tarihi veya 2012 nüfusunu alalım bazı belediyeleri kurtaralım, hakkı olanı kurtaralım evet teşekkür ederim Sayın Başkan, sağ olun.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Aynı soru Sayın Serindağ'dan da geldi, bu konuda Türkiye İstatistik Kurumunun nüfus sayımlarına ilişkin uyguladığı kanun, ve o kanunun uygulamasını yapan İstatistik Kurumu uygulaması itibarıyla resmî nüfus sayımı değerlendirmeleri ancak yılın 31 Aralık tarihi itibarıyla yapılabiliyor bu konuda sizin gibi düşünüyor ve bunu hayata

geçirmeye çalıştık fakat resmî olarak aldığım dünkü cevap itibarıyla bunun ancak 31.12.2011 yada 2012, tarihi itibarıyla mümkün olabileceğini... Hayır 2012 yapamayız çünkü...

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Efendim bu cevabı TÜİK mi gönderdi?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Doğrudur gayet tabii.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Çok özür diliyorum, bu cevabı alabilir miyiz, bir örneğini alabilir miyiz?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Alırsınız tabii ki, tabii ki veriz o cevap gizli bir cevap değil.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Devletin Hükûmete bağlı olan bir kurumu böyle bir görüş beyan ediyor ve siz de sizden...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Kanununa göre görüşünü söylüyor yani nüfus sayımlarını yapan kurum burası değil mi? Türkiye İstatistik Kurumu.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Hukuku ortadan kaldıracak kadar kendinizi cesaret buluyorsunuz da, TÜİK'in kararına biz uymak zorundayız nasıl dersiniz?

BAŞKAN – Evet. Sayın Bakanım, bu konu gündeme geldiğinde ayrıntılı olarak görüşme imkânımız olacaktır.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Nüfus sayımı, kanununa göre yürüyen bir işlemdir. Şu anda konumuz, nüfus sayımlarının nasıl yapılacağı değil takdir edersiniz.

BAŞKAN – Evet, peki arkadaşlar teşekkür ediyorum.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – O zaman biz bu kanunla devletin bütün işleyen kurumlarını ve sistemlerini değiştirmek durumunda kalırız, o zaman bir yere varamayız.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Bakanım biraz önceki sorumuzla ilgili bilgi geldi mi Sayın Bakanım?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Bilgi geldi, özür dilerim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakanım, estağfurullah.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Çukurca bölgesinde, zaman zaman olan ve büyük olasılıkla yüzde 99 olasılıkla bölücü terör örgütü tarafından gerçekleştirilen üs bölgelerindeki askerî noktalarımıza, askerî birliklerimize taciz ateşi gerçekleştirilmiş farklı noktalarda, yedi noktaya taciz ateşi gerçekleştirilmiş, karşı atışlarla bu tacizler önlenmiş ve operasyon bölgede devam ediyor. Herhangi bir zayıfat var mı diye sordum.

BAŞKAN – Allah'a şükürler olsun.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Allah'a şükür şu an itibarıyla yok ve askerimizin, muhtemelen giden takviye polislerimizin takibi devam ediyor.

BAŞKAN – Evet. Sayın Bakanım teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlarım alt komisyon raporunun birinci maddesi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır, şimdi önergelerle ilgili işlemlere geçiyorum. Başkanlığımıza 10 önerge verilmiştir bunlarına 6'sı birinci maddenin bazı fıkralarının metinden çıkarılmasına dairedir, 1'si ibarenin metinden çıkarılmasına dairedir. 3'ü de birinci fıkrada değişiklik yapılmasına dair önergelerdir bu önergelerin 7'sinin altında Sayın Enver Erdem'in, 2'sinin altında Sayın Hasan Hüseyin Türkoğlu'nun ve 1'inin de altında Sayın Namık Havutça ve 5 arkadaşının imzaları vardır.

Şimdi Sayın Enver Erdem'e ait önergeleri okutuyorum ayrı ayrı:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/690) sayılı Tasarı'nın 1. Maddesinin birinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Enver Erdem

Elâzığ

"Madde 1- Şehir merkezleri nüfusları esas alınarak ve sınırları ve mülki sınırlar olmamak üzere Afyonkarahisar, Aydın, Balıkesir, Denizli, Elâzığ, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Muğla, Sivas, Trabzon, Şanlıurfa ve Van illerindeki il belediyeleri şehirle birleşmiş yerleşim birimleri ile beraber büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür."

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

“Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile Bazı Kanun ve KHK’lerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”nın 1. Maddesinin 2. fıkrasının tasarı metninden çıkarılmasını arz ederiz.

Enver Erdem
Elâzığ

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

“Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile Bazı Kanun ve KHK’lerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”nın 1. Maddesinin 3. fıkrasının tasarı metninden çıkarılmasını arz ederiz.

Enver Erdem
Elâzığ

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

“Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile Bazı Kanun ve KHK’lerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”nın 1. Maddesinin 4. fıkrasının tasarı metninden çıkarılmasını arz ederiz.

Enver Erdem
Elâzığ

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

“Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile Bazı Kanun ve KHK’lerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”nın 1. Maddesinin 5. fıkrasının tasarı metninden çıkarılmasını arz ederiz.

Enver Erdem
Elâzığ

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

“Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile Bazı Kanun ve KHK’lerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”nın 1. Maddesinin 6. fıkrasının tasarı metninden çıkarılmasını arz ederiz.

Enver Erdem
Elâzığ

BAŞKAN – Sayın Erdem, söz istiyor musunuz önerelerinizle ilgili?

Buyurun.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri; tabii, bu önergeyle muradımız ne? Çok özet olarak, aslında Elâzığ, Sivas ve Ordu illerinin şehir merkez nüfusları ve yakınındaki yerleşim birimleriyle beraber hizmetlerin planlı, programlı yürütülebilmesi amacıyla büyükşehir yapılmasına ilişkin bir önerge. Şimdi bu düzenlemeyi iyi niyetli bir düzenleme olarak kabul edecek olursak büyükşehir kavramında Anayasa’nın 127’nin üçüncü ve sonuncu fıkraları göz önünde tutularak şehir merkezi büyük olan illerin büyükşehir yapılmasının doğru olacağını düşünüyorum. Şehir merkezi etrafındaki yerleşim birimleriyle plan bütünlüğü, altyapı projelerini birlikte planlanıp çözülebilmesi bu yöntemle mümkün olacaktır. Eğer bu düzenleme yine iyi niyetli bir düzenleme ise bu ilkeye göre hareket edilmesi gerekir. “Yok, illa mülki sınırlara dönüştüreceğiz.” dersiniz, kanunun adını değiştirin, “idari ve siyasi özerkliğe götüren büyük köy yasası” deyin, o zaman bu düzenlemeyi geçirin. Merkez nüfusu 410 bin olan büyükşehir olamamış başka bir il var mıdır diye burada soruyorum? Çünkü Elâzığ 410 bin merkez nüfusuyla Türkiye’de 22’nci büyüklüğe sahip, 22’nci şehir merkez nüfusu büyüklüğüne sahip bir il. Şimdi, siz bunu bırakacaksınız, mevcut yasayla getirdiğiniz yedi tane il, daha önce büyükşehir yasası yapma mantığına istisnalar getirmek suretiyle iki tane ili büyükşehir yaptınız. Şimdi, Elâzığ duracak, Elâzığ’ın dışındaki şehir merkezi 60 bin olan, 80 bin olan illeri büyükşehir yapacaksınız. Ya, bu işin hem Anayasa’ya hem akla, mantığa aykırı bir uygulama olacağını düşünüyorum.

Şimdi, tabii, bu hususta ben Elâzığ milletvekili, AKP milletvekilimiz, Komisyon üyemizin de önergeye ne şekilde oy vereceğini de işin doğrusu merak ediyorum. Yine aynı hususla ilgili olarak Ordu ilinin de büyükşehir yapılmasına ilişkin bir önerge vermiştim, Sayın Bakanımızın da bu konudaki değerlendirmesini gerçekten merak ediyorum. Eğer düzenleme vatandaşın ve idarenin sorunlarını çözme amacı taşıyorsa milletin talebi doğrultusunda belde belediyelerini kapatmadan, özel idareleri kapatmadan, köylerin tüzel kişiliğini sona erdirmeden merkez nüfusu büyüklüğüne göre ve mülki sınırları göz önünde tutmadan bir çözüm bulunması gerekmektedir.

Şimdi, burada Sayın Bakanımız aslında vermiş olduğu bir cevapta çok güzel bir değerlendirme yaptı ancak dedi ki: "Yapılan konuşmalar biraz bilgi içerse ve sistemle alakalı olsa, düzenlemeyle alakalı olsa bunlardan istifade edip etkilenebiliriz." Allah razı olsun. Ben de Sayın Bakanım şu görüşmeler süresince onlarca defa yapılan konuşmalarda hiçbir bilgi kırıntısı, bu ülkenin birliğine, beraberliğine gösterilen hassasiyetle ilgili kendisini etkileyen herhangi bir konuşma olup olmadığını da merak ediyorum ve yine bağlı olarak yani bu tasarıda bu bilgiler ve öneriler doğrultusunda "Ya şurayı eksik yapmıştık da doğrusu söylemiş, yapalım." diyebileceğiniz herhangi bir düzenleme var mı, görüşünüz var mı onu da merak ediyorum.

Elâzığ ili cumhuriyetimizin kuruluşundan itibaren merkez olarak planlanmış. Yani yapılan yatırımların tamamı bölgede Elâzığ iline yapılmış.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Tüm bölge müdürlüklerinin merkezi.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Bölge müdürlükleri Elâzığ'da kurulmuş, o dönemde yapılan fabrikalar, barajlar vesaireler. Şimdi Elâzığ böyle güzel günlerde yaşarken AK PARTİ iktidarları olmuş ve Elâzığ'ın karnesi, sicili, bu iktidar yanındaki değeri neyse onu bilemiyorum. Tabii, şimdi cevap verecek olan Sayın Bakanımız veya bir kısım arkadaşlar şunu söyleyebilir: "Ya biz Elâzığ'da yüzde 70 oy aldık." Yani bu sizi eğer tek başına, bu yaptığınız işlerde haklı çıkarıyorsa "Vallahi, doğrusunu yapıyorsunuz, daha fazlasını yapabilirsiniz." diyebilirim ancak tarih ve kültür merkezi olan bu kadar yatırımların yapıldığı bir merkez göz ardı edilmiş ve bu fabrikalar ya özelleştirilmiş, yapılan fabrikalar ya da kapatılmak suretiyle işçiler, orada çalışan insanlar hepsi işsiz kalmış, böyle bir sıkıntılı süreç başlamış. Yine bölgede kurulmuş olan bölge teşkilatları ya Diyarbakır'a ya Malatya'ya kaydırılmak suretiyle bu yapılar da ortadan kaldırılmış.

Sayın Bakanım, sizlerin çok yakından bildiğiniz -ve ben çok ayrıntılarına aslında girmek istemiyorum ama şimdi- Elâzığ Belediyesi uygulaması var. Muhalefet partilerinin belediyelerini iddialar doğrultusunda bir telefon konuşması veyahut da dinlemesi neticesinde bilgi kırıntılarına dayanak görevden uzaklaştırıyorsunuz. Şimdi, siz, Elâzığ'la ilgili, ben bunu makamınızda da size vicdani ve Allah'ın hesap soracağı noktasından bir arzım da olmuştu Sayın Bakanım, bu politik bir konu değil çünkü bu bahsettiğim tablo içerisinde Elâzığ yolsuzluğun, usulsüzlüğün sokaklarda konuşulduğu, kirin sokaklarda aktığı bir il. Bununla alakalı, belediyenin yapmış olduğu ben sadece bir temizlik ihalesinin rakamlarını vermiştim, Genel Kuruldaki bütün milletvekillerimiz "Yani böyle bir şey olmaz, böyle bir şey doğru mu?" falan bir tane söylediğimi düzeltebilecek bir ifade yok. Sayın Bakanım, sizin de bilgileriniz vardır. Elâzığ Belediyesi temizlik ihalesi. Ben onun dışında, EL ÖZ'ün, bilmem neyin yapılmış olan bir sürü yolsuzluk, usulsüzlük, onlarca soruşturma, davalar, bunları sizler biliyorsunuz. Araç kiralamayla alakalı bir konu.

BAŞKAN – Sayın Erdem ama önerenizle ilgili değil bu konu. İstirham ediyorum, önerge üzerinde konuşacaksınız. Onları diğer başka maddelerde...

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Sayın Başkanım, zorunuza mı gitti? Tamamlıyorum, hemen iki dakikada.

BAŞKAN – Hayır, o anlamda söylemiyorum. Yani bu konu ayrıca dile getirilebilir.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Elâzığ'ın büyükşehir yapılmaması, gerekçesi bu.

BAŞKAN – Tabii, tabii, anladım ama belediyedeki o konuyu ayrıca defalarca dile getirebilirsiniz.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederim.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Elâzığ'ın büyükşehir olamamasının temelinde bu var. Elâzığ'da 20 bin lira piyasa değeri olan bir otomobile bu ihale süreci içerisinde 1 trilyon lira kira bedeli ödeniyor. 1 tane çöp kamyonuna, küçüklerine işte 350 bin lira-360 bin lira gibi rakamlar, büyük kamyonlara 1 milyon, en büyüklerine 4 milyon lira gibi kiralar ödeniyor.

MUHARREM IŞIK (Erzincan) – Bir tanesine senelik...

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Bu ihale dönemi. Yani dört yıl için 20 bin liralık bir araç verirseniz size o dört yılın sonunda Belediye 1 trilyon lira para veriyor veyahut da kamyonu bu rakamlar veriliyor, kamyonetlere.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – İhaleyi alan firma kim?

ENVER ERDEM (Elâzığ) – İhaleyi alan firma aslında belli. Her yıl aynı firma alıyor. İşte bununla alakalı yapılmış olan mülkiye müfettiş raporları, denetim raporları, teftiş, hepsinde var bunlar.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Denetim komisyonu başkanı AKP'li, bunları ortaya koyan.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Sayın Bakanım, ben de soruyorum: Allah için, bu kadar yolsuzluğu, bu kadar usulsüzlüğü Elâzığ'a reva görürseniz Elâzığ'ın yüz elli sene daha büyükşehir olabileme ihtimalini ortadan kaldırabilirsiniz. Devlet Planlama Teşkilatı

verilerine göre bu bahsettiğim tablo içerisinde Elâzığ 2010 yılında 750 bin olması gereken nüfusu maalesef şu anda sadece 560 bin, yani bu rakamda kaldı. Elâzığ 2006 yılında 600 binli rakamları geçti ve bu tarihten itibaren de böyle bir ciddi çöküşe gidiyor. Elâzığ yıllık olarak yaklaşık 30 bin civarında göç veriyor ve çevreden eğitimsiz bilmem falan filan bu tür göçler alıyor ve bu şekilde yolsuzluklarla bütünleşince de Elâzığ'ın ufku tamamen kapanıyor, geleceği kararıyor.

Bu bağlamda bu önerime ben destek vermenizi istiyorum. Elâzığ'ın şehir merkezi nüfusu ve çevresindeki beldeler mantığı ile büyükşehirin gerçek mantığı ile Anayasa'nın 127'inci maddesinin üçüncü ve son fıkrası gerekçeleri ile ben Elâzığ Belediyesinin ve bu bağlamda sizin Ordu Belediyesinin de büyükşehir yapılmamasına ilişkin önerge vermişim. Önergeme desteklerinizi bekliyorum...

S. NEVZAT KORMAZ (Isparta) – Vallahi, büyük şans, bir ilden bakan çıkmış, öyle değil mi?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Hem de İçişleri Bakanı.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – ...ve belediyeyle ilgili de eşitlik ilkesi gereğince ve hesabını da Cenabıllah'a vereceğiniz bir konu ve son cümle olarak da...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sadece Cenabıllah'a, elbette, Cenabıllah'a verilecek ama bize de verecek yani.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Şimdi, bak, Anayasa'ya hesap verilmiyor bu ülkede Sayın Valim, kanunlara verilmiyor, onlara verilmiyor.

BAŞKAN – Sayın Erdem, bağlayalım efendim.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Şimdi, bizim müracaat edeceğimiz –son cümle Sayın Başkanım- Sayın Başbakanımızın sürekli kullandığı, yani bu kadar manevi konuşmadan sonra bir de Ali İmran Suresi'nin ilgili ayetlerini de hatırlatmak istiyorum. Yani gerek bu yasayla ilgili gerekse Elâzığ Belediyesinin bu kadar yolsuzluk ve usulsüzlüklerine rağmen, yani “Kalpleri mühürlenmiştir, kulakları duymaz, gözleri görmez.” şeklindeki, Sayın Başbakanımızın sürekli kullandığı ayetleri bir defa daha okumanızı istiyorum ve gereğini yapmanızı da sizden istirham ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şimdi önergeleri yeniden okutarak oylayacağım:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/690) sayılı Tasarı'nın 1. Maddesinin birinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Enver Erdem

Elazığ

“Madde 1 – Şehir merkezleri nüfusları esas alınarak ve sınırları mülki sınırlar olmamak üzere Afyonkarahisar, Aydın, Balıkesir, Denizli, Elâzığ, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Muğla, Sivas, Trabzon, Şanlıurfa ve Van illerindeki il belediyeleri şehirle birleşmiş yerleşim birimleri ile beraber büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür.”

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Efendim, oyları sayar mısınız?

BAŞKAN – Tabii, sayalım efendim, hayhay.

Önergeyi kabul edenler...

ALİ TURAN (Sivas) – Komisyon üyeleri kullanacak.

BAŞKAN – Komisyon üyeleri efendim...

Evet, tamam, anlaşmıştır.

Diğer önergeyi okuyun:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/690) Sayılı Tasarı'nın 1. maddesinin birinci fıkrasının aşağıdaki gibi değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Enver Erdem

Elazığ

“Madde 1 – Şehir merkez nüfusu esas alınarak ve Mülki sınırlar göz önünde tutulmadan Afyonkarahisar, Aydın, Balıkesir, Denizli, Elâzığ, Hatay, Malatya, Manisa, Muğla, Kahramanmaraş, Sivas, Trabzon, Şanlıurfa, Van ve Ordu illerindeki il belediyeleri büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum... Kabul edenler...

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Bir dakika, efendim, usulle ilgili. Bu önergeyle ilgili Hükümetin görüşünü sormuyor musunuz?

BAŞKAN – Peki, şimdi burada soracağım efendim.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Önergeyle ilgili görüşünü...

BAŞKAN – Peki, yeniliyorum, evet, doğru söylediniz, tamam. Keşke demin hatırlatsaydınız, niye geçince hatırlatıyorsunuz?

Sizin de şimdi aklınıza geldi, onu da söyle.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Sonradan geldi aklıma.

BAŞKAN – Sizin de şimdi aklınıza geldi diyeyim de hep beraber... Peki, başa alıyorum, özür diliyorum.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ama siz de usulü yerine getirmekle mükellefsiniz.

BAŞKAN – Tabii, tabii. Elbette, ben de size “Keşke daha önce söyleseydiniz.” diyorum efendim. Maksat hâsıl olmuştur.

Baştan alıyoruz.

İlk önergeyi okutuyorum yeniden.

CELAL DİNÇER – (İstanbul) – Çok hızlı okuyor, anlayamıyoruz. Böyle tane tane... Hangi şehirler olduğunu bilelim.

BAŞKAN – Peki, tane tane okuyor.

Peki, ilk önergeyi baştan alıyorum, yapılmış olan oylamaları da yok sayıyorum.

Evet, buyurun.

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olana (1/690) sayılı Tasarı'nın 1. Maddesinin birinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Enver Erdem

Elâzığ

BAŞKAN – Yavaş yavaş...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Yahu, yavaş yavaş kardeşim.

“Madde 1 – Şehir merkez nüfusları esas alınarak ve sınırları mülki sınırlar olmamak üzere Afyonkarahisar, Aydın, Balıkesir, Denizli, Elâzığ, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Muğla, Sivas, Trabzon, Şanlıurfa ve Van illerindeki il belediyeleri şehirle birleşmiş yerleşim birimleriyle beraber büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür.”

BAŞKAN – Evet, Hükümetimiz bu önergeye katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Sayın Başkan, yasa tasarısında öngörülen 750 bin nüfusu aşmış illerde büyükşehir belediyesi yapılması ilkesine uymaması, 750 bin nüfusun altında olan illerin önergede isminin geçmiş olması nedeniyle katılamıyoruz.

BAŞKAN – Evet, Hükümetimizin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olana (1/690) sayılı Tasarı'nın 1'inci maddesinin birinci fıkrasının aşağıdaki gibi değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Enver Erdem

Elâzığ

“Madde 1 – Şehir merkez nüfusu esas alınarak ve mülki sınırlar göz önünde tutulmadan Afyonkarahisar, Aydın, Balıkesir, Denizli, Elâzığ, Hatay, Malatya, Manisa, Muğla, Kahramanmaraş, Sivas, Trabzon, Şanlıurfa, Van ve Ordu illerindeki il belediyeleri büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür.”

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu Sayın Bakan?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Sayın Başkan, tasarıda öngörülen ve bu tasarıнын temel kriteri olan 750 bin nüfusu aşmış illerdeki büyükşehir belediyesi yapılması gerçeğiyle uyuşmadığı için önergeye katılamıyoruz.

BAŞKAN – Evet, Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

“Büyükşehir Belediyesi Kanunuyla Bazı Kanun ve KHK’lerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı’nın 1’inci Maddesinin 2’nci fıkrasının Tasarı metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederim.

Enver Erdem
Elâzığ

BAŞKAN – Sayın Hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümetimizin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

“Büyükşehir Belediyesi Kanunuyla Bazı Kanun ve KHK’lerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı’nın 1’inci Maddesinin 3’üncü fıkrasının Tasarı metninden çıkartılmasını arz ederim.

Enver Erdem
Elâzığ

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

“Büyükşehir Belediyesi Kanunuyla bazı Kanun ve KHK’lerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı’nın 1’inci Maddesinin 4’üncü fıkrasının Tasarı metninden çıkartılmasını arz ederim.

Enver Erdem
Elâzığ

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

“Büyükşehir Belediyesi Kanunuyla Bazı Kanun ve KHK’lerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı’nın 1’inci Maddesinin 5’inci fıkrasının Tasarı metninden çıkartılmasını arz ederim.

Enver Erdem
Elâzığ

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bu önergeyi, Sayın Hasan Hüseyin Türkoğlu’nun da benzer önergesi olduğu için birleştirerek tekrar okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

“Büyükşehir Belediyesi Kanunuyla Bazı Kanun ve KHK’lerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı’nın 1’inci Maddesinin 6’ncı fıkrasının Tasarı metninden çıkartılmasını arz ederim.

Enver Erdem
Elâzığ

Diğer önergeyi de okutuyorum.

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/690) sayılı Tasarı'nın 1'inci maddesinin altıncı fıkrasının madde metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederim.

Hasan Hüseyin Türkoğlu
Osmaniye

BAŞKAN – Hükümetimiz önergelere katılıyor mu?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeleri oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

BAŞKAN – Sayın Hasan Hüseyin Türkoğlu'nun diğer önergesini okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/690) sayılı Tasarı'nın 1'inci maddesinin aşağıdaki gibi değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Hasan Hüseyin Türkoğlu
Osmaniye

“Madde 1 – Vilayet binaları merkeze alınmak üzere 20 km çapında bir dairenin dâhilinde kalan ve il merkezine birleşmiş yerleşim birimlerinin toplam nüfusu 300.000'e ulaştığı illerdeki belediyeler büyükşehir dönüşürülür.”

BAŞKAN – Kendisi burada olmadığı için gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Büyükşehir sınırlarının mülki sınır olmasının önemli mahsurlarına karşı, bu tasarıyla toplumun içine girdiği beklentiye daha makul bir kriter getirilmek istenmektedir.

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/690) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın 1'inci maddesinin 1'inci fıkrasında yer alan “sınırları il mülki sınırları olmak üzere” ibaresiyle, 2, 3 ve 5. fıkralarının madde metninden çıkarılması ve fıkraların buna göre tespit ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Namik Havutça	Muharrem Işık	Ali Serindağ
Balıkesir	Erzincan	Gaziantep
Celal Dinçer	Birgül Ayman Güler	Mehmet S. Kesimoğlu
İstanbul	İzmir	Kırklareli

BAŞKAN – Birinci imza sahibi yok.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Grubumuz adına...

BAŞKAN – Hayhay. İkinci imza sahibi olarak Sayın Hocam, buyurun efendim.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Değerli Başkanım, Sayın Bakanım, değerli arkadaşlarım; bir miktar, nasıl hissediyorsunuz bilmiyorum ama benim yüreğimde çok büyük bir eziklik var. Nasıl tarif edilir? “Eziklik” diye tarif edilir gerçekten. Çarşamba gününden beri bu odadayız. İçişleri Bakanlığı, İçişleri Komisyonu, alt komisyonu odasındayız ve 18 saat süren çalışmalarımız. Makul insanlarız. Anayasa, hukuk ve benzeri bilgimiz gerekli asgari düzeyde. Gördüğüm kadar samimi insanlarız da ama bu kadar uzun süre sonra hiçbir konuda hiçbir şeyi değiştiremeyişinden hakikaten içim çok ezik. Şöyle düşündüm işin doğrusu: Biz burada ne yapıyoruz ki? Gerçekten yani...

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Tarihe not düşüyoruz.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Ama siyaset tarihe not düşmek için yapılmaz, tarih yapmak için yapılır değil mi? Yani, burada bir aktör var, o, anlaşılır, ülkeye istediği gibi biçim veriyor, tarihi yapmak üzere serbest davranıyor ama muhalefet denilen grubun varlığı da burada onu meşrulaştırmaktan başka bir işe yaramıyor. Bundan sonra düşünüyorum da doğrusu niye gelirim ki yarın 2'nci maddeye, 3'üncü maddeye, 4'üncü maddeye? Bir terslik var. Bir terslik var, yani böyle hissetmemem lazım, iyi bir iş yaptım diye hissetmem lazım; hiç öyle hissetmiyorum. Üstelik de hepimiz gibi ben çok emek verdim, hani kaytarsaydım...

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Konuşmalarda bilgi kısıntısı yok.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Bunun böyle olmaması lazım, bunun bize muhalefet olarak verdiği eziklik belki görevini yapamama, ama iktidara verdiği hissin daha ağır olmuş olduğunu tahmin ediyorum. Belki istediğinizi yapıyorsunuz şu anda da, sorumluluğunuz gerçekten çok büyük. Çok büyük çünkü şunu görüyoruz: Bu tasarımı bu kadar tartıştıktan sonra... Birbirimizden çok yararlandık hakikaten. Yasaların bir açıklanmış amaçları olur, kitaplar öyle yazar.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Hocam, umudumuzu kesmeyelim, nasıl olsa bu kanunu geri çekecekler. Mücadeleye devam.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Bu yasanın açıklanmış amacı enteresan: “Etkinlik.” Ve Sayın Bakan dedi ki bir konuşmasında -ama bu akşam değil, daha önceki bir zamanlarda- “Niye çıkarıyorsunuz ve niye bu kadar hızlı gidiyorsunuz?” “Çünkü biz en ücra köşedeki vatandaşa aynı hizmeti götürmek istiyoruz.” dedi. Şimdi, bu açıklama şanssız bir açıklama çünkü bu model 29 ilde. Geriye kalan 52 ilde en ücra köşedeki vatandaşa aynı nitelikteki hizmeti götürmek istemiyor musunuz?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – İstiyoruz. Onun mekanizması ayrı, onun mekanizması ayrı. Yani onu götürmeyeceğiz demedik ki. Nereden bu... Yani, bu çıkarımlar hakikaten enteresan çıkarımlar Hocam yani.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Şimdi, şu anda mevcut sistem, şu anda Türkiye'nin idari sistemi 81 il için aynı. 52 il için...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Gene aynı, idari sistem gene aynı.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Hayır, 29 il için farklı bir örgütlenmeye gidiyorsunuz. “Neden bu yeni düzenlemeyi yapıyorsunuz?” diye sorduğumuzda cevabınız bu: “En ücra köşedeki vatandaşa aynı hizmeti götürmek.” O zaman da ben soruyorum: Bu modelle gidecekse en ücra köşedeki vatandaşa aynı hizmet, öbür 52 ildeki vatandaş neden yararlanmıyor?

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Hocam, kaymakamlar ve valiler, sormak lazım, 29 ilde mi görev yapmak isterler, 52 ilde mi görev yapmak isterler?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yan gel yat, al maaşını, başka bir şey yok.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Bu ülkenin her yerinde görev yapmak isterler, bunu sen de bilirsin.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Hizmet üretmek isteyen kaymakam mutlu ve mesut olamaz.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Sayın Başkan, yasanın açıklanmış amacı: “Etkinlik.” Bu ifade onun tartışmalardaki özetiydi. Geniş ölçek etkinlik sağlar, biz de o yüzden mülki sınıra dayandırıyoruz belediye sınırını. Çünkü vatandaşımıza iyi hizmet vermek istiyoruz. Bundan başka bir açıklama yok.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Hocam, çok sıkıştırıyorsunuz Sayın Bakanı.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Hayır, hayır, o açıklamaların hepsi sizin değerlendirmelerinizi karşılıyor yani. Çok konuşmuşluk veya çok şey söylemiş olmak, farklı şeyler söylemiş olmak anlamına gelmez.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – İnsanın inanmadığı şeyi savunması gerçekten...

BAŞKAN – Evet, Hocam önerge üzerindeki görüşlerinizi...

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Yasaların bir de açıklanmamış amaçları olur, bize özgü bir şey değil, bütün dünya da öyledir. Yani siyasi iktidar bunu bilir, bir hedef koymuştur kendine de dile getirmez. Öyle geliyor ki bana...

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Ama Sayın Bakan “Federalizm nerede yazıyor, federal nerede yazıyor?” diyor.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Öyle geliyor ki bana, bu yasanın açıklanmamış -belki daha çoktur ama- şimdilik iki amacı var, yani niyet kurulmuş ama dile getirmiyor iktidar. Bir tanesi: Kentsel dönüşüm üzerinden şehirlerdeki rant sistemini, kırsal dönüşüm üzerinden kıyılara, dağlara, meralara yaymak. Burada muazzam bir zenginlik olduğunu, emlak değerlendirme, arsa değerlendirme uzmanları şimdi çalışmaya başlamışlar.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Allah iftirdan saklasın.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Tarım Komisyonunda meraların özelleştirilmesi geçti zaten.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Onun altyapısı da hazır zaten.

İkincisi, iktidarın aslında yapmak istediği ama dile getirmediği ya da bu kapsamda dile getirmediği, açıklanmamış ikinci amaç...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Ne olabilir?

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – ...Başkanlık sistemine geçiş amacıydı

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Boşa hevesleniyorlar boşa.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Tabii, bu dile getirildi ama burada biliyorsunuz “Biz bunu yaptık çünkü biz bu kanunla başkanlık sisteminin alt yapısını kuruyoruz.” demedi. O anlamda diyorum.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Hocam, nerede yazıyor başkanlık sistemi, nerede yazıyor?

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – İşte, yazmıyor bir yerde.

MEHMET ERSOY (Sinop) – Sizi gidi niyet okuyucular sizi.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Siyaset niyet okumaktır.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Bakın bu söz çok önemli, Hocam bir daha söyle.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Bu biraz aşağılama üzerinden söylenir ama siyaset gerçekte niyet okumaktır. Yarışanlar birbirlerinin ne yapmak istediklerine göre, aynı futbol maçındaki yönetici gibi hareket ederler. O yüzden niyeti doğru okumak çok önemli yani analiz aşında onun doğru şeyi.

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) – Hocam, iktidar canına okumayı tercih ediyor.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Açıklanmamış ama iktidarın hedeflediği rant ve başkanlık sistemi geleceğini görebiliyoruz.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Ya gelmezse ne olacak Hocam?

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – İnşallah gelmez Sayın Bakanım.

MUHARREM IŞIK (Erzincan) - Aman gelmesin de biz mahcup olalım.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – O zaman siz yanılmış olacaksınız.

MUHARREM IŞIK (Erzincan) - Olsun.

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlarım bu karşılıklı konuşmayı bırakalım da...

Sayın Hocam, bu önerge üzerindeki görüşlerinizi lütfen...

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Efendim, biz yanılmış olmayacağız, sizi vazgeçirmiş olacağız.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Her hâlükârda kazanan siz olacaksınız. Hayırlısı olsun.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Başkanlık sisteminden vazgeçmekle Türkiye kazanır. Başkanlık sisteminin –biliyoruz ki biz- altyapısı federalizm dediğimiz sistemi gerektirir. Burada “Bu hazırlık federalizme yol açar.” değerlendirmelerinin bağlantısı bu.

Yasaların bir de öngörülmemiş amaçları var. Ya açıklanmışlar var, açıklanmamışlar var, bir de öngörülmeyenler var. Her şeyi hesaplayamazsınız tabii yani koca karar alıyorsunuz, oralardan kim bilir neler çıkar.

Buradan, Bakanımızın samimiyetine, burada tanıdığım arkadaşlarımla samimiyetine inanarak diyorum ki, rejimin değişmesi onların öngörülmemiş amacı olsun. Biz onu anlatmaya çalıştık.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Hocam, zaten iki kişinin öngörmesi yetiyor, buradakilerin öngörmesi gerekmiyor.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Bu değişiklikte idari sistemde ve rejimde çok ciddi değişiklikler olur ve Türkiye'nin yönetilebilirliği ortadan kalkar. Bu uyarıda bulunduk ama işte son değerlendirmede gördük ki buna “Söylemeye gerek yok.” dendi. İkinci bir uyarıda da bulunduk aslında, o biraz daha örtülü kaldı belki. Bu tasarıyla beraber -biraz önce muhtarlarla da onu konuştuk, onun söyledikleriyle daha da netleşti- köyler boşluğa düşecek ve köyler de topraklarını terk edip boşaltılacak, köylüler kentlere, işsizliğe düşecek. Büyük bir köy boşalmasına, köyde mal varlığının el değiştirmesine hazır olalım. Kıyı belediyelerinde yabancıların mülk almasıyla beraber ortaya çıkan mülksüzleşme süreci gibi. Köylerin en eski sahipleri, bavullarında ciddi olarak para olan alıcıları karşılarında gördükleri zaman içinde buldukları naçar durum nedeniyle hiç akıllarına gelmeyen baba toprağının satışını gerçekleştirecekler.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) - Ne yapalım Hocam? Yörük göçü devam eder, biz de develerimizi sarar, göçer gideriz Orta Asya'ya doğru.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Mustafa Kemal'in bir sözünü söyledi bir arkadaşım: “Torosların en yükseklerinde, bir Yörük ovasının dumanı tüttüğü sürece korkmayın.” Korkarım, bu tasarı o Yörük ocaklarını söndürür. Bu nüfusun hareketiyle beraber hem iktisadi hem kültürel çok önemli sonuçlarla yüz yüze kalırız. Bu çerçevede ortaya çıkan yapı, şimdiye kadar çok az değiştiğimiz ama muhtarlarımızın konuşmalarıyla beraber bir sürü iktisadi, sosyal ilişkiyi çözüyor ama onun yerine yeni ilişkileri inşa edecek bir hazırlık yapmıyor.

Mahalle muhtarlığı çok zavalı durumdadır. Mahalle muhtarları Bağ-Kur sigorta priminden kendi yaşamlarını ayakta tutmaya çalışıyorlar. Aldıkları aylıkla, ödenekle Bağ-Kur primi arasında neredeyse üstüne cebinden verecek. Onun işini yapması için geliri -

MERNİS sistemi devreye girdiği için, Yerleşim Belgesi Verme- kesilmiş durumda. İlçe müdürlüğüne gidip birkaç nüsha alabilirsiniz belgenizi. Bir evraka 3.80 TL, 3 lira 80 kuruş para alacak. O parayla yani kendini geçindirmesi mümkün değil adeta.

MUHTARLAR KONFEDERASYONU GENEL BAŞKANI HÜSEYİN AKDENİZ - Almasın Hocam, zaten alsın demiyoruz. Dilencilikten...

BAŞKAN – Hocam, bu önerge üzerindeki görüşlerinizi istirham ediyorum, toparlayalım, önerge işlemini tamamlayayım Hocam.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (İzmir) – Önergeye ilişkin söylüyorum: Burada 16.081 köy muhtarlığını mahalle muhtarlığına çeviriyorsunuz, mahalle muhtarlığının mal edinme gibi yetkilerini koyun bir tarafa, kendini ayakta tutacak hâli yok. Sistemi çözüyorsunuz, bütün alışkanlıkları yönetimsiz bırakıyorsunuz. Şunu görsem “Tamam, bunu çözüyor ama daha değişik bir muhtarlık tipinde bazı sorunları gidermek için bak şu mekanizmayı düşünmüş, mahalle muhtarlığını da şöyle düşünmüş Hükümet.” desem o zaman içim rahatlayacak. Köy tüzel kişiliğini çözüyoruz, mahalle muhtarlığı gibi hiçbir sorunu çözme kapasitesi bırakmadığımız bir sisteme tüm köy yönetimini emanet edebiliyoruz.

Bu arada, köyleri kaldırdığımızı düşünerek anlaşılan il özel idaresini de kaldırıyoruz, sanki il özel idaresi yalnızca köylere hizmet vermiş gibi ama onu kaldırmakla o kadar önemli boşluklar çıktığını görüyoruz ki Yatırım İzleme Koordinasyon Merkezi kuruyoruz, o bir türlü oturmuyor. Sayın Bakanım, oturmaz. 1840 yılından bu yana tarihin içinde ola ola gelen sistemleri bir çırpıda kıldığınız zaman onun yerine insan aklıyla o kadar çabuk ona denk bir şey koyulamaz. Keşke koyabilsek ama Türkiye çadır devleti değil gerçekten, “Türkiye –eski sözlerle söylerler daha güzel olur- tekâmül kanunlarına tabidir, taklit kanunlarına değil.” denir sosyologlar tarafından. Biz Afrika’da, yeni doğmuş bir ülke falan değiliz, biz evrim yasalarıyla var olan bir ülkemiz. Yönetim dediğimiz şey böyle oluşmuş. Taklit olsaydı belki “Bunu beğendim, Almanya’ dan alayım. Şunu beğendim, Fransa’ dan alayım.” olurdu ama sen neyi alırsan bizdeki bünye kendine uymadığı zaman onu kusuyor. Çünkü ne mutlu ki biz evrim kanunlarına, zaman içinde kendi dinamikleriyle oluşma özelliklerine sahip bir ülke ve toplumuz. Bu nedenle, burada, köy tüzel kişiliklerinin kaldırılması ama onun emanet edileceği yapının mevcut zayıflıkları içerisinde bırakılması, bütün il yönetiminin büyük şehir belediyesine verilirken il özel idaresi ortadan kaldırılıp hem taşra teşkilatının hem il yerel yönetiminin boşluğa düşürülmesi öngörülmemiş pek çok sonuca yol açacaktır. Biz bu sonuçların yerli yerinde, memleketin hayrına sonuçlar olmadığı kanısındayız.

Şu içimdeki ezikliği atamayacağım anlaşılan. Tarihe not düşmek istemediğimi, sizlerle beraber tarihi yapmaya ortak olmak istediğimi dikkatinize sunarım.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Hocam ama ben tabii önergeyi oylamak zorundayım.

Hükümet katılıyor mu efendim önergeye? Sayın Bakan, son okuduğumuz, Sayın Namık Havutça ve beş arkadaşının önergesine.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Değerli arkadaşlar, alt komisyon metninin 1’inci maddesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, alt komisyon raporuna kaldığımız yerden çalışmalara başlamak üzere 17 Ekim 2012 Çarşamba günü saat 13.00’te toplanmak üzere toplantıyı kapatıyorum. Hepinize teşekkür ediyorum, iyi geceler diliyorum.

Kapanma saati: 00.40